

سازمان برنامه و بودجه
استان خوزستان

آمایش استان خوزستان

(مجموعه گزارش های پشتیبان)

جمعیت شناسی استان خوزستان

گزارش پشتیبان - جلد یازدهم

مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سازمان برنامه و بودجه
استان خوزستان

مطالعات آمایش استان خوزستان

جمعیت‌شناسی استان

گزارش پشتیبان - جلد یازدهم

تاریخ تهیه: پاییز ۱۳۹۱

مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران

مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران

مطالعات آمایش استان خوزستان

ویرایش اول: پاییز ۱۳۹۱

ویرایش نهایی: پاییز ۱۳۹۲

مدیر طرح: مرتضی ثابت قدم حقیقی

تهیه کننده: دکتر حبیب الله زنجانی

تنظیم: پرستو جلالی

پیشگفتار

مطالعات آمایش استان خوزستان از نیمه دوم سال ۱۳۹۰ توسط مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران، به عنوان مجری، با کارفرمایی معاونت برنامه‌ریزی استانداری خوزستان آغاز شد.

مطالعات فصل یکم این طرح در سال‌های قبل با کارفرمایی استانداری خوزستان انجام شده بود و گزارش‌های آن برای استفاده در مطالعات فصول بعدی توسط کارفرما در اختیار این مرکز قرار گرفت. اما گزارش‌های یاد شده در مواردی به دلیل گذشت زمان منسوخ شده بود و در مواردی نیز پوشش مناسبی برای پاسخ‌گویی به نیازهای مطالعاتی فصول بعدی شرح خدمات فراهم نمی‌کرد. به علاوه شرح خدمات مطالعه آمایش استان در بعضی موارد، بحث در موضوعاتی را طلب می‌کرد که پاسخ به آن خود نیازمند مطالعات وسیع‌تری بود که در آن شرح خدمات نمی‌گنجید. لذا این مرکز برای پشتیبانی از مطالعات آمایش استان خوزستان، با انجام بررسی‌های مفصل، گزارش‌های مستقل موضوعی با عناوین زیر تهیه کرد:

- (۱) گزارش منابع آب استان خوزستان،
 - (۲) گزارش محیط زیست استان خوزستان،
 - (۳) گزارش توان طبیعی استان خوزستان،
 - (۴) گزارش جمعیت‌شناسی استان خوزستان،
 - (۵) گزارش تولید ناخالص داخلی استان و برآورد حساب‌های شهرستانی.
- مجلد حاضر گزارش جمعیت‌شناسی است که موضوعات رشد جمعیت و مهاجرت در جمعیت استان را با تأکید بر دوره ۸۵-۱۳۷۵ مورد بررسی قرار می‌دهد و پیش‌بینی جمعیت استان را بر اساس چند سناریو ارائه می‌نماید. نتایج این مطالعه در فصل‌های ۲، ۵ و ۶ مطالعات آمایش استان خوزستان استفاده شده و در فصل‌های بعدی نیز به آن استناد خواهد شد.

با توجه به اینکه در زمان ویرایش مجدد گزارش حاضر بعضی از نتایج سرشماری جمعیت سال ۱۳۹۰ منتشر شده است در بخش پایانی این گزارش فصلی تحت عنوان یافته‌های سرشماری سال ۱۳۹۰ با تأکید بر تغییرات جمعیتی در دوره ۹۰-۱۳۸۵ به این گزارش اضافه شده است.

در اینجا از جناب آقای حجازی استاندار محترم سابق و به ویژه از جناب آقای مهندس عامری گلستان معاون محترم وقت برنامه‌ریزی استانداری خوزستان که کارفرمایی و مدیریت اجرایی این مطالعه را به عهده داشته‌اند، جناب آقای نیازی مدیرکل محترم برنامه‌ریزی و بودجه، سرکار خانم فردی‌پور معاون محترم مدیرکل برنامه‌ریزی و بودجه، جناب آقای هاشمی معاون محترم آمار و سایر همکاران استانداری که با پشتیبانی ایشان این مطالعه امکان‌پذیر شد و از همکاری مدیران، کارشناسان و اعضای محترم شرکت‌کننده در جلسات شورای آمایش استان و کارگروه‌های تخصصی تشکر می‌نماید. بدون تردید حمایت جناب آقای مقتدایی استاندار محترم خوزستان و جناب آقای حاجتی معاون محترم برنامه‌ریزی استانداری خوزستان در هدایت فرآیند بررسی و تصویب این مطالعه در شورای آمایش استان و تلفیق نتایج در برنامه‌های سالانه و نظارت بر اجرای آن، گام نهایی در به ثمر رسیدن نتیجه این مطالعه خواهد بود که مورد قدردانی است.

در خاتمه از مدیریت و همکاران آتلیه مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران که تهیه و پردازش نقشه‌های این مطالعه را با صبر و دقت بسیار پذیرا شدند تشکر می‌نماید.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول تحولات جمعیت در سه دهه گذشته با تأکید بر ۱۳۷۵-۱۳۸۵	۱۷
۱-۱- بررسی جمعیت و پراکندگی آن	۱۹
۱-۱-۱- تحلیل توزیع شاخص‌های جمعیتی به تفکیک شهری و روستایی	۱۹
۱-۱-۱-۱- نسبت جنسی	۱۹
۱-۱-۱-۲- میانه سنی	۲۱
۱-۱-۱-۳- میانگین سنی	۲۱
۱-۱-۱-۴- ترکیب سنی	۲۲
۱-۱-۱-۵- جوانی جمعیت	۲۴
۱-۱-۱-۶- میزان مرگ و میر عمومی	۲۵
۱-۱-۱-۷- میزان مولید	۲۷
۱-۱-۱-۸- میزان‌های باروری زنان	۲۸
۱-۱-۱-۹- میزان رشد جمعیت	۲۹
۱-۱-۱-۱۰- نسبت وابستگی و بار تکفل	۳۰
۱-۱-۱-۱۱- بعد خانوار	۳۱
۱-۱-۲- تحلیل پراکندگی جمعیت بر حسب اندازه گروه‌های جمعیتی	۳۴
۱-۱-۲-۱- گروه‌بندی بر حسب طبقات جمعیتی	۳۵
۱-۱-۳- تحلیل تراکم جمعیت	۳۹
۱-۱-۴- روند تحولات جمعیت استان و گرایش‌های غالب آن	۴۴
۱-۱-۴-۱- روند تحولات ساختار سنی و جنسی جمعیت استان به تفکیک شهرستان	۴۴
۱-۱-۴-۱-۱- روند تحولات جمعیت استان ناشی از باروری، مرگ و میر و مهاجرت به تفکیک شهرستان در سال‌های ۱۳۷۵-	۵۱
۱۳۸۵	۵۱
۱-۱-۴-۱-۱-۱- باروری	۵۱
۱-۱-۴-۱-۱-۲- مرگ و میر	۶۰
۱-۱-۴-۱-۱-۳- مهاجرت	۶۳
۱-۱-۴-۱-۳-۱- تحلیل چگونگی و دلایل جابه‌جایی‌های درون و برون استانی جمعیت	۷۰
۱-۱-۴-۱-۳-۱-۱- تحلیل جابه‌جایی درون استانی جمعیت و دلایل آن	۷۰
۱-۱-۴-۱-۳-۱-۲- تحلیل چگونگی جابه‌جایی‌های برون استانی	۷۶
۱-۱-۴-۱-۳-۱-۳- دلایل مهاجرت‌ها	۷۸
۱-۱-۴-۱-۴- امید زندگی در سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ برای کل استان به تفکیک شهر و روستا و زن و مرد	۷۹

فصل دوم تحلیل ویژگی‌های اقتصادی جمعیت ۸۱

۱-۲- تحلیل روند تحولات جمعیت فعال و غیر فعال اقتصادی استان ۱۳۵۵، ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ ۸۳

۲-۲- تحلیل روند تحولات اشتغال استان به تفکیک بخش‌ها و وضعیت شاغلین ۱۳۵۵، ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ ۸۶

۱-۲-۲- اشتغال برحسب بخش‌های اقتصادی ۸۶

۲-۲-۲- تحلیل روند تحولات بیکاری استان در ۱۳۵۵، ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ ۸۷

فصل سوم پیش‌بینی‌های جمعیتی ۸۹

۱-۳- پیش‌بینی‌های جمعیتی و سابقه آن ۹۱

۲-۳- عوامل اثرگذار بر پیش‌بینی‌های جمعیت استان خوزستان ۹۷

۳-۳- پیش‌بینی با رشد طبیعی ۹۹

۱-۳-۳- پیش‌بینی جمعیت استان با رشد طبیعی ۹۹

۲-۳-۳- جمعیت شهری استان با رشد طبیعی ۱۰۳

۳-۳-۳- جمعیت روستایی استان با رشد طبیعی ۱۰۶

۴-۳- پیش‌بینی جمعیت استان با دخالت مهاجرت‌ها ۱۰۹

۱-۴-۳- پیش‌بینی جمعیت شهری استان با دخالت مهاجرت‌ها ۱۱۲

۲-۴-۳- پیش‌بینی جمعیت روستایی با دخالت دادن مهاجرت‌ها ۱۱۴

فصل چهارم یافته‌های سرشماری سال ۱۳۹۰ ۱۱۵

۱-۴- تغییرات جمعیتی خوزستان در فاصله سال‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ ۱۱۷

۱-۱-۴- جمعیت در محدوده تقسیمات شهرستانی استان ۱۱۷

۲-۱-۴- تعداد جمعیت و خانوار ۱۱۹

۳-۱-۴- ترکیب سنی و جنسی جمعیت ۱۲۵

۱-۳-۱-۴- نسبت جنسی ۱۲۵

۲-۳-۱-۴- ترکیب سنی ۱۲۸

۴-۱-۴- مهاجرت ۱۳۱

۲-۴- ارزیابی پیش‌بینی‌های جمعیتی ۱۳۳

فهرست جدول‌ها

صفحه	عنوان
۱۹.....	جدول ۱-۱- نسبت جنسی جمعیت استان خوزستان به تفکیک شهری و روستایی
۲۰.....	جدول ۲-۱- نسبت جنسی جمعیت شهرستان‌های استان به تفکیک شهری و روستایی سال ۱۳۸۵
۲۱.....	جدول ۳-۱- میانه سنی جمعیت استان خوزستان، به تفکیک جنس و شهری و روستایی
۲۲.....	جدول ۴-۱- میانگین سنی جمعیت استان خوزستان به تفکیک جنس و شهری و روستایی
۲۳.....	جدول ۵-۱- توزیع نسبی جمعیت استان خوزستان به تفکیک جنس و شهری و روستایی
۲۴.....	جدول ۶-۱- توزیع نسبی جمعیت استان خوزستان برحسب گروه‌های سنی پنج‌ساله در سرشماری‌ها (ارقام به درصد نسبت به کل جمعیت)
۲۴.....	جدول ۷-۱- شاخص جوانی جمعیت استان و نقاط شهری و روستایی آن به تفکیک جنس در سرشماری‌های ۱۳۵۵ به بعد
۲۶.....	جدول ۸-۱- میزان‌های مرگ و میر عمومی شهرستان‌های استان خوزستان در سال ۱۳۸۵
۲۸.....	جدول ۹-۱- میزان‌های باروری عمومی جمعیت استان خوزستان و شهری و روستایی آن در سال‌های ۱۳۶۵ و ۱۳۸۵
۲۹.....	جدول ۱۰-۱- میزان‌های باروری ویژه گروه‌های سنی زنان استان خوزستان و نقاط شهری و روستایی آن در سال‌های ۱۳۶۵ و ۱۳۸۵ (ارقام به در هزار)
۳۰.....	جدول ۱۱-۱- میزان‌های رشد جمعیت استان خوزستان و نقاط شهری و روستایی آن از ۱۳۵۵ تا ۱۳۸۵ (ارقام به درصد)
۳۱.....	جدول ۱۲-۱- نسبت وابستگی و بار تکفل واقعی در جمعیت استان خوزستان به تفکیک شهری و روستایی ۱۳۵۵-۱۳۸۵
۳۱.....	جدول ۱۳-۱- متوسط بعد خانوارهای استان خوزستان و نقاط شهری و روستایی آن در سرشماری‌های ۱۳۵۵ تا ۱۳۸۵
۳۲.....	جدول ۱۴-۱- توزیع خانوارهای استان خوزستان برحسب تعداد اعضای خانوار در سال‌های سرشماری از ۱۳۵۵ به بعد
۳۲.....	جدول ۱۵-۱- توزیع نسبی خانوارهای استان خوزستان برحسب خانوارهای کوچک، متوسط و بزرگ در سال‌های سرشماری از ۱۳۵۵ تا ۱۳۸۵
۳۳.....	جدول ۱۶-۱- متوسط بعد خانوار شهرستان‌های استان خوزستان به تفکیک شهری و روستایی در سرشماری ۱۳۸۵
۳۴.....	جدول ۱۷-۱- نسبت‌های شهرنشینی جمعیت استان خوزستان در مقایسه با کشور از ۱۳۵۵ تا ۱۳۸۵
۳۵.....	جدول ۱۸-۱- تعداد شهرها و نسبت شهرنشینی شهرستان‌های استان خوزستان در سال ۱۳۸۵
۳۶.....	جدول ۱۹-۱- تعداد شهرها و توزیع نسبی آن‌ها در طبقات جمعیتی در سال‌های سرشماری از ۱۳۵۵ تا ۱۳۸۵
۳۷.....	جدول ۲۰-۱- جمعیت شهرها و توزیع نسبی آن‌ها در طبقات جمعیتی در سال‌های سرشماری از ۱۳۵۵ تا ۱۳۸۵ (به هزار نفر)
۳۸.....	جدول ۲۱-۱- تعداد آبادی‌ها و سهم نسبی آن‌ها در طبقات جمعیتی در سرشماری‌های ۱۳۵۵ تا ۱۳۸۵
۴۰.....	جدول ۲۲-۱- جمعیت و تراکم آن به تفکیک نقاط شهری و روستایی در شهرستان‌های استان خوزستان در سرشماری سال ۱۳۸۵
۴۵.....	جدول ۲۳-۱- نسبت جنسی جمعیت شهرستان‌های استان خوزستان به تفکیک شهری و روستایی در سال‌های ۱۳۵۵ و ۱۳۸۵
۴۶.....	جدول ۲۴-۱- ترکیب سنی و نسبت‌های جنسی جمعیت سرشماری‌های استان خوزستان در سال‌های ۱۳۵۵، ۱۳۶۵ و ۱۳۸۵
۴۸.....	جدول ۲۵-۱- توزیع نسبی جمعیت شهرستان‌های استان خوزستان در گروه‌های وسیع سنی در سرشماری‌های ۱۳۶۵، ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵
۵۳.....	جدول ۲۶-۱- مولید و جمعیت کمتر از یک‌ساله استان خوزستان و نقاط شهری و روستایی آن در سال ۱۳۶۵
۵۴.....	جدول ۲۷-۱- میزان‌های باروری ویژه سنی از روی جمعیت کمتر از یک‌ساله تصحیح شده سال ۱۳۶۵ استان خوزستان

- جدول ۱-۲۸- میزان‌های موالید استان خوزستان و نقاط شهری و روستایی آن به روش‌های مختلف در سال ۱۳۶۵..... ۵۵
- جدول ۱-۲۹- تعداد و میزان‌های موالید سال ۱۳۶۵ شهرستان‌های استان خوزستان به تفکیک شهری و روستایی ۵۵
- جدول ۱-۳۰- میزان‌های موالید و باروری کل کشور و استان خوزستان به تفکیک شهری و روستایی در سال ۱۳۸۵ ۵۸
- جدول ۱-۳۱- میزان‌های موالید تعدیل شده سال ۱۳۸۵ شهرستان‌های استان خوزستان ۵۹
- جدول ۱-۳۲- آمار فوت ثبت شده استان خوزستان برحسب جنس و به تفکیک شهری و روستایی از ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۹ ۶۱
- جدول ۱-۳۳- برآورد امید زندگی بدو تولد جمعیت استان خوزستان به تفکیک جنس و شهری و روستایی در دوره‌های پنج‌ساله از ۱۳۸۵ تا ۱۴۰۵ ۶۳
- جدول ۱-۳۴- مهاجران وارد شده استان خوزستان در فاصله ۱۳۶۵-۱۳۷۰ برحسب قدمت مهاجرت ۶۴
- جدول ۱-۳۵- کل مهاجران داخلی وارد شده و خارج شده شهرستان‌های استان خوزستان در فاصله سال‌های ۱۳۶۵-۱۳۷۵ ۶۵
- جدول ۱-۳۶- مهاجران وارد شده و خارج شده استان خوزستان در فاصله ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵ برحسب جنس و به تفکیک شهری و روستایی ۶۵
- جدول ۱-۳۷- مهاجران وارد شده و خارج شده استان خوزستان در رابطه با استان‌های دیگر در فاصله سال‌های ۱۳۷۵-۱۳۸۵ ۶۶
- جدول ۱-۳۸- تعداد و ترکیب سنی مهاجران وارد شده و خارج شده استان در فاصله سال‌های ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵ ۶۷
- جدول ۱-۳۹- مهاجران وارد شده استان خوزستان در فاصله سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ بر حسب آخرین محل اقامت قبلی و شهرستان محل اقامت فعلی آنان در آبان ماه ۱۳۸۵ ۶۹
- جدول ۱-۴۰- مهاجران وارد شده سال‌های ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵ استان خوزستان به تفکیک شهرستان برحسب مدت اقامت و شهرستان محل اقامت ۷۰
- جدول ۱-۴۱- مهاجران طول عمر شهرستان‌های استان خوزستان در سال ۱۳۸۵ و نسبت آن‌ها به کل جمعیت شهرستان ۷۲
- جدول ۱-۴۲- مهاجرت‌های بین شهرستانی استان خوزستان در فاصله سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ ۷۳
- جدول ۱-۴۳- موازنه مهاجرتی شهرستان‌های استان در فاصله ده‌ساله ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵ ۷۶
- جدول ۱-۴۴- خاستگاه مهاجران وارد شده به نقاط شهری و روستایی استان خوزستان و شهرستان‌های آن در فاصله سال‌های ۱۳۷۵-۱۳۸۵ ۷۷
- جدول ۱-۴۵- دلایل مهاجران وارد شده به نقاط شهری و روستایی استان خوزستان در فاصله سال‌های ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵ ۷۸
- جدول ۱-۴۶- اندازه امید زندگی جمعیت استان خوزستان به تفکیک جنس و شهر و روستا در سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ ۷۹
- جدول ۲-۱- جمعیت ده‌ساله و بیشتر استان خوزستان برحسب فعالیت و میزان اشتغال به تفکیک شهری و روستایی در سرشماری های ۱۳۵۵، ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ ۸۴
- جدول ۲-۲- جمعیت ۱۰ ساله به بالای سرشماری ۱۳۸۵ شهرستان‌های استان خوزستان برحسب نوع فعالیت ۸۴
- جدول ۲-۳- توزیع شاغلان استان خوزستان در بخش‌های عمده فعالیت‌های اقتصادی * به تفکیک شهر و روستا در سال‌های ۱۳۵۵، ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ ۸۶
- جدول ۲-۴- نسبت جمعیت ۱۳۸۵ عوامل پنج‌گانه فوق نسبت به جمعیت ۱۳۷۵ ۸۷
- جدول ۲-۵- میزان‌های بیکاری در شهرستان‌های استان خوزستان به تفکیک شهری و روستایی در سال ۱۳۸۵ ۸۸
- جدول ۳-۱- پیش‌بینی جمعیت شهرستان‌های استان خوزستان در طرح منطقه‌ای برای سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۴۰۰ ۹۲
- جدول ۳-۲- پیش‌بینی جمعیت شهرستان‌های استان خوزستان در مطالعات طرح جامع مسکن استان برای سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰ ۹۳
- جدول ۳-۳- پیش‌بینی جمعیت شهرستان‌های استان خوزستان در سند توسعه اشتغال در برنامه پنجم توسعه ۹۵
- جدول ۳-۴- پیش‌بینی جمعیت شهرستان‌های استان خوزستان در مطالعات مرحله اول طرح جامع آمایش سرزمین استان ۹۶

جدول ۳-۵- برآورد میزان باروری کل زنان نقاط شهری و روستایی استان خوزستان در فاصله‌های پنج‌ساله از ۱۳۸۵ تا ۱۴۰۵ .. ۹۷	
جدول ۳-۶- امید زندگی جمعیت‌های شهری و روستایی استان خوزستان به تفکیک جنس در دوره‌های پنج‌ساله از ۱۳۸۵ تا ۱۴۰۵ .. ۹۸	
جدول ۳-۷- پیش‌بینی جمعیت استان خوزستان با میزان‌های رشد طبیعی به تفکیک شهری و روستایی در فواصل پنج‌ساله از ۱۳۸۵ تا ۱۴۰۵ (ارقام به هزار نفر) .. ۹۹	
جدول ۳-۸- جمعیت سال ۱۳۸۵ استان خوزستان و پیش‌بینی سال ۱۳۹۰ آن با میزان رشد طبیعی .. ۱۰۰	
جدول ۳-۹- پیش‌بینی جمعیت استان خوزستان با میزان‌های رشد طبیعی در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۴۰۰ .. ۱۰۱	
جدول ۳-۱۰- پیش‌بینی جمعیت استان خوزستان با میزان‌های رشد طبیعی در سال ۱۴۰۵ .. ۱۰۲	
جدول ۳-۱۱- جمعیت شهری سال ۱۳۸۵ استان خوزستان و پیش‌بینی آن در سال ۱۳۹۰ آن با میزان رشد طبیعی .. ۱۰۳	
جدول ۳-۱۲- پیش‌بینی جمعیت شهری استان خوزستان با میزان‌های رشد طبیعی در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۴۰۰ .. ۱۰۴	
جدول ۳-۱۳- پیش‌بینی جمعیت شهری استان خوزستان با میزان‌های رشد طبیعی در سال ۱۴۰۵ .. ۱۰۵	
جدول ۳-۱۴- جمعیت روستایی سال ۱۳۸۵ استان خوزستان و پیش‌بینی آن در سال ۱۳۹۰ با میزان رشد طبیعی .. ۱۰۶	
جدول ۳-۱۵- پیش‌بینی جمعیت روستایی استان خوزستان با میزان‌های رشد طبیعی در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۴۰۰ .. ۱۰۷	
جدول ۳-۱۶- پیش‌بینی جمعیت روستایی استان خوزستان با میزان‌های رشد طبیعی در سال ۱۴۰۵ .. ۱۰۸	
جدول ۳-۱۷- جمعیت سال ۱۳۸۵ استان خوزستان و پیش‌بینی آن در سال ۱۳۹۰ آن با اعمال موازنه مهاجرتی .. ۱۰۹	
جدول ۳-۱۸- پیش‌بینی جمعیت استان خوزستان در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۴۰۰ با اعمال موازنه مهاجرتی .. ۱۱۰	
جدول ۳-۱۹- پیش‌بینی جمعیت سال ۱۴۰۵ استان خوزستان با اعمال موازنه مهاجرتی .. ۱۱۱	
جدول ۳-۲۰- جمعیت شهری سال ۱۳۸۵ استان خوزستان و پیش‌بینی آن در سال ۱۳۹۰ با اعمال موازنه مهاجرتی .. ۱۱۲	
جدول ۳-۲۱- پیش‌بینی شهری جمعیت استان خوزستان در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۴۰۰ با اعمال موازنه مهاجرتی .. ۱۱۳	
جدول ۳-۲۲- پیش‌بینی جمعیت شهری سال ۱۴۰۵ استان خوزستان با اعمال موازنه مهاجرتی .. ۱۱۴	
جدول ۴-۱- سوابق جمعیتی شهرستان‌های سال ۱۳۹۰ استان خوزستان و میزان‌های رشد جمعیتی آن‌ها به تفکیک شهری و روستایی از ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰ .. ۱۱۸	
جدول ۴-۲- توزیع شهرستان‌های سال ۱۳۹۰ استان خوزستان بر حسب میزان‌های رشد جمعیت در فاصله ۱۳۸۵-۱۳۹۰ .. ۱۱۹	
جدول ۴-۳- جمعیت و تعداد خانوارهای شهرستان‌های سال ۱۳۹۰ استان خوزستان به تفکیک جنس و شهری و روستایی .. ۱۲۰	
جدول ۴-۴- بعد خانوارهای شهرستان‌های استان خوزستان به تفکیک شهری، روستایی در سال‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ - نفر .. ۱۲۴	
جدول ۴-۵- نسبت جنسی و جمعیت شهرستان‌های استان خوزستان بر حسب گروه‌های وسیع سنی در سرشماری ۱۳۹۰ .. ۱۲۶	
جدول ۴-۶- نسبت جنسی و جمعیت شهری شهرستان‌های استان خوزستان بر حسب گروه‌های وسیع سنی در سرشماری ۱۳۹۰ .. ۱۲۷	
جدول ۴-۷- نسبت جنسی و جمعیت روستایی شهرستان‌های استان خوزستان بر حسب گروه‌های وسیع سنی در سرشماری ۱۳۹۰ - نفر .. ۱۲۸	
جدول ۴-۸- توزیع نسبی جمعیت شهرستان‌های استان خوزستان بر حسب گروه‌های وسیع سنی در سرشماری ۱۳۹۰ - درصد .. ۱۲۹	
جدول ۴-۹- توزیع نسبی جمعیت شهری شهرستان‌های استان خوزستان بر حسب گروه‌های وسیع سنی در سرشماری ۱۳۹۰ .. ۱۳۰	
جدول ۴-۱۰- توزیع نسبی مجموع جمعیت روستایی و غیرساکن شهرستان‌های استان خوزستان بر حسب گروه‌های وسیع سنی در سرشماری ۱۳۹۰ - درصد .. ۱۳۱	
جدول ۴-۱۱- موازنه مهاجرتی استان خوزستان با استان‌های دیگر در فاصله ۱۳۸۵-۱۳۹۰ - نفر .. ۱۳۲	

فهرست نقشه‌ها

صفحه	عنوان
۴۱.....	نقشه ۱-۱- تراکم جمعیت شهرستان‌های استان خوزستان در سال ۱۳۸۵
۴۲.....	نقشه ۲-۱- تراکم جمعیت شهری شهرستان‌های استان خوزستان در سال ۱۳۸۵
۴۳.....	نقشه ۳-۱- تراکم جمعیت روستایی شهرستان‌های استان خوزستان در سال ۱۳۸۵

فصل اول

تحوالات جمعیت در سه دهه گذشته

با تأکید بر ۱۳۷۵-۱۳۸۵

۱-۱- بررسی جمعیت و پراکندگی آن

۱-۱-۱- تحلیل توزیع شاخص‌های جمعیتی به تفکیک شهری و روستایی

شاخص‌های مورد بحث در این بند عبارتند از:

نسبت جنسی، میانه و میانگین سنی، ترکیب سنی، ضریب جوانی، میزان عمومی مرگ و میر، میزان موالید، میزان باروری عمومی، میزان باروری ویژه گروه‌های سنی، نرخ رشد سالانه جمعیت (طبیعی و واقعی) بار تکفل، بعد خانوار.

۱-۱-۱-۱- نسبت جنسی

نسبت جنسی جمعیت استان (تعداد مردان به ازاء ۱۰۰ نفر از زنان)، به هنگام سرشماری‌ها از سال ۱۳۵۵ تا ۱۳۸۵ در حد طبیعی قرار داشته و بین ۱۰۷ در سال ۱۳۵۵ و ۱۰۴ در سال ۱۳۷۵ نوسان داشته است و تغییرات آن در نقاط شهری و روستایی استان هم چندان به دور از اندازه طبیعی نبوده است (جدول ۱-۱).

جدول ۱-۱- نسبت جنسی جمعیت استان خوزستان به تفکیک شهری و روستایی

در سال‌های سرشماری از ۱۳۵۵ تا ۱۳۸۵

سال سرشماری	۱۳۵۵	۱۳۶۵	۱۳۷۵	۱۳۸۵
کل جمعیت	۱۰۷	۱۰۵	۱۰۴	۱۰۵
جمعیت شهری	۱۰۸	۱۰۵	۱۰۳	۱۰۴
جمعیت روستایی	۱۰۵	۱۰۴	۱۰۵	۱۰۵

مأخذ: داده‌های سرشماری‌های عمومی نفوس و مسکن

پایین بودن نسبت جنسی جمعیت شهری استان در سال ۱۳۷۵ می‌تواند به عدم استقرار عادی جمعیت در شهرهای واقع در منطقه جنگی و مهاجر فرست شدن استان در فاصله سال‌های ۱۳۶۵ تا ۱۳۷۵ و نیز به تفاوت در شیوه سرشماری‌ها از نظر جمعیت خانوارهای دسته جمعی مربوط باشد.

اندازه این شاخص در مقیاس شهرستانی، در سال‌های ۱۳۶۵ و ۱۳۷۵، به طور مستقیم و غیرمستقیم از اثرات جنگ تحمیلی متأثر بوده و علاوه بر آن ایجاد شهرستان‌های جدید در فواصل سرشماری‌ها نیز، در تغییر نسبت‌های جنسی شهرستان‌های اولیه آن‌ها بی‌اثر نبوده است. با توجه به ثبات نسبی استقرار جمعیت از سال ۱۳۷۵ به بعد، به بررسی نسبت‌های جنسی شهرستان‌های استان در سال ۱۳۸۵ می‌پردازد (جدول ۱-۲).

جدول ۱-۲- نسبت جنسی جمعیت شهرستان‌های استان

به تفکیک شهری و روستایی سال ۱۳۸۵

نام شهرستان	کل	شهری	روستایی
آبادان	۱۰۱	۱۰۱	۱۰۱
امیدیه	۱۰۶	۱۰۸	۱۰۲
اندیمشک	۱۰۵	۱۰۳	۱۱۶
اهواز	۱۰۵	۱۰۴	۱۰۶
ایذه	۹۹	۹۷	۱۰۲
باغملک	۱۰۱	۱۰۲	۱۰۱
بندر ماهشهر	۱۰۸	۱۰۷	۱۱۴
بهبهان	۱۰۳	۱۰۳	۱۰۲
خرمشهر	۱۰۲	۱۰۲	۱۰۱
دزفول	۱۰۹	۱۰۸	۱۱۱
دشت آزادگان	۱۰۴	۱۰۳	۱۰۶
رامهرمز	۱۰۳	۱۰۴	۱۰۲
شادگان	۱۰۳	۱۰۳	۱۰۲
شوش	۱۰۴	۱۰۳	۱۰۵
شوشتر	۱۰۵	۱۰۵	۱۰۶
مسجد سلیمان	۱۰۴	۱۰۴	۱۰۴
لالی	۱۰۷	۱۰۹	۱۰۶
هندیجان	۱۰۰	۱۰۲	۹۸
رامشیر	۱۰۷	۹۹	۱۱۵
گتوند	۱۰۷	۱۰۸	۱۰۶

مأخذ: محاسبه از روی داده‌های سرشماری ۱۳۸۵ خوزستان

۱-۱-۲- میانه سنی

میانه سنی جمعیت شاخصی است که جمعیت را از نظر تعداد به دو گروه مساوی تقسیم می‌کند بدین معنی که سن نصف جمعیت کمتر از آن و سن نصف دیگر بیشتر از آن نباشد. هرچه اندازه میانه سنی پایین‌تر باشد نشانه جوان‌تر شدن ساختار سنی جمعیت است و با بالا رفتن آن از شدت جوانی جمعیت کاسته شده و گرایش به سال‌خوردگی جمعیت بیشتر می‌گردد. اندازه این شاخص بر حسب جنس نیز تغییر می‌کند و در مواردی باید آن را به تفکیک جنس محاسبه کرد. اندازه میانه سنی جمعیت استان خوزستان در سال‌های سرشماری از ۱۳۵۵ به بعد به شرح جدول ۱-۳ است.

جدول ۱-۳- میانه سنی جمعیت استان خوزستان، به تفکیک جنس و شهری و روستایی
در سرشماری‌های ۱۳۵۵ به بعد

سال	کل استان			نقاط شهری		نقاط روستایی	
	مرد و زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن
۱۳۵۵	۱۶.۸	۱۶.۶	۱۷.۱	۱۷.۴	۱۷.۶	۱۵.۲	۱۶.۳
۱۳۶۵	۱۵.۳	۱۵.۴	۱۵.۴	۱۶.۵	۱۶.۲	۱۳.۲	۱۴.۲
۱۳۷۵	۱۷.۴	۱۷.۴	۱۷.۵	۱۸.۸	۱۸.۴	۱۶.۶	۱۶.۵
۱۳۸۵	۲۲.۶	۲۲.۶	۲۲.۶	۲۳.۵	۲۳.۴	۲۰.۷	۲۰.۹

مأخذ: جدول ۱۶-۲ سالنامه آماری سال ۱۳۸۸ استان خوزستان

بر پایه این جدول، میانه سنی جمعیت استان و نقاط شهری و روستایی آن از سال ۱۳۶۵ همواره رو به افزایش بوده و شدت افزایش آن به دوره ده‌ساله ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵ مربوط است که طی آن، بیشترین کاهش در سطح باروری زنان حاصل آمده است. در فاصله سال‌های ۱۳۵۵ و ۱۳۶۵ افزایش سطح باروری زنان عامل مهمی در کاهش میانه سنی جمعیت این استان بوده است. بیشترین تفاوت در میانه سنی جمعیت بر حسب جنس در این دوره ۳۰ ساله، به جمعیت روستایی سال ۱۳۵۵ مربوط است که حدود یک سال اختلاف را پیش آورده است.

۱-۱-۳- میانگین سنی

میانگین سنی، متوسط سن افراد یک جامعه است و از تقسیم کردن مجموع حاصلضرب‌های هر یک از سنین منفرد در فراوانی افراد آن سن، به کل جمعیت حاصل می‌شود. پایین بودن میانگین سنی نشانه‌ای از ساختار سنی جوان است و با افزایش آن از شدت جوانی جمعیت کاسته می‌شود. میانگین سنی جمعیت در ساختارهای

سال خورده، بالا است و به حدود نصف امید زندگی بدو تولد می‌رسد. اندازه این شاخص در جمعیت‌های سرشماری شده استان خوزستان از سال ۱۳۵۵ به شرح جدول ۴-۱ بوده است.

جدول ۴-۱- میانگین سنی جمعیت استان خوزستان به تفکیک جنس و شهری و روستایی
در سرشماری‌های ۱۳۵۵ به بعد

سال	کل استان			نقاط شهری		نقاط روستایی	
	مرد و زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن
۱۳۵۵	۲۱.۶	۲۱.۷	۲۱.۵	۲۲	۲۱.۷	۲۱.۵	۲۱.۳
۱۳۶۵	۲۰.۳	۲۰.۳	۲۰.۲	۲۰.۸	۲۰.۸	۱۹.۶	۱۹.۶
۱۳۷۵	۲۱.۹	۲۲.۱	۲۱.۸	۲۲.۸	۲۲.۶	۲۰.۷	۲۰.۶
۱۳۸۵	۲۵.۸	۲۵.۸	۲۵.۷	-	-	-	-

مأخذ: با استفاده از داده‌های نشریه استانی ۱۳۵۵ و ۱۳۶۵ و نشریه سالنامه آماری و نتایج کلی استان خوزستان در ۱۳۸۵

۱-۱-۴- ترکیب سنی

جمعیت استان خوزستان، تحت تأثیر سیاست‌های جمعیتی کشور از سال ۱۳۵۵ به بعد، با تغییرات عمده‌ای مواجه بوده است. این تغییرات در سه گروه عمده سنی به شرح جدول ۵-۱ بوده است. در دوره ۳۰ ساله ۱۳۵۵ تا ۱۳۸۵ از سهم نسبی جمعیت جوان ۱۴-۰ ساله استان ۳۳ درصد کاسته شده و این کاهش در جمعیت شهری ۳۹ درصد و در جمعیت روستایی ۳۱.۸ درصد بوده است. با توجه به تغییرات اندک نسبت افراد ۶۵ ساله به بالا در کل جمعیت استان از ۳.۵ درصد به ۳.۸ درصد رسیده است، اثر کاهش نسبی جمعیت کمتر از ۱۵ ساله به افزایش جمعیت در سنین کار و فعالیت (۱۵-۶۴ ساله) منتقل شده است. نسبت جمعیت در این گروه وسیع سنی، از ۵۱ درصد در سال ۱۳۵۵ به ۶۷.۶ درصد در سال ۱۳۸۵ رسیده و به افزایش ۱۶ واحد درصدی در جمعیت شهری و ۱۵.۵ واحد درصدی در جمعیت روستایی استان انجامیده است. این تغییر بزرگ در ترکیب سنی جمعیت استان خوزستان، هم در نقاط شهری، هم در روستایی و هم بر حسب جنس، روی داده و جمعیت استان و زیرمجموعه‌های آن را به سمت تمرکز بیشتر در سنین میانی سوق داده است که مرحله آغازین سال خوردگی جمعیت، با تأکید بر اثرات دیرپای آن می‌باشد.

جدول ۵-۱- توزیع نسبی جمعیت استان خوزستان به تفکیک جنس و شهری و روستایی

در گروه‌های وسیع سنی (ارقام به درصد)

گروه سنی	کل جمعیت			جمعیت شهری			جمعیت روستایی		
	کل	مرد	زن	کل	مرد	زن	کل	مرد	زن
۱۳۵۵									
۱۴-۰	۴۵.۵	۴۶	۴۵	۴۳.۴	۴۳.۵	۴۳.۳	۴۸.۴	۴۹.۶	۴۷.۲
۱۵-۶۴	۵۱	۵۰.۴	۵۱.۶	۵۳.۵	۵۳.۴	۵۳.۵	۴۷.۶	۴۶.۲	۴۹
۶۵ و +	۳.۵	۳.۶	۳.۴	۳.۱	۳.۱	۳.۲	۴	۴.۲	۳.۸
کل	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۱۳۶۵									
۱۴-۰	۴۸.۸	۴۹	۴۸.۵	۴۵.۸	۴۵.۹	۴۵.۸	۵۲.۴	۵۲.۹	۵۱.۹
۱۵-۶۴	۴۸.۶	۴۸.۷	۴۸.۷	۵۱.۶	۵۱.۸	۵۱.۴	۴۴.۸	۴۴.۳	۴۵.۲
۶۵ و +	۲.۶	۲.۳	۲.۸	۲.۶	۲.۳	۲.۸	۲.۸	۲.۸	۲.۹
کل	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۱۳۷۵									
۱۴-۰	۴۴.۲	۴۴.۲	۴۴.۲	۴۲.۳	۴۱.۳	۳۹.۲	۴۷.۲	۴۷.۱	۴۷.۴
۱۵-۶۴	۵۲.۵	۵۲.۳	۵۲.۶	۵۴.۵	۵۵.۱	۵۷.۶	۴۹.۵	۴۹.۱	۴۹.۴
۶۵ و +	۳.۳	۳.۵	۳.۲	۳.۳	۳.۶	۳.۲	۳.۵	۳.۸	۳.۲
کل	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۱۳۸۵									
۱۴-۰	۲۸.۶	۲۸.۷	۲۸.۴	۲۶.۴	۲۶.۶	۲۶.۲	۳۳	۳۳.۱	۳۲.۸
۱۵-۶۴	۶۷.۶	۶۷.۳	۶۸	۶۹.۹	۶۹.۶	۷۰.۱	۶۳.۱	۶۲.۶	۶۳.۷
۶۵ و +	۳.۸	۴	۳.۶	۳.۷	۳.۸	۳.۷	۳.۹	۴.۳	۳.۵
کل	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

در تحلیل بیشتر این وضع، به مقایسه ترکیب سنی جمعیت استان در شش گروه سنی پنج‌ساله اول در سال‌های ۱۳۵۵ تا ۱۳۸۵ پرداخته می‌شود (جدول ۱-۱) که در این دوره بیش از سایر گروه‌های سنی، از تغییرات عوامل برانگیزنده تحولات جمعیت، اثر پذیرفته است.

مقایسه درصد افراد در این گروه‌های سنی نشان می‌دهد که بیشترین تغییرات در دو گروه سنی اول پیش آمده است. که به طور مستقیم تحت تأثیر سیاست‌های جمعیتی کشور از نظر کاهش باروری قرار داشته‌اند. به حکایت ارقام جدول ۱-۶، کاهش مذکور، در فاصله سال‌های ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵ حاصل شده است که به معنی روی آوردن بیشتر زنان به محدودتر کردن تعداد فرزندان خود در همان فاصله ۱۰ ساله بوده است.

جدول ۱-۶- توزیع نسبی جمعیت استان خوزستان برحسب گروه‌های سنی
پنج‌ساله در سرشماری‌ها (ارقام به درصد نسبت به کل جمعیت)

گروه سنی	۱۳۵۵	۱۳۶۵	۱۳۷۵	۱۳۸۵
۴۰- ساله	۱۶.۳	۲۰.۶	۱۲.۵	۸.۷
۵-۹ ساله	۱۶.۱	۱۶.۲	۱۵.۹	۸.۷
۱۰-۱۴ ساله	۱۳.۱	۱۲	۱۵.۸	۱۱.۱
۱۵-۱۹ ساله	۱۱.۴	۱۰.۴	۱۱.۹	۱۳.۶
۲۰-۲۴ ساله	۸.۸	۸.۲	۸.۶	۱۳.۳
۲۵-۲۹ ساله	۶.۵	۷.۴	۷.۵	۱۰.۱

۱-۱-۱-۵- جوانی جمعیت

نسبت افراد کمتر از ۱۵ ساله به کل جمعیت را شاخص جوانی جمعیت می‌نامند. طبق تعریف ورتهایم این نسبت در جمعیت‌های دارای ساختار سنی جوان، کمتر از ۴۰ درصد نیست. از روی داده‌های سرشماری‌های استان خوزستان از سال‌های ۱۳۵۵ تا ۱۳۸۵، اندازه این شاخص به شرح زیر (جدول ۱-۷) بوده است.

جدول ۱-۷- شاخص جوانی جمعیت استان و نقاط شهری و روستایی آن
به تفکیک جنس در سرشماری‌های ۱۳۵۵ به بعد

عنوان	۱۳۵۵	۱۳۶۵	۱۳۷۵	۱۳۸۵
در کل جمعیت استان				
دو جنس	۴۵.۵	۴۸.۸	۴۴.۷	۲۸.۶
مرد	۴۶	۴۹	۴۴.۷	۲۸.۷
زن	۴۵	۴۸.۵	۴۴.۷	۲۸.۴
در جمعیت شهری				
دو جنس	۴۳.۴	۴۵.۸	۴۲.۸	۲۶.۴
مرد	۴۳.۵	۴۵.۷	۴۲.۷	۲۶.۶
زن	۴۳.۴	۴۵.۸	۴۳	۲۶.۲
در جمعیت روستایی				
دو جنس	۴۸.۴	۵۲.۴	۴۷.۴	۳۳
مرد	۴۹.۶	۵۲.۸	۴۷.۶	۳۳.۱
زن	۴۷.۲	۵۱.۸	۴۷.۳	۳۲.۸

از نظر شاخص جوانی جمعیت در استان خوزستان، از سال ۱۳۵۵ به بعد، چند نکته قابل ذکر است.

این کاهش در استان خوزستان، پا به پای آن در جمعیت کل کشور و کمی کندتر از آن، پیش آمده است. نسبت جوانی جمعیت کشور در این دوره، از ۴۴.۵ درصد به ۲۵.۱ درصد فرو افتاده و ۲۰.۴ واحد درصدی تقلیل یافته است در حالی که این تغییر در جمعیت استان خوزستان در این دوره، ۱۶.۸ واحد درصدی بوده است.

جمعیت روستایی همواره از جمعیت شهری جوان‌تر بوده و این روال بر حسب جنس نیز صادق بوده است. نسبت افراد کمتر از ۱۵ ساله زنان کمی کمتر از مردان بوده و بیشترین فاصله بین آن دو جنس به نقاط روستایی سال ۱۳۵۵ مربوط بوده است.

۱-۱-۱-۶- میزان مرگ و میر عمومی

این میزان، شاخصی برای سنجش شدت مرگ و میر عمومی در مردان، زنان، نقاط شهری و روستایی است. میزان مرگ و میر عمومی یک شاخص ناخالص است و از دو عامل متفاوت تأثیر می‌پذیرد. یکم سطح سلامت جامعه، که عامل بهداشت و سلامت جمعیت است و دوم ساختار سنی جمعیت، که به شدت می‌تواند این شاخص را تحت تأثیر قرار دهد. بدین معنی که اگر سطح سلامت افراد واقع در هر سن معین از مجموعه سن‌ها، در دو جامعه کاملاً شبیه هم باشند و هیچ تفاوتی هم بین شرایط ادامه حیات آنان در مقایسه با هم وجود نداشته باشد ولی ترکیب سنی و جنسی آن جمعیت‌ها با هم تفاوت داشته باشند، شدت مرگ و میر عمومی در آن‌ها با هم یکسان نخواهد بود. جمعیت‌های دارای ساختارهای سال‌خورده میزان مرگ و میر بالاتری خواهند داشت و این میزان در جمعیت‌های دارای ساخت جوان به شرط آن که میزان‌های مرگ و میر کودکان در آن‌ها در حد همان جمعیت‌های سال‌خورده قرار داشته باشند، بسیار پایین‌تر خواهد بود و درست به همین دلیل است که میزان مرگ و میر عمومی در کشورهای توسعه یافته از جمله سوئد، نروژ، فرانسه، هلند و ... تقریباً دو برابر میزان‌های مرگ و میر کشورهایی چون ایران، ترکیه، مصر و هند است که بی‌تردید، سطح بهداشت و سلامتی در کشورهای دسته اول بهتر از کشورهای دسته دوم است ولی به دلیل سال‌خوردگی جمعیت، میزان‌های مرگ و میر بالاتری هم دارند.

میزان مرگ و میر عمومی کشور در فاصله سال‌های ۱۳۵۲ تا ۱۳۵۵ به استناد یافته‌های طرح اندازه‌گیری رشد جمعیت در ایران ۱۱.۵ در هزار، در نقاط شهری کشور ۸.۳ در هزار و در نقاط روستایی آن ۱۳.۹ در هزار بوده است و این نخستین مطالعه جامع مرگ و میر در کشور از طریق نمونه‌گیری جمعیتی بوده است. این میزان در استان خوزستان که در آن زمان لرستان را نیز در بر می‌گرفت به ترتیب ۸.۷، ۶.۷ و ۱۰.۹ در هزار بوده است که نشان دهنده سطح بهتری در مقایسه با کشور است. (زنجانی، ۱۶۰، ۱۳۷۰). میزان مرگ و میر جمعیت استان خوزستان بر پایه مطالعات وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی برای سال ۱۳۶۴ برابر ۶ در هزار بوده است

(همان: ۱۶۴ به نقل از مجله دارو و درمان، ۱۳۶۵)، مطالعات مرحله اول طرح جامع آمایش سرزمین استان خوزستان میزان مرگ و میر عمومی جمعیت آن استان در سال ۱۳۸۵ را برابر ۸.۳۲ در هزار به دست داده و اندازه آن را برای جمعیت‌های شهری و روستایی ارائه نموده است (مطالعات جامع آمایش استان، بدون تاریخ: ۲۷۶). در این سند میزان‌های مرگ و میر شهرستان‌های سال ۱۳۸۵ استان به شرح جدول ۸-۱ بوده است و مرکز آمار ایران آن را در سال ۱۳۸۵ برابر ۶.۳ در هزار اعلام کرده است.

جدول ۸-۱- میزان‌های مرگ و میر عمومی
شهرستان‌های استان خوزستان در سال ۱۳۸۵

نام شهرستان	میزان مرگ و میر عمومی به در هزار
آبادان	۶.۷۷
امیدیه	۴.۳۹
اندیمشک	۱۰.۵۸
اهواز	۵.۰۷
ایذه	۵.۵۳
باغملک	۱۸.۴۳
بندر ماهشهر	۴.۶۶
بهبهان	۲۱.۱۸
خرمشهر	۱۱.۶۱
دزفول	۴.۵۱
دشت آزادگان	۶.۸۶
رامهرمز	۲۷.۲۶
شادکان	۴.۹۸
شوش	۷.۴۳
شوستر	۱۴.۷۸
مسجد سلیمان	۱۱.۶۴
لالی	۶.۸۸
هندیجان	۶.۳
رامشیر	۵.۰۳
گتوند	۲۳.۸۹
کل (استان)	۸.۳۲

مأخذ: مرحله اول مطالعات جامع آمایش سرزمین استان خوزستان،
معاونت برنامه‌ریزی استانداری

در ارزیابی این ارقام از دید جمعیت‌شناسی، با توجه به آن که شرایط زیست استان و شهرستان‌های آن در سال ۱۳۸۵ از حالت جنگی خارج شده و وضع عادی داشته است نمی‌توان ارقام شهرستان‌های اندیمشک، باغملک، بهبهان، خرمشهر، رامهرمز، شوشتر، گتوند و مسجد سلیمان را از نظر بالا بودن اندازه آن‌ها پذیرفت.

۱-۱-۱-۷- میزان موالید

میزان موالید یکی از سنجه‌های اندازه‌گیری سطح باروری در جمعیت است. این میزان از تقسیم تعداد موالید زنده تولد شده یک جامعه بر میانگین جمعیت آن جامعه در همان سال به دست می‌آید. مقدار این شاخص، همواره کسر بسیار کوچکی از واحد بوده و برای سهولت بیان آن را در هزار ضرب کرده و به در هزار بیان می‌کنند مثلاً میزان موالید ۰.۰۱۵ یعنی ۱۵ موالید زنده تولد شده به ازاء ۱,۰۰۰ نفر جمعیت یک جامعه در سال معین. میزان موالید نیز مانند میزان مرگ و میر عمومی یک شاخص ناخالص از باروری است زیرا در محاسبه آن، افرادی هم به حساب می‌آیند که دخالتی در کم و زیاد بودن زاد و ولد ندارند. صورت کسر میزان موالید، یعنی تعداد فرزندان زنده تولد شده یک جامعه در یک سال معین، کاملاً مربوط به شدت و ضعف باروری آن جامعه در سال مورد مطالعه است در حالی که همه افراد واقع در مخرج آن کسر که کل جمعیت را شامل می‌شود در امر باروری دخالت ندارند.

یکی از اولین محاسبه‌های میزان‌های موالید در کشور و استان‌های آن به تجزیه و تحلیل یافته‌های سرشماری ۱۳۴۵ مربوط می‌شود (امانی، ۱۳۴۹). در این گزارش، میزان موالید جمعیت استان خوزستان به ترتیب ۵۱ در هزار برای کل استان، ۴۹ در هزار برای جمعیت شهری و ۵۴ در هزار برای جمعیت روستایی ذکر شده است. مطالعه دیگری که در سال‌های ۱۳۵۲ تا ۱۳۵۵ (طرح اندازه‌گیری رشد جمعیت) در مرکز آمار ایران صورت گرفت، رقم ۴۱.۸ در هزار را برای جمعیت کشور و ارقام ۳۲.۵ در هزار و ۴۸.۸ در هزار را برای نقاط شهری و روستایی به دست داده است.

این گزارش میزان‌های موالید استان خوزستان را برای سال‌های مورد بحث به ترتیب ۴۳.۴، ۳۵.۲ و ۵۲.۱ در هزار گزارش نموده است (زنجان، ۱۳۷۰: ۸۰ به نقل از داده‌های طرح). در تجزیه و تحلیل داده‌های سرشماری ۱۳۶۵ به روش‌های غیرمستقیم میزان موالید جمعیت کشور ۴۰ در هزار و میزان‌های موالید جمعیت‌های شهری و روستایی به ترتیب ۳۷.۷ و ۴۲.۸ در هزار به دست آمده است. در این محاسبه میزان‌های موالید جمعیت استان خوزستان به شرح زیر بوده است (زنجان، ۱۳۷۰: ۱۱۳):

جمعیت استان	۴۷ در هزار
جمعیت شهری	۴۳.۵ در هزار
جمعیت روستایی	۵۱.۴ در هزار

و سرانجام آن که از روی ارقام تصحیح شده سال ۱۳۸۵، میزان‌های موالید استان و نقاط شهری و روستایی آن به ترتیب ۲۲.۸، ۲۲.۷ و ۲۳.۲ در هزار به دست آمده است (زنجانی و دیگران، ۱۳۸۸: ۳۵).

۱-۱-۸- میزان‌های باروری زنان

علاوه بر میزان موالید که شاخصی برای سطح باروری کل جمعیت است شاخص‌های دیگری نیز به سنجش این متغیر در بین زنان واقع در سنین باروری می‌پردازد. این شاخص‌ها عبارتند از میزان باروری، میزان باروری ویژه گروه‌های سنی، میزان باروری کل. میزان تجدید نسل که از آن میان این مطالعه به بررسی سوابق و محاسبه میزان باروری عمومی و میزان‌های باروری ویژه گروه‌های سنی می‌پردازد.

میزان باروری عمومی، متوسط سطح باروری کل زنان واقع در سنین باروری (۱۵ تا ۵۰ سالگی) را در جمعیت مورد مطالعه در یک سال معین می‌سنجد و از تقسیم تعداد موالید زنده تولد شده آن جمعیت به میانگین تعداد زنان واقع در سنین باروری آن جامعه به دست می‌آید و چون اندازه آن کوچکتر از واحد است حاصل کسر را در هزار ضرب کرده و آن را به در هزار بیان می‌کنند. به عنوان مثال میزان باروری ۰.۰۷۵ را می‌توان ۷۵ در هزار گفت.

میزان باروری عمومی زنان این استان به تفکیک شهری و روستایی در سال‌های مختلف از ۱۳۵۵ تا ۱۳۸۵ به شرح جدول ۹-۱ برآورد شده است.

جدول ۹-۱- میزان‌های باروری عمومی جمعیت استان خوزستان و شهری و روستایی آن
در سال‌های ۱۳۶۵ و ۱۳۸۵ (ارقام به در هزار)

سال	کل جمعیت	جمعیت شهری	جمعیت روستایی
۱۳۶۵	۲۱۵.۵	۱۹۶.۱	۲۴۳.۳
۱۳۸۵	۷۶.۹	۷۴	۸۳.۴

مأخذ: ۱۳۶۵ زنجانی ۱۳۷۰: جدول ۶۵.۲ و ۱۳۸۵ زنجانی و دیگران، ۱۳۸۸: ۳۵

بدین ترتیب در فاصله سال‌های ۱۳۶۵ و ۱۳۸۵ میزان باروری عمومی زنان در این استان تحت تأثیر شرایط کلی در کشور به شدت کاهش یافته و در پایان دوره ۱۳۶۵ تا ۱۳۸۵، که دور دوم سیاست‌های کاهش موالید در کشور اتخاذ شده است، به ۳۷ درصد آغاز دوره رسیده است. این میزان، در جمعیت شهری به نزدیک ۳۸ درصد و در جامعه روستایی به ۳۴ درصد تقلیل یافته است. با این همه در سال ۱۳۸۵ میزان باروری زنان

طرح آمایش استان خوزستان ■ ۲۹

این استان حدود ۲۱ درصد، در جمعیت شهری نزدیک به ۲۸ درصد و در جمعیت روستایی حدود ۲۰ درصد بالاتر از سطح کشور و جمعیت‌های شهری و روستایی آن بوده است.

میزان‌های باروری ویژه سنی، تغییرات این میزان‌ها نیز شبیه میزان باروری عمومی است و مقایسه ارقام سال‌های ۱۳۶۵ و ۱۳۸۵ که منعکس کننده سطوح بالای باروری زنان در آغاز آن دوره بوده است، نشان دهنده کاهش سریع آن در پایان آن دوره، به ویژه در گروه‌های سنی جوان‌تر بوده است (جدول ۱-۱۰).

جدول ۱-۱۰- میزان‌های باروری ویژه گروه‌های سنی زنان استان خوزستان و نقاط شهری و روستایی آن در سال‌های ۱۳۶۵ و ۱۳۸۵ (ارقام به در هزار)

گروه‌های سنی	۱۳۶۵			۱۳۸۵		
	کل	شهری	روستایی	کل	شهری	روستایی
۱۹-۱۵	۷۰	۶۶.۴	۷۴.۶	۲۰	۱۸.۸	۲۲.۷
۲۴-۲۰	۲۷۹.۹	۲۵۷.۷	۳۱۴.۵	۱۲۷.۴	۱۲۲.۳	۱۳۹.۴
۲۹-۲۵	۳۲۵.۵	۲۹۲.۶	۳۷۵.۶	۱۶۵.۷	۱۶۱.۷	۱۷۶
۳۴-۳۰	۲۹۹.۶	۲۶۷.۹	۳۴۷.۴	۱۰۶.۶	۱۰۲.۱	۱۱۷.۸
۳۹-۳۵	۲۵۳.۴	۲۲۲.۳	۲۹۸.۲	۴۴.۸	۴۲.۱	۵۲.۲
۴۴-۴۰	۱۷۱	۱۴۰.۶	۲۱۲.۱	۱۱.۲	۱۰.۲	۱۴
۴۹-۴۵	۷۶	۵۵.۶	۱۰۲	۳	۲	۷.۱

مأخذ: برای ۱۳۶۵ زنجان، ۱۳۷۰: ۳۰.۲ برای ۱۳۸۵، زنجان و دیگران، ۱۳۸۸: محاسبه از روی ارقام جدول ۱۴

۱-۱-۱-۹- میزان رشد جمعیت

میزان‌های رشد جمعیت استان خوزستان و جمعیت‌های شهری و روستایی آن در فاصله سال‌های ۱۳۵۵-۱۳۶۵، ۱۳۶۵-۱۳۷۵ به دلیل جنگ تحمیلی از شفافیت لازم برخوردار نیست. در سال ۱۳۶۵ مناطقی که تحت تأثیر مستقیم جنگ بود سرشماری نشد و در دوره شش ساله قبل از آن نیز تخلیه مناطق جنگی، بخشی از جمعیت استان خوزستان را به سایر استان‌های کشور سوق داد. در فاصله سال‌های ۱۳۶۵ و ۱۳۷۵، بازگشت مهاجران میزان رشد جمعیت را از سطح طبیعی آن بالاتر برد. در این شرایط نوسان میزان‌های رشد جمعیت این استان و زیرمجموعه‌های آن را نباید شاخص دقیقی در مورد تحولات جمعیتی آن استان محسوب داشت و آن را ملاک برنامه‌ریزی آمایشی قرار داد. مطالعات جمعیتی مرحله اول آمایش سرزمین این استان، ارقام جدول ۱-۱۱ را به عنوان متوسط میزان‌های رشد سالانه جمعیت استان به تفکیک شهری و روستایی در فاصله سرشماری‌ها، اعلام کرده است (جدول‌های ۸-۱۲ الی ۸-۱۴ بخش اجتماعی و فرهنگی مطالعات).

جدول ۱-۱۱- میزان‌های رشد جمعیت استان خوزستان و نقاط شهری و روستایی آن
از ۱۳۵۵ تا ۱۳۸۵ (ارقام به درصد)

فاصله زمانی	کل	شهری	روستایی
۱۳۶۵ تا ۱۳۵۵	۲.۰۴	۱.۵۳	۲.۴۲
۱۳۷۵ تا ۱۳۶۵	۳.۳۴	۴.۵۶	۱.۶۴
۱۳۸۵ تا ۱۳۷۵	۱.۳۳	۲.۰۴	۰.۱۲

این ارقام در نشریه گزیده نتایج سرشماری سال ۱۳۸۵ برای دوره‌های ۱۰ ساله از ۱۳۶۵ تا ۱۳۸۵ به شرح زیر اعلام شده است (جدول ۴۵:۲۵):

فاصله زمانی	کل	شهری	روستایی
۱۳۶۵ تا ۱۳۷۵	۳.۴	۴.۶۶	۱.۶۱
۱۳۸۵ تا ۱۳۷۵	۱.۳۳	۲.۰۶	-۰.۰۲

و سرانجام آن که پس از بازسازی محدوده‌های سال ۱۳۷۵ بر پایه تقسیمات شهری و روستایی استان در سال ۱۳۸۵، متوسط میزان رشد واقعی آن در جمعیت استان به ۱.۳۲، در جمعیت شهری آن به ۱.۸۳ و در جمعیت روستایی آن به ۰.۳۷ درصد رسیده است. میزان‌های رشد طبیعی، حاصل تفاوت میزان‌های موالید و مرگ و میر عمومی در سال ۱۳۸۵ به ترتیب ۱.۴۳، ۱.۵۶ و ۱.۱۸ درصد به دست می‌آید.

۱-۱-۱-۱- نسبت وابستگی و بار تکفل

نسبت وابستگی، نشان دهنده بار تکفل عمومی (ناخالص) است که از تقسیم افراد واقع در سنین کمتر از پانزده ساله بعلاوه افراد بیش از ۶۵ ساله به جمعیت واقع در سنین کار و فعالیت (۱۵-۶۴ ساله) به دست می‌آید در حالی که بار تکفل واقعی نشانگر آن است که هر فرد شاغل، تکفل چند فرد دیگر را به عهده دارد. این ارقام از روی داده‌های سرشماری‌های ۱۳۵۵ به بعد به شرح جدول ۱-۱۲ به دست می‌آید.

تغییر مهم در نسبت وابستگی از کاهش شدید باروری و افزایش نسبی جمعیت واقع در سنین ۱۵-۶۴ ساله است که در جمعیت استان و زیرمجموعه‌های آن اعم از شهری و روستایی پیش آمده است. این تغییر از سال ۱۳۷۵ تا سال ۱۳۸۵ بیش از دوره‌های قبل بوده و تقریباً در این دوره نصف شده است. اندازه این شاخص از ۱۳۵۵ تا ۱۳۶۵ رو به افزایش بوده و سپس تا سال ۱۳۷۵ با کاهش نسبتاً کم مواجه شده و از آن به بعد به سرعت فرو افتاده است. این وضع به گونه دیگر، در تغییر و تحول بار تکفل واقعی نیز دیده می‌شود.

جدول ۱-۱۲- نسبت وابستگی و بار تکفل واقعی در جمعیت استان خوزستان

به تفکیک شهری و روستایی ۱۳۵۵-۱۳۸۵

نسبت وابستگی	۱۳۵۵	۱۳۶۵	۱۳۷۵	۱۳۸۵
در کل جمعیت	۰.۹۶۲	۱.۰۵۷	۰.۹۰۶	۰.۴۷۸
در جمعیت شهری	۰.۸۷۲	۰.۹۳۷	۰.۸۳۹	۰.۴۳۱
در جمعیت روستایی	۱.۱۰۳	۱.۲۳۱	۱.۰۲۸	۰.۵۸۵
بار تکفل واقعی				
در کل جمعیت	۳.۷۱	۴.۶۴	۴.۱۳	۳.۳۱
در جمعیت شهری	۳.۶۱	۴.۴۸	۴.۱۱	۳.۱۶
در جمعیت روستایی	۳.۸۶	۴.۹۴	۴.۲۱	۳.۶۶

۱-۱-۱-۱- بعد خانوار

بعد خانوار متوسط تعداد اعضاء خانوار است. این شاخص در سال‌های سرشماری با نوساناتی مواجه بوده است که در جدول ۱-۱۳ نشان داده شده است.

جدول ۱-۱۳- متوسط بعد خانوارهای استان خوزستان و نقاط شهری و روستایی آن

در سرشماری‌های ۱۳۵۵ تا ۱۳۸۵

عنوان	۱۳۵۵	۱۳۶۵	۱۳۷۵	۱۳۸۵
کل	۵.۸	۶	۵.۸	۴.۹
شهری	۵.۷	۵.۷	۵.۵	۴.۷
روستایی	۵.۹	۶.۳	۶.۴	۵.۵

بر پایه این ارقام، بعد خانوار در این استان و نقاط شهری و روستایی آن همواره بیش از بعد خانوار در کشور و جمعیت‌های شهری و روستایی آن بوده است. این وضع از یک طرف از بالا بودن سطح باروری زنان این استان ناشی می‌شود و از سوی دیگر به ساختار خانواده مربوط می‌گردد. با توجه به آن که اندازه این شاخص در خانوارهای کشور در سال ۱۳۸۵ برابر با ۴.۰۳ در نقاط شهری آن ۳.۸۹ و در نقاط روستایی آن ۴.۳۶ بوده است، تفاوت آن در حدود ۲۲ درصد در کل جمعیت استان، ۲۱ درصد در نقاط شهری و ۲۶.۱ درصد در نقاط روستایی بسیار معنی‌دار بوده و تفاوت‌های ساختاری زیادی را مطرح می‌سازد.

در کنار بحث مربوط به بعد خانوار، بررسی توزیع خانوارهای معمولی بر حسب تعداد اعضای تشکیل دهنده آن‌ها نیز می‌تواند به درک بهتر چگونگی تغییر و تحول خانوارها بپردازد. داده‌های مربوط به این موضوع در استان خوزستان در سال‌های سرشماری، در جدول ۱-۱۴ آورده شده است.

جدول ۱-۱۴- توزیع خانوارهای استان خوزستان برحسب تعداد اعضای خانوار
در سال‌های سرشماری از ۱۳۵۵ به بعد

نفر در خانوار	۱۳۵۵	۱۳۶۵	۱۳۷۵	۱۳۸۵
۱ نفر	۱۵,۲۲۲	۱۰,۴۵۷	۱۳,۸۳۶	۲۱,۷۷۷
۲ نفر	۳۱,۴۶۸	۳۲,۳۸۰	۴۸,۴۵۴	۹۰,۳۱۵
۳ نفر	۴۱,۰۱۲	۴۴,۸۵۳	۷۵,۰۴۶	۱۴۸,۷۲۳
۴ نفر	۵۰,۲۲۳	۶۱,۲۷۶	۹۴,۸۳۷	۱۷۲,۷۵۰
۵ نفر	۵۲,۱۲۹	۶۳,۵۸۲	۹۵,۹۲۲	۱۴۰,۴۸۹
۶ نفر	۵۱,۲۰۲	۶۰,۶۳۴	۸۸,۳۸۱	۱۰۵,۳۲۷
۷ و بیشتر	۱۳۷,۴۲۸	۱۷۶,۸۲۵	۲۲۷,۵۶۴	۱۸۱,۴۹۵
جمع	۳۷۸,۶۸۴	۴۵۰,۰۰۷	۶۴۴,۰۴۰	۸۶۰,۸۷۶

مأخذ: سالنامه آماری سال ۱۳۸۸ استان خوزستان

با سطح‌بندی خانوارها در سه گروه (خانوارهای کوچک ۱ و ۲ و ۳ نفره)، (خانوارهای متوسط ۴ و ۵ نفره) و (خانوارهای بزرگ ۶ نفره به بالا) می‌توان ارقام جدول بالا را به شرح جدول ۱-۱۵ خلاصه کرد.

جدول ۱-۱۵- توزیع نسبی خانوارهای استان خوزستان برحسب خانوارهای کوچک، متوسط و بزرگ
در سال‌های سرشماری از ۱۳۵۵ تا ۱۳۸۵

نوع خانوار	۱۳۵۵	۱۳۶۵	۱۳۷۵	۱۳۸۵
کوچک	۲۳.۲	۱۹.۵	۲۱.۳	۳۰.۳
متوسط	۲۷	۲۳.۶	۲۹.۶	۳۶.۴
بزرگ	۴۹.۸	۵۶.۹	۴۹.۱	۳۳.۳
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

روال کلی تغییر سهم نسبی انواع خانوارهای استان در سال ۱۳۶۵ با روند کلی تغییر و تحول آن در بیست سال بعد بکلی تفاوت دارد. در دوره ده‌ساله اول با بالا رفتن سطح باروری از سهم نسبی خانوارهای کوچک و متوسط کاسته شده و نزدیک به ۵۷ درصد خانوارها را خانوارهای بزرگ تشکیل می‌داده است. از آن به بعد روال توزیع خانوارها در جهت افزایش سهم نسبی خانوارهای کوچک و کاهش نسبت خانوارهای بزرگ جریان داشته است. این روال، در عین حال، توجیه‌گر کاهش بعد خانوار از سال ۱۳۶۵ تا ۱۳۸۵ هم بوده است و اطلاعات اولیه سرشماری سال ۱۳۹۰ نیز بر ادامه آن روال دلالت دارد.

طرح آمایش استان خوزستان ■ ۳۳

سرانجام آن که تغییرات اندازه شاخص متوسط بعد خانوار بر حسب شهرستان‌های استان نیز متفاوت است و مقدار آن در شهرستان‌های استان به تفکیک شهری و روستایی در سرشماری سال ۱۳۸۵ به شرح جدول ۱-۱۶ بوده است.

جدول ۱-۱۶- متوسط بعد خانوار شهرستان‌های استان خوزستان
به تفکیک شهری و روستایی در سرشماری ۱۳۸۵

نام شهرستان	کل	شهری	روستایی
آبادان	۴.۷	۴.۵۹	۵.۳۴
امیدیه	۴.۹	۴.۸۱	۵.۱۳
اندیمشک	۵.۱۸	۴.۶	۵.۹۱
اهواز	۴.۸۷	۴.۷	۵.۶۶
ایذه	۵.۴	۵.۲	۵.۶۵
باغ ملک	۵.۲۵	۵.۰۳	۵.۲۲
بندر ماهشهر	۴.۷۲	۴.۶۱	۵.۱۳
بهبهان	۴.۴۲	۴.۲۳	۴.۸۹
خرمشهر	۴.۸۳	۴.۷۶	۵.۱۳
دزفول	۴.۵۴	۴.۲۶	۵.۲
دشت آزادگان	۵.۸۴	۵.۶۷	۶.۰۵
رامشیر	۵.۴۹	۵.۳۸	۵.۶
رامهرمز	۴.۸۲	۴.۶۷	۵
شادگان	۵.۸۳	۵.۷۱	۵.۹
شوش	۵.۷۴	۵.۱۷	۶.۱
شوشتر	۴.۹۳	۴.۴۹	۵.۵
گتوند	۵.۱۴	۴.۸۷	۵.۳
لالی	۵.۶۶	۵.۴	۵.۸۹
مسجد سلیمان	۵.۰۸	۴.۸۵	۵.۵۵
هندیجان	۵	۴.۹۷	۵.۰۷
کل	۴.۹۳	۴.۷	۵.۴۹

بعد خانوار در بین شهرستان‌های این استان در سال ۱۳۸۵ بین حداقل ۴.۴۲ نفر در شهرستان بهبهان و حداکثر ۵.۸۴ نفر در شهرستان دشت‌آزادگان در تغییر بوده است. دامنه این تغییرات در جمعیت‌های شهری با حداقل ۴.۲۳ در بهبهان و حداکثر ۵.۷۱ نفر در شادگان و در نقاط روستایی بین ۴.۸۹ نفر در بهبهان و ۶.۱۰ نفر در شوش بوده است.

۱-۱-۲- تحلیل پراکندگی جمعیت بر حسب اندازه گروه‌های جمعیتی

پراکندگی جمعیت را می‌توان بر حسب جنس و سن، تقسیمات سرزمینی، نوع مکان و معیشت (شهرنشینی و روستانشینی) و اندازه جمعیت و گروه‌بندی‌های آن مورد بررسی قرار داد. در این جا ابتدا به توزیع جمعیت استان خوزستان بر حسب شهرنشینی می‌پردازیم و سپس شهرها و آبادی‌های استان را بر حسب طبقات جمعیتی مورد مطالعه قرار می‌دهیم. نسبت شهرنشینی در استان خوزستان در مقایسه با کل کشور در محدوده‌های سرشماری‌ها از ۱۳۵۵ تا ۱۳۸۵ به شرح جدول ۱-۱۷ بوده است.

جدول ۱-۱۷- نسبت‌های شهرنشینی جمعیت استان خوزستان
در مقایسه با کشور از ۱۳۵۵ تا ۱۳۸۵

کشور	استان	سال
۴۷.۳	۵۹.۸	۱۳۵۵
۵۴.۳	۵۶.۶	۱۳۶۵
۶۱.۳	۶۳.۱	۱۳۷۵
۶۸.۵	۶۷.۲	۱۳۸۵

تفاوت نسبت شهرنشینی استان خوزستان و کشور در آغاز این دوره سی ساله زیاد (۱۲.۵ واحد درصدی) بوده و به تدریج کاسته شده است. این کاهش بیش هر چیز ناشی از تبعات جنگ تحمیلی بوده به طوری که تفاوت آن دو در سال ۱۳۶۵ که تعدادی از شهرهای استان به ویژه دو شهر پر جمعیت آن یعنی آبادان و خرمشهر از سکنه خالی شده بود به ۲.۳ واحد درصدی تقلیل یافته و در سال ۱۳۷۵ به ۱.۸ واحد درصدی رسیده و در سال ۱۳۸۵ در سطح پایین‌تری از کشور قرار گرفته است. نسبت شهرنشینی در شهرستان‌های استان نیز در سال ۱۳۸۵ بین حداقل ۳۴.۲ درصد در شهرستان باغملک و حداکثر ۸۲.۸ درصد در شهرستان آبادان قرار داشته است (جدول ۱-۱۸). شهرستان‌های استان از نظر نسبت شهرنشینی با تفاوت‌های آشکاری از هم قرار داشته‌اند. همانگونه که ارقام جدول ۱-۱۸ نشان می‌دهد از نظر تعداد جمعیت شهرنشین، شهرستان‌های اهواز با بیش از یک میلیون نفر، دزفول با ۲۶۵ هزار نفر، آبادان با نزدیک به ۲۳۰ هزار نفر بیشترین تعداد جمعیت شهری، لالی با ۱۶ هزار نفر، گتوند با حدود ۲۱.۵ هزار نفر و رامشیر با نزدیک به ۲۵ هزار نفر کمترین جمعیت شهری را در بین شهرستان‌های استان دارا بوده‌اند. میانگین جمعیت سال ۱۳۸۵ شهرهای استان کمی بیش از ۶۱ هزار نفر بوده و از این نظر حدود ۱۴ هزار نفر بیش از میانگین جمعیت شهرهای کشور جمعیت داشته‌اند.

جدول ۱-۱۸- تعداد شهرها و نسبت شهرنشینی شهرستان‌های استان خوزستان

در سال ۱۳۸۵

نام شهرستان	تعداد شهرها	جمعیت شهری	نسبت شهرنشینی
آبادان	۲	۲۲۹,۵۴۴	۸۲.۸
امیدیه	۲	۶۰,۶۲۰	۷۰.۳
اندیمشک	۲	۱۲۲,۱۱۲	۷۵.۳
اهواز	۵	۱,۰۵۹,۴۶۱	۷۹.۲
ایذه	۲	۱۰۸,۲۳۲	۵۵.۵
باغملک	۳	۳۵,۵۸۰	۳۴.۲
بندر ماهشهر	۳	۱۹۷,۴۶۶	۷۸.۲
بهبهان	۳	۱۱۹,۴۲۰	۶۸.۱
خرمشهر	۳	۱۲۷,۰۶۹	۸۰.۷
دزفول	۵	۲۶۵,۳۵۴	۶۶.۱
دشت آزادگان	۴	۶۹,۷۶۷	۵۴.۱
رامشیر	۱	۲۴,۸۰۸	۴۸.۶
رامهرمز	۲	۶۶,۰۳۸	۵۳.۳
شادگان	۱	۴۹,۱۵۱	۳۵.۴
شوش	۳	۶۸,۰۹۶	۳۵.۴
شوستر	۱	۹۶,۷۳۲	۵۱.۶
گتوند	۱	۲۱,۵۴۷	۳۶.۴
لالی	۱	۱۶,۴۸۵	۴۵.۵
مسجد سلیمان	۲	۱۰۹,۵۹۷	۶۳.۸
هنديجان	۲	۲۶,۴۹۲	۷۲.۹

مأخذ: مرکز آمار ایران، نشریه شهرهای ۱۳۸۵.

۱-۱-۲-۱- گروه‌بندی بر حسب طبقات جمعیتی

گروه‌بندی‌های معمول بر حسب طبقات جمعیتی در قالب شناخته شده‌ای به تفکیک شهرها و روستاهای یک منطقه معین صورت می‌گیرد و هدف از آن‌ها مقایسه توزیع جمعیت مراکز سکونتگاهی در طبقات جمعیتی و تعداد آن مراکز در آن طبقات است تا معلوم شود سهم نسبی تعداد سکونتگاه‌های واقع در یک طبقه معین چه رابطه‌ای با سهم نسبی جمعیت آن سکونتگاه‌ها از کل جمعیت آن‌ها دارد. این طبقه‌بندی در مورد شهرهای استان خوزستان بر پایه تعداد و تعریف آن‌ها در هر سرشماری به شرح جدول‌های ۱-۱۹ و ۱-۲۰ است:

جدول ۱-۱۹- تعداد شهرها و توزیع نسبی آن‌ها در طبقات جمعیتی

در سال‌های سرشماری از ۱۳۵۵ تا ۱۳۸۵

۱۳۵۵		۱۳۶۵		۱۳۷۵		۱۳۸۵		طبقات جمعیتی
تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
-	-	۵	۲۰.۸	-	-	۸	۱۷	کمتر از ۵ هزار نفر
۶	۲۶.۱	-	-	۲	۷.۱	۹	۱۹.۱	۵ تا ۱۰ هزار نفر
۷	۳۰.۴	۵	۲۰.۸	۱۰	۳۵.۷	۱۳	۲۷.۸	۱۰ تا ۲۵ هزار نفر
۵	۲۱.۷	۶	۲۵	۳	۱۰.۷	۳	۶.۴	۲۵ تا ۵۰ هزار نفر
۱	۴.۴	۵	۲۰.۸	۷	۲۵	۵	۱۰.۶	۵۰ تا ۱۰۰ هزار نفر
۲	۸.۷	۲	۸.۴	۵	۱۷.۹	۸	۱۷	۱۰۰ تا ۲۵۰ هزار نفر
۲	۸.۷	-	-	-	-	-	-	۲۵۰ تا ۵۰۰ هزار نفر
-	-	۱	۴.۲	۱	۳.۶	۱	۲.۱	۵۰۰ تا ۱,۰۰۰ هزار نفر
-	-	-	-	-	-	-	-	یک میلیون و بیشتر
۲۳	۱۰۰	۲۴	۱۰۰	۲۸	۱۰۰	۴۷	۱۰۰	جمع

مأخذ: محاسبه بر پایه داده‌های سرشماری‌های استان در سال‌های مورد بحث

در مورد جدول ۱-۱۹، آنچه که بیش از همه قابل ذکر است، تغییر اندک تعداد شهرها از ۱۳۵۵ تا ۱۳۶۵ و سرعت افزایش تعداد آن‌ها از ۲۸ شهر در سال ۱۳۷۵ به ۴۷ شهر در سال ۱۳۸۵ است.

بالا بودن سهم نسبی تعداد شهرهای کمتر از ده هزار نفره در سال ۱۳۶۵ ناشی از خالی از سکنه شدن شهرهای آبادان، خرمشهر و اروند کنار بوده است. در فاصله سال‌های ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵ تعداد این شهرها از ۲ به ۱۷ شهر و سهم نسبی آن‌ها در بین تعداد شهرهای استان از ۷.۱ درصد به ۳۶.۱ درصد افزوده شده است.

با افزوده شدن تعداد شهرهای استان به ویژه در فاصله سال‌های ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵، وزن نسبی شهرهای میانی ۱۰ تا ۱۰۰ هزار نفره از ۷۱.۴ درصد کل شهرها به ۴۴.۸ درصد فرو افتاده است.

از دو شهر واقع در طبقه جمعیتی ۲۵۰ تا ۵۰۰ هزار نفره در سال ۱۳۵۵ تا سرشماری بعد، یکی (اهواز) به طبقه جمعیت بالاتر ارتقاء یافته و دیگری (آبادان) به علت واقع شدن در منطقه جنگی جمعیت خود را به نواحی دیگر گسیل داشته و این خلاء حتی در سرشماری‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ نیز پر نشده است. سرانجام آن‌که با افزایش تعداد شهرهای کوچک، وزن نسبی تنها شهر بزرگ استان یعنی اهواز، از سال ۱۳۶۵ به طور مستمر کاهش یافته است و از ۴.۲ درصد در آن سال به ۲.۱ درصد در سال ۱۳۸۵ فرو افتاده است.

جدول ۱-۲۰- جمعیت شهرها و توزیع نسبی آن‌ها در طبقات جمعیتی

در سال‌های سرشماری از ۱۳۵۵ تا ۱۳۸۵ (به هزار نفر)

۱۳۸۵		۱۳۷۵		۱۳۶۵		۱۳۵۵		طبقات جمعیتی
درصد	جمعیت	درصد	جمعیت	درصد	جمعیت	درصد	جمعیت	
۰.۶	۱۷.۱	-	-	۰.۲	۲.۳	-	-	کمتر از ۵ هزار نفر
۲.۴	۶۷.۹	۰.۶	۱۳.۷	-	-	۳.۸	۴۸.۸	۵ تا ۱۰ هزار نفر
۸	۲۲۹.۶	۷.۲	۱۶۹.۸	۵.۳	۷۹.۲	۷.۱	۹۰.۹	۱۰ تا ۲۵ هزار نفر
۴.۱	۱۱۸.۴	۵.۱	۱۱۸.۳	۱۵.۶	۲۳۱.۱	۱۳.۲	۱۶۸.۱	۲۵ تا ۵۰ هزار نفر
۱۱.۴	۳۲۷.۶	۲۱.۲	۴۹۷.۶	۲۲.۷	۳۳۶.۸	۶.۱	۷۷.۱	۵۰ تا ۱۰۰ هزار نفر
۳۹.۲	۱۱۲۷.۳	۳۱.۵	۷۳۸.۲	۱۷.۲	۲۵۶.۲	۲۰.۵	۲۶۱.۷	۱۰۰ تا ۲۵۰ هزار نفر
-	-	-	-	-	-	۴۹.۳	۶۲۸.۵	۲۵۰ تا ۵۰۰ هزار نفر
۳۴.۳	۹۸۵.۶	۳۴.۴	۸۰۵	۳۹	۵۷۹.۸	-	-	۵۰۰ تا ۱,۰۰۰ هزار نفر
-	-	-	-	-	-	-	-	یک میلیون نفر و بیشتر
۱۰۰	۲,۸۷۳.۵	۱۰۰	۲,۳۴۳	۱۰۰	۱,۴۸۵.۴	۱۰۰	۱,۲۷۵.۱	جمع

مأخذ: محاسبه بر پایه داده‌های سرشماری‌های استان و کل کشور در سال‌های سرشماری

از روی ارقام جدول ۱-۲۰ می‌توان موارد زیر را برشمرد:

۱ - پیدایش شهرهای کمتر از ۵ هزار نفره، ناشی از تغییر تعریف شهر و اتخاذ رویه‌های خاص در سرشماری‌های ۱۳۶۵ و ۱۳۸۵.

۲ - خلاء جمعیتی در گروه شهرهای ۲۵۰ تا ۵۰۰ هزار نفره در سرشماری‌های ۱۳۶۵، ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵.

۳ - افزایش سهم نسبی شهرهای ۱۰۰ تا ۲۵۰ هزار نفره از ۱۳۶۵ به بعد.

۴ - ثابت ماندن وزن نسبی جمعیت شهر اهواز در فاصله سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ به رغم افزایش قابل ملاحظه تعداد شهرهای استان.

در مورد سطح‌بندی آبادی‌های استان بر حسب طبقات جمعیتی نیز همان رویه‌ای که در مورد شهرها مورد عمل قرار گرفت دنبال می‌شود و با تنظیم جدول قرارگیری آبادی‌ها بر حسب طبقات جمعیتی، بحث ادامه می‌یابد. در جدول ۱-۲۱ تعداد آبادی‌های استان و سهم نسبی آن‌ها از کل آبادی‌ها بر حسب طبقات جمعیتی آورده می‌شود. سطح‌بندی طبقات جمعیتی در این جدول نیز بر پایه الگوی معمول در سالنامه‌های آماری مرکز آمار ایران و با استفاده از ارقام استانی صورت گرفته است.

جدول ۱-۲۱- تعداد آبادی‌ها و سهم نسبی آن‌ها در طبقات جمعیتی

در سرشماری‌های ۱۳۵۵ تا ۱۳۸۵

طبقات جمعیتی		۱۳۵۵		۱۳۶۵		۱۳۷۵		۱۳۸۵	
		تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
۱-۲۴		۴۹۲	۱۱.۸	۵۲۸	۱۳.۳	۹۲۸	۲۰.۶	۹۹۴	۲۲.۷
۲۵-۴۹		۵۹۵	۱۴.۳	۵۸۳	۱۴.۸	۶۶۵	۱۴.۸	۵۶۵	۱۲.۹
۵۰-۹۹		۹۴۷	۲۲.۸	۸۰۰	۲۰.۳	۷۵۷	۱۶.۸	۶۷۷	۱۵.۵
۱۰۰-۲۴۹		۱۲۵۸	۳۰.۳	۱,۰۴۷	۲۶.۶	۱,۰۰۲	۲۲.۲	۹۵۳	۲۱.۸
۲۵۰-۴۹۹		۵۳۷	۱۲.۹	۵۴۹	۱۴	۵۵۶	۱۲.۴	۵۷۶	۱۳.۲
۵۰۰-۹۹۹		۲۲۶	۵.۴	۲۵۰	۶.۴	۳۳۴	۷.۴	۳۳۴	۷.۶
۱,۰۰۰-۲,۴۹۹		۸۳	۲	۱۲۸	۳.۲	۱۸۶	۴.۱	۱۹۹	۴.۵
۲,۵۰۰-۴,۹۹۹		۲۰	۰.۵	۳۴	۰.۹	۳۹	۰.۹	۵۷	۱.۳
۵,۰۰۰ و بیشتر		-	-	۲۰	۰.۵	۲۹	۰.۶	۲۴	۰.۵
جمع		۴,۱۷۲	۱۰۰	۴,۰۷۵	۱۰۰	۴,۴۹۶	۱۰۰	۴,۳۷۹	۱۰۰

مأخذ: محاسبه بر پایه داده‌های سرشماری‌های به نقل از سالنامه‌های آماری

یافته‌های مهم از جدول ۱-۲۱ را در مورد آبادی‌های استان می‌توان به شرح زیر برشمرد:

۱- بخش عمده‌ای از آبادی‌های این استان را آبادی‌های کمتر از ۱۰۰ نفره تشکیل می‌دهند. نسبت آن‌ها به کل آبادی‌های استان بین حداقل ۴۸.۴ درصد در سال ۱۳۶۵ و ۵۲.۲ درصد در ۱۳۷۵ قرار داشته است. این نسبت به طور معنادارتری بالاتر از ارقام مربوط به کل کشور است که در سال ۱۳۸۵ حدود ۴۲.۲ درصد آبادی‌های کشور (با احتساب آبادی‌های سه خانواره و کمتر) در این رده جمعیتی قرار داشته‌اند.

۲- تعداد و سهم نسبی آبادی‌های بسیارکوچک ۱-۲۴ نفره از سال ۱۳۵۵ تا ۱۳۸۵ به طور مداوم افزایش یافته که هم از نظر تعداد و هم از نظر قدرالسهم آن‌ها به کل آبادی‌های استان نزدیک به دو برابر شده است (از ۴۹۲ آبادی به ۹۹۴ آبادی و از ۱۱.۸ درصد به ۲۲.۷ درصد).

۳- تغییرات در سایر رده‌های جمعیتی یکسان نیست تعداد آبادی‌های واقع در طبقات جمعیتی از ۲۵ تا ۲۵۰ نفره به طور مرتب کاسته شده و در مقابل آبادی‌های ۵۰۰ تا ۵,۰۰۰ نفره رو به افزایش نهاده است و این در شرایطی است که به تبع رویه معمول در طول این دوره ۳۰ ساله، تعدادی از آبادی‌های پرجمعیت‌تر این استان نیز به شهر تبدیل و یا در شهرها ادغام شده‌اند.

۴- میانگین جمعیت آبادی‌های استان همواره رو به افزایش بوده و این وضع حتی در سال ۱۳۶۵ نیز که تعداد زیادی از آبادی‌های استان در منطقه جنگی قرار گرفته بودند، صادق بوده است. این رقم از ۱۹۸ نفر در سال ۱۳۵۵ به ۲۷۷ نفر در سال ۱۳۶۵، به ۳۰۴ نفر در سال ۱۳۷۵ و ۳۱۶ نفر در سال ۱۳۸۵ رسیده است.

۵- با وجود افزایش ۶۰ درصدی میانگین جمعیت آبادی‌های این استان از سال ۱۳۵۵ تا ۱۳۸۵، هنوز هم متوسط جمعیت آن‌ها، کمتر از میانگین جمعیت آبادی‌های کشور (۳۴۷ نفر در سال ۱۳۸۵) است.

۶- نوسان زیادی بین کم‌جمعیت‌ترین و پرجمعیت‌ترین آبادی‌های این استان در سال‌های سرشماری وجود داشته است. در همه سرشماری‌ها آبادی‌های یک نفره کم‌جمعیت‌ترین آن‌ها بوده ولی پرجمعیت‌ترین آبادی‌های استان در سال ۱۳۵۵ دارای ۴,۴۸۰ نفر جمعیت بوده و این رقم در سرشماری‌های بعد به ۲۲,۷۹۲ نفر در ۱۳۶۵، به ۲۲,۹۸۱ نفر در سال ۱۳۷۵ و به ۲۵,۸۲۴ نفر در سال ۱۳۸۵ افزایش یافته است که در این میان تفاوت تعریف شهر در سرشماری‌های قبل و بعد از انقلاب نقش مهمی داشته است.

۱-۱-۳- تحلیل تراکم جمعیت

بر اساس مندرجات راهنمای مطالعات آمایش، تحلیل تراکم جمعیت باید چگونگی تراکم جمعیت روستایی و شهری را در مقایسه با کل استان و نیز تراکم جمعیت استان و هر یک از شهرستان‌های آن را مد نظر قرار دهد و در صورت لزوم به مقایسه‌ای با متوسط کل کشور نیز بپردازد.

ساده‌ترین شاخص محاسبه تراکم نسبی جمعیت در یک منطقه از تقسیم تعداد جمعیت بر مساحت آن منطقه بر حسب کیلومتر مربع به دست می‌آید. در مطالعات طرح‌های جامع شهری معمولاً این شاخص را برحسب هکتار محاسبه می‌نمایند و تراکم جمعیت در قسمت‌های مختلف یک شهر را با آن مقیاس می‌سنجند. در جدول ۱-۲۲ مساحت و تعداد جمعیت سال ۱۳۸۵ استان به تفکیک شهرستان و تراکم نسبی جمعیت آن محدوده‌ها، آورده شده است.

در نقشه‌های شماره ۱-۱، ۲-۱ و ۳-۱ تراکم جمعیت شهرستان‌های استان و تراکم جمعیت‌های شهری و روستایی آن‌ها در سال ۱۳۸۵ آورده شده است. آن چه از این نقشه‌ها بر می‌آید عبارت است از:

۱ - تمرکز جمعیت در شهرستان‌های دزفول، شوشتر، اهواز، خرمشهر، آبادان و بندر ماهشهر بسیار بالا، در شهرستان‌های ایذه، گتوند، اندیمشک، شوش، باغملک و بهبهان بالا، در شهرستان‌های لالی، مسجد سلیمان، رامهرمز، رامشیر، امیدیه، دشت آزادگان و شادگان پایین و در هندیجان بسیار پایین است.

۲ - تراکم جمعیت شهری در مقیاس شهرستانی در دزفول، اهواز، بندر ماهشهر، آبادان و خرمشهر بسیار بالا، در اندیمشک، شوشتر و بهبهان بالا. در شهرستان‌های گتوند، مسجد سلیمان، ایذه، امیدیه پایین و در لالی، باغملک، رامهرمز، هندیجان، شادگان، رامشیر، دشت آزادگان و شوش بسیار پایین است.

۳- تمرکز جمعیت روستایی در شهرستان‌های میانی استان از شمال به جنوب، بعلاوه شهرستان‌های ایذه و باغملک بسیار بالا است، در شهرستان‌های لالی، مسجد سلیمان، رامهرمز، رامشیر، بهبهان، آبادان و خرمشهر نسبتاً بالا و در هندیجان، امیدیه، دشت آزادگان و اندیمشک بسیار پایین است.

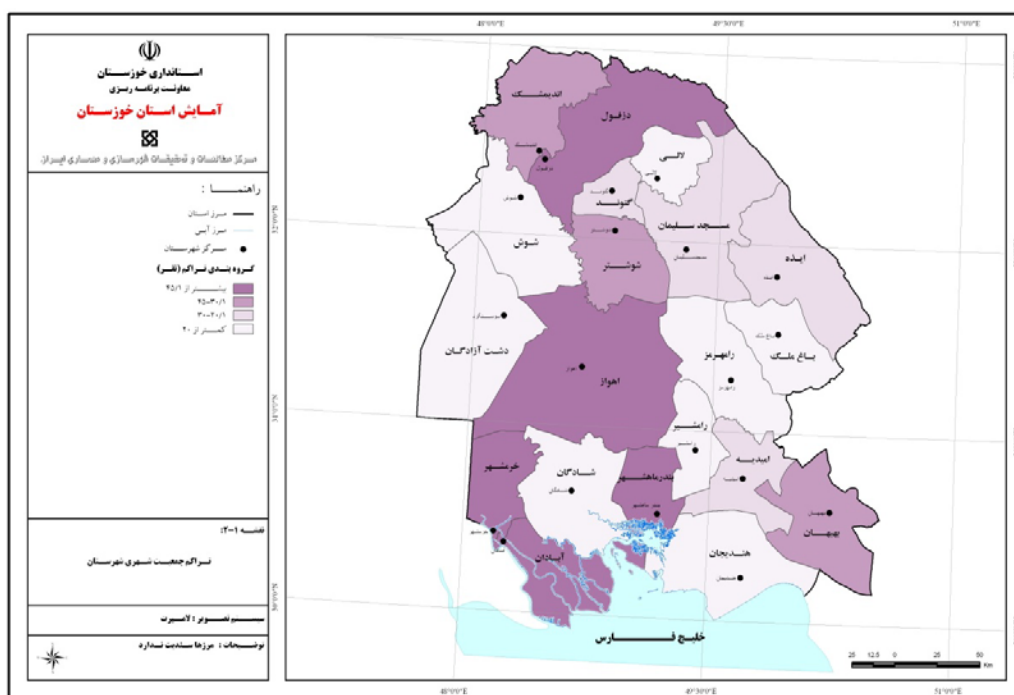
جدول ۱-۲۲- جمعیت و تراکم آن به تفکیک نقاط شهری و روستایی در شهرستان‌های استان خوزستان
در سرشماری سال ۱۳۸۵

نام شهرستان	مساحت (کیلومتر مربع)	جمعیت			تراکم نسبی جمعیت (نفر به کیلومتر مربع)	
		کل جمعیت*	شهری	روستایی	کل	روستایی
آبادان	۲,۲۷۷	۲۷۷,۲۶۱	۲۲۹,۵۴۴	۴۷,۷۱۷	۱۲۱.۷	۱۰۰.۸
امیدیه	۲,۱۹۵	۸۶,۲۰۱	۶۰,۶۲۰	۲۵,۵۸۱	۳۹.۳	۲۷.۶
اندیمشک	۳,۱۱۱	۱۶۱,۱۸۵	۱۲۲,۱۱۲	۳۴,۴۹۶	۵۱.۸	۳۹.۳
اهواز	۷,۸۵۸	۱,۳۳۸,۱۲۶	۱,۰۵۹,۴۶۱	۲۷۸,۶۰۷	۱۷۰.۳	۱۳۴.۸
ایذه	۳,۸۹۲	۱۹۵,۰۱۸	۱۰۸,۲۳۲	۸۶,۷۸۶	۵۰.۱	۲۷.۸
باغملک	۲,۲۳۳	۱۰۴,۱۷۸	۳۵,۵۸۰	۶۸,۵۹۸	۴۶.۷	۱۵.۹
بندر ماهشهر	۱,۷۶۰	۲۵۲,۵۸۷	۱۹۷,۴۶۶	۵۵,۱۲۱	۱۴۳.۶	۱۱۲.۲
بهبهان	۳,۱۷۳	۱۷۵,۳۷۳	۱۱۹,۴۲۰	۵۵,۷۳۱	۵۵.۳	۳۷.۶
خرمشهر	۱,۸۹۲	۱۵۷,۵۵۵	۱۲۷,۰۶۹	۳۰,۴۸۶	۸۳.۳	۶۷.۱
دزفول	۴,۷۱۱	۴۰۱,۵۵۸	۲۶۵,۳۵۴	۱۳۰,۲۶۲	۸۵.۲	۵۶.۳
دشت آزادگان	۴,۸۵۸	۱۲۸,۹۴۱	۶۹,۷۶۷	۵۹,۱۲۶	۲۶.۵	۱۴.۴
رامشیر	۱,۶۱۹	۵۱,۰۸۱	۲۴,۸۰۸	۲۶,۲۷۳	۳۱.۵	۱۵.۳
رامهرمز	۳,۴۱۲	۱۲۳,۹۳۰	۶۶,۰۳۸	۵۶,۳۵۲	۳۶.۳	۱۹.۴
شادگان	۳,۴۰۰	۱۳۸,۹۱۵	۴۹,۱۷۱	۸۹,۷۴۴	۴۰.۹	۱۴.۵
شوش	۳,۹۳۴	۱۹۲,۱۶۲	۶۸,۰۹۶	۱۲۳,۱۱۲	۴۸.۸	۱۷.۳
شوشتر	۲,۴۲۵	۱۸۷,۳۳۷	۹۶,۷۳۲	۸۸,۸۹۲	۷۷.۲	۳۹.۹
گتوند	۹۷۹	۵۹,۲۶۱	۲۱,۵۴۷	۳۷,۲۴۲	۶۰.۵	۲۲
لالی	۱,۳۴۷	۳۶,۱۷۳	۱۶,۴۵۸	۱۹,۴۵۶	۲۶.۸	۱۲.۲
مسجد سلیمان	۴,۵۴۵	۱۷۱,۷۷۸	۱۰۹,۵۹۷	۶۰,۶۲۳	۳۷.۸	۲۴.۱
هندیجان	۳,۶۳۲	۳۶,۳۵۹	۲۶,۴۹۲	۹,۷۴۱	۱۰	۷.۳
جمع	۶۲,۲۵۳	۴,۲۷۴,۹۷۹	۲,۸۷۳,۵۶۴	۱,۳۸۳,۹۴۶	۶۷.۶	۴۵.۴

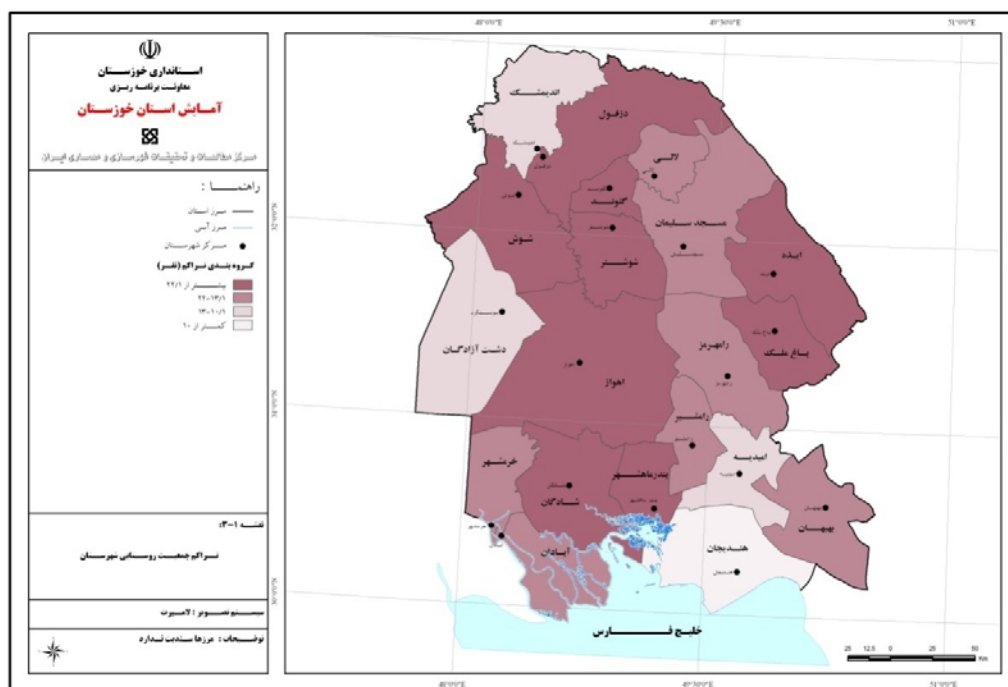
* با احتساب جمعیت غیر ساکن در کل جمعیت

نقشه ۱-۱- تراکم جمعیت شهرستان‌های استان خوزستان در سال ۱۳۸۵

نقشه ۱-۲- تراکم جمعیت شهری شهرستان‌های استان خوزستان در سال ۱۳۸۵

نقشه ۱-۳- تراکم جمعیت روستایی شهرستان‌های استان خوزستان در سال ۱۳۸۵

۱-۱-۴- روند تحولات جمعیت استان و گرایش‌های غالب آن

۱-۱-۴-۱- روند تحولات ساختار سنی و جنسی جمعیت استان به تفکیک شهرستان

منظور از ساختار جنسی جمعیت، شناخت نسبت تعداد مردان به تعداد زنان است. محاسبه این شاخص در بین متولدین یک جامعه در یک سال معین، یک شاخص زیستی است و نوسان آن از کشوری به کشور دیگر، و در داخل یک کشور بین مناطق مختلف آن بسیار اندک بوده و به ویژگی‌های زیستی مربوط می‌شود به شرط آن که سیاستی برای ترجیح جنسی از طریق سقط جنین وجود نداشته باشد. اندازه این شاخص در شرایط عادی حدود ۱۰۵ پسر در مقابل ۱۰۰ دختر به هنگام تولد است که می‌تواند با نوسانات اندکی هم مواجه شود. در بعضی از نرم‌افزارهای جمعیتی مانند PEOPLE آن را ۱۰۶ در نظر گرفته‌اند و بهتر است تغییرات آن را بین ۱۰۳ تا ۱۰۷ طبیعی تلقی کرد. نسبت جنسی در یک جمعیت و زیرمجموعه‌های شهری و روستایی آن تحت تأثیر سه عامل زیر از سطح طبیعی خود فاصله می‌گیرد:

ناهمسانی شمارش جمعیت بر حسب جنس

مهاجرت و ایجاد عدم توازن در ترکیب جنسی جمعیت

متفاوت بودن شدت مرگ و میر بر حسب جنس

در مورد اول پوشش ثبت موالید دختر به ویژه در گذشته بسیار کمتر از موالید پسر بوده و به تدریج بهتر شده است. این شاخص برای جمعیت کمتر از یک‌ساله در سرشماری سال ۱۳۵۵ در کل کشور ۱۰۸.۸، در جمعیت شهری ۱۰۶.۵ و در جمعیت روستایی ۱۱۱.۶ بوده است که به صورت معنی‌دارتری از سطح طبیعی آن، هم در جمعیت کشور و هم در جمعیت روستایی آن بالاتر است. این نسبت در سرشماری سال ۱۳۸۵ با تفاوت بسیار اندکی در جمعیت کشور و در جمعیت‌های شهری و روستایی آن ۱۰۵.۶ بوده است که بسیار نزدیک به سطح طبیعی آن است.

در مورد استان خوزستان، نسبت جنسی در جمعیت کمتر از یک‌ساله در زمان سرشماری‌های ۱۳۵۵ و ۱۳۸۵ که زاد و ولد در آن سال‌ها تحت تأثیر جنگ و پیامدهای مختل‌کننده آن نبوده است، همان روال مورد بحث در کل کشور را دنبال نموده است به طوری که این نسبت در سال ۱۳۵۵ در استان ۱۰۸.۲ (در جمعیت شهری ۱۰۴.۴ و در جمعیت روستایی ۱۱۳.۱) و در سال ۱۳۸۵ به ترتیب ۱۰۲، ۱۰۱ و ۱۰۹ بوده است و اما در سایر شهرستان‌ها به گونه‌ای که از ارقام جدول ۱-۲۳ بر می‌آید بسیار نامتوازن بوده است.

جدول ۱-۲۳- نسبت جنسی جمعیت شهرستان‌های استان خوزستان به تفکیک شهری و روستایی

در سال‌های ۱۳۵۵ و ۱۳۸۵ و ۱۳۸۸

نام شهرستان	۱۳۵۵ (درمحدوده ۱۳۸۵)			۱۳۸۵			۱۳۸۸		
	کل	شهری	روستایی	کل	شهری	روستایی	کل	شهری	روستایی
آبادان	۱۰۷	۱۰۳	۱۰۰	۱۰۱	۱۰۲	۱۰۱	۱۰۹	۱۱۱	۱۰۲
امیدیه	۹۸	-	۹۸	۱۰۶	۱۰۸	۱۰۲	۱۰۳	۱۰۹	۸۹
اندیمشک	۱۱۲	۱۰۴	۱۱۸	۱۰۶	۱۰۳	۱۱۶	۱۰۹	۱۰۷	۱۱۹
اهواز	۱۰۹	۱۱۰	۱۰۶	۱۰۵	۱۰۴	۱۰۶	۱۰۲	۱۰۳	۱۰۰
ایذه	۱۰۷	۱۱۷	۱۰۶	۹۹	۹۷	۱۰۲	۱۰۴	۱۰۹	۹۷
باغملک	۱۰۴	-	۱۰۴	۱۰۲	۱۰۲	۱۰۱	۱۰۰	۱۰۲	۹۴
بندر ماهشهر	۱۱۰	۱۱۱	۱۰۷	۱۱۴	۱۱۳	۱۱۹	۱۰۷	۱۰۵	۱۲۲
بهبهان	۱۰۵	۱۰۷	۱۰۲	۱۰۳	۱۰۳	۱۰۲	۱۰۴	۱۰۲	۱۰۶
خرمشهر	۱۰۶	۱۰۹	۱۰۲	۱۰۲	۱۰۲	۱۰۱	۱۰۵	۱۰۷	۹۸
دزفول	۱۱۳	۱۱۳	۱۱۱	۱۰۹	۱۰۸	۱۱۱	۱۰۸	۱۰۸	۱۰۹
دشت آزادگان	۱۰۲	۱۰۴	۱۰۶	۱۰۴	۱۰۳	۱۰۶	۱۰۶	۱۰۷	۱۰۵
رامشیر	۱۰۰	-	۱۰۰	۱۰۷	۹۹	۱۱۵	۱۱۰	۱۰۸	۱۱۲
رامهرمز	۹۹	۹۹	۹۹	۱۰۲	۱۰۴	۱۰۲	۱۰۴	۱۰۵	۱۰۴
شادگان	-	-	-	۱۰۲	۱۰۳	۱۰۱	۱۰۹	۱۱۵	۱۰۶
شوش	۱۳۱	۱۰۸	۱۳۹	۱۰۴	۱۰۳	۱۰۵	۱۲۸	۱۰۰	۱۰۹
شوشتر	۱۱۹	۱۱۲	۱۴۷	۱۱۴	۱۲۱	۱۱۶	۱۰۲	۱۰۰	۱۰۳
گتوند	۱۰۲	۱۱۱	۱۰۱	۱۰۷	۱۰۸	۱۰۶	۱۰۸	۱۰۵	۱۱۰
لالی	-	-	-	۱۰۷	۱۰۲	۱۰۶	۸۴	۱۰۶	۷۱
مسجد سلیمان	۱۰۷	۱۰۶	۱۰۹	۱۰۴	۱۰۴	۱۰۴	۱۰۶	۱۰۸	۱۰۳
هندیجان	۱۰۰	۹۹	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۲	۹۸	۹۶	۹۸	۸۹

مأخذ: داده‌های سرشماری‌های ۱۳۵۵ و ۱۳۸۵ و برای سال ۱۳۸۸ سالنامه آماری ۱۳۸۸ در محدوده سال ۱۳۸۵

جدول ۱-۲۴ نشان دهنده ترکیب سنی و جنسی جمعیت استان خوزستان و نقاط شهری و روستایی آن در سرشماری‌های ۱۳۵۵، ۱۳۶۵ و ۱۳۸۵ می‌باشد و جدول ۱-۲۵ توزیع نسبی جمعیت شهرستان‌های استان خوزستان را در گروه‌های وسیع سنی در سرشماری‌های ۱۳۶۵، ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ به تفکیک شهری و روستایی نشان می‌دهد.

جدول ۱-۲۴- ترکیب سنی و نسبت‌های جنسی جمعیت سرشماری‌های استان خوزستان
در سال‌های ۱۳۵۵، ۱۳۶۵ و ۱۳۸۵

۱۳۸۵			۱۳۶۵			۱۳۵۵			گروه‌های سنی
نسبت جنسی	زن	مرد	نسبت جنسی	زن	مرد	نسبت جنسی	زن	مرد	
در کل جمعیت									
۱۰۶	۱۸۱,۴۳۰	۱۹۱,۷۱۴	۱۰۴	۲۷,۰۵۴	۲۸۲,۴۶۰	۱۰۶	۱۷۳,۲۰۶	۱۸۴,۲۵۵	۴-۰
۱۰۵	۱۸۱,۰۰۰	۱۹۰,۷۷۱	۱۰۶	۲۱۰,۷۱۴	۲۲۳,۱۶۲	۱۰۸	۱۶۹,۲۶۰	۱۸۳,۰۷۲	۹-۵
۱۰۶	۲۳۱,۳۱۵	۲۴۵,۰۲۷	۱۰۸	۱۵۴,۱۰۲	۱۶۶,۶۷۴	۱۱۵	۱۳۲,۶۱۱	۱۵۳,۱۲۰	۱۴-۱۰
۱۰۵	۲۸۴,۳۳۹	۲۹۷,۶۳۵	۱۰۵	۱۳۶,۴۲۲	۱۴۲,۹۵۸	۱۰۹	۱۱۹,۱۴۶	۱۲۹,۵۶۱	۱۹-۱۵
۱۰۳	۲۸۰,۰۹۶	۲۸۷,۱۹۳	۱۰۰	۱۱۰,۲۶۹	۱۰۹,۷۶۲	۹۴	۹۸,۹۷۳	۹۳,۰۶۲	۲۴-۲۰
۱۰۳	۲۱۲,۰۹۹	۲۱۸,۰۵۶	۱۰۲	۹۷,۹۰۲	۹۹,۵۹۹	۹۲	۷۴,۲۸۱	۶۸,۳۰۶	۲۹-۲۵
۱۰۵	۱۵۶,۸۷۴	۱۶۳,۹۵۳	۱۰۵	۷۷,۷۲۰	۸۱,۷۱۶	۹۷	۵۳,۸۹۸	۵۲,۰۲۰	۳۴-۳۰
۱۰۵	۱۳۴,۴۸۰	۱۴۱,۱۵۰	۹۶	۵۵,۴۰۲	۵۳,۲۰۲	۱۰۵	۴۸,۴۳۵	۵۰,۶۵۰	۳۹-۳۵
۱۰۶	۱۰۶,۳۶۰	۱۱۲,۴۰۹	۹۸	۳۶,۹۷۶	۳۶,۲۰۷	۱۱۳	۴۶,۱۷۱	۵۳,۳۴۳	۴۴-۴۰
۱۰۷	۹۱,۱۴۸	۹۷,۴۳۷	۱۰۸	۳۶,۱۲۸	۳۹,۱۵۴	۱۳۱	۳۶,۳۷۳	۴۷,۴۹۲	۴۹-۴۵
۱۰۳	۷۲,۳۷۰	۷۴,۵۱۲	۱۲۱	۳۲,۲۰۴	۳۹,۱۱۷	۱۲۴	۳۳,۱۳۸	۴۱,۱۲۲	۵۴-۵۰
۹۵	۴۸,۷۴۸	۴۶,۲۳۹	۱۲۶	۲۹,۱۹۵	۳۶,۷۰۱	۱۲۱	۱۶,۲۰۰	۱۹,۵۵۲	۵۹-۵۵
۹۳	۳۴,۶۴۲	۳۲,۲۲۵	۱۱۶	۲۳,۴۹۶	۲۷,۲۵۱	۹۰	۱۸,۰۶۵	۱۶,۲۵۱	۶۴-۶۰
۱۱۵	۷۵,۱۴۷	۸۶,۶۱۰	۱۲۸	۲۶,۷۱۵	۳۴,۲۰۲	۱۱۱	۳۶,۳۵۴	۴۰,۲۳۲	+۶۵
۱۰۵	۲,۰۹۰,۰۴۸	۲,۱۸۴,۹۳۱	۱۰۵	۱,۲۰۹,۲۶۲	۱,۲۷۲,۷۱۶	۱۰۷	۱,۰۵۶,۱۱۰	۱,۱۳۱,۰۰۸	کل
در جمعیت شهری									
۱۰۶	۱۱۳,۲۶۴	۱۱۹,۷۵۷	۱۰۴	۱۴۴,۴۵۲	۱۵۰,۷۶۹	۱۰۵	۸۸,۱۹۱	۹۲,۷۳۵	۴-۰
۱۰۵	۱۱۲,۱۳۸	۱۱۷,۹۷۲	۱۰۵	۱۰۶,۶۱۷	۱۱۲,۲۶۲	۱۰۷	۹۳,۱۵۲	۱۰۰,۰۹۱	۹-۵
۱۰۵	۱۴۳,۶۳۲	۱۵۱,۴۰۵	۱۰۷	۷۹,۹۴۱	۸۵,۴۵۵	۱۱۳	۸۴,۳۱۶	۹۵,۲۲۰	۱۴-۱۰
۱۰۴	۱۸۷,۷۴۲	۱۹۴,۴۵۴	۱۰۵	۷۷,۴۰۲	۸۱,۱۵۹	۱۱۱	۷۶,۵۳۱	۸۴,۶۰۲	۱۹-۱۵
۱۰۰	۱۹۵,۴۸۵	۱۹۴,۸۸۰	۱۰۰	۶۷,۱۹۲	۶۷,۰۱۱	۹۸	۶۲,۳۸۸	۶۱,۲۲۴	۲۴-۲۰
۱۰۲	۱۴۴,۹۱۲	۱۴۷,۴۷۱	۱۰۵	۵۹,۰۳۵	۶۱,۸۸۸	۱۰۲	۴۴,۹۸۵	۴۵,۸۰۲	۲۹-۲۵
۱۰۴	۱۰۸,۵۹۲	۱۱۲,۸۷۶	۱۱۲	۴۶,۶۹۷	۵۲,۲۱۹	۱۰۴	۳۰,۵۳۲	۳۱,۷۷۱	۳۴-۳۰
۱۰۵	۹۶,۹۲۹	۱۰۲,۱۹۵	۱۰۴	۳۲,۷۱۷	۳۴,۰۶۶	۱۰۵	۲۸,۵۷۶	۳۰,۰۷۷	۳۹-۳۵
۱۰۷	۷۷,۹۱۰	۸۳,۳۶۱	۱۰۳	۲۱,۲۲۹	۲۱,۸۵۴	۱۱۲	۲۶,۲۹۲	۲۹,۵۴۷	۴۴-۴۰
۱۰۹	۶۵,۸۸۴	۷۱,۹۸۷	۱۱۰	۲۰,۲۴۶	۲۲,۲۷۲	۱۲۶	۲۱,۶۵۲	۲۷,۲۷۳	۴۹-۴۵
۱۰۹	۵۱,۷۷۰	۵۶,۶۲۴	۱۱۴	۱۸,۶۲۶	۲۱,۲۶۰	۱۳۳	۱۷,۸۴۰	۲۳,۷۵۱	۵۴-۵۰
۱۰۰	۳۴,۶۸۲	۳۴,۸۵۱	۱۱۷	۱۶,۲۷۸	۱۹,۰۶۴	۱۲۳	۹,۶۶۹	۱۱,۸۶۱	۵۹-۵۵
۹۴	۲۳,۳۰۸	۲۲,۰۱۰	۱۱۵	۱۲,۳۸۴	۱۴,۲۰۹	۹۰	۸,۸۸۹	۸,۰۳۴	۶۴-۶۰
۱۰۸	۵۱,۵۵۶	۵۵,۹۱۷	۸۷	۲۰,۰۶۴	۱۷,۵۴۸	۱۰۴	۱۹,۶۳۸	۲۰,۴۶۶	+۶۵
۱۰۴	۱,۴۰۷,۸۰۴	۱,۴۶۵,۷۶۰	۱۰۵	۷۲۳,۰۵۲	۷۶۲,۳۰۴	۱۰۸	۶۱۲,۶۵۹	۶۶۲,۴۷۵	کل

ادامه جدول ۱-۲۴- ترکیب سنی و نسبت‌های جنسی جمعیت سرشماری‌های استان خوزستان

در سال‌های ۱۳۵۵، ۱۳۶۵ و ۱۳۸۵

۱۳۸۵			۱۳۶۵			۱۳۵۵			گروه‌های سنی
نسبت جنسی	زن	مرد	نسبت جنسی	زن	مرد	نسبت جنسی	زن	مرد	
در جمعیت روستایی									
۱۰۶	۶۷,۰۶۷	۷۰,۸۴۵	۱۰۴	۱۲۲,۳۹۹	۱۲۷,۸۸۸	۱۰۸	۸۵,۰۱۵	۹۱,۵۲۰	۴-۰
۱۰۶	۶۷,۷۴۱	۷۱,۶۹۰	۱۰۶	۱۰۰,۸۰۷	۱۰۶,۳۹۵	۱۰۹	۷۶,۱۰۸	۸۲,۹۸۱	۹-۵
۱۰۷	۸۶,۴۵۴	۹۲,۳۳۱	۱۰۹	۷۲,۰۶۵	۷۸,۶۴۵	۱۲۰	۴۸,۲۹۵	۵۷,۹۰۰	۱۴-۱۰
۱۰۷	۹۵,۴۷۵	۱۰۱,۹۰۵	۱۰۵	۵۷,۵۲۲	۶۰,۲۲۶	۱۰۵	۴۲,۶۱۵	۴۴,۹۵۸	۱۹-۱۵
۱۱۰	۸۳,۴۴۸	۹۱,۳۹۵	۱۰۰	۴۲,۰۸۲	۴۱,۸۸۱	۸۷	۳۶,۵۸۵	۳۱,۸۳۸	۲۴-۲۰
۱۰۵	۶۶,۵۱۰	۶۹,۸۵۹	۹۷	۳۷,۷۶۶	۳۶,۷۹۵	۷۷	۲۹,۲۶۹	۲۲,۵۰۲	۲۹-۲۵
۱۰۶	۴۷,۷۵۵	۵۰,۵۲۱	۹۵	۳۰,۱۲۸	۲۸,۶۴۰	۸۷	۲۳,۳۶۶	۲۰,۲۴۹	۳۴-۳۰
۱۰۴	۳۷,۱۴۱	۳۸,۵۲۲	۸۳	۲۲,۰۷۲	۱۸,۴۱۹	۱۰۴	۱۹,۸۵۹	۲۰,۵۷۳	۳۹-۳۵
۱۰۲	۲۸,۱۱۱	۲۸,۷۱۴	۹۱	۱۵,۲۰۴	۱۳,۷۶۲	۱۱۵	۱۹,۸۷۹	۲۲,۷۹۶	۴۴-۴۰
۱۰۱	۲۴,۹۸۸	۲۵,۱۷۱	۱۰۵	۱۵,۴۸۲	۱۶,۲۲۹	۱۳۷	۱۴,۷۱۹	۲۰,۲۱۹	۴۹-۴۵
۸۷	۲۰,۳۴۰	۱۷,۶۵۲	۱۲۲	۱۴,۱۱۷	۱۷,۱۷۲	۱۱۴	۱۵,۲۹۸	۱۷,۳۷۱	۵۴-۵۰
۸۰	۱۳,۹۲۳	۱۱,۲۰۲	۱۳۵	۱۲,۵۸۸	۱۷,۰۳۲	۱۱۷	۶,۵۳۱	۷,۶۶۱	۵۹-۵۵
۸۹	۱۱,۱۸۸	۹,۹۸۷	۱۱۷	۱۰,۷۳۹	۱۲,۵۳۶	۹۰	۹,۱۷۶	۸,۲۱۷	۶۴-۶۰
۱۳۰	۲۳,۴۰۰	۳۰,۳۱۱	۹۹	۱۶,۲۸۱	۱۶,۱۷۴	۱۱۸	۱۶,۷۱۶	۱۹,۷۶۶	+۶۵
۱۰۵	۶۷۳,۸۴۱	۷۱۰,۱۰۵	۱۰۴	۵۶۹,۴۲۶	۵۹۲,۱۷۶	۱۰۶	۴۴۳,۴۵۸	۴۶۸,۵۵۱	کل

مأخذ: داده‌های سرشماری سال ۱۳۸۵، نتایج تفصیلی سرشماری استان

جدول ۱-۲۵- توزیع نسبی جمعیت شهرستان‌های استان خوزستان در گروه‌های وسیع سنی
در سرشماری‌های ۱۳۶۵، ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵

نام شهرستان	۱۳۶۵			۱۳۷۵			۱۳۸۵		
	۱۴-۰	۱۵-۶۴	+۶۵	۱۴-۰	۱۵-۶۴	+۶۵	۱۴-۰	۱۵-۶۴	+۶۵
در کل جمعیت									
آبادان	-	-	-	۴۲.۵	۵۴.۴	۳.۱	۲۶.۷	۶۹.۸	۳.۵
امیدیه	-	-	-	-	-	-	۲۶.۲	۷۰.۳	۳.۵
اندیمشک	۵۰.۲	۴۷.۳	۲.۵	۴۰.۸	۵۶	۳.۲	۲۵.۶	۷۰.۳	۴.۱
اهواز	۴۷.۷	۴۹.۴	۲.۹	۴۲.۸	۵۴.۳	۲.۹	۲۷.۷	۶۹.۱	۳.۲
ایذه	۵۱.۴	۴۵.۷	۲.۹	۴۹	۴۶.۹	۴.۱	۳۲.۳	۶۲.۹	۴.۸
باغملک	-	-	-	۵۰.۵	۴۵.۷	۳.۸	۳۵.۲	۷۰.۲	۴.۶
بندر ماهشهر	۴۹.۵	۴۸	۲.۵	۴۴.۳	۵۲.۷	۳	۲۸.۲	۶۹	۲.۸
بهبهان	۴۶.۴	۵۰.۷	۲.۹	۴۱.۵	۵۴	۴.۵	۲۳.۹	۷۰.۶	۵.۵
خرمشهر	۵۱.۷	۴۵.۵	۲.۸	۴۳.۴	۵۳.۴	۳.۲	۲۸.۷	۶۷.۵	۳.۸
دزفول	۴۸.۴	۶۸.۹	۲.۷	۴۲.۹	۵۳.۶	۳.۵	۲۷.۳	۶۸.۵	۴.۲
دشت آزادگان	۵۱.۴	۴۵.۷	۲.۹	۴۷.۶	۴۹.۴	۳	۳۳.۴	۶۳.۴	۳.۲
رامشیر	-	-	-	-	-	-	۲۹.۷	۶۶.۸	۳.۵
رامهرمز	۴۹.۹	۴۷.۲	۲.۹	۴۵	۵۱.۳	۳.۷	۲۸.۶	۶۶.۶	۴.۸
شادگان	۵۱.۷	۴۷	۱.۳	۴۹.۲	۵۲.۵	۳.۳	۳۴.۵	۶۲.۳	۳.۲
شوش	-	-	-	۴۶.۸	۵۰.۱	۳.۱	۳۰.۹	۶۵.۷	۳.۴
شوشتر	۵۰.۲	۴۷	۲.۸	۴۵.۱	۵۳.۳	۳.۶	۲۸.۹	۶۵.۶	۵.۵
گتوند	-	-	-	-	-	-	۲۸.۲	۶۷	۴.۸
لالی	-	-	-	-	-	-	۳۲.۳	۶۲.۶	۵.۱
مسجد سلیمان	۴۷.۷	۴۹.۱	۳.۲	۴۴.۱	۵۱.۴	۴.۵	۲۸.۸	۶۶	۵.۲
هندیجان	-	-	-	-	-	-	۳۰	۶۴.۸	۵.۲
استان	۴۸.۸	۴۸.۵	۲.۷	۴۴.۲	۵۲.۵	۳.۳	۲۸.۶	۶۷.۶	۳.۸
در جمعیت شهری									
آبادان	-	-	-	۴۱.۸	۵۵.۲	۳	۲۶	۷۰.۶	۳.۴
امیدیه	-	-	-	-	-	-	۲۴.۸	۷۲.۲	۳
اندیمشک	۴۶.۸	۵۱.۸	۲.۴	۴۳.۵	۵۳.۳	۳.۲	۲۴.۸	۷۱.۱	۴.۱
اهواز	۴۴.۷	۵۳	۲.۳	۴۱.۳	۵۵.۸	۲.۹	۲۶	۷۰.۷	۳.۳
ایذه	۵۱.۲	۴۶.۴	۲.۴	۴۹.۳	۴۴.۵	۳.۲	۳۲.۶	۶۳.۴	۴
باغملک	-	-	-	۴۹.۸	۴۷.۱	۳.۱	۳۳.۶	۷۲.۸	۳.۶
بندر ماهشهر	۴۸.۴	۴۹.۲	۲.۴	۴۳.۷	۵۳.۵	۲.۸	۲۷	۷۰.۱	۲.۹
بهبهان	۴۴.۱	۵۳	۲.۹	۳۹.۲	۵۶.۱	۴.۷	۲۲.۹	۷۱.۵	۵.۶
خرمشهر	-	-	-	۴۲.۷	۵۴.۱	۳.۲	۲۷.۶	۶۸.۵	۳.۹

ادامه جدول ۱-۲۵- توزیع نسبی جمعیت شهرستان‌های استان خوزستان در گروه‌های وسیع سنی
در سرشماری‌های ۱۳۶۵، ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵

نام شهرستان	۱۳۶۵			۱۳۷۵			۱۳۸۵		
	۱۴-۰	۱۵-۶۴	۶۵+	۱۴-۰	۱۵-۶۴	۶۵+	۱۴-۰	۱۵-۶۴	۶۵+
در جمعیت شهری									
دزفول	۴۵	۵۲.۳	۲.۷	۳۹.۳	۵۶.۹	۳.۸	۲۴.۲	۷۱.۲	۴.۶
دشت آزادگان	۵۰.۳	۴۶.۹	۲.۸	۴۸.۱	۴۹	۲.۹	۳۱.۹	۶۴.۹	۳.۲
رامشیر	-	-	-	-	-	-	۳۰.۱	۶۶.۳	۳.۶
رامهرمز	۴۶.۶	۵۰.۶	۲.۸	۴۴.۶	۵۱.۸	۳.۶	۲۷.۲	۶۸.۷	۴.۱
شادگان	-	-	-	۴۷.۳	۵۰.۵	۳.۲	۳۶.۳	۶۰.۵	۳.۲
شوش	-	-	-	۴۵.۲	۵۱.۶	۳.۲	۲۶.۴	۶۹.۸	۳.۸
شوشتر	۴۷.۴	۴۹.۹	۲.۷	۴۲.۵	۵۳.۸	۳.۷	۲۴.۵	۶۹.۹	۵.۶
گتوند	-	-	-	-	-	-	۲۷.۳	۶۸.۱	۴.۶
لالی	-	-	-	-	-	-	۲۷.۵	۶۷.۷	۴.۸
مسجد سلیمان	۴۴.۶	۵۲.۲	۳.۲	۴۱.۷	۵۴	۴.۳	۲۵.۷	۶۹.۲	۵.۱
هندیجان	-	-	-	-	-	-	۲۸.۷	۶۶.۶	۴.۷
استان	۴۵.۸	۵۱.۶	۲.۶	۴۲.۴	۵۴.۴	۳.۲	۲۶.۴	۶۹.۹	۳.۷
در جمعیت روستایی									
آبادان	-	-	-	۴۵.۸	۵۰.۶	۳.۶	۲۶.۷	۷۲.۶	۰.۷
امیدیه	-	-	-	-	-	-	۲۹.۵	۶۵.۸	۴.۷
اندیمشک	۵۴.۱	۴۳.۳	۲.۶	۴۳.۵	۵۰.۲	۳.۱	۲۶.۹	۶۸.۸	۴.۳
اهواز	۵۳.۷	۴۳.۷	۲.۶	۴۷.۲	۵۰.۱	۲.۷	۳۴.۲	۶۳	۲.۸
ایذه	۵۱.۵	۴۵.۴	۳.۱	۴۸.۷	۴۶.۴	۴.۹	۳۴.۱	۶۰.۲	۵.۷
باغملک	-	-	-	۵۰.۷	۴۵.۳	۴	۳۶.۱	۵۹.۸	۵.۱
بندر ماهشهر	۵۱.۱	۴۶.۲	۲.۷	۴۶.۱	۴۹.۵	۳.۴	۳۲.۴	۶۵.۲	۲.۴
بهبهان	۵۲.۴	۴۴.۷	۲.۹	۴۵.۲	۵۰.۷	۴.۱	۲۵.۸	۶۸.۹	۵.۳
خرمشهر	۵۱.۷	۴۵.۵	۲.۸	۴۶.۲	۵۰.۶	۳.۲	۳۳.۱	۶۳.۵	۳.۴
دزفول	۵۲	۴۴.۸	۳.۲	۴۷.۴	۴۹.۴	۳.۲	۳۲.۸	۶۳.۶	۳.۶
دشت آزادگان	۵۲.۱	۴۴.۸	۳.۱	۴۶.۶	۵۰.۳	۳.۱	۳۵.۳	۶۱.۴	۳.۳
رامشیر	-	-	-	-	-	-	۲۹.۴	۶۶.۳	۳.۳
رامهرمز	۵۱.۷	۴۵.۳	۳	۴۵.۲	۵۰.۹	۳.۹	۳۰	۶۴.۴	۵.۶
شادگان	۵۱.۷	۴۷	۱.۳	۵۰.۱	۴۶.۵	۳.۴	۲۵.۵	۷۱.۳	۳.۲
شوش	-	-	-	۴۷.۵	۴۹.۵	۳	۳۳.۲	۶۳.۶	۳.۲
شوشتر	۵۲.۷	۴۵.۵	۲.۸	۴۷.۲	۴۹.۳	۳.۵	۳۳.۵	۶۱.۲	۵.۳
گتوند	-	-	-	-	-	-	۲۸.۷	۶۶.۴	۴.۹
لالی	-	-	-	-	-	-	۳۸.۱	۵۶.۵	۵.۴
مسجد سلیمان	۵۰.۹	۴۵.۹	۳.۲	۴۷.۷	۴۷.۶	۴.۷	۳۴.۱	۶۰.۴	۵.۵
هندیجان	-	-	-	-	-	-	۲۵.۷	۶۷.۷	۶.۶
استان	۵۲.۴	۴۵.۸	۲.۸	۴۷.۲	۴۹.۳	۳.۵	۳۳	۶۳.۳	۳.۷

علامت (-) در جلوی اسامی برخی از شهرستان‌ها در سال‌های ۱۳۶۵ و ۱۳۷۵، به این دلیل است که یا آن شهرستان در سال مورد نظر هنوز به وجود نیامده بوده و یا به دلیل درگیری در جنگ، موقتاً خالی از سکنه بوده است.
مأخذ: داده‌های سرشماری‌های استان خوزستان در سال‌های ۱۳۶۵ تا ۱۳۸۵

آنچه که از تحلیل یافته‌های جدول‌های ۱-۲۴ و ۱-۲۵ حاصل می‌شود عبارتند از:

۱- نسبت جنسی کل جمعیت استان در فاصله سال‌های ۱۳۵۵ تا ۱۳۸۵، با نوسان زیادی مواجه نبوده و بین ۱۰۷ در سال ۱۳۵۵ و ۱۰۵ در سال‌های ۱۳۶۵ و ۱۳۸۵ قرار داشته است که سطح طبیعی قابل قبولی محسوب می‌شود. این نسبت در جمعیت شهری در همین دوره، بین ۱۰۸ در آغاز و ۱۰۴ در پایان، و در جمعیت روستایی بین ۱۰۶ و ۱۰۵ جای داشته است.

۲- از نظر تحلیلی، در صورتی که از تفاوت چگونگی شمارش خانوارهای دسته جمعی (از جمله خانوارهای گروهی و سازمانی در سال ۱۳۸۵) صرف‌نظر شود، باید ساختار جنسی جمعیت استان را در این دوره به دور از آثار مختل‌کننده و یا مشکل‌زا محسوب داشت.

۳- در مورد نسبت‌های جنسی بر حسب گروه‌های سنی، این قضاوت کلی همچنان صادق است با این تفاوت که در سال ۱۳۵۵، نسبت جنسی جمعیت در گروه‌های سنی ۲۰-۲۴، ۲۵-۲۹ و ۳۰-۳۴ ساله و نیز در گروه سنی ۶۰-۶۴ ساله کمتر از سطح طبیعی بوده است. پایین بودن این نسبت در گروه‌های سنی ۲۰-۳۴ ساله می‌تواند با اعزام به خدمت وظیفه و مهاجر فرستی تبیین شود در حالی که بالا بودن آن در گروه‌های سنی ۴۰ تا ۶۰ ساله موضوع دور از انتظاری نبوده است و می‌تواند علاوه بر مرگ و میرهای اختلافی بر حسب جنس، با به وجود آمدن فرصت‌های شغلی در سنین میان‌سالی نیز مربوط شود که معمولاً در مناطق رو به توسعه به چشم می‌خورد.

۴- نسبت جنسی جمعیت بر حسب گروه‌های سنی در سرشماری‌های ۱۳۶۵ و ۱۳۸۵ جز در چند مورد محدود، با کاستی‌ها و فزونی‌های زیادی مواجه نبوده است. به ویژه در سال ۱۳۸۵ که اسکان و استقرار جمعیت در این استان پس از سال‌ها درگیری جنگی، وضع نهایی خود را باز یافته و به الگوهای طبیعی نزدیک‌تر شده است.

۵- نوسان نسبت‌های جنسی بر حسب گروه‌های سنی در جمعیت‌های شهری و روستایی در سال ۱۳۵۵ نیز بیش از سال‌های ۱۳۶۵ و ۱۳۸۵ بوده و نکته حائز اهمیت در این سال بالا بودن نسبت جنسی در گروه سنی ۱۰-۱۴ ساله است که حداقل در مورد جمعیت روستایی آن سال، توجیهی ندارد معمولاً این نسبت در جمعیت شهری به دلیل محصلان روستایی در شهر توجیه‌پذیر است ولی در جمعیت روستایی دستاویزی ندارد.

۶- پایین بودن نسبت جنسی جمعیت در سال ۱۳۶۵ در گروه‌های سنی ۲۵ تا ۴۵ ساله در نقاط روستایی و نبود چنین وضعی در نقاط شهری را باید به خروج جوانان از مناطق روستایی و ضایعات جنگ تحمیلی مربوط دانست و نمی‌توان آن را با حضور این افراد در جبهه‌های نبرد توجیه کرد چه در سرشماری ۱۳۶۵ آن عده از افراد خانوار

که در سربازخانه‌ها و جبهه‌های جنگ بوده‌اند جزو افراد حاضر در خانوار سرشماری شده‌اند. نحوه سرشماری از خانوارهای دسته جمعی در این سرشماری با سرشماری‌های ۱۳۵۵ و ۱۳۸۵ تفاوت داشته است.

۷- پایین بودن نسبت جنسی در گروه‌های سنی ۵۰ تا ۶۵ ساله در جمعیت روستایی سال ۱۳۸۵ نیز، وضعی غیرعادی است و جز با نقص پوشش سرشماری و اعلام نادرست سن در جهت مسن‌تر جلوه کردن میان‌سالان با چیز دیگری قابل توجیه نیست. به ویژه آن که نسبت جنسی در گروه سنی ۶۵ ساله و بیشتر این نقاط در سرشماری مورد بحث نیز، بسیار بالاتر از حد قابل انتظار است.

۸- از نظر توزیع جمعیت شهرستان‌های استان در گروه‌های وسیع سنی، ویژگی عمده بالا بودن درصد افراد کمتر از ۱۵ ساله در سرشماری سال ۱۳۶۵ است که در همه شهرستان‌های استان نیز مشهود بوده و نشانه آشکاری از باروری بالای زنان در دهه اول پس از انقلاب اسلامی است. این نسبت حتی بالاتر از مقیاس‌های بین‌المللی در جمعیت کشورهای در حال توسعه است، به گونه‌ای که درصد افراد کمتر از ۱۵ ساله در آن کشورها به ندرت به ۵۰ درصد می‌رسد. در حالی که این شاخص در سال ۱۳۶۵، در شهرستان‌های اندیمشک، ایذه، دشت آزادگان، خرمشهر، شادگان و شوشتر از آن آستانه هم بالاتر بوده و در شهرستان‌های بندر ماهشهر، رامهرمز و دزفول نزدیک به آن سطح قرار داشته است.

۹- کاهش بسیار چشمگیر سطح باروری در دهه‌های دوم و سوم بعد از انقلاب اسلامی، منجر به کاهش نسبت افراد کمتر از ۱۵ ساله به هنگام سرشماری ۱۳۸۵ شده است و این کاهش به صورت بسیار معنی‌دارتری در تمام شهرستان‌های استان نیز پیش آمده است که همین امر خود به افزایش نسبت افراد ۱۵-۶۴ ساله انجامیده و آن را در برخی از شهرستان‌ها از جمله امیدیه، اندیمشک، باغملک و بهبهان به بالاتر از ۷۰ درصد رسانده و در شهرستان‌های آبادان، اهواز و بندر ماهشهر نزدیک به آن سطح قرار داده است.

۱۰- اثر کاهش مستمر سطح باروری به انباشتگی جمعیت میان‌سال انجامیده و آن را سرآغازی برای افزایش درصد سال‌خوردگان قرار داده است و نسبت افراد بیش از ۶۵ ساله این استان در سال ۱۳۸۵ در مقایسه با سال ۱۳۶۵ چگونگی اثرگذاری این عامل را بر سال‌خوردگی پیش روی جمعیت نشان می‌دهد.

۱-۴-۲- روند تحولات جمعیت استان ناشی از باروری، مرگ و میر و مهاجرت به تفکیک

شهرستان در سال‌های ۱۳۷۵-۱۳۸۵

۱-۴-۲-۱- باروری

سوابق آماری: سازمان ثبت احوال کشور که مرجع قانونی ثبت آمارهای حیاتی است در گذشته تفکیکی بین تعداد موالید و تعداد شناسنامه‌های صادره شده در یک سال قائل نبود و در نتیجه آنچه که در اسناد آماری

کشور چه مستقیماً و چه به نقل از سازمان ثبت احوال، به عنوان تعداد موالید انتشار می‌یافت در واقع تعداد شناسنامه‌های صادره و نه تعداد واقعی موالید بود. (زنجانی، ۱۳۷۱: ۶)^۱. این داده‌ها با چند اشکال عمده مواجه بوده‌اند.

یکم - اغلب با کم و یا زیاد شماری مواجه بوده و کمتر می‌توانستند اطلاع قابل قبولی ولو به صورت کلی از سطح باروری در شهرستان‌ها به دست دهند و حتی داده‌های آن‌ها در سطح استان‌ها نیز از اعتبار کافی برخوردار نبودند.

دوم - به دلیل آن‌که کنترلی در مورد ثبت موالید بر حسب زادگاه انجام نمی‌گرفت بخشی از موالید روستاها که فاقد دفتر ثبت احوال بودند در شهرها ثبت می‌شدند و حداقل بخشی از آن‌ها جزء زاد و ولد همان شهر به حساب می‌آمدند.

سوم - تأخیر در اعلام واقعه و تنظیم سند ولادت (اغلب شناسنامه و در مواردی گواهی‌های خاص و موقت) به انتقال ثبتی موالید یک‌سال معین به سال‌های بعد می‌انجامید و نوسانات غیرقابل توجیهی را از دید جمعیت‌شناسی ببار می‌آورد.

چهارم - عدم ابطال شناسنامه کودکان فوت شده و استفاده از آن‌ها برای موالید بعدی نیز به ویژه در سه چهار دهه قبل، که مرگ و میرهای نوزادان بسیار شدید بود، اعتماد به آمار و ارقام را در تحلیل سطح باروری و تغییرات آن ناکارآمدتر می‌ساخت.

با این همه در این جا، اشاره به بعضی از اطلاعات موجود در مورد سطح باروری و تغییرات آن در استان خوزستان مفید تواند بود.

طرح اندازه‌گیری رشد جمعیت (در فاصله سال‌های ۱۳۵۲-۱۳۵۵)^۲ میزان موالید استان خوزستان را ۴۳.۴ در هزار (۳۵.۲ در هزار شهری و ۵۲.۱ در هزار روستایی) به دست داده بود که قوی‌تر از میزان‌های موالید کل کشور و نقاط شهری و روستایی آن بود که به ترتیب ۴۱.۸، ۳۲.۵ و ۴۸.۸ در هزار بوده است.

در احتساب میزان موالید استان‌های کشور از روی سرشماری ۱۳۴۵ (۲)، میزان‌های موالید در جمعیت این استان ۵۱ در هزار، در جمعیت شهری ۴۹ در هزار و در جمعیت روستایی آن ۵۴ در هزار بوده است.

لازم به یادآوری است که در سرشماری‌های کشور تا سال ۱۳۶۵، سؤال خاصی در مورد باروری زنان پرسیده نشده و برآورد سطح باروری زنان جز با روش رله^۳ یعنی روش نسبت کودک به زن، امکان‌پذیر نبوده است که آن

۱- زنجانی حبیب‌الله. مطالعات تحول جمعیت ایران، باروری، نشریه شماره ۲۷ مطالعات تحول جمعیت ایران در طرح‌ریزی کالبدی ملی، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری، بهمن ماه ۱۳۷۱، تهران

۲- مرکز آمار ایران، طرح اندازه‌گیری رشد جمعیت در سال‌های ۱۳۵۲ تا ۱۳۵۵

۳- J. Rele - (جمعیت‌شناس هندی) : زنجانی، ۱۳۶۹: ۸۲-۸۷

طرح آمایش استان خوزستان ■ ۵۳

نیز به دلیل عدم دقت در اعلام سن از درجه اعتماد بالایی برخوردار نبوده است، داده‌های حاصل از طرح اندازه‌گیری رشد جمعیت را که دقیق‌تر از محاسبه سطح باروری به روش رله است می‌توان به عنوان سطح باروری جمعیت استان در حوالی سال ۱۳۵۵ پذیرفت.

در سرشماری سال ۱۳۶۵ علاوه بر در اختیار بودن ساختار سنی، سؤال دیگری نیز مطرح شده بود و آن پرسش تعداد موالید زنده تولد شده و در حال حاضر زنده بر حسب سن زنان است. این پرسش در شرایط خاصی امکان برآورد سطح باروری را به دست می‌دهد ولی به دلیل کاستی‌های سرشماری سال ۱۳۶۵ نمی‌توان آن را نیز از دقت بالایی برخوردار دانست. چه در این سرشماری تعداد موالید زنده تولد شده زنان طی ۱۲ ماه قبل از سرشماری در کل کشور، ۱,۴۹۱,۰۲۶ نفر بوده در حالی که تعداد افراد کمتر از یک‌ساله در زمان سرشماری که در واقع بازماندگان همان افراد متولد شده در ۱۲ ماه قبل بوده‌اند، ۱,۷۶۷,۷۲۶ نفر بوده است (سرشماری ۱۳۶۵: ۶۹ و ۲۵۳).

این ارقام در خوزستان هم به تفکیک شهر، روستا و جمعیت غیرساکن به شرح جدول ۱-۲۶ بوده است. در حالی که ارقام ستون دوم حداقل باید حدود ۳۵ تا ۷۰ در هزار کمتر از ارقام ستون اول باشد. با وجود نقص آشکار این داده‌ها، برآورد سطح باروری سال ۱۳۶۵ زنان استان خوزستان با استفاده از روش‌های غیرمستقیم به تفکیک شهری و روستایی محاسبه شده است (زنجانی، ۱۳۷۱، ۱۰۶).^۱

جدول ۱-۲۶- موالید و جمعیت کمتر از یک‌ساله استان خوزستان و

نقاط شهری و روستایی آن در سال ۱۳۶۵

عنوان	موالید ۱۲ ماه قبل از سرشماری	جمعیت کمتر از یک‌ساله زمان سرشماری
در جمعیت استان	۱۰۱,۸۴۹	۱۱۲,۵۷۷
در جمعیت شهری	۵۳,۴۴۹	۵۸,۸۲۲
در جمعیت روستایی	۴۷,۱۲۴	۵۲,۳۵۷
در جمعیت غیر ساکن	۱,۲۷۶	۱,۳۹۸

• میزان‌های باروری ویژه سنی

جدول ۱-۲۷ نشان دهنده میزان‌های باروری ویژه سنی از روی جمعیت کمتر از یک ساله تصحیح شده سال ۱۳۶۵ استان خوزستان می‌باشد.

جدول ۱-۲۷- میزان‌های باروری ویژه سنی از روی جمعیت کمتر از یک‌ساله تصحیح شده سال ۱۳۶۵ استان خوزستان

میزان‌های باروری ویژه سنی از روی جمعیت کمتر از یک‌ساله (به در هزار)			گروه سنی
در جمعیت روستایی	در جمعیت شهری	در کل جمعیت	زنان
۷۴.۶	۶۶.۴	۷۰	۱۹-۱۵
۳۱۴.۵	۲۵۷.۷	۲۷۹.۹	۲۴-۲۰
۳۷۵.۶	۲۹۲.۶	۳۲۵.۵	۲۹-۲۵
۳۴۷.۴	۲۷۶.۹	۲۹۹.۶	۳۴-۳۰
۲۹۸.۲	۲۲۲.۳	۲۵۳.۴	۳۹-۳۵
۲۱۲.۱	۱۴۰.۶	۱۷۱	۴۴-۴۰
۱۰.۲	۵۵.۶	۷۶	۴۹-۴۵
۲۴۳.۳	۱۹۶.۱	۲۱۵.۵	میزان باروری عمومی

• میزان باروری کل (TFR)

این میزان از روی میزان‌های باروری ویژه سنی سال ۱۳۶۵، برای کل استان مساوی ۷.۳۸، برای نقاط شهری ۶.۵۶ و برای نقاط روستایی ۸.۶۲ فرزند زنده تولد شده در طول عمر (طول دوران باروری) به دست می‌آید که از جمله بالاترین اندازه این شاخص حتی در بین کشورهای دارای باروری بالای کنترل نشده محسوب می‌شود.

• میزان موالید (CBR)

در مورد میزان موالید، روش‌های مختلف، نتایج متفاوتی را به شرح جدول ۱-۲۸ به دست می‌دهند.

که میانگین آن‌ها به ارقام زیر می‌رسند:

میزان موالید کل استان ۴۷ در هزار

میزان موالید نقاط شهری ۴۳.۵ در هزار

میزان موالید نقاط روستایی ۵۱.۴ در هزار

که در مقایسه با میانگین ارقام به دست آمده برای جمعیت کشور و نقاط شهری و روستایی آن که به ترتیب ۴۰ در هزار، ۳۷.۷ در هزار و ۴۲.۸ در هزار بوده است، نشان دهنده سطح باروری بسیار بالاتری در حد ۱۵ تا ۲۰ درصد برای استان و نقاط شهری و روستایی آن بوده است.

لازم به یادآوری است که در مطالعه دیگری (کوششی ۱۰۲: ۱۳۸۰)، سطح باروری جمعیت استان در سال ۱۳۶۵ به شرح زیر به دست آمده است:

میزان موالید	در کل جمعیت	در جمعیت شهری	در جمعیت روستایی
۴۹۰۰۲ در هزار	۴۶۰۶ در هزار	۵۳۰۶ در هزار	
۷۰۷۱	۶۰۸۱	۹۰۱	
میزان باروری کل			

جدول ۱-۲۸- میزان‌های موالید استان خوزستان و نقاط شهری و روستایی آن به روش‌های مختلف در سال ۱۳۶۵

عنوان	میزان موالید (ارقام به در هزار)		
	کل	شهری	روستایی
به روش براس	۴۴۰۳	۴۲۰۸	۴۶
به روش نسبت کودک به زن	۴۸۰۴	۴۴۰۳	۵۳۰۶
از آمارهای ثبت احوال کشور	۴۸۰۴	۴۳۰۵	۵۴۰۵

مأخذ: (ز زنجانی ۱۳۷۱: جدول ۳۰۲)

که به ترتیب ۵۰۴۷، ۳۰۸۱ و ۵۰۵۷ درصد بالاتر از ارقام محاسبه شده در این مطالعه است. با تعدیل سطح باروری برآورد شده شهرستان‌های استان با ضرایب فوق، میزان‌های موالید (به در هزار) و باروری کل (به نفر) در شهرستان‌های استان به تفکیک شهری و روستایی، به شرح جدول ۱-۲۹ خواهد بود.

جدول ۱-۲۹- تعداد و میزان‌های موالید سال ۱۳۶۵ شهرستان‌های استان خوزستان

به تفکیک شهری و روستایی

نام شهرستان	میزان‌های موالید			میزان‌های باروری کل		
	کل	شهری	روستایی	کل	شهری	روستایی
آبادان	-	-	-	-	-	-
اندیمشک	۴۶۰۸	۴۶۰۷	۵۳۰۹	۷۰۳	۶۰۶	۹۰۲
اهواز	۴۵	۴۲۰۳	۵۲	۶۰۶	۵۰۶	۸۰۷
ایذه	۵۲۰۸	۵۲۰۹	۵۵۰۱	۹۰۲	۸۰۶	۹۰۸
بندرماهشهر	۴۵۰۶	۴۶۰۱	۴۶۰۱	۷۰۱	۶۰۹	۷۰۵
بهبهان	۴۱۰۹	۳۸۰۵	۵۱۰۷	۶۰۴	۵۰۵	۶۰۳
خرمشهر	-	-	-	-	-	-
دزفول	۴۸	۴۸۰۱	۵۲۰۸	۸۰۱	۸۰۱	۸۰۹
دشت آزادگان	۴۷۰۵	۴۵۰۹	۴۸۰۵	۷۰۶	۷۰۴	۷۰۹
رامهرمز	۴۸۰۵	۴۳۰۳	۵۱۰۱	۷۰۹	۶۰۷	۸۰۶
شادگان	۵۱۰۷	۴۸۰۱	۵۴۰۵	۸۰۴	۷۰۴	۹۰۱
شوشتر	۴۸۰۲	۴۴۰۴	۵۲۰۴	۷۰۹	۶۰۷	۹۰۲
مسجد سلیمان	۴۴	۴۳۰۱	۵۰۰۳	۷۰۳	۶۰۵	۹۰۱

مأخذ: زنجانی، جمعیت و شهرنشینی در ایران، جلد اول، جمعیت، چاپ دوم ۱۳۷۱

ذکر این نکته نیز ضروری است که در زمان سرشماری ۱۳۶۵، به دلایل مختلف، سطح باروری شهرستان‌های استان به تفکیک شهری و روستایی، تحت تأثیر شرایط ویژه ناشی از درگیری در جنگ تحمیلی و افزایش مهاجران جنگی و اثرپذیری تعداد اعضاء خانوارها از سهمیه‌های دفترچه بسیج اقتصادی، از حداقل اعتماد لازم برخوردار بوده و محاسباتی از آن دست، نمی‌تواند به عنوان سطح باروری دقیق جمعیت شهرستان‌های استان پذیرفته شود. لازم به یادآوری است که "توقف برنامه‌های تنظیم خانواده" پس از انقلاب اسلامی، به افزایش دوباره سطح باروری منجر شد و به ارقامی رسید که در مقایسه با داده‌های جهانی از جمله بالاترین سطوح باروری در بین کشورهای در حال توسعه بوده است (UN: ۱۹۹۵: ۱۳۶).

بر پایه ارقام تصحیح شده، سطح باروری زنان استان خوزستان در سال ۱۳۷۰، در نقاط شهری و روستایی متفاوت بوده است. در نقاط شهری استان میزان باروری کل ۴.۴۴ (میانگین سال‌های ۱۳۶۵ تا ۱۳۷۰ و ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۵: کوششی، ۱۳۸۰: ۱۰۵) نفر بوده است، که می‌توان آن را به معنی ورود به سطح باروری کنترل شده محسوب کرد. حال آن‌که نقاط روستایی با میزان باروری کل ۶.۱۶ نفر همچنان از باروری نزدیک به سطح طبیعی برخوردار بوده است.

بی‌تردید روند کاهش سطح باروری چه در استان خوزستان و چه در سطح کل کشور طی دوره ۱۳۷۰-۱۳۷۵ نیز ادامه داشته اما برآورد مقدار دقیق آن با دشواری‌هایی مواجه است. در سرشماری ۱۳۷۵ داده‌های مورد نیاز برای محاسبه سطح باروری در قالب روش P/F، در یک درصد نمونه جمع‌آوری شده است که کسر نمونه مطمئنی برای برآورد باروری به ویژه در سطح استانی محسوب نمی‌شود. بکارگیری روش رله نیز به علت وقوع خطای بسیار محتمل در سرشماری کودکان ۰-۴ ساله به نتایج غیرمنطقی می‌انجامد؛ به عنوان مثال میزان باروری کل در نقاط شهری استان خوزستان با این روش ۳.۲۸ و در نقاط روستایی ۴.۸۳ به دست می‌آید که با قبول یافته‌های حاصل از این روش، باید گفت که میزان باروری کل، دوره پنج‌ساله ۱۳۶۰ تا ۱۳۶۵ نسبت به دوره پنج‌ساله ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۵ یعنی از حوالی ۱۳۶۳ تا ۱۳۷۳ (نتایج روش رله معطوف به ۲.۵ سال قبل از زمان سرشماری است)، در نقاط شهری ۳.۳۰ واحد (از ۶.۵۸ به ۳.۲۸)، و در نقاط روستایی ۳.۶۰ (از ۸.۳۴ به ۴.۸۳) واحد کاهش یافته است. وقوع چنین کاهشی با توجه به اینکه سیاست‌های تنظیم خانواده در ایران از نوع تشویقی بوده و از اجباری ساختن روش‌ها و سیاست‌های خشن اجتناب شده است محتمل نیست. همچنین نتایج حاصله از این روش، حاکی از یک باروری نسبتاً کنترل شده در نقاط شهری مشابه با کشورهای دارای باروری در حال گذار، و باروری رو به کنترل در نقاط روستایی است. بدیهی است که رسیدن به چنین سطحی از باروری در یک فاصله ده‌ساله، با در نظر گرفتن سطح توسعه اقتصادی - اجتماعی استان خوزستان و نوع سیاست‌های تنظیم خانواده به اجرا درآمده در آن، چندان منطقی نمی‌نماید.

آنچه را که می‌توان در یک جمع‌بندی کلی گفت، این است که سطح و میزان باروری در استان خوزستان پس از سال ۱۳۶۵ با روندی کند رو به کاهش نهاده و این امر با شروع دوباره برنامه‌های تنظیم خانواده در ۱۳۶۸ نیز چندان تشدید نشده است. به طوری که در سرشماری سال ۱۳۷۵، سهم جمعیت کمتر از ۱۵ ساله، در هیچیک از شهرستان‌های استان کمتر از ۴۰ درصد نبوده و بین ۵۰.۵ درصد در شهرستان باغملک و ۴۰.۸ درصد در شهرستان اندیمشک قرار داشته است. این شاخص در نقاط شهری شهرستان‌های استان خوزستان نیز به جز در نقاط شهری بهبهان کمتر از ۴۰ درصد نبوده و دامنه تغییر آن بین ۴۹.۸ درصد و ۳۹.۲ درصد به دست آمده است. نسبتی که در نقاط روستایی شهرستان‌های استان در سال ۱۳۷۵ بین ۵۰.۷ درصد در شهرستان باغملک و ۴۳.۵ درصد در شهرستان اندیمشک در نوسان بوده است. با این همه از روی نسبت افراد کمتر از ۵ ساله، سطح باروری نقاط شهری استان در سال ۱۳۷۵ حرکت به سوی کاهش آن میزان را نشان می‌دهد و بسیار محتمل است که نقاط روستایی برخی از شهرستان‌های استان از سال ۱۳۷۵ نیز وارد مرحله آغازین کنترل باروری شده، باشد.

نتایج سرشماری سال ۱۳۸۵ اندازه شاخص CWR را از روی نسبت کودکان ۰-۴ ساله به زنان ۱۵-۴۹ ساله در جمعیت استان خوزستان و نقاط شهری و روستایی آن به ترتیب ۰.۲۹۴، ۰.۲۶۶، ۰.۳۵۹ به دست می‌دهد. که در شرایط امید زندگی محاسبه شده برای زنان استان و نقاط شهری و روستایی آن (۷۱.۴۴، ۷۱.۸۷ و ۶۹.۹۰ سال، زنجانی و دیگران ۱۳۷۵ و ۱۳۸۸)، با میزان‌های باروری کل و تجدید نسل ناخالص زیر هماهنگ است.

$$GRR(t) = -0.03273 + 3.457 * 0.294 = 0.98363$$

$$GRR(u) = -0.03327 + 3.44926 * 0.266 = 0.88$$

$$GRR(r) = -0.0296 + 3.509 * 0.359 = 1.25921$$

میزان باروری کل میزان ناخالص تجدید نسل

در جمعیت استان	۲.۰۴	۰.۹۹۶
در جمعیت شهری	۱.۸۲	۰.۸۸۲
در جمعیت روستایی	۲.۵۹	۱.۲۲

آخرین تلاش در این مورد به مطالعات باروری زنان کشور از روی داده‌های سرشماری ۱۳۸۵ و سازمان ثبت احوال (زنجانی و دیگران: ۱۳۸۸) مربوط است که در طرح مشترک مرکز آمار ایران و صندوق جمعیت سازمان ملل متحد در ایران برای پیش‌بینی جمعیت کشور صورت گرفته است. در این مطالعه، ارقام مربوط به استان

خوزستان به تفکیک شهری و روستایی به شرح زیر است.

میزان موالید بر اساس اطلاعات ثبتی پس از تعدیل تعداد موالید بر اساس جمعیت ایرانی: (ارقام به در هزار)

کل	شهری	روستایی
۲۲.۸	۲۲.۷	۲۳.۲

میزان موالید بر اساس اطلاعات مستقیم سرشماری ۱۳۸۵ پس از تعدیل تعداد صفر ساله‌ها:

۲۲.۳	۲۲.۱	۲۲.۷
------	------	------

میزان موالید بر اساس اطلاعات مستقیم سرشماری ۱۳۸۵ بر اساس کل جمعیت سرشماری شده:

۱۹	۱۷.۸	۲۱.۲
----	------	------

که به نظر می‌رسد میزان‌های موالید محاسبه شده بر پایه اطلاعات ثبتی، پس از تعدیل تعداد موالید، در رابطه با جمعیت ایرانی سرشماری شده آن استان در سال ۱۳۸۵، دقیق‌تر از محاسبه به روش‌های دیگر باشد. در این مطالعه، بررسی سطح باروری سال ۱۳۸۵ استان خوزستان به روش‌های غیرمستقیم نیز، به ارقام زیر انجامیده است (زنجان و دیگران، ۱۳۸۸:۳۱).

میزان باروری کل

به روش نسبت کودک به زن ۲.۰۴

به روش پالمور و گوناسکاران ۱.۷۶

به روش فرزندان خود ۲.۱۷ (۱.۹۳ شهر و ۲.۵ روستا)

و با استفاده از روش مستقیم برای جمعیت ایرانی سرشماری شده در سال ۱۳۸۵ در مقیاس کشوری و استانی به شرح جدول ۱-۳۰ بوده است.

جدول ۱-۳۰- میزان‌های موالید و باروری کل کشور و استان خوزستان

به تفکیک شهری و روستایی در سال ۱۳۸۵

عنوان	میزان موالید			میزان باروری کل		
	کل	شهری	روستایی	کل	شهری	روستایی
کشور	۱۹.۲	۱۸.۹	۱۹.۸	۱.۹۶	۱.۸۷	۲.۱۸
خوزستان	۲۲.۸	۲۲.۷	۲۳.۲	۲.۳۸	۲.۲۹	۲.۶۱

مأخذ: پژوهشکده آمار ایران، ۱۳۸۸

این ارقام در عین حال که نشان دهنده کاهش سریع باروری هم در کل کشور و هم در استان خوزستان است، منعکس کننده سطح بالای باروری استان خوزستان نسبت به کشور هم می‌باشد که در تمام مطالعات گذشته نیز مشهود بوده است.

مطالعات جمعیت مرحله اول آمایش استان خوزستان، میزان مولید سال ۱۳۸۵ جمعیت آن استان را کمی پایین‌تر از ارقام فوق (۲۱.۲۳ در هزار) به دست آورده است. دلیل این امر آن است که در این محاسبه تعداد مولید اعلام شده را به کل جمعیت تقسیم کرده و جمعیت غیر ایرانی ساکن در آن استان را از مخرج کسر که جمعیت پایه محاسبه راثکیل می‌دهد، کسر نکرده‌اند. به همین دلیل باید رقم ۲۲.۸ در هزار به عنوان میزان مولید جمعیت ایرانی آن استان را دقیق‌تر از محاسبات دیگر دانست و بر آن اساس میزان باروری کل ۲.۳۸ (۲.۲۹ در جمعیت شهری و ۲.۶۱ در جمعیت روستایی را نیز محتمل‌ترین اندازه میزان باروری زنان استان در سال ۱۳۸۵ محسوب داشت. با قبول این ارقام و حذف جمعیت غیر ایرانی ساکن در استان خوزستان (۳۹,۹۶۷ نفر معادل ۰.۹۹۳۵ درصد) میزان‌های مولید تعدیل شده شهرستان‌های استان در آن سال به شرح جدول ۱-۳۱ خواهد بود.

جدول ۱-۳۱- میزان‌های مولید تعدیل شده سال ۱۳۸۵

شهرستان‌های استان خوزستان

نام شهرستان	میزان مولید (درهزار)
آبادان	۲۱.۷
امیدیه	۲۰.۱
اندیمشک	۱۷
اهواز	۲۲.۷
ایذه	۲۲.۱
باغملک	۲۴.۱
بندر ماهشهر	۲۰.۳
بهبهان	۱۷.۵
خرمشهر	۲۴.۸
دزفول	۱۷.۳
دشت آزادگان	۲۵
رامشیر	۲۰
رامهرمز	۲۰.۸
شادگان	۲۵.۱
شوش	۲۳.۵
شوشتر	۲۰.۵
گتوند	۱۹
لالی	۲۹.۹
مسجد سلیمان	۱۸.۲
هندیجان	۱۵.۸

طرح آمایش استان خوزستان ■ ۶۱

این شاخص در مطالعات طرح کالبدی ملی برای استان خوزستان در سال ۱۳۶۵ معادل ۶۴.۶ سال (شهری ۶۵.۶ و روستایی ۶۳.۴ سال) محاسبه شده است که افزایشی معادل ۹.۲ سال را برای یک دوره ۱۰ ساله نشان می‌دهد. امید زندگی جمعیت استان در این مقطع بالاتر از امید زندگی جمعیت کشور و نقاط شهری و روستایی آن (۶۰.۷، ۶۴ و ۵۶.۹ سال) بوده و افزایشی بالاتر از الگوهای سازمان ملل را پشت سر گذاشته است که نشانه‌ای از خیز این شاخص در بعد از انقلاب اسلامی است.

امید زندگی جمعیت استان خوزستان بر پایه محاسبات جدول‌های مرگ و میر سال ۱۳۷۵ کل کشور و استان‌ها ۶۶.۸۷ سال برای استان، ۶۸.۰۳ سال برای جمعیت شهری و ۶۴.۸۶ سال برای جمعیت روستایی بوده و تغییرات آن در فاصله سال‌های ۱۳۶۵ تا ۱۳۷۵ نزدیک به الگوی سازمان ملل (۱.۶۸ سال در هر دوره پنج‌ساله)، در منطقه آسیای جنوبی بوده است.

آمار فوت ثبت شده استان خوزستان به تفکیک جنس و شهری و روستایی از سال ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۹ در جدول ۱-۳۲ مندرج است.

جدول ۱-۳۲- آمار فوت ثبت شده استان خوزستان برحسب جنس

و به تفکیک شهری و روستایی از ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۹

سال	کل	شهری			روستایی		
		مرد و زن	مرد	زن	مرد و زن	مرد	زن
۱۳۸۹	۲۱,۴۲۴	۱۷,۹۲۵	*	*	۲,۷۳۸	*	*
۱۳۸۸	۱۹,۹۳۱	۱۵,۱۳۹	۸,۶۴۵	۶,۴۹۴	۴,۷۹۲	۲,۶۰۸	۲,۱۸۴
۱۳۸۷	۲۰,۹۶۸	۱۵,۵۵۵	۸,۹۱۱	۶,۶۴۴	۵,۴۱۳	۲,۸۵۱	۲,۵۶۲
۱۳۸۶	۴۵,۴۵۲	۲۰,۷۴۶	۱۰,۹۲۸	۹,۸۱۸	۲۴,۷۰۶	۱۰,۷۹۹	۱۳,۹۰۷
۱۳۸۵	۳۵,۵۷۹	۲۰,۰۰۴	۱۰,۷۳۰	۹,۲۷۴	۱۵,۵۷۵	۶,۹۸۰	۸,۵۹۵
۱۳۸۴	۲۰,۵۸۹	۱۴,۸۴۸	۸,۶۸۷	۶,۱۵۵	۵,۷۴۷	۳,۰۲۴	۲,۷۲۳
۱۳۸۳	۱۹,۲۰۵	۱۳,۶۱۳	۷,۸۲۱	۵,۷۹۲	۵,۵۹۲	۳,۱۶۵	۲,۴۲۷
۱۳۸۲	۱۸,۹۲۴	۱۳,۵۴۲	۷,۷۸۴	۵,۷۵۸	۵,۳۸۲	۳,۰۵۸	۲,۳۲۴
۱۳۸۱	۱۸,۴۹۶	۱۳,۹۱۸	۷,۹۲۱	۵,۹۹۷	۴,۵۷۸	۲,۴۷۶	۲,۱۰۲

* تعداد مرگ و میرهای جاری بر حسب جنس در شهر به ترتیب ۸,۷۷۳ مرد و ۶,۳۵۷ زن و در روستا ۱۰۱۱ مرد و ۷۴۶ زن بوده است.

مأخذ: سالنامه آماری سال ۱۳۸۹ سازمان ثبت احوال کشور

داده‌های جدول ۱-۳۲، با نابسامانی‌هایی، چه در مورد تغییرات تعداد سالانه، چه در مورد توزیع شهری و روستایی و چه بر حسب جنس همراه است به عنوان مثال بالا بودن تعداد مرگ و میرهای ثبت شده در جمعیت کل استان در سال‌های ۱۳۸۶ و ۱۳۸۵ و تفاوت حداقل ۷۰ درصد و حداکثر ۱۲۰ درصدی آن با ارقام سال‌های

بلافاصله قبل و بعد از آن سال‌ها هیچ توجیهی ندارد و از روی آن‌ها نمی‌توان به محاسبه شاخص‌های شفافیتی پرداخت که شدت مرگ و میر را در سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۷ به دست دهد و مبنایی برای محاسبات سال‌های قبلی و بعدی باشد. این اشکال به روشنی در مورد ارقام جمعیت شهری و روستایی نیز خودنمایی می‌کند در حالی که انتظار می‌رود به دلیل سهم جمعیتی رو به کاهش روستایی از سال ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۹، و کاهش تفاوت شدت مرگ و میر بین آن نقاط، به تقلیل سهم نسبی تعداد مرگ و میرهای روستایی نسبت به تعداد مرگ و میرهای شهری بینجامد وضع به گونه دیگر است. سهم تعداد مرگ و میرهای روستایی به مرگ و میرهای شهری در سال ۱۳۸۹ برابر ۱۵.۳ درصد، در سال ۱۳۸۸، برابر ۳۱.۶ درصد، در سال ۱۳۸۶ برابر ۱۱۸ درصد، در سال ۱۳۸۴ برابر ۳۸.۷ درصد است که هیچ تناسبی با نسبت جمعیت روستایی به شهری و سطوح امید زندگی‌های آنها در سال‌های مورد بحث ندارند. بر این نکات باید نابسامانی‌های توزیع جنسی مرگ و میرها را افزود به گونه‌ای که تعداد مرگ و میرهای ثبت شده زنان در سال ۱۳۸۶ در نقاط روستایی ۲۹ درصد بیش از تعداد مرگ و میرهای مردان همان جامعه در همان سال و در ۱۳۸۵ نیز ۲۳ درصد بیشتر بوده است در حالی که در سال‌های دیگر همواره تعداد مرگ و میرهای مردان بیش از زنان بوده است. این نابسامانی در تعداد مرگ و میرهای جمعیت شهری نیز با فزونی ۹ درصدی تعداد مرگ و میرهای زنان در مقایسه با مردان و پایین بودن ۲۳ درصدی آن در برخی از سال‌ها از جمله ۱۳۸۴ خودنمایی می‌کند. این موارد باعث می‌شوند که ارقام ثبتی مرگ و میرهای استان و زیرمجموعه‌های آن، کاربرد قابل قبولی در شناخت تحول وضع و شدت مرگ و میر در استان نداشته باشند. بی‌تردید در چنین شرایطی محاسبه سطح مرگ و میر در شهرستان‌های استان آن هم به تفکیک جنس و در نقاط شهری و روستایی آنها ثمری نخواهد داشت و نخواهد توانست حتی تفاوت‌های شهرستانی را در حد قابل قبولی به دست دهد. این محاسبات در مطالعات مرحله اول آمایش سرزمین استان خوزستان در مقیاس میزان مرگ و میر عمومی برای کل جمعیت شهرستان‌ها محاسبه شده و در جدول شماره ۶ این گزارش نقل شده است. بر پایه محاسبات مذکور میزان مرگ و میر عمومی در شهرستان گتوند ۲۳.۸۹ در هزار، در شهرستان بهبهان ۲۱.۱۸ در هزار، در شهرستان بندر ماهشهر ۴.۶۶ در هزار و در شهرستان دزفول ۴.۵۱ در هزار و در شهرستان شادگان ۴.۹۸ در هزار به دست آمده است که تفاوت ۴۳۰ درصدی بین ارقام حداقل و حداکثر، از نظر جمعیت شناختی نمی‌تواند در هیچ محدوده استانی قابل قبول باشد.

کامل‌ترین اطلاع پذیرفتنی از نظر جمعیت‌شناسی به ارقام محاسبه شده در کتاب پیش‌بینی جمعیت کشور و استان‌ها (زنجانی و دیگران، ۱۳۸۸)، برای فاصله‌های پنج‌ساله از ۱۳۸۵ تا ۱۴۰۵ مربوط می‌شود که در جدول ۱-۳۳ برآورد امید به زندگی بدو تولد جمعیت‌های شهری و روستایی استان به تفکیک جنس ارائه شده است.

جدول ۱-۳۳- برآورد امید زندگی بدو تولد جمعیت استان خوزستان
به تفکیک جنس و شهری و روستایی در دوره‌های پنج‌ساله از ۱۳۸۵ تا ۱۴۰۵

روستایی		شهری		دوره زمانی
زن	مرد	زن	مرد	
۶۸.۵۱	۶۷.۴۶	۷۲.۴۸	۶۹.۸۶	۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰
۶۹.۷۳	۶۸.۶۸	۷۳.۷۱	۷۱.۰۸	۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵
۷۰.۹۸	۶۹.۹۳	۷۴.۹۶	۷۲.۳۳	۱۳۹۵ تا ۱۴۰۰
۷۲.۲۶	۷۱.۲۱	۷۶.۲۳	۷۳.۶۱	۱۴۰۰ تا ۱۴۰۵

مأخذ: پژوهشکده آمار ایران، ۱۳۸۸

که می‌توان آن‌ها را با اطمینان بالایی، در محاسبات پیش‌بینی جمعیت به کار برد.

۱-۱-۴-۲-۳- مهاجرت

مهاجرت در استان خوزستان نقش دوگانه‌ای دارد. از یک طرف از سال ۱۳۵۹، نظام اسکان و استقرار جمعیت در آن استان به دلیل درگیری در جنگ تحمیلی به هم خورد و جابجایی‌های عظیم جمعیتی پیش آمد و از طرف دیگر با خاتمه جنگ نیز، عادی شدن وضع سکونت در بخش غربی آن به طول انجامید و این استان در دهه ۱۳۶۰ با مهاجرفرستی شدید و در دهه ۱۳۷۰ با مهاجرپذیری ناشی از بازگشت مهاجران خارج شده از محل سکونت معمولی خود مواجه گشت جریانی که هم مهاجرت‌های داخلی استان، و هم مهاجرت‌های بین استان خوزستان با استان‌های دیگر کشور را به گونه‌ای غیرعادی تحت تأثیر قرارداد. مهاجرت و جابجایی جمعیت این استان در فاصله سال‌های ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵ رو به عادی شدن گذاشت ولی هرگز از اثرات دیرپای جنگ بر کنار نماند.

• در فاصله ۱۳۶۵-۱۳۷۰

در فاصله سال‌های ۱۳۶۵ تا ۱۳۷۰ (یعنی دو سال قبل و ۳ سال بعد از پایان جنگ تحمیلی) این استان از نظر خالص مهاجرت‌های داخلی، استانی مهاجر فرست بوده، بطوریکه با کنار گذاشتن ۱۹۷,۷۵۹ نفر مهاجران داخل استانی، جمعاً ۴۲,۷۴۰ نفر از آن به استان‌های دیگر کشور مهاجرت کرده و در مقابل ۲۷,۵۹۰ نفر از آن استان‌ها به خوزستان وارد شده‌اند. در این دوره ۱۶,۱۳۹ نفر نیز متولدین خارج از کشور به آن استان وارد شده‌اند و علاوه بر آن‌ها ۱۱۴,۳۲۹ نفر نیز محل اقامت قبلی نامشخصی داشته‌اند. مهمترین استان‌های مهاجرپذیر از خوزستان در این دوره، تهران با ۱۷,۹۷۲ نفر، فارس با ۴,۵۹۶ نفر، اصفهان با ۴,۳۹۷ نفر، همدان با ۲,۰۹۷ نفر بوده‌اند و در عین حال، استان‌های فارس با ۳,۸۹۹ نفر، تهران با ۳,۶۶۸ نفر، بوشهر با ۲,۶۳۲ نفر، اصفهان با ۲,۵۶۸ نفر و لرستان با ۲,۰۷۷ نفر مهمترین استان‌های مهاجرفرست به این استان بوده‌اند.

از نظر قدمت مهاجرتی، طول مدت اقامت مهاجران وارد شده ۱۳۶۵-۱۳۷۰ این استان در فاصله‌های یک‌ساله به

شرح جدول ۱-۳۴ بوده است.

جدول ۱-۳۴- مهاجران وارد شده استان خوزستان در فاصله ۱۳۶۵-۱۳۷۰ بر حسب قدمت مهاجرت

مدت اقامت به سال	کل مهاجران وارد شده			مهاجران داخل استانی وارد شده		
	جمع	شهر	آبادی	جمع	شهر	آبادی
کمتر از یک سال	۴۳,۹۰۹	۳۱,۹۴۷	۱۱,۹۶۲	۲۵,۹۹۰	۱۷,۸۴۱	۸,۱۴۹
یک سال	۱۱۴,۶۲۹	۹۰,۴۴۱	۲۴,۱۸۸	۶۹,۰۳۸	۵۱,۷۶۳	۱۷,۲۷۵
دو سال	۶۱,۱۴۲	۴۲,۶۸۳	۱۸,۴۵۹	۳۷,۶۳۷	۲۳,۷۵۹	۱۳,۸۷۸
سه سال	۲۷,۰۹۵	۲۴,۹۹۲	۱۲,۱۰۳	۲۴,۵۷۳	۱۶,۱۵۲	۸,۴۲۱
چهار سال	۲۴,۶۹۹	۱۶,۷۱۴	۷,۹۸۵	۱۶,۰۲۳	۱۰,۳۳۵	۵,۶۸۸

مأخذ: مرکز آمار ایران، نتایج تفصیلی سرشماری سال ۱۳۸۵ استان خوزستان

بدین ترتیب اوج مهاجریذیری در این دوره به سال پایان جنگ تحمیلی و سال بعد از آن مربوط می‌شود که هم در مورد کل مهاجران و هم در مورد مهاجران داخل استانی مشهود بوده است در این دوره، حدود ۲۰ تا ۲۵ درصد مهاجران وارد شده در نقاط روستایی، و ۷۵ تا ۸۰ درصد آن‌ها در نقاط شهری استقرار یافته‌اند.

• در فاصله ۱۳۶۵-۱۳۷۵

در فاصله سال‌های ۱۳۶۵ تا ۱۳۷۵ که بیشتر ایام بعد از خاتمه جنگ تحمیلی را در بر می‌گیرد جمعاً ۵۲۲,۰۵۱ نفر به عنوان مهاجران داخل استانی سرشماری شده‌اند. در این دوره نزدیک به ۲۷۱ هزار نفر از استان خوزستان به سایر نقاط کشور مهاجرت کرده و در مقابل ۲۷۸ هزار نفر از استان‌های دیگر به آن وارد شده‌اند. تعداد واردشدگان خارج از کشور ۳۶,۰۷۶ نفر بوده و ۵,۲۴۷ نفر نیز استان محل اقامت اظهار نشده‌ای داشته‌اند. کاهش شدید تعداد مهاجرانی که محل اقامت قبلی اظهار نشده‌ای داشته‌اند از ۱۱۴,۳۲۹ نفر در فاصله سال‌های ۱۳۶۵-۱۳۷۰ به ۵,۲۴۹ نفر در فاصله سال‌های ۱۳۶۵ تا ۱۳۷۵ را می‌توان نشانه‌ای از عادی شدن وضع اسکان و استقرار مهاجران در فاصله سال‌های ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۵ دانست. جدول ۱-۳۵ چگونگی مهاجرت‌های شهرستان‌های استان خوزستان را در سال‌های ۱۳۶۵-۱۳۷۵ نشان می‌دهد.

• در فاصله ۱۳۷۵-۱۳۸۵

در فاصله سال‌های ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵ استان خوزستان با مهاجرفرستی شدیدی مواجه شده است در این دوره ۵۸۸,۵۴۴ نفر به عنوان مهاجران وارد شده و ۶۹۰,۲۵۲ نفر به عنوان مهاجران خارج شده استان سرشماری شده‌اند. موازنه مهاجرتی این دوره برحسب جنس و به تفکیک شهری و روستایی به شرح جدول ۱-۳۶ بوده است. که موازنه منفی ۱۰۱,۷۰۸ نفر را برای استان، ۸۷,۹۱۵ نفر را برای نقاط شهری و ۱۳,۷۹۳ نفری را برای نقاط روستایی استان به تصویر می‌کشد. در صورتی که شمار مهاجران وارد شده خارجی، به دلیل آن که شمار

طرح آمایش استان خوزستان ■ ۶۵

مهاجران از استان به خارج از کشور در بین خارج شدگان به حساب نیامده است، در این محاسبه دخالت داده نمی‌شد و تعداد مهاجران اظهار نشده نیز در نظر گرفته می‌شد، موازنه منفی مهاجرتی استان به ۱۰۸,۲۲۱ نفر بالغ می‌گردد که معادل یک پنجم افزایش جمعیت استان در دوره ده‌ساله مورد بحث است.

جدول ۱-۳۵- کل مهاجران داخلی وارد شده و خارج شده شهرستان‌های استان خوزستان در فاصله سال‌های ۱۳۶۵-۱۳۷۵

نام شهرستان	وارد شدگان	خارج شدگان	موازنه مهاجرتی
آبادان	۲۲۳,۷۸۱	۳۵,۲۹۷	۱۸۸,۴۸۴
اندیمشک	۲۹,۶۷۰	۳۰,۷۰۳	-۱,۰۳۳
اهواز	۱۵۳,۴۹۰	۲۲۷,۰۲۹	-۷۳,۵۳۹
ایذه	۲۳,۳۲۳	۲۸,۸۹۵	-۵,۵۷۲
بندر ماهشهر	۴۵,۸۶۶	۱۱۴,۲۸۰	-۶۸,۴۱۴
بهبهان	۲۰,۵۵۱	۴۰,۰۳۳	-۱۹,۴۸۲
خرمشهر	۱۱۳,۹۹۶	۱۶,۱۱۳	۹۷,۸۸۳
دزفول	۵۳,۸۳۰	۴۴,۷۲۷	۹,۱۰۳
دشت آزادگان	۳۲,۴۷۹	۱۹,۰۴۸	۱۳,۴۳۱
رامهرمز	۳۵,۸۵۴	۳۷,۹۴۲	-۲,۰۸۸
شادگان	۷,۰۱۶	۲۵,۹۰۳	-۱۸,۸۸۷
شوشتر	۴۰,۳۶۳	۳۳,۵۶۵	۶,۷۹۸
مسجد سلیمان	۲۶,۵۰۵	۴۶,۷۲۲	-۲۰,۲۱۷
شوش	۲۳,۱۲۹	۲۲,۷۸۴	۳۴۵
باغملک	۱۱,۸۵۸	۱۶,۰۱۴	-۴,۱۵۶

جدول ۱-۳۶- مهاجران وارد شده و خارج شده استان خوزستان در فاصله ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵

برحسب جنس و به تفکیک شهری و روستایی

عنوان	مهاجران وارد شده			مهاجران خارج شده		
	جمع	مرد	زن	جمع	مرد	زن
استان	۵۸۸,۵۴۴	۳۲۸,۱۵۹	۲۶۰,۳۸۷	۶۹۰,۲۵۲	۳۸۹,۷۱۵	۳۰۰,۵۳۸
شهری	۴۳۳,۲۲۴	۲۳۷,۲۰۵	۱۹۶,۰۱۹	۵۲۱,۱۳۹	۲۸۴,۴۸۵	۲۳۶,۶۵۴
روستایی	۱۵۵,۳۲۰	۹۰,۹۵۴	۶۴,۳۶۷	۱۶۹,۱۱۳	۱۰۵,۲۰۳	۶۳,۸۸۳

مأخذ: داده‌های سرشماری ۱۳۸۵، نتایج تفصیلی سرشماری استان خوزستان

از نظر بده و بستان‌های استانی، بیشترین تعداد خارج شدگان از استان خوزستان در این دوره راهی استان‌های اصفهان، تهران، فارس، لرستان، بوشهر و خراسان رضوی شده و موازنه مهاجرتی استان خوزستان با استان‌های مذکور در این دوره، به جز با لرستان منفی بوده است. در بین واردشدگان از استان‌های دیگر نیز، تهران، لرستان،

اصفهان، فارس، و کهگیلویه و بویراحمد جایگاه اول تا پنجم را دارا بوده‌اند. (جدول ۱-۳۷)

جدول ۱-۳۷- مهاجران وارد شده و خارج شده استان خوزستان در رابطه با استان‌های دیگر در فاصله سال‌های ۱۳۷۵-۱۳۸۵

نام استان	وارد شدگان استان	خارج شدگان استان	موازنه مهاجرتی
آذربایجان شرقی	۲,۴۲۲	۵,۷۷۴	-۳,۳۵۲
آذربایجان غربی	۲,۳۰۸	۲,۷۲۹	-۴۲۱
اردبیل	۴۴۵	۱,۲۱۰	-۷۶۵
اصفهان	۲۰,۶۰۸	۶۲,۷۷۹	-۴۲,۱۷۱
ایلام	۶,۶۱۷	۶,۷۴۷	-۱۳۰
بوشهر	۹,۱۶۶	۱۴,۰۳۳	-۴,۸۶۷
تهران	۲۵,۷۰۶	۵۸,۲۵۳	-۳۲,۵۴۷
چهارمحال و بختیاری	۷,۳۹۱	۹,۸۳۰	-۲,۴۳۹
خراسان جنوبی	۴۱۰	۶۶۶	-۲۵۶
خراسان رضوی	۵,۴۲۵	۱۲,۱۲۰	-۶,۶۹۵
خراسان شمالی	۴۲۰	۱,۲۴۱	-۸۲۱
خوزستان	۴۱۱,۵۸۹	۴۱۱,۵۸۹	۰
زنجان	۳۳۵	۱,۲۲۳	-۸۸۸
سمنان	۴۲۹	۱,۱۰۹	-۶۸۰
سیستان و بلوچستان	۲,۱۱۸	۱,۳۲۱	۷۹۷
فارس	۱۷,۳۹۴	۲۱,۴۲۴	-۴,۰۳۰
قزوین	۸۰۰	۱,۱۷۶	-۳۷۶
قم	۲,۰۲۲	۴,۳۴۲	-۲,۳۲۰
کردستان	۳,۰۳۲	۲,۶۴۰	۳۹۲
کرمان	۲,۹۷۶	۳,۳۳۸	-۳۶۲
کرمانشاه	۷,۸۱۵	۷,۰۷۵	۷۴۰
کهگیلویه و بویراحمد	۱۱,۱۵۳	۵,۴۹۱	۵,۶۶۲
گلستان	۱,۱۶۳	۴,۳۸۸	-۳,۲۲۵
گیلان	۱,۶۷۱	۴,۲۱۳	-۲,۵۴۲
لرستان	۲۲,۱۳۵	۱۷,۴۶۸	۴,۶۶۷
مازندران	۲,۳۳۳	۵,۷۱۹	-۳,۳۸۶
مرکزی	۳,۶۷۴	۶,۵۹۹	-۲,۹۲۵
هرمزگان	۴,۷۴۴	۵,۶۴۳	-۸۹۹
همدان	۴,۷۵۳	۶,۵۸۵	-۱,۸۳۲
یزد	۹۸۷	۳,۵۲۵	-۲,۵۳۸
جمع	*۵۸۲,۰۴۱	۶۹۰,۲۲۵	-۱۰۸,۲۱۱

* بر این رقم باید ۵۹۵۷ نفر واردشدگان خارج از کشور و ۵۴۶ نفر اظهار نشده را نیز افزود تا کل تعداد واردشدگان به ۵۸۸,۵۴۴ نفر مندرج در جدول‌های سرشماری ۱۳۸۵ برسد.

مأخذ: داده‌های سرشماری ۱۳۸۵ از نشریه نتایج تفصیلی کل کشور

• ترکیب سنی مهاجران

مقایسه ترکیب سنی مهاجران وارد شده و خارج شده استان در فاصله سال‌های ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵ مندرج در جدول ۳۸-۱ نشان می‌دهد که تفاوت معنی‌داری در ساختار سنی این دو گروه وجود ندارد تنها در گروه‌های سنی کمتر از ۱۵ ساله سهم نسبی مهاجران خارج شده، کمتر از مهاجران وارد شده، است که علی‌الاصول همانگونه نیز می‌بایست، باشند.

جدول ۳۸-۱- تعداد و ترکیب سنی مهاجران وارد شده و خارج شده استان
در فاصله سال‌های ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵

گروه سنی	مهاجران وارد شده		مهاجران خارج شده	
	تعداد	درصد به کل	تعداد	درصد به کل
۴-۰	۲۲,۸۹۲	۳.۹	۲۳,۷۴۶	۳.۴
۹-۵	۴۱,۶۹۵	۷.۱	۴۶,۹۲۵	۶.۸
۱۴-۱۰	۵۴,۳۶۲	۹.۲	۶۱,۶۹۹	۸.۹
۱۹-۱۵	۷۴,۰۴۱	۱۲.۶	۸۳,۷۴۱	۱۲.۱
۲۴-۲۰	۱۳۰,۲۶۸	۲۲.۱	۱۴۷,۰۰۸	۲۱.۳
۲۹-۲۵	۹۵,۶۴۵	۱۶.۲	۱۱۱,۸۹۸	۱۶.۲
۳۴-۳۰	۵۶,۸۴۱	۹.۷	۶۵,۳۰۵	۹.۵
۳۹-۳۵	۳۹,۱۲۴	۶.۶	۴۶,۱۹۳	۶.۷
۴۴-۴۰	۲۴,۴۹۹	۴.۲	۳۲,۹۹۹	۴.۸
۴۹-۴۵	۱۷,۴۱۵	۳	۲۳,۳۱۱	۳.۴
۵۴-۵۰	۲۲,۳۵۳	۳.۸	۳۴,۴۸۳	۵
۶۵+	۹,۴۵۰	۱.۶	۱۲,۹۴۲	۱.۹
جمع	۵۸۸,۵۴۴	۱۰۰	۶۹۰,۲۵۲	۱۰۰

مأخذ: داده‌های سرشماری سال ۱۳۸۵، نتایج تفصیلی استان خوزستان

• مبداء و منشاء مهاجرتی

شهرستان‌های استان از نظر مهاجرت وضع متفاوتی دارند. در حالی که مهاجران داخل شهرستانی، کمی بیش از ۳۲ درصد کل مهاجران وارد شده استان را تشکیل می‌دهند، این نسبت در شهرستان باغملک بیش از ۷۴ درصد، در شهرستان شادگان ۶۹ درصد و در شهرستان‌های ایزه و شوش به ترتیب ۶۱ و ۵۱ درصد بوده و در مقابل، در شهرستان خرمشهر از ۱۱ درصد و در شهرستان رامشیر از ۲۰ درصد تجاوز نمی‌کرده است. علاوه بر این، سهم مهاجران از مبداء شهری در بین مهاجران داخل شهرستانی در شهرستان‌های آبادان، اهواز، بندر ماهشهر و

رامشیر بیش از مهاجران از مبداء روستایی و در سایر شهرستان‌ها کمتر از آن است. این نسبت در شهرستان باغملک حدود ۷۴ درصد و در شهرستان‌های شادگان، ایذه، لالی و شوش بیش از ۵۰ درصد کل مهاجران داخل شهرستانی است.

در بین مهاجران وارد شده از سایر شهرستان‌های استان، سهم مهاجران از منشاء روستایی در استان ۱۳ درصد است در حالی که این نسبت در شهرستان ایذه حدود ۵ درصد و در شهرستان رامهرمز نزدیک به ۳۵ درصد است. به همین ترتیب، توزیع مهاجران از استان‌های دیگر به شهرستان‌های این استان نیز تفاوت‌های آشکاری با هم دارند. نسبت مهاجران از منشاء روستایی در بین مهاجران وارد شده از استان‌های دیگر به این استان نزدیک به ۱۰ درصد است. و این نسبت در شهرستان شادگان صفر، در رامشیر حدود ۳ درصد و در شهرستان‌های خرمشهر و بندر ماهشهر نیز بین ۶ تا ۷ درصد قرار دارد در حالی که سهم آنان در شهرستان رامهرمز نزدیک به ۲۷ درصد و در شهرستان بهبهان ۱۹.۶ درصد بوده است. جدول شماره ۱-۳۹ ترکیب مهاجران وارد شده استان را به تفکیک شهرستان از نظر تقسیمات سرزمینی نشان می‌دهد.

• طول دوره مهاجرت

در عین حال می‌توان مهاجران وارد شده استان در این دوره ۱۰ ساله را برحسب مدت اقامت در شهرستان محل سرشماری مورد بررسی قرار داد. چنین مطالعه‌ای که متکی بر اعلام نظر افراد مورد شمارش، بدون توجه به صحت و سقم اظهارات آنان است، عمدتاً به دلیل طولانی بودن زمان مرجع و عدم امکان ارزیابی پاسخ‌ها، می‌تواند با کم و کاستی‌هایی مواجه باشد. مطالعات دیگر (زنجان، ۱۳۷۰: ۲۱۹) نیز نشان داده‌اند که در بین ۵.۸۲۰ میلیون نفر مهاجران داخلی دوره ده‌ساله ۱۳۵۵ و ۱۳۶۵ کشور، بیشترین رقم به مهاجران واقع در رده کمتر از یک‌ساله از سرشماری دوم و کمترین تعداد آن‌ها به مهاجران سالانه آغاز دوره مربوط بوده است. بدیهی است که عدم تحدید دقیق مدت مهاجرت به فاصله‌های یک‌ساله، از آغاز دوره تا پایان آن، می‌تواند یکی از عوامل ناکارآمد بودن چنین مطالعه‌ای باشد. ارقام جدول ۱-۴۰ نیز نشان می‌دهد که تعداد مهاجران با قدمت کمتر از یک‌ساله در استان خوزستان نیز بیش از مهاجران با قدمت‌های مهاجرتی طولانی‌تر است.

جدول ۱-۳۹- مهاجران وارد شده استان خوزستان در فاصله سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ بر حسب

آخرین محل اقامت قبلی و شهرستان محل اقامت فعلی آنان در آبان ماه ۱۳۸۵

محل اقامت قبلی								جمع	شهرستان محل اقامت فعلی
اظهار نشده	خارج از کشور	شهرستان های استان های دیگر		سایر شهرستان های استان		شهرستان محل سرشماری			
		آبادی	شهر	آبادی	شهر	آبادی	شهر		
۱,۰۶۲	۲۲	۸۲۵	۱۲,۹۲۴	۱,۲۱۵	۱۳,۱۴۹	۲,۵۲۲	۴,۳۳۶	۳۶,۰۵۵	آبادان
۱۵۳	۰	۵۲۷	۳,۷۰۲	۱,۴۵۴	۵,۷۹۴	۱,۸۶۹	۱,۷۷۶	۱۵,۲۷۵	امیدیه
۲۵۸	۱	۱,۳۷۲	۸,۲۴۵	۴۶۲	۵,۵۹۹	۴,۴۶۲	۲,۳۲۸	۲۲,۷۲۷	اندیمشک
۱,۳۵۷	۵۷	۳,۲۲۸	۴۲,۰۴۰	۹,۹۰۴	۶۵,۹۷۶	۱۹,۶۵۷	۳۵,۰۵۹	۱۷۷,۲۷۹	اهواز
۱۵۸	۰	۳۹۳	۲,۹۸۱	۴۱۵	۳,۵۹۶	۹,۲۵۵	۲,۶۲۷	۱۹,۳۹۱	ایذه
۱۵۸	۰	۱۴۴	۸۵۱	۳۵۲	۲,۳۲۶	۸,۹۶۷	۱,۶۲۸	۱۴,۴۲۵	باغملک
۷۶۷	۱۵	۱,۲۴۰	۱۶,۰۹۷	۲,۵۷۱	۱۹,۷۷۴	۳,۹۲۰	۸,۰۰۷	۵۲,۳۸۷	بندر ماهشهر
۳۱۳	۰	۲,۰۳۶	۸,۳۵۷	۴۰۶	۷,۶۰۹	۴,۵۵۵	۲,۲۸۵	۲۵,۵۶۰	بهبهان
۱۰۴	۱	۷۸۰	۱۱,۳۳۶	۱,۱۱۶	۱۴,۹۵۸	۱,۷۹۰	۱,۷۰۹	۳۱,۷۹۳	خرمشهر
۱۴۸	۲۷۱	۳,۶۳۴	۲۱,۴۹۴	۱,۷۳۹	۱۸,۰۶۶	۱۱,۱۶۶	۸,۱۲۰	۶۴,۶۳۸	دزفول
۱۷۴	۰	۱۳۳	۱,۵۰۸	۱۲۰	۱,۸۵۶	۲,۲۹۴	۱,۸۷۱	۷,۹۵۵	دشت آزادگان
۱۰۵	۳۲	۷۴۴	۲,۰۱۹	۳,۶۷۳	۶,۸۹۶	۵,۳۵۴	۲,۵۷۰	۲۱,۳۹۳	رامهرمز
۱۲۰	۱	۰	۲۹۹	۱۶۱	۱,۳۷۴	۲,۰۳۹	۲,۳۹۳	۶,۳۸۷	شادگان
۲۶۶	۳۹	۴۲۱	۶,۰۵۱	۹۹۶	۶,۲۲۰	۹,۳۵۸	۵,۴۹۸	۲۸,۸۴۹	شوش
۳۰۷	۵۳	۵۵۲	۴,۹۵۵	۳,۰۹۸	۱۰,۲۸۴	۵,۲۴۰	۲,۵۷۶	۲۷,۰۶۵	شوشتر
۲۵۰	۰	۴۳۲	۵,۰۳۳	۵۰۲	۳,۸۷۵	۴,۳۲۰	۳,۰۲۴	۱۷,۴۳۶	مسجد سلیمان
۱۰	۳	۹۹	۶۲۲	۳۹	۷۱۵	۱,۱۲۲	۴۹۰	۳,۱۰۰	لالی
۲۴	۷	۱۱۳	۸۰۱	۱۳۰	۱,۵۹۶	۷۴۵	۴۴۳	۳,۸۵۹	هندیجان
۱۲۱	۴۰	۸۹	۲,۸۰۶	۱۸۲	۱,۸۵۶	۳۷۱	۹۰۹	۶,۳۷۴	رامشیر
۱۳۹	۳	۲۴۰	۱,۳۲۸	۸۴۹	۳,۲۸۰	۱,۱۱۶	۶۴۰	۶,۵۹۶	گتوند
۵,۹۵۷	۵۴۶	۱۷,۰۰۳	۱۵۳,۴۵۱	۲۹,۳۸۳	۱۹۳,۷۹۵	۱۰۰,۱۲۱	۸۸,۲۸۸	۵۸۸,۵۴۴	جمع

مأخذ: مرکز آمار ایران، نتایج تفصیلی سرشماری ۱۳۸۵ استان خوزستان

جدول ۱-۴۰- مهاجران وارد شده سال‌های ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵ استان خوزستان به تفکیک شهرستان

بر حسب مدت اقامت و شهرستان محل اقامت

شهرستان محل اقامت	جمع	تا یک سال	۱ سال	۲ سال	۳ سال	۴ سال	۵ سال	۶-۹ سال	اظہار نشده
آبادان	۳۶,۰۵۵	۶,۰۲۳	۳,۲۵۸	۳,۷۷۲	۳,۶۵۸	۳,۶۱۳	۳,۸۲۱	۱۱,۷۷۸	۱۳۲
امیدیه	۱۵,۲۵۷	۳,۰۰۲	۱,۸۰۶	۲,۲۳۷	۱,۷۷۸	۱,۴۷۵	۱,۴۳۳	۳,۳۹۷	۱۴۷
اندیمشک	۲۲,۷۲۷	۴,۹۶۰	۲,۸۲۴	۲,۹۷۱	۲,۵۵۵	۲,۰۵۰	۲,۱۷۵	۵,۱۳۱	۶۱
اهواز	۱۷۷,۲۷۹	۳۷,۰۷۱	۲۱,۲۷۳	۲۲,۸۳۲	۲۱,۲۰۱	۱۷,۳۲۹	۱۸,۱۳۱	۳۸,۹۱۲	۵۲۹
ایذه	۱۹,۳۹۱	۳,۸۹۱	۲,۲۶۷	۲,۹۰۴	۲,۲۲۲	۲,۱۴۳	۱,۷۵۶	۴,۱۴۴	۶۴
باغملک	۱۴,۴۲۵	۳,۲۲۴	۱,۴۵۶	۱,۹۴۷	۱,۴۸۲	۱,۰۳۵	۱,۳۸۵	۳,۷۷۶	۱۲۰
بندر ماهشهر	۵۲,۳۸۷	۹,۸۰۵	۶,۵۰۱	۷,۵۰۷	۶,۸۶۱	۵,۵۲۱	۵,۰۴۹	۱۰,۹۸۰	۱۶۳
بهبهان	۲۵,۵۶۰	۵,۸۶۰	۳,۲۰۵	۳,۵۰۰	۲,۹۷۷	۲,۴۹۰	۲,۱۴۳	۵,۳۵۸	۲۷
خرمشهر	۳۱,۷۹۳	۵,۶۸۵	۳,۰۶۰	۳,۳۰۳	۳,۸۶۸	۳,۴۳۸	۳,۵۴۲	۸,۸۷۰	۲۷
دزفول	۶۴,۶۳۸	۱۵,۳۹۳	۸,۳۱۷	۸,۲۹۱	۶,۵۵۴	۶,۱۸۶	۵,۶۸۸	۱۴,۰۱۰	۱۹۹
دشت آزادگان	۷,۹۵۵	۲,۰۰۴	۱,۵۱۹	۹۸۹	۷۴۳	۶۱۱	۶۳۹	۱,۲۱۷	۲۳۳
رامهرمز	۲۱,۳۹۳	۴,۸۴۴	۲,۵۵۲	۲,۵۹۷	۲,۳۲۲	۱,۹۱۴	۲,۱۱۲	۴,۹۴۰	۱۱۱
شادگان	۶,۳۸۷	۱,۷۶۰	۸۵۵	۷۴۰	۸۵۷	۵۶۴	۴۰۴	۱,۰۹۶	۱۱۱
شوش	۲۸,۸۴۹	۵,۶۰۵	۳,۴۲۱	۳,۷۷۷	۳,۳۴۳	۲,۹۸۰	۲,۸۷۴	۶,۷۲۶	۱۲۳
شوشتر	۲۷,۰۶۵	۵,۷۵۲	۳,۳۳۹	۳,۶۹۰	۲,۹۷۱	۲,۵۰۷	۲,۴۷۶	۶,۲۷۵	۵۵
مسجد سلیمان	۱۷,۴۳۶	۵,۰۱۹	۲,۴۰۲	۲,۳۹۸	۱,۸۳۶	۱,۴۱۷	۱,۳۹۷	۲,۸۳۳	۱۳۴
لالی	۳,۱۰۰	۶۹۰	۵۰۰	۶۳۰	۲۳۹	۲۸۱	۲۶۱	۴۰۹	۹۰
هندیجان	۳,۸۵۹	۸۲۹	۴۵۳	۵۱۸	۴۵۴	۳۴۳	۳۲۱	۸۸۳	۵۸
رامشیر	۶,۳۷۴	۱,۶۹۱	۱,۱۲۱	۶۴۶	۷۰۴	۶۸۲	۵۵۴	۹۰۲	۷۴
گتوند	۶,۵۹۶	۱,۶۱۲	۶۸۷	۷۴۳	۸۰۴	۶۵۲	۶۵۷	۱,۳۹۴	۴۷
جمع	۵۸۸,۵۴۴	۱۲۴,۷۲۰	۷۰,۸۱۶	۷۵,۹۹۳	۶۷,۴۳۰	۵۷,۲۳۱	۵۶,۸۱۸	۱۳۳,۰۳۱	۲,۵۰۵

مأخذ: مرکز آمار ایران، نتایج تفصیلی سرشماری ۱۳۸۵ استان خوزستان

۱-۴-۳- تحلیل چگونگی و دلایل جابه‌جایی‌های درون و برون استانی جمعیت

۱-۴-۳-۱- تحلیل جابه‌جایی درون استانی جمعیت و دلایل آن

جابه‌جایی‌های درون استانی استان خوزستان مشتمل بر جابه‌جایی‌های بین شهرستانی و جابه‌جایی‌های داخل شهرستانی است. مهاجران را معمولاً در رابطه با دو مقوله «مهاجرت‌های طول عمر» و «مهاجرت‌های دوره‌ای» بررسی می‌کنند. در مهاجرت‌های طول عمر، محل تولد افراد و محل اقامت آنان در زمان سرشماری ملاک

تشخیص قرار می‌گیرد. بدین معنی که اگر محل تولد فرد با محل اقامت وی در زمان سرشماری یکی نباشد آن فرد مهاجر طول عمر نامیده می‌شود و این بدان معنا است که فرد مذکور در طول عمر خود، حداقل یکبار محل اقامت معمولی خود را تغییر داده و در جایی بجز محل تولد خود اقامت گزیده است. با این تعریف افرادی که در طول عمر خود حتی چندین بار و برای مدت‌های طولانی هم مهاجرت کرده باشند ولی محل اقامت معمولی آنان در زمان سرشماری مرجع، همان محل تولدشان باشد، مهاجر به حساب نمی‌آیند. اطلاعات مربوط به مهاجرت‌های طول عمر در سرشماری ۱۳۷۵ استخراج و جدول‌گیری نشد لیکن در سرشماری ۱۳۸۵ این اطلاعات در دسترس قرار گرفت. از این نظر شهرستان‌های استان تفاوت‌های معنی‌داری با هم دارند (جدول ۱-۴۱).

بررسی مهاجرت‌های بین شهرستانی استان در فاصله سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ هم امکان‌پذیر است. جدول‌های ۱-۴۲ و ۱-۴۳، مهاجرت‌های بین شهرستانی استان خوزستان را در دوره ده‌ساله مذکور نشان می‌دهد. بر اساس ارقام جدول ۱-۴۲، از کل ۵۸۸,۵۴۴ نفر مهاجران وارد شده، ۴۱۱,۴۸۷ نفر در داخل استان جابجا شده‌اند و مجموع مهاجران جابجا شده در داخل شهرستان‌های این استان ۱۸۸,۴۰۹ نفر بوده است که رقمی بسیار بالا است و حدود ۴۶ درصد مهاجران داخل استانی و ۳۲ درصد کل مهاجران وارد شده این استان را تشکیل می‌دهند.

از نظر مهاجرت‌های داخل استانی، شهرستان‌های اهواز، بندر ماهشهر، خرمشهر، دزفول، شوشتر، امیدیه و گتوند مهاجر پذیر و بقیه شهرستان‌ها، مهاجر فرست بوده‌اند. بیشترین موازنه مثبت مهاجرت‌های داخل استانی، با ۳۵,۹۸۱ نفر به شهرستان اهواز تعلق داشته و در مرتبه پایین‌تر از آن، بندرماهشهر با ۱۰,۵۸۴ نفر، خرمشهر با ۷,۶۹۷ نفر قرار داشته است. شهرستان مسجد سلیمان با ۲۰,۸۰۵ نفر در صدر شهرستان‌های مهاجرفرست قرار داشته و در مرتبه‌های بعد از آن، شهرستان‌های باغملک با ۶,۸۳۴ نفر، ایذه با ۶,۳۷۵ نفر، دشت آزادگان با ۵,۸۴۰ نفر، آبادان با ۵,۳۴۶ نفر، شادگان با ۵,۱۷۲ نفر و اندیمشک با ۳,۰۵۶ نفر قرار داشته‌اند (جدول ۱-۴۳).

جدول ۱-۴۱- مهاجران طول عمر شهرستان‌های استان خوزستان در سال ۱۳۸۵
و نسبت آن‌ها به کل جمعیت شهرستان

نام شهرستان	مهاجران طول عمر	درصد به کل جمعیت شهرستان
آبادان	۱۱۲,۵۶۱	۴۰.۶
امیدیه	۳۵,۱۸۲	۴۰.۸
اندیمشک	۵۱,۰۹۱	۳۱.۷
اهواز	۴۲۲,۵۴۴	۳۱.۶
ایذه	۲۷,۹۳۸	۱۴.۳
باغملک	۲۴,۵۳۳	۲۳.۵
بندر ماهشهر	۱۱۵,۹۴۲	۴۵.۹
بهبهان	۴۷,۳۵۶	۲۷
خرمشهر	۷۴,۱۵۵	۴۷.۱
دزفول	۱۰۵,۰۵۱	۲۶.۲
دشت آزادگان	۱۷,۹۸۲	۱۳.۹
رامشیر	۹,۰۸۳	۱۷.۸
رامهرمز	۳۹,۳۱۵	۳۱.۷
شادگان	۷,۴۸۴	۵.۳
شوش	۴۹,۹۳۸	۲۶
شوشتر	۴۶,۰۴۴	۲۴.۶
گتوند	۱۳,۴۵۱	۲۲.۷
لالی	۷,۴۸۴	۲۰.۷
مسجد سلیمان	۳۶,۵۷۸	۲۱.۳
هنديجان	۸,۰۹۱	۲۲.۳
جمع	۱,۲۵۱,۷۹۸	۲۹.۳

جدول ۱-۴۲- مهاجرت‌های بین شهرستانی استان خوزستان در فاصله سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵

محل اقامت قبلی محل اقامت کنونی	آبادان	اندیمشک	اهواز	ایذه	باغملک	ماهشهر	بهبهان
آبادان	۶,۸۵۸	۲۱۴	۴,۵۰۴	۳۴۴	۸۶	۲,۹۶۵	۳۰۵
اندیمشک	۱۶۹	۶,۷۹۰	۱,۰۲۸	۵۳	۱۸	۸۳	۱۲۷
اهواز	۴,۷۳۸	۱,۶۸۸	۵۴,۷۱۶	۵,۸۳۲	۳,۱۷۱	۲,۲۹۴	۳,۷۱۳
ایذه	۳۰۱	۱۵۸	۱,۹۱۲	۱۱,۸۸۲	۴۱۴	۶۴	۱۴۸
باغملک	۸۵	۴	۹۴۰	۷۰۹	۱۰,۵۹۵	۶۳	۱۳۸
ماهشهر	۴,۶۹۸	۲۸۳	۴,۰۲۸	۸۶۲	۳۵۸	۱۱,۹۲۷	۱,۷۴۲
بهبهان	۳۷۲	۹۵	۲,۸۷۸	۲۱۳	۱۲۶	۹۰۱	۶,۸۴۰
خرمشهر	۶,۰۸۲	۸۲	۳,۴۱۶	۳۳۵	۴۲	۲,۲۵۶	۱۸۸
دزفول	۷۲۳	۴,۵۰۱	۲,۶۸۷	۴۷۵	۱۰۲	۵۲۸	۳۵۵
دشت آزادگان	۶۹	۱۶	۱,۳۷۶	۶	۶۵	۳۱	۲۱
رامهرمز	۱۴۶	۳۷	۲,۶۵۹	۴۶۳	۴,۷۵۸	۴۹۰	۳۱۳
شادگان	۳۳۱	۱۹	۵۱۸	۱۸	۰	۱۳۳	۵۱
شوش	۳۱۵	۹۸۱	۲,۰۱۷	۴۶	۲	۹۷	۵۰
شوشتر	۲۵۶	۵۳۰	۴,۰۱۵	۸۸	۹۰	۲۳۰	۱۶۳
مسجد سلیمان	۱۵۴	۱۳۰	۱,۵۷۶	۵۵۲	۱۹	۹۸	۵۸
امیدیه	۶۲۵	۵۹	۱,۴۵۶	۲۹۵	۱۶۲	۸۵۷	۲,۱۵۹
لالی	۴	۱۱	۲۴۱	۱۰	۵	۶	۶
هندیجان	۴۰۳	۱۸	۱۶۴	۳۶	۶	۴۴۹	۱۸۲
رامشیر	۱۷۰	۳۷	۴۳۱	۴۷	۸۰	۲۰۲	۱۷۷
گتوند	۶۸	۲۵۶	۴۴۸	۱۱	۳	۱۳	۱۲
جمع	۲۶,۵۶۷	۱۵,۹۰۹	۹۴,۶۱۰	۲۲,۲۷۷	۲۰,۱۰۵	۲۳,۶۸۷	۱۶,۷۴۸

ادامه جدول ۱-۴۲- مهاجرت‌های بین شهرستانی استان خوزستان در فاصله سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵

مسجد سلیمان	شوشتر	شوش	شادگان	رامهرمز	دشت آزادگان	دزفول	خرمشهر	محل اقامت قبلی محل اقامت کنونی
۱۵۱	۱۵۸	۳۳	۱,۱۲۸	۲۰۹	۶۶	۳۴۱	۱,۳۸۲	آبادان
۱۵۳	۳۰۸	۷۸۴	۳۴	۹۰	۴۱	۲,۷۴۹	۲۶۸	اندیمشک
۱۶,۲۴۲	۷,۴۶۱	۳,۱۸۱	۲,۲۶۳	۶,۲۰۸	۵,۹۰۱	۵,۲۸۵	۳,۱۹۳	اهواز
۴۰۵	۵۳	۳۲	۳	۱۰۶	۲۸	۲۵۸	۷۲	ایذه
۷۸	۳۷	۳۳	۲	۳۵۲	۲۸	۶۱	۲۲	باغملک
۷۱۸	۱۹۲	۸۳	۱,۳۱۵	۱,۵۰۰	۱۲۵	۶۳۶	۱,۵۰۹	ماهشهر
۳۳۳	۷۴	۲۵	۳۳	۵۹۱	۵۹	۵۲۷	۲۲۳	بهبهان
۸۶	۲۴۹	۷۷	۱,۵۴۸	۱۹۶	۳۲۱	۱۹۰	۳,۴۹۹	خرمشهر
۸۱۵	۱,۶۱۷	۲,۳۰۳	۷۱	۱۴۴	۲۱۲	۱۹,۲۸۵	۴۹۸	دزفول
۲۳	۲۷	۱۵۸	۱۴	۲۵	۴,۱۶۵	۷۶	۶۰	دشت آزادگان
۳۵۹	۹۳	۴۶	۲۱	۷,۹۲۵	۸۵	۷۴	۱۹۷	رامهرمز
۲۰	۵	۲۲	۴,۴۳۲	۲۶	۱۰۲	۹۲	۱۲۰	شادگان
۱۵۸	۸۰۶	۱۴,۸۵۶	۴۷	۲۶	۳۸۸	۱,۸۷۰	۲۲۷	شوش
۴,۳۷۶	۷,۸۱۵	۵۳۹	۲۷	۲۴۵	۱۲۷	۸۸۷	۱۱۱	شوشتر
۷,۳۴۲	۷۴۹	۸۵	۱۰	۱۴۶	۱۷	۳۶۲	۶۱	مسجد سلیمان
۱۵۰	۶۸	۲۰	۴۲	۵۰۸	۶۱	۱۹۱	۱۹۴	امیدیه
۱۸۴	۱۸۱	۷	۴	۴	۹	۶۰	۹	لالی
۱۹	۴۰	۱۹	۴۴	۲۵	۲۵	۳۹	۳۰	هندیجان
۴۲	۵۳	۲۴	۱۰۱	۲۶۹	۱۷	۵۸	۶۵	رامشیر
۸۷۱	۳۹۳	۸۵	۰	۱۳	۲۰۵	۴۹۴	۳۵	گتوند
۳۲,۵۲۵	۲۰,۳۷۹	۲۲,۴۱۲	۱۱,۱۳۹	۱۸,۶۰۸	۱۱,۹۸۲	۳۳,۵۳۵	۱۱,۷۷۵	جمع

طرح آمایش استان خوزستان ■ ۷۵

ادامه جدول ۱-۴۲- مهاجرت‌های بین شهرستانی استان خوزستان در فاصله سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵

کل	وارد شدگان	گتوند	رامشیر	هندیجان	لالی	امیدیه	محل اقامت قبلی محل اقامت کنونی
۳۶,۰۵۵	۲۱,۲۲۱	۱	۳۱۴	۵۲۱	۰	۱,۶۳۹	آبادان
۲۲,۷۲۷	۱۲,۸۵۳	۱۱۲	۳	۱۵	۳	۲۵	اندیمشک
۱۷۷,۲۷۹	۱۳۰,۵۹۱	۸۵۷	۳۹۹	۶۷	۱,۰۴۱	۲,۱۷۵	اهواز
۱۹,۳۹۱	۱۵,۸۹۲	۱	۰	۴۱	۲	۱۲	ایذه
۱۴,۴۲۵	۱۳,۲۷۱	۰	۳۵	۲	۱	۸۶	باغملک
۵۲,۳۸۷	۳۴,۲۷۱	۲	۶۳۵	۱,۷۲۹	۵۷	۱,۸۷۲	ماهشهر
۲۵,۵۶۰	۱۴,۸۵۴	۲	۲۰	۲۳۹	۱۱	۱,۲۹۲	بهبهان
۳۱,۷۹۳	۱۹,۴۷۲	۲۷	۲۰۷	۸۶	۴	۵۸۱	خرمشهر
۶۴,۶۳۸	۳۹,۰۹۰	۳۶۶	۳۴	۴۵	۷۳	۶۵۶	دزفول
۷,۹۵۵	۶,۱۴۲	۰	۳	۲	۰	۴	دشت آزادگان
۲۱,۳۹۳	۱۸,۴۹۴	۰	۲۲۸	۱۳	۳۱	۵۵۶	رامهرمز
۶,۳۸۷	۵,۹۶۷	۳	۵۴	۲	۰	۱۹	شادگان
۲۸,۸۴۹	۲۲,۰۷۳	۴۴	۶۸	۳	۱	۷۱	شوش
۲۷,۰۶۵	۲۱,۱۹۷	۸۵۶	۹	۱۰	۷۵۸	۶۵	شوشتر
۱۷,۴۳۶	۱۱,۷۲۰	۲۱	۲	۳	۲۲۶	۱۰۷	مسجد سلیمان
۱۵,۲۷۵	۱۰,۸۹۲	۰	۱۵۰	۲۴۹	۱	۳۶۵	امیدیه
۳,۱۰۰	۲,۳۶۶	۰	۰	۰	۱,۶۱۲	۱۳	لالی
۳,۸۵۹	۲,۹۱۵	۰	۴۸	۱,۱۸۸	۰	۱۸۰	هندیجان
۶,۳۷۴	۳,۳۱۹	۳۵	۱,۲۸۰	۵۴	۲	۱۷۵	رامشیر
۶,۵۹۶	۴,۸۸۷	۱,۷۵۷	۰	۱۲	۲۱۱	۰	گتوند
۵۸۸,۵۴۴	۴۱۱,۴۸۷	۴,۰۸۴	۳,۴۸۹	۴,۲۸۱	۴,۰۳۴	۹,۸۹۳	جمع

۱-۱-۴-۲- تحلیل چگونگی جابجایی‌های برون استانی

در جدول ۱-۴۳ موازنه مهاجرتی شهرستان‌های استان از مهاجرت‌های بین شهرستانی آن استان، و موازنه مهاجرتی شهرستان‌های استان با کل شهرستان‌های کشور در فاصله ۱۳۷۵-۱۳۸۵، نشان داده شده است.

جدول ۱-۴۳- موازنه مهاجرتی شهرستان‌های استان در فاصله ده‌ساله ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵

نام شهرستان	بین شهرستان‌های استان			در بین کل مهاجرت‌های داخلی		
	وارد شدگان	خارج شدگان	موازنه	وارد شدگان	خارج شدگان	موازنه
آبادان	۲۱,۲۲۱	۲۶,۵۶۷	-۵,۳۴۶	۳۶,۰۵۵	۵۷,۶۳۳	-۲۱,۵۷۸
اندیمشک	۱۲,۸۵۳	۱۵,۹۰۹	-۳,۰۵۶	۲۲,۷۲۷	۳۳,۷۷۵	-۱۱,۰۴۸
اهواز	۱۳۰,۵۹۱	۹۴,۶۱۰	۳۵,۹۸۱	۱۷۷,۲۷۹	۲۱۵,۷۶۷	-۳۸,۴۸۸
ایذه	۱۵,۸۹۲	۲۲,۲۷۷	-۶,۳۸۵	۱۹,۳۹۱	۳۱,۰۵۱	-۱۱,۶۶۰
باغملک	۱۳,۲۷۱	۲۰,۱۰۵	-۶,۸۳۴	۱۴,۴۲۵	۲۰,۸۱۷	-۶,۳۹۲
بندر ماهشهر	۳۴,۲۷۱	۲۳,۶۸۷	۱۰,۵۸۴	۵۲,۳۸۷	۳۲,۲۸۴	۲۰,۱۰۳
بهبهان	۱۴,۸۵۴	۱۶,۷۴۸	-۱,۸۹۴	۲۵,۵۶۰	۲۶,۴۳۶	-۸۷۶
خرمشهر	۱۹,۴۷۲	۱۱,۷۷۵	۷,۶۹۷	۳۱,۷۹۳	۲۴,۴۸۱	۷,۳۱۲
دزفول	۳۹,۰۹۰	۳۳,۵۳۵	۵,۵۵۵	۶۴,۶۳۸	۵۹,۹۷۹	۴,۶۵۹
دشت آزادگان	۶,۱۴۲	۱۱,۹۸۲	-۵,۸۴۰	۷,۹۵۵	۱۳,۱۱۰	-۵,۱۵۵
رامهرمز	۱۸,۴۹۴	۱۸,۶۰۸	-۱۱۴	۲۱,۳۹۳	۲۰,۶۰۷	۷۸۶
شادگان	۵,۹۶۷	۱۱,۱۳۹	-۵,۱۷۲	۶,۳۸۷	۱۲,۰۳۳	-۵,۶۴۶
شوش	۲۲,۰۷۳	۲۲,۴۱۲	-۳۳۹	۲۸,۸۴۹	۲۵,۷۷۴	۳,۰۷۵
شوشتر	۲۱,۱۹۷	۲۰,۳۷۹	۸۱۸	۲۷,۰۶۵	۲۶,۶۰۶	۴۵۹
مسجد سلیمان	۱۱,۷۲۰	۳۲,۵۲۵	-۲۰,۸۰۵	۱۷,۴۳۶	۴۷,۹۳۲	-۳۰,۴۹۶
امیدیه	۱۰,۸۹۲	۹,۸۹۳	۹۹۹	۱۵,۲۷۵	۱۸,۹۵۷	-۳,۶۸۲
لالی	۲,۳۶۶	۴,۰۳۴	-۱,۶۶۸	۳,۱۰۰	۴,۹۰۲	-۱,۸۰۲
هندیجان	۲,۹۱۵	۴,۲۸۱	-۱,۳۶۶	۳,۸۵۹	۵,۰۸۲	-۱,۲۲۳
رامشیر	۳,۳۱۹	۳,۴۸۹	-۱۷۰	۶,۳۷۴	۳,۷۸۶	۲,۵۸۸
گتوند	۴,۸۸۷	۴,۰۸۴	۸۰۳	۶,۵۹۶	۴,۲۳۸	۲,۳۵۸
جمع	۴۱۱,۴۸۷	۴۰۸,۰۳۹	۳,۴۴۸	۵۸۸,۵۴۴	۶۸۵,۲۵۰	-۹۶,۷۰۶

مأخذ: داده‌های سرشماری ۱۳۸۵، استان خوزستان

در صورتی که بحث مهاجرت‌های داخلی فراتر رود و کل جابجایی‌های داخلی کشور یعنی مهاجرت بین شهرستان‌های استان خوزستان و کل شهرستان‌های کشور (اعم از خوزستان و یا استان‌های دیگر) را در بر بگیرد، سیمای مهاجر پذیری و مهاجر فرستی شهرستان‌های استان تغییر می‌یابد. با این نگرش، شهرستان‌های

طرح آمایش استان خوزستان ■ ۷۷

اهواز، مسجد سلیمان، آبادان، ایذه، اندیمشک، باغملک، شادگان، دشت آزادگان، امیدیه، لالی و بهبهان به ترتیب از ۳۸۴۸۸ نفر تا ۸۷۶ نفر موازنه منفی مهاجرتی داشته و در مقابل شهرستان‌های خرمشهر، دزفول، رامشیر، گتوند، هندیجان، رامهرمز، شوشتر و بهبهان بین ۷۳۱۲ تا ۴۵۹ نفر موازنه مثبت مهاجرتی داشته‌اند. در این بین تغییر وضع شهرستان اهواز از ۳۵۹۸۱ نفر موازنه مثبت مهاجرتی به ۳۸۴۸۸ نفر موازنه منفی مهاجرتی بیش از همه چشمگیر است و نشان بارزی از مهاجر فرستی استان خوزستان در فاصله سال‌های ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵ دارد. یکی از موارد مهم در تحلیل مهاجرت‌ها، شناخت خاستگاه‌های شهری و روستایی است و در صورتی که مهاجرت‌های خارجی هم قابل ملاحظه باشد، آن را نیز مد نظر قرار می‌دهد. (جدول ۴۴-۱)

جدول ۴۴-۱- خاستگاه مهاجران وارد شده به نقاط شهری و روستایی استان خوزستان و شهرستان‌های آن در فاصله سال‌های ۱۳۷۵-۱۳۸۵

درصد به کل مهاجران	تعداد به نفر	خاستگاه مهاجران
۱۶.۲	۹۵,۴۴۰	مهاجران وارد شده از شهر به آبادی
۱۵	۸۸,۵۴۲	مهاجران وارد شده از آبادی به شهر
۵۷.۹	۳۴۰,۰۹۶	مهاجران وارد شده از شهر به شهر
۹.۸	۵۷,۹۵۹	مهاجران وارد شده از آبادی به آبادی
۰.۱	۵۴۵	مهاجران وارد شده خارج از کشور
۱	۵,۹۶۲	اظهار نشده
۱۰۰	۵۸۸,۵۴۴	جمع

به این ترتیب، وجه غالب مهاجران وارد شده استان در این دوره، مهاجران شهر به شهر است و قدر مطلق مهاجران شهر به آبادی بیش از مهاجران از آبادی به شهر است که با موازنه منفی ۶,۸۹۸ برای شهرهای استان خوزستان از آبادی‌ها رقم خورده است. این موازنه برای نقاط شهری شهرستان اهواز با ۱۱,۶۹۳ نفر مثبت و برای نقاط شهری شهرستان شوش با ۸,۹۷۳ نفر منفی است. در مرتبه بعد از اهواز، نقاط شهری شهرستان‌های ایذه با ۴,۳۲۶ نفر، رامهرمز با ۳,۲۸۳ نفر، باغملک با ۲,۱۵۸ نفر و مسجد سلیمان با ۱,۹۷۰ نفر، در گروه اول قرار دارند که موازنه مهاجرتی شهر از روستا در آن‌ها مثبت است. در مقابل پس از نقاط شهری شهرستان شوش، نقاط شهری شهرستان‌های دزفول با ۷,۲۹۴- نفر، رامشیر با ۴,۳۱۱- نفر، شوشتر با ۳,۲۰۱- نفر و گتوند با ۱,۸۳۲- نفر مهمترین ارقام رده دوم را دارا هستند که در آن‌ها موازنه مهاجرتی جمعیت‌های شهری، نسبت به مهاجران از روستا منفی است.

۱-۱-۳-۴-۳- دلایل مهاجرت‌ها

در داده‌های منتشره از سرشماری، تفکیکی بین علت مهاجرت مهاجران درون استانی با مهاجران برون استانی داده نشده است. در سرشماری ۱۳۸۵، دلایل ده‌گانه‌ای برای مهاجرت مطرح شده که می‌توان آن‌ها را در پنج گروه عمده جای داد. اهمیت عددی و نسبی آن دلایل عمده، در بین کل مهاجران وارد شده، به تفکیک مهاجران وارد شده به شهر و مهاجران وارد شده به آبادی، به شرح جدول ۱-۴۵ بوده است.

جدول ۱-۴۵- دلایل مهاجران وارد شده به نقاط شهری و روستایی استان خوزستان
در فاصله سال‌های ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵

دلایل مهاجرت	کل مهاجران		وارد شده به شهر		وارد شده به آبادی	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
کار، کار بهتر و انتقال	۱۰۹,۱۶۸	۱۸.۶	۸۴,۵۸۳	۱۹.۵	۲۴,۵۷۴	۱۵.۸
تحصیل و پایان آن	۵۱,۵۹۷	۸.۸	۴۶,۵۴۳	۱۰.۸	۵,۰۵۴	۳.۳
خدمت نظام و پایان...	۶۷,۱۳۳	۱۱.۴	۳۸,۶۳۳	۸.۹	۲۸,۵۰۱	۱۸.۳
مهاجران تبعی	۲۷۰,۴۰۳	۴۶	۱۹۸,۵۲۶	۴۵.۸	۷۱,۸۷۸	۴۶.۳
سایر و اظهار نشده	۹۰,۲۴۴	۱۵.۳	۶۴,۹۲۹	۱۵	۲۵,۳۱۴	۱۶.۳
جمع	۵۸۸,۵۴۴	۱۰۰	۴۳۳,۲۲۴	۱۰۰	۱۵۵,۳۲۰	۱۰۰

مأخذ: جدول داده‌های سرشماری ۱۳۸۵ از نتایج تفصیلی استان خوزستان

بدین ترتیب، وجه غالب مهاجرت‌ها را مهاجران تبعی تشکیل می‌دهند که یا همراه مهاجر اصلی و همزمان با مهاجرت آنان راهی مقصد مهاجرتی شده و یا پس از گذشت زمان، به مهاجر اصلی ملحق می‌شوند. در صورتی که سهم و تعداد مهاجران اظهار نشده و سایر، را در این بحث وارد نکنیم که مشخصه بارزی ندارند، مهاجران به دنبال کار، کار بهتر و انتقال شغلی در بین مهاجران استان و نقاط شهری آن در مرتبه دوم و مهاجران به دلیل انجام خدمت وظیفه و پایان آن در نقاط روستایی، در جایگاه دوم قرار داشته‌اند. در صورتی که بخواهیم برای هر یک از دلایل اصلی مهاجرت پنج شهرستان از شهرستان‌های استان را با اولویت تعیین کنیم، تابلوی زیر حاصل خواهد شد.

- ۱ - بیشترین مهاجران وارد شده به دلیل جستجوی کار: اهواز با ۱۵,۲۶۰ نفر، بندر ماهشهر با ۸,۸۷۳ نفر، دزفول با ۳,۱۳۲ نفر، آبادان با ۲,۷۱۷ نفر و خرمشهر با ۲,۲۱۰ نفر.
- ۲ - بیشترین مهاجران وارد شده به دلیل یافتن کار بهتر: اهواز با ۸,۸۷۳ نفر، بندر ماهشهر با ۳,۲۰۶ نفر، دزفول با ۱,۷۰۴ نفر، آبادان با ۱,۴۴۷ نفر و خرمشهر با ۱,۴۲۶ نفر.

۳ - بیشترین مهاجران وارد شده به دلیل انتقال شغلی: اهواز با ۱۳,۶۰۰ نفر، دزفول با ۴,۱۵۷ نفر، بندر ماهشهر با ۲,۸۰۲ نفر، آبادان با ۲,۱۶۸ نفر و خرمشهر با ۱,۶۲۵ نفر.

۴ - بیشترین مهاجران وارد شده به دلیل تحصیل و پایان آن: اهواز با ۱۵,۳۴۰ نفر، دزفول با ۴,۴۵۵ نفر، شوشتر با ۴,۱۸۴ نفر، بهبهان با ۳,۴۰۸ نفر و بندرماهشهر با ۲,۸۰۲ نفر.

۵ - بیشترین مهاجران وارد شده به دلیل خدمت نظام و پایان آن: دزفول با ۷,۲۹۰ نفر، اهواز با ۷,۲۵۲ نفر، بندر ماهشهر با ۲,۷۱۶ نفر، اندیمشک با ۱,۸۱۵ نفر و شوش با ۱,۷۱۵ نفر.

۶ - و سرانجام، بیشترین مهاجران تبعی: اهواز با ۸۴,۱۲۸ نفر، دزفول با ۲۵,۷۷۳ نفر، بندر ماهشهر با ۲۳,۹۱۷ نفر، آبادان با ۱۸,۴۱۲ نفر و شوش با ۱۸,۳۲۵ نفر.

این اولویت‌ها با اندک تفاوتی در مورد مهاجران وارد شده به نقاط شهری نیز صادق است ولی در مورد نقاط روستایی، اولویت‌های فوق تغییر می‌یابد به گونه‌ای که، در مورد اول، بندر ماهشهر، در مورد دوم دزفول، در مورد سوم رامشیر، در مورد چهارم شوشتر، در مورد پنجم دزفول و در مورد ششم نیز دزفول اولویت‌های اول را به خود اختصاص داده‌اند.

۱-۴-۱- امید زندگی در سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ برای کل استان به تفکیک شهر و روستا و زن و مرد

شاخص امید زندگی جمعیت استان برحسب شهر و روستا و به تفکیک زن و مرد، برای سال ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ محاسبه شده (زنجانی و نوراللهی ۱۳۷۹) و (زنجانی و دیگران) و به شرح جدول ۱-۴۶ است.

جدول ۱-۴۶- اندازه امید زندگی جمعیت استان خوزستان به تفکیک جنس و شهر و روستا در سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵

سال	جمعیت استان		جمعیت شهری		جمعیت روستایی	
	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن
۱۳۷۵	۶۵.۸۵	۶۷.۸۸	۶۶.۷۵	۶۹.۳۷	۶۴.۳۵	۶۵.۴۰
۱۳۸۵	۷۱	۷۲.۷	۷۱.۷	۷۴.۳	۶۹.۳	۷۰.۳

این محاسبات برای سال ۱۳۷۵ به روش مازور و سوانسون (مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی، ۱۳۷۹) و برای سال ۱۳۸۵ با اعمال روش تعدیل سازمان ملل بر آن محاسبات (پژوهشکده آمار ایران، ۱۳۸۸) انجام شده است.

فصل دوم

تحليل ویژگی‌های اقتصادی جمعیت

۱-۲- تحلیل روند تحولات جمعیت فعال و غیر فعال اقتصادی استان

۱۳۵۵، ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵

جمعیت‌های فعال و غیر فعال از نظر اقتصادی، زیرمجموعه‌هایی از جمعیت در سنین کار و فعالیت است که در سرشماری‌های کشور به جمعیت‌های ۱۰ ساله و بیشتر اطلاق شده است. هر چند که در حال حاضر سن قانونی کار رسیدن به ۱۶ سالگی است لیکن در سرشماری‌های اخیر نیز جمعیت ۱۰ ساله به بالا ملاک عمل قرار گرفته است.

جدول ۱-۲ تعداد و میزان‌های فعالیت در جمعیت استان خوزستان را در سال‌های ۱۳۵۵، ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ به تفکیک شهر و روستا نشان می‌دهد.

بر پایه داده‌های این جدول، نسبت فعالیت در دوره ۳۰ ساله ۱۳۵۵ تا ۱۳۸۵ در این استان و نقاط شهری و روستایی آن با افت و خیزهایی که بیشتر متأثر از پیامدهای جنگ تحمیلی است مواجه بوده است این نسبت از سال ۱۳۵۵ تا ۱۳۷۵ با افت شدیدی مواجه شده و از ۳۶.۹ درصد جمعیت ۱۰ ساله به بالا به ۳۲.۵ درصد افول کرده و سپس با عادی‌تر شدن اوضاع و احوال تا سال ۱۳۸۵ رو به افزایش نهاده ولی هنوز هم به سطح سال ۱۳۵۵ نرسیده است.

در جمعیت شهری استان گرچه این نسبت در دوره بیست ساله اول رو به کاهش بوده لیکن از سال ۱۳۷۵ به بعد شروع به افزایش کرده و در سال ۱۳۸۵ از اندازه آن در ۱۳۵۵ هم فراتر رفته است که می‌تواند به معنی رونق فعالیت‌های اقتصادی در نقاط شهری از بعد از خاتمه جنگ تحمیلی محسوب شود. لیکن این وضع در نقاط روستایی استان نظیر نقاط شهری پیش نیامده است و به رغم رونق جزیی در دوره ده‌ساله ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵ هنوز فاصله بسیار زیادی با نسبت فعالیت در سال ۱۳۵۵ داشته و حدود ۱۷ درصد با ارقام آن سال فاصله دارد.

جدول ۱-۲- جمعیت ده‌ساله و بیشتر استان خوزستان برحسب فعالیت و میزان اشتغال به تفکیک

شهری و روستایی در سرشماری‌های ۱۳۵۵، ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵

عنوان	۱۰ ساله و بیشتر	فعال	غیر فعال	درصد فعالیت	میزان اشتغال
۱۳۵۵					
کل	۱,۴۷۷,۳۲۵	۵۴۴,۹۶۸	۹۳۲,۲۵۷	۳۶.۹	۸۵.۲
شهری	۹۰۰,۹۴۰	۳۰۵,۸۰۵	۵۹۵,۱۳۵	۳۳.۹	۹۰.۵
روستایی	۵۷۶,۳۸۵	۲۳۹,۱۶۳	۲۳۷,۲۲۲	۴۱.۵	۷۸.۵
۱۳۷۵					
کل	۲,۶۸۲,۲۵۴	۸۷۰,۷۶۶	۱,۷۷۸,۶۴۴	۳۲.۵	۸۲.۸
شهری	۱,۷۲۳,۸۲۷	۵۴۵,۶۲۲	۱,۱۵۶,۲۲۶	۳۱.۷	۸۴.۱
روستایی	۹۳۵,۳۴۰	۳۱۵,۲۶۵	۶۰۹,۰۷۵	۳۳.۷	۸۳.۲
۱۳۸۵					
کل	۳,۵۳۰,۰۶۴	۱,۲۲۹,۳۴۴	۲,۳۰۰,۷۲۰	۳۴.۸	۸۰.۷
شهری	۲,۴۱۰,۴۳۳	۸۴۷,۰۳۷	۱,۵۶۳,۳۹۶	۳۵.۱	۸۱.۵
روستایی	۱,۱۱۹,۶۳۱	۳۸۲,۳۰۷	۷۳۷,۳۲۴	۳۴.۵	۷۹

جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر، مجموع افراد فعال، غیر فعال و اظهار نشده است.

مأخذ: برگرفته از داده‌های سرشماری‌های سال‌های مورد بحث

در مورد وضع فعالیت در شهرستان‌های استان در سال ۱۳۸۵ جدول ۲-۲ تعداد و میزان‌های فعالیت و اشتغال و بیکاری را نشان می‌دهد.

جدول ۲-۲- جمعیت ۱۰ ساله به بالای سرشماری ۱۳۸۵ شهرستان‌های استان خوزستان برحسب نوع فعالیت

شهرستان	۱۰ ساله و +	فعال	شاغل	جویای کار	غیر فعال	اظهار نشده
آبادان	۲۳۲,۴۳۴	۸۲,۷۴۹	۶۰,۶۵۹	۲۲,۰۹۰	۱۴۷,۶۷۲	۲,۰۱۳
امیدیه	۷۲,۷۲۰	۲۴,۴۳۹	۱۹,۴۸۰	۴,۹۵۹	۴۷,۴۵۷	۸۲۴
اندیمشک	۱۳۷,۴۰۹	۴۴,۴۲۷	۳۴,۷۸۷	۹,۶۴۰	۹۱,۵۰۲	۱,۴۸۰
اهواز	۱,۱۰۷,۷۸۷	۳۸۸,۹۴۰	۳۲۱,۶۰۸	۶۷,۳۳۲	۷۰۷,۵۰۰	۱۱,۳۴۷
ایذه	۱۵۶,۸۱۱	۵۰,۶۵۱	۴۱,۵۷۰	۹,۳۸۱	۱۰۴,۰۳۱	۱,۸۲۹
باغملک	۸۲,۱۰۰	۲۳,۳۰۲	۱۹,۷۳۴	۳,۵۶۸	۵۷,۹۱۶	۸۸۲
بندر ماهشهر	۲۰۷,۱۰۷	۷۷,۸۱۹	۶۶,۵۸۲	۱۱,۲۳۷	۱۲۶,۹۲۱	۲,۳۶۷
بهبهان	۱۵۰,۳۲۰	۵۱,۱۷۳	۴۴,۸۰۳	۶,۳۷۰	۹۷,۷۸۰	۱,۳۶۷
خرمشهر	۱۲۹,۱۲۵	۴۶,۵۷۹	۳۷,۰۰۱	۹,۵۷۸	۸۱,۶۰۲	۹۴۴
دزفول	۳۳۵,۵۹۸	۱۲۳,۶۱۵	۱۰۷,۴۵۵	۱۶,۱۶۰	۲۰۹,۹۳۹	۲,۰۴۴

طرح آمایش استان خوزستان ■ ۸۵

ادامه جدول ۲-۲- جمعیت ۱۰ ساله به بالای سرشماری ۱۳۸۵ شهرستان‌های استان خوزستان برحسب نوع فعالیت

شهرستان	۱۰ ساله و +	فعال	شاغل	جویای کار	غیر فعال	اظهار نشده
دشت آزادگان	۱۰۳,۰۵۳	۳۳,۱۹۴	۲۳,۴۴۲	۹,۷۵۲	۶۸,۰۵۵	۱,۸۰۳
رامشیر	۴۱,۷۱۹	۱۴,۸۵۰	۱۲,۶۷۷	۲,۱۷۳	۲۶,۲۴۱	۶۲۸
رامهرمز	۱۰۲,۶۷۳	۳۴,۵۲۴	۲۷,۹۸۱	۶,۵۴۳	۶۷,۰۴۴	۱,۱۰۵
شادگان	۱۰۹,۶۹۸	۳۶,۹۴۶	۲۳,۲۰۷	۱۳,۷۳۹	۷۰,۶۴۶	۲,۱۰۶
شوش	۱۵۷,۲۹۰	۵۲,۰۵۴	۴۱,۸۲۳	۱۰,۲۳۱	۱۰۳,۷۴۶	۱,۴۹۰
شوشتر	۱۵۵,۳۷۷	۵۱,۶۹۹	۴۲,۶۵۱	۹,۰۴۸	۱۰۰,۶۶۰	۱,۴۱۸
گتوند	۴۹,۱۲۸	۱۶,۵۶۲	۱۲,۳۵۲	۴,۲۱۰	۳۱,۸۵۵	۶۸۱
لالی	۲۹,۲۴۹	۹,۷۵۶	۷,۵۳۷	۲,۲۱۹	۱۹,۶۰۵	۴۲۸
مسجد سلیمان	۱۴۲,۱۰۲	۵۵,۱۵۳	۳۷,۱۷۶	۱۷,۹۷۷	۸۴,۶۱۰	۲,۳۳۹
هندیجان	۲۹,۹۶۵	۱۰,۶۱۲	۹,۵۱۱	۱,۱۰۱	۱۹,۰۳۲	۳۲۱
جمع	۳,۵۳۰,۰۶۴	۱,۲۲۹,۳۴۴	۹۹۲,۰۳۶	۲۳۷,۳۰۸	۲,۲۶۳,۳۰۴	۳۷,۴۱۶
درصدها و میزان‌ها...						
آبادان	۱۰۰	۳۵.۶	۷۳.۳	۲۶.۷	۶۳.۵	۰.۹
امیدیه	۱۰۰	۳۳.۶	۷۹.۷	۲۰.۳	۶۵.۳	۱.۱
اندیمشک	۱۰۰	۳۲.۳	۷۸.۳	۲۱.۷	۶۶.۶	۱.۱
اهواز	۱۰۰	۳۵.۱	۸۲.۷	۱۷.۳	۶۳.۹	۱
ایذه	۱۰۰	۳۲.۵	۸۱.۶	۱۸.۴	۶۶.۳	۱.۲
باغ ملک	۱۰۰	۲۸.۴	۸۴.۷	۱۵.۳	۷۰.۵	۱.۱
بندر ماهشهر	۱۰۰	۳۷.۶	۸۵.۶	۱۴.۴	۶۱.۳	۱.۱
بهبهان	۱۰۰	۳۴	۸۷.۶	۱۲.۴	۶۵	۰.۹
خرمشهر	۱۰۰	۳۶.۱	۷۹.۴	۲۰.۶	۶۳.۲	۰.۷
دزفول	۱۰۰	۳۶.۸	۸۶.۹	۱۳.۱	۶۲.۶	۰.۶
دشت آزادگان	۱۰۰	۳۲.۲	۷۰.۶	۲۹.۴	۶۶	۱.۷
رامشیر	۱۰۰	۳۵.۶	۸۵.۴	۱۴.۶	۶۲.۹	۱.۵
رامهرمز	۱۰۰	۳۳.۶	۸۱	۱۹	۶۵.۳	۱.۱
شادگان	۱۰۰	۳۳.۷	۶۲.۸	۳۷.۲	۶۴.۴	۱.۹
شوش	۱۰۰	۳۳.۱	۸۰.۳	۱۹.۷	۶۶	۰.۹
شوشتر	۱۰۰	۳۳.۳	۸۲.۵	۱۷.۵	۶۴.۸	۰.۹
گتوند	۱۰۰	۳۳.۷	۷۴.۶	۲۵.۴	۶۴.۸	۱.۴
لالی	۱۰۰	۳۳.۴	۷۷.۳	۲۲.۷	۶۷	۱.۵
مسجد سلیمان	۱۰۰	۳۸.۸	۶۷.۴	۳۲.۶	۵۹.۵	۱.۶
هندیجان	۱۰۰	۳۵.۴	۸۹.۶	۱۰.۴	۶۳.۵	۱.۱
جمع	۱۰۰	۳۴.۸	۸۰.۷	۱۹.۳	۶۴.۱	۱.۱

۲-۲- تحلیل روند تحولات اشتغال استان به تفکیک بخش‌ها و وضعیت شاغلین ۱۳۵۵، ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵

میزان اشتغال در این دوره مسیر نسبتاً متفاوتی را طی کرده است. این میزان در کل استان و نقاط شهری آن از سال ۱۳۵۵ تا سال ۱۳۸۵ روندی کاهشی داشته و به رقم ۸۰.۷ درصد در استان و ۸۱.۵ درصد در نقاط شهری استان رسیده است. میزان اشتغال جمعیت روستایی استان نیز تا سال ۱۳۷۵ رو به افزایش بوده و سپس کاهش پیدا کرده است. (جدول ۳-۲)

۲-۲-۱- اشتغال برحسب بخش‌های اقتصادی

جدول ۳-۲ شاغلان استان خوزستان را در بخش‌های عمده فعالیت‌های اقتصادی به تفکیک نقاط شهری و روستایی در سال‌های ۱۳۵۵، ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ نشان می‌دهد.

جدول ۳-۲- توزیع شاغلان استان خوزستان در بخش‌های عمده فعالیت‌های اقتصادی *
به تفکیک شهر و روستا در سال‌های ۱۳۵۵، ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵

سرشماری	کل شاغلان (تعداد)	کشاورزی (درصد)	صنعت (درصد)	خدمات (درصد)
۱۳۵۵				
استان	۴۶۴,۵۵۷	۲۶	۳۳.۸	۳۹
شهری	۲۷۶,۸۶۰	۴.۳	۳۸.۹	۵۵.۵
روستایی	۱۸۷,۶۹۷	۵۸.۱	۲۶.۳	۱۴.۶
۱۳۷۵				
استان	۷۲۰,۹۴۳	۲۳	۳۰.۷	۴۴.۵
شهری	۴۵۸,۵۳۷	۵.۳	۳۵	۵۸.۳
روستایی	۲۶۲,۴۰۶	۴۴.۱	۲۴.۵	۲۹.۹
۱۳۸۵				
استان	۹۹۲,۰۳۶	۱۶.۱	۳۲.۳	۴۸.۵
شهری	۶۹۰,۱۰۴	۴.۲	۳۴.۳	۵۸.۳
روستایی	۳۰۱,۹۳۲	۴۳.۳	۲۷.۹	۲۶.۳

* - بدون احتساب درصد فعالیت‌های نامشخص در کل اشتغال

مأخذ: داده‌های سرشماری‌ها از نتایج تفصیلی سرشماری استان در سال‌های ۱۳۵۵، ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵

۲-۲-۲- تحلیل روند تحولات بیکاری استان در ۱۳۵۵، ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵

برای درک بهتر وضع بیکاری در استان خوزستان بهتر است از مقایسه داده‌های سرشماری ۱۳۵۵ به دلیل تفاوت‌های اساسی در تعریف بیکاری و احتساب و عدم احتساب بیکاران فصلی جزء بیکاران جویای کار؛ به مقایسه داده‌های سرشماری‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ پرداخت تا معلوم شود که پس از عادی‌تر شدن شرایط زیست در استان، وضع چگونه جریان یافته است. پنج عنوان اساسی که تغییرات هر یک از آن‌ها به نحوی بر تغییرات میزان‌های بیکاری منعکس می‌شود، چگونه بوده است. آن عناوین پنج‌گانه عبارتند از: جمعیت ۱۰ ساله و بالاتر، جمعیت فعال، جمعیت غیر فعال، جمعیت شاغل و جمعیت بیکار جویای کار با ترکیب دو گانه قبلاً شاغل و قبلاً غیر شاغل.

تغییرات حجم جمعیت این پنج عامل در طول دوره ۱۰ ساله ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵ به شرح جدول ۲-۴ بوده است.

جدول ۲-۴- نسبت جمعیت ۱۳۸۵ عوامل پنج‌گانه فوق نسبت به جمعیت ۱۳۷۵

عنوان	کل	شهری	روستایی
جمعیت ۱۰ ساله و بالاتر	۱.۳۲	۱.۴	۱.۲
جمعیت فعال	۱.۴۱	۱.۵۵	۱.۲۱
جمعیت غیر فعال	۱.۲۷	۱.۳۳	۱.۱۹
جمعیت شاغل	۱.۲۶	۱.۵۱	۱.۱۵
بیکار جویای کار	۱.۶۹	۱.۸	۱.۵۲

این ارقام به خوبی نشان می‌دهند که افزایش تعداد بیکاران در این دوره بیش از افزایش موارد چهارگانه دیگر بوده است ارقامی که در بعضی از شهرستان‌ها (جدول ۲-۵)، در سطوح بسیار بالایی قرار دارند.

میزان بیکاری در سال ۱۳۸۵ در استان ۱۹.۳ درصد بوده است. در مقیاس شهرستانی این میزان، بین حداقل ۱۰.۴ درصد در هندیجان و حداکثر ۳۷.۲ درصد در شهرستان شادگان قرار داشته و تفاوت این دو مقدار بسیار مهم و قابل ملاحظه بوده است. علاوه بر آن دو، میزان بیکاری در شهرستان‌های بهبهان، دزفول، بندر ماهشهر و رامشیر کمتر از ۱۵ درصد و در شهرستان‌های مسجد سلیمان و دشت‌آزادگان حدود ۳۰ درصد و بیشتر بوده است. در جدول ۲-۵ میزان‌های بیکاری بر حسب شهرستان و به تفکیک شهر و روستا در سال ۱۳۸۵ آورده شده است. علی‌الاصول انتظار می‌رفت که با عادی شدن وضع اسکان و فعالیت، این استان رونق قبلی خود را باز یابد در حالی که وضع در مواردی از ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵ بدتر شده است.

جدول ۲-۵- میزان‌های بیکاری در شهرستان‌های استان خوزستان

به تفکیک شهری و روستایی در سال ۱۳۸۵

شهرستان	کل	شهری	روستایی
آبادان	۲۶.۷	۲۴.۹	۳۷.۲
امیدیه	۲۰.۳	۱۷.۶	۲۷.۲
اندیمشک	۲۲.۳	۲۱	۲۶.۴
اهواز	۱۷.۳	۱۷	۱۸.۸
ایذه	۱۸.۴	۱۸.۸	۱۸
بندر ماهشهر	۱۴.۴	۱۴	۱۶
بهبهان	۱۲.۵	۱۳.۱	۱۱.۱
خرمشهر	۲۰.۶	۲۰.۷	۱۶
دزفول	۱۳	۱۳.۶	۱۱.۷
دشت آزادگان	۲۹.۴	۳۴.۴	۲۴.۱
رامشیر	۱۴.۶	۱۳.۴	۱۵.۵
رامهرمز	۱۸.۹	۱۸.۸	۱۹
شادگان	۳۷.۲	۳۴.۶	۲۴.۱
شوش	۱۹.۸	۱۹.۱	۲۰.۱
شوشتر	۱۷.۷	۱۵.۷	۲۰.۱
گتوند	۲۵.۴	۱۸.۲	۳۰
لالی	۲۲.۹	۱۷.۱	۲۸.۷
مسجد سلیمان	۳۳.۱	۳۲	۳۵
هندیجان	۱۰.۴	۹.۴	۱۳.۴
استان	۱۹.۳	۱۸.۵	۲۱.۲

فصل سوم

پیش‌بینی‌های جمعیتی

۳-۱- پیش‌بینی‌های جمعیتی و سابقه آن

تا کنون پیش‌بینی‌های مختلفی از جمعیت استان به عمل آمده است که تعدادی از آن‌ها با نگرش‌های جمعیت‌شناختی و با روش‌های قابل قبولی انجام شده‌اند. تعدادی از این پیش‌بینی‌ها به روش ترکیبی جمعیت یعنی برآیند اثرات باروری، مرگ و میر و مهاجرت بر روی جمعیت‌های پایه صورت گرفته‌اند. تفاوت آن‌ها از هم امری اجتناب‌ناپذیر است زیرا از یک نظر، از تفاوت در جمعیت‌های پایه پیش‌بینی و از طرف دیگر از تفاوت در اندازه شاخص‌های اثرگذار بر تغییر و تحول جمعیت ناشی می‌شوند. چه داده‌های اثرگذار بر پیش‌بینی‌های جمعیت در زمان‌های مختلف تهیه شده‌اند و هر پیش‌بینی بر پایه آخرین اطلاعات موجود در زمینه متغیرهای جمعیتی، به انتخاب روش و تدوین فرضیه‌ها پرداخته‌اند که قطعاً نمی‌بایست نظیر هم باشند. دقت در یافته‌های این پیش‌بینی‌ها می‌تواند چارچوب‌های کلی تغییر و تحول جمعیت استان و زیرمجموعه‌های آن را در سناریوهای مختلف به دست دهند و از این نظر اهمیت ویژه‌ای پیدا کند. در این قسمت، ابتدا به معرفی گزیده‌ای از آن پیش‌بینی‌ها به عنوان سناریوهای مختلف پرداخته و سپس ارقام پیش‌بینی انجام شده توسط محقق جمعیت‌شناسی این طرح را معرفی می‌نماید و در انتظار انتشار نتایج تفصیلی سرشماری ۱۳۹۰ می‌ماند تا در صورت لزوم، نسبت به نهایی کردن نتیجه پیش‌بینی‌ها اقدام کند.

۱- پیش‌بینی جمعیت در مطالعات طرح منطقه‌ای خوزستان

۲- پیش‌بینی جمعیت در مطالعات جامع مسکن استان خوزستان

۳- پیش‌بینی جمعیت در طرح ملی اشتغال کشور توسط کارشناسان استان خوزستان

۴- پیش‌بینی مرحله اول مطالعات جامع آمایش سرزمین استان

۵- پیش‌بینی هماهنگ جمعیت کشور و استان‌ها با آرایه جدول‌های ترکیب سنی و جنسی در فاصله

سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۴۰۵

۱- پیش‌بینی جمعیت در مطالعات طرح منطقه‌ای خوزستان

این پیش‌بینی با روش ترکیبی در سال ۱۳۸۰ انجام شده و جمعیت پایه آن، داده‌های سرشماری ۱۳۷۵ است و دوره زمانی آن به سال ۱۴۰۰ ختم می‌شود. با توجه به تصویب طرح در مراجع قانونی، یافته‌های این طرح را باید ارقام مصوب تلقی کرد. در این پیش‌بینی نرخ رشد طبیعی، اثر مهاجرت، تغییرات بعد خانوار و فرضیه‌هایی در مورد فعالیت و تغییرات آن در طول دوره پیش‌بینی مد نظر بوده است. ارقام به تفکیک شهری و روستایی و در مقیاس شهرستانی انجام شده و چکیده داده‌های آن به تفکیک شهرستان (شهری و روستایی)، در مقیاس منطقه‌ای (مجموع استان‌های خوزستان و کهگیلویه) داده شده است. در جدول‌های توزیع سنی و جنسی این پیش‌بینی، جمعیت منطقه بدون تفکیک آن‌ها به دو استان تشکیل دهنده آن ارایه شده است. در جدول ۳-۱ سر جمع جمعیت‌های پیش‌بینی شده استان خوزستان بر حسب شهرستان ارایه شده است:

جدول ۳-۱- پیش‌بینی جمعیت شهرستان‌های استان خوزستان در طرح منطقه‌ای
برای سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۴۰۰

نام شهرستان	سال				
	۱۳۸۰	۱۳۸۵	۱۳۹۰	۱۳۹۵	۱۴۰۰
آبادان	۳۰۰,۵۰۸	۳۴۲,۷۴۵	۳۸۲,۷۹۷	۴۲۸,۴۷۹	۴۶۹,۹۸۲
اندیمشک	۱۸۶,۸۲۵	۲۲۴,۱۲۱	۲۶۳,۶۲۴	۲۹۲,۷۷۳	۳۱۹,۰۶۲
اهواز	۱,۲۷۵,۲۴۹	۱,۴۲۵,۹۴۶	۱,۵۵۳,۲۲۱	۱,۶۶۵,۵۱۱	۱,۷۵۳,۸۳۴
ایذه	۱۹۰,۶۲۶	۲۰۹,۳۴۳	۲۲۷,۵۰۸	۲۴۶,۱۸۲	۲۶۲,۱۲۷
بندر ماهشهر	۳۲۶,۴۸۲	۳۵۸,۳۳۵	۳۹۵,۱۱۸	۴۳۴,۴۳۵	۴۷۹,۷۸۱
بهبهان	۱۷۵,۲۲۳	۱۸۷,۱۲۲	۱۹۹,۲۹۳	۲۰۷,۵۷۴	۲۱۵,۵۶۲
خرمشهر	۱۶۰,۳۶۴	۱۹۴,۵۹۲	۲۲۱,۸۸۸	۲۴۸,۳۰۶	۲۷۲,۰۹۰
دزفول	۳۸۷,۱۰۷	۴۳۹,۲۷۳	۴۹۰,۵۴۸	۵۲۸,۶۸۱	۵۷۲,۱۷۷
دشت آزادگان	۱۴۳,۵۵۲	۱۵۸,۵۰۹	۱۶۹,۸۱۶	۱۷۹,۳۱۲	۱۸۸,۰۲۹
رامهرمز	۱۷۹,۷۰۴	۱۹۴,۱۳۹	۲۰۸,۷۴۵	۲۲۱,۴۰۵	۲۳۶,۱۶۵
شادگان	۱۳۰,۲۲۰	۱۳۸,۹۴۴	۱۴۸,۸۱۶	۱۵۶,۴۲۲	۱۶۲,۷۲۸
شوشتر	۲۲۳,۰۴۶	۲۳۸,۱۹۴	۲۵۱,۴۳۸	۲۶۶,۳۸۱	۲۸۲,۰۶۰
مسجد سلیمان	۲۲۷,۱۰۶	۲۳۹,۱۳۹	۲۵۱,۱۳۲	۲۵۸,۶۳۷	۲۶۴,۸۲۷
شوش	۱۸۶,۷۴۹	۱۹۶,۷۴۷	۲۰۸,۲۳۵	۲۲۰,۱۲۷	۲۲۹,۱۹۶
باغملک	۹۵,۹۱۸	۱۰۰,۳۲۴	۱۰۴,۰۱۵	۱۱۰,۵۸۷	۱۱۸,۶۳۵
جمع	۴,۱۸۸,۶۷۹	۴,۶۴۷,۴۷۳	۵,۰۷۶,۱۹۴	۵,۴۶۴,۸۱۲	۵,۸۲۶,۲۵۵

در این پیش‌بینی، جمعیت سال ۱۳۸۵ استان (۴,۶۴۷,۴۷۳ نفر)، ۸.۷ درصد بیش از جمعیت سرشماری ۱۳۸۵ (۴,۲۷۴,۹۷۹ نفر) به دست آمده است. در این جا، از مقایسه تفاوت‌های شهرستانی آن با داده‌های سرشماری ۱۳۸۵، به دلیل تغییر محدوده برخی از شهرستان‌ها و ایجاد شهرستان‌های جدید صرف‌نظر می‌کند که در بعضی از شهرستان‌ها از جمله آبادان بیش از ۲۳.۶ درصد و در خرمشهر با حدود ۲۳.۲ درصد بسیار بالا است.

۲- پیش‌بینی جمعیت در مطالعات طرح جامع مسکن، این مطالعه با استفاده از میزان‌های رشد جمعیت سال‌های ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵ شهرستان‌های استان، به روش ریاضی برای یک دوره ۱۵ ساله از ۱۳۸۵ تا ۱۴۰۰ صورت گرفته است. جمعیت استان خوزستان در این پیش‌بینی در سال ۱۴۰۰ بالغ بر ۵.۲ میلیون نفر خواهد بود. اشکال عمده‌ای که بر این پیش‌بینی وارد است اولاً استفاده از روش ریاضی برای یک دوره نسبتاً طولانی است که میزان‌های رشد جمعیت را ثابت تلقی می‌کند در حالی که از سه عامل اثرگذار بر تغییر و تحول جمعیت، حداقل دو عامل باروری و مهاجرت در این استان با تغییرات مهمی مواجه خواهد بود و ثانیاً در این مطالعه توجهی به تغییر محدوده‌ها از ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵ نشده و از مقایسه ساده داده‌های دو سرشماری متوالی به محاسبه میزان‌های رشد جمعیت پرداخته و آن‌ها را نیز ملاک تغییرات بعدی قرار داده است. درست به همین دلیل است که جمعیت شهرستان رامهرمز از ۱۲۳,۹۳۰ نفر در سال ۱۳۸۵ به ۷۷,۰۶۹ نفر در سال ۱۴۰۰ تقلیل می‌یابد و جمعیت شهرستان‌های بندر ماهشهر از ۲۵۲,۵۸۷ نفر به ۱۹۶,۸۵۳ نفر فرو می‌افتد و جمعیت شهرستان شوشتر نیز کاهش می‌یابد که هیچ یک از آن‌ها پذیرفتنی نیست. (جدول ۳-۲)

جدول ۳-۲- پیش‌بینی جمعیت شهرستان‌های استان خوزستان در مطالعات طرح جامع مسکن استان
برای سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰

محل جغرافیایی	سال		
	۱۳۹۰	۱۳۹۵	۱۴۰۰
استان خوزستان	۴,۵۶۴,۴۱۵	۴,۸۷۳,۴۴۸	۵,۲۰۳,۴۰۳
آبادان	۲۹۰,۷۳۳	۳۰۴,۸۶۰	۳۱۹,۶۷۳
اندیمشک	۱۶۶,۷۲۰	۱۷۲,۴۴۵	۱۷۸,۳۶۶
اهواز	۱,۴۶۸,۱۱۳	۱,۶۱۰,۷۲۷	۱,۷۶۷,۱۹۵
ایذه	۲۰۷,۷۵۸	۲۲۱,۳۳۱	۲۳۵,۷۹۰
باغملک	۱۱۲,۶۴۵	۱۲۱,۸۰۰	۱۳۱,۷۰۰
بندر ماهشهر	۲۳۲,۴۴۶	۲۱۳,۹۱۱	۱۹۶,۸۵۳
بهبهان	۱۸۱,۸۷۳	۱۸۸,۶۱۳	۱۹۵,۶۰۳

ادامه جدول ۳-۲- پیش‌بینی جمعیت شهرستان‌های استان خوزستان در مطالعات طرح جامع مسکن استان
برای سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰

محل جغرافیایی	سال		
	۱۳۹۰	۱۳۹۵	۱۴۰۰
خرمشهر	۱۷۳,۷۲۲	۱۹۱,۵۴۸	۲۱۱,۲۰۳
دزفول	۴۳۶,۲۵۷	۴۷۳,۹۵۵	۵۱۴,۹۱۰
دشت‌آزادگان	۱۳۰,۵۲۶	۱۳۲,۱۳۰	۱۳۳,۷۵۴
رامهرمز	۱۰۵,۷۸۲	۹۰,۲۹۱	۷۷,۰۶۹
شادگان	۱۴۸,۷۷۴	۱۵۹,۳۳۲	۱۷۰,۶۳۹
شوش	۲۰۳,۷۹۲	۲۱۶,۱۲۷	۲۲۹,۲۰۸
شوشتر	۱۷۸,۷۰۲	۱۷۰,۴۶۵	۱۶۲,۶۰۸
مسجد سلیمان	۱۵۳,۴۲۵	۱۳۷,۰۳۳	۱۲۲,۳۹۳

مأخذ: مطالعات جمعیت در طرح جامع مسکن استان خوزستان. فصل ۱۲

۳- پیش‌بینی جمعیت در طرح ملی اشتغال جمعیت

مطالعات جمعیت در این طرح در دو مقیاس انجام شده است.

یکم مطالعه توسط مهندس مشاور مادر و دوم مطالعات مسئولان استان. مهندس مشاور مادر، پیش‌بینی‌های خود را بر اساس مطالعات پیش‌بینی هماهنگ جمعیت کشور و استان‌ها استوار کرده و ارقام جمعیت در سال‌های برنامه و در سنین منفرد را نیز، از روی مطالعات همان پیش‌بینی به دست آورده است. دوره فعال این پیش‌بینی برای تدوین سند ملی اشتغال کشور به تفکیک استان‌ها، سال‌های برنامه پنجم توسعه کشور است که ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۴ را شامل می‌شود با این تفاوت که مهندسين مشاور مادر این دوره پنج‌ساله را از پیش‌بینی بیست ساله کشور و استان‌ها برگرفته و مقطع سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۴ را به عنوان برشی از آن میان برگزیده است. روش پیش‌بینی در این مطالعه روش ترکیبی بوده و یافته‌های خود را به تفکیک جنس و سن ارائه کرده است.

دوم، مطالعات مسئولان استان در این زمینه بر مطالعات خاص آن‌ها در برنامه پنجم توسعه بر می‌گردد (هاشمی و دیگران). این مطالعات به روش ریاضی انجام شده و در آن میزان‌های رشد جمعیت شهرستان‌ها در قالب آخرین تقسیم‌بندی استانی (محدوده‌های شهرستانی ۱۳۹۰) بازسازی شده و با دخالت دادن میزان‌های رشد سالانه جمعیت شهرستان و جمعیت‌های شهری و روستایی آن به محاسبه پیش‌بینی جمعیت در سال‌های برنامه (جدول ۳-۳) پرداخته شده است.

جدول ۳-۳- پیش‌بینی جمعیت شهرستان‌های استان خوزستان

در سند توسعه اشتغال در برنامه پنجم توسعه

نام شهرستان	میزان‌های رشد سالانه (به درصد)			جمعیت سال ۱۳۹۴		
	کل	شهری	روستایی	کل	شهری	روستایی
آبادان	۰.۹۵	۲.۰۴	-۰.۰۲	۲۹۹,۹۶۰	۲۴۴,۹۳۶	۵۵,۰۲۴
امیدیه	۲.۵	۱.۱۹	۶.۵۳	۱۰۳,۳۴۸	۶۶,۷۲۷	۳۶,۶۲۰
اندیکا	-۰.۰۴	-	۰.۲۳	۴۹,۵۴۱	-	۴۷,۸۰۳
اندیمشک	۰.۳۵	۱.۱۶	-۱.۱۲	۱۶۶,۲۲۳	۱۳۱,۹۶۷	۳۵,۱۸۶
اهواز	۱.۸۶	۲.۳۸	۰.۱۳	۱,۵۴۲,۹۸۳	۱۲۶,۱۰۷	۲۸۱,۹۱۳
ایذه	۱.۲۵	۲.۸۶	-۰.۴۵	۲۱۵,۷۱۱	۲۳۲,۴۸۲	۸۳,۲۲۷
باغملک	۱.۴۵	۷.۹۴	-۰.۷۶	۱۱۶,۸۵۴	۵۳,۱۳۱	۶۳,۷۱۳
بهبهان	۰.۶۷	۱.۵۱	-۰.۹۲	۱۸۵,۵۴۴	۱۳۴,۴۵۱	۱۲۴,۴۱۳
خرمشهر	۱.۹۷	۱.۸۵	۲.۵۱	۲۱۵,۷۱۱	۱۴۶,۳۶۰	۳۶,۵۸۶
دزفول	۱.۳۲	۲.۷	-۰.۹۲	۴۴۶,۲۱۷	۳۲۱,۸۰۵	۱۲۴,۴۱۳
دشت آزادگان	۰.۳۱	۰.۹۸	-۰.۷	۹۹,۲۹۵	۵۵,۶۸۳	۴۲,۳۲۲
رامشیر	۰.۵۶	۰.۹۲	۰.۲۳	۵۳,۵۷۷	۲۶,۷۶۶	۲۶,۸۱۰
رامهرمز	۰.۲۹	۳.۱۱	-۱.۹۴	۱۰۳,۲۹۴	۶۲,۹۷۷	۴۱,۳۴۵
شادگان	۱.۳۸	۱.۶۲	۱.۲۵	۱۵۵,۵۰۳	۵۵,۷۷۴	۹۹,۲۶۷
شوش	۱.۰۴	۲.۶۹	۰.۲۴	۲۰,۹۲۰	۸۲,۵۳۳	۱۲۶,۶۶۶
شوشتر	۲.۶۸	۲.۱۷	۳.۲۷	۲۲۷,۰۲۱	۱۱۳,۶۸۲	۱۱۳,۳۳۹
گتوند	-۰.۵۴	۱.۵۴	-۱.۵۶	۵۶,۳۱۱	۲۴,۳۱۷	۳۲,۸۱۴
لالی	۱.۱۸	۰.۸۲	۱.۴۹	۳۹,۷۹۵	۱۷,۶۱۸	۲۲,۱۷۷
بندر ماهشهر	۲.۴۵	۳.۱۳	۰.۳۱	۳۰۱,۹۲۰	۲۴۵,۲۹۱	۵۶,۶۲۹
مسجد سلیمان	-۰.۸۴	-۰.۷۳	-۱.۶۸	۱۱۲,۴۶۳	۱۰۱,۳۰۰	۱۱,۱۶۰
هفتگل	-۰.۰۶	-۰.۱۴	۰.۴۷	۲۳,۳۱۶	۱۵,۰۶۲	۸,۲۵۶
هندیجان	۰.۹۹	۱.۴۵	-۰.۱۳	۳۹,۴۵۵	۲۹,۷۰۲	۹,۷۵۰
هويزه	۰.۰۵	۲.۰۶	-۲.۶۵	۳۲,۴۵۲	۲۱,۷۳۵	۱۰,۰۸۱

۴ - پیش‌بینی جمعیت در مرحله اول مطالعات جمعیتی طرح جامع آمایش استان

در پیش‌بینی جمعیت در مرحله اول مطالعات طرح جامع آمایش سرزمین استان، پس از بررسی میزان‌های رشد طبیعی و جاری جمعیت در فاصله‌های ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵ با توجه به بالا بودن میزان‌های رشد طبیعی از میزان‌های رشد جاری جمعیت، به این نتیجه رسیده است که استان خوزستان مهاجرفرست است. بر این اساس با ثابت

نگهداشتن میزان‌های رشد جاری جمعیت شهرستان‌ها در فاصله سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۴۰۰ و با استفاده از روش ریاضی، به پیش‌بینی ارقام جمعیت شهرستان‌های استان پرداخته و در مقاطع پنج‌ساله از ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰ به ارقام مندرج در جدول ۳-۴ رسیده است.

جدول ۳-۴- پیش‌بینی جمعیت شهرستان‌های استان خوزستان
در مطالعات مرحله اول طرح جامع آمایش سرزمین استان

نام شهرستان	سال		
	۱۴۰۰	۱۳۹۵	۱۳۹۰
آبادان	۳۱۹,۶۷۳	۳۰۴,۸۶۰	۲۹۰,۷۳۳
اندیمشک	۱۷۸,۳۶۶	۱۷۲,۴۴۵	۱۶۶,۷۲۰
اهواز	۱,۷۶۷,۱۹۵	۱,۶۱۰,۷۲۷	۱,۴۶۸,۱۱۳
ایذه	۲۳۵,۷۹۰	۲۲۱,۳۳۱	۲۰۷,۷۵۸
باغ ملک	۱۳۱,۷۰۰	۱۲۱,۸۰۰	۱۱۲,۶۴۵
بندر ماهشهر	۱۹۶,۸۵۳	۲۱۳,۹۱۱	۲۳۲,۴۴۶
بهبهان	۱۹۵,۶۰۳	۱۸۸,۶۱۳	۱۸۱,۸۷۳
خرمشهر	۲۱۱,۲۰۳	۱۹۱,۵۴۸	۱۷۳,۷۲۲
دزفول	۵۱۴,۹۱۰	۴۷۳,۹۵۵	۴۳۶,۲۵۷
دشت آزادگان	۱۳۳,۷۵۴	۱۳۲,۱۳۰	۱۳۰,۵۲۶
رامهرمز	۷۷,۰۶۹	۹۰,۲۹۱	۱۰۵,۷۸۲
شادگان	۱۷۰,۶۳۹	۱۵۹,۳۳۲	۱۴۸,۷۷۴
شوش	۲۲۹,۲۰۸	۲۱۶,۱۲۷	۲۰۳,۷۹۲
شوشتر	۱۶۲,۶۰۸	۱۷۰,۴۶۵	۱۷۸,۷۰۲
مسجد سلیمان	۱۲۲,۳۹۲	۱۳۷,۰۳۳	۱۵۳,۴۲۵
جمع	۵,۲۰۳,۴۰۳	۴,۸۷۳,۴۴۸	۴,۵۶۴,۴۱۵

مأخذ: مطالعات جامع آمایش سرزمین استان، بخش اجتماعی و فرهنگی، جلد اول،

معاونت برنامه‌ریزی استانداری خوزستان، ص ۲۹۴

اشکال عمده این پیش‌بینی، علاوه بر استفاده ناموجه از روش ریاضی پیش‌بینی برای یک دوره طولانی، عدم توجه به تغییرات محدوده‌های شهرستانی از ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵ است که بدون بازسازی اطلاعات آماری در محدوده‌های قابل قیاس، به پیش‌بینی‌هایی پرداخته است که در مواردی کاملاً نادرست بوده و غیرقابل پذیرش می‌باشند مانند جمعیت رامهرمز، مسجد سلیمان، شوش و شوشتر. ارقام داده شده در این مطالعات عین ارقام طرح جامع مسکن استان است و به نظر می‌رسد که هر دو پیش‌بینی با فرضیات و روش یکسانی به انجام رسیده است.

۵- پیش‌بینی جمعیت استان خوزستان هماهنگ با پیش‌بینی جمعیت کشور

در بین پیش‌بینی‌های مختلفی که از جمعیت کشور به تفکیک استان‌ها و شهری و روستایی انجام شده پیش‌بینی هماهنگ جمعیت کشور در سال ۱۳۸۸ (زنجانی و دیگران) است که با همکاری کارشناسان ارشد جمعیت‌شناسی مرکز آمار ایران، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان ثبت احوال کشور و مشورت با جمعیت‌شناس مورد اعتماد صندوق جمعیت سازمان ملل در ایران انجام گرفته است. این اثر، برای استفاده مجامع بین‌المللی، به زبان انگلیسی ترجمه و انتشار یافته است. داده‌های این پیش‌بینی از طرف پژوهشکده آمار ایران منتشر شده و در دسترس سازمان‌های علاقه‌مند به تهیه و تدوین طرح‌ها و برنامه‌ها قرار گرفته است و مدیریت آن را نیز، مسئول مطالعات جمعیت در این طرح، به عهده داشته است، از این رو برای تأمین انسجام کامل مطالعات، در این طرح نیز که یکی از طرح‌های پایه‌ای مهم استان است دیدگاه‌های آن طرح دنبال می‌شود و رقم‌های استانی حاصل، ملاک محاسبات زیر مجموعه‌های پایین‌تر (شهرستان، شهری شهرستان، روستایی شهرستان) قرار می‌گیرد.

۳-۲- عوامل اثرگذار بر پیش‌بینی‌های جمعیت استان خوزستان

جمعیت پایه این پیش‌بینی‌ها آخرین ارقام اعلام شده بر روی سایت مرکز آمار ایران از سرشماری ۱۳۸۵ است و در صورتی که تا نهایی شدن این گزارش، اطلاعات تفصیلی سرشماری ۱۳۹۰ انتشار یابد، نسبت به روزآوری داده‌های این پیش‌بینی‌ها اقدام خواهد شد. جمعیت استان در سرشماری ۱۳۸۵ برابر ۴,۲۷۴,۹۷۹ نفر بوده است که ۲,۸۷۳,۵۶۴ نفر آن شهرنشین، ۱۳۸۳,۹۴۶ نفر آن روستانشین بوده و ۱۷,۴۶۹ نفر آن نیز، جمعیت غیرساکن بوده است.

سطح باروری در این پیش‌بینی‌ها، با مقیاس میزان باروری کل (یعنی میانگین کل فرزندان زنده متولد شده یک زن در طول دوران باروری) در فواصل پنج‌ساله از ۱۳۸۵ تا ۱۴۰۵ به شرح جدول ۳-۵ برآورد شده است.

جدول ۳-۵- برآورد میزان باروری کل زنان نقاط شهری و روستایی استان خوزستان

در فاصله‌های پنج‌ساله از ۱۳۸۵ تا ۱۴۰۵

فاصله زمانی	۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰	۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵	۱۳۹۵ تا ۱۴۰۰	۱۴۰۰ تا ۱۴۰۵
شهری	۲.۱	۲.۰۸۵	۲.۰۷	۲.۰۵۵
روستایی	۲.۷۶۸	۲.۶۶۹	۲.۵۷۴	۲.۴۸۲

در تدوین فرضیه‌های باروری، به روش زیر عمل شده است (همان: ۵۲):

۱- ثابت تلقی کردن سطح باروری کل کمتر از حد جانشینی، در طول دوره پیش‌بینی، در همان حد

- ۲- تقلیل سطح باروری ۲۰۵ تا ۲۰۵۰ به سطح تقریبی جانشینی ۲۰۵ فرزند تا سال ۱۴۰۵
- ۳- قبول میانگینی از ارقام بالاتر از باروری کل ۲۰۵ فرزند به صورت میانگینی از سطح باروری سال ۱۳۸۵ و سطح تقریبی جانشینی تا سال ۱۴۰۵
- ۴- قبول گزینه پنجم از گزینه‌های مختلف باروری در محاسبات مربوط به پیش‌بینی جمعیت
- ۵- قبول گزینه کاهش نمائی (Exponential) در گذر از باروری سال ۱۳۸۵ به باروری سال ۱۴۰۵
- ۶- قبول اندازه نسبت جنسی نرم‌افزار (people) به عنوان نسبت جنسی مورد عمل در دوره‌های پیش‌بینی در مورد سطح مرگ و میر با توجه به مطالعات قسمت اول این گزارش، ارقام امید زندگی محاسبه شده در کتاب جدول‌های مرگ و میر ایران (زنجان، نوراللهی، ۱۳۷۹) پایه اولیه محاسبات بوده و مطابق با رویه سازمان ملل در برآورد سطوح امید زندگی معادل ایران (زنجان و دیگران، ۱۳۸۸:۴۶)، در هر دوره پنج‌ساله ۱۰۲۵ سال بر ارقام پایه افزوده شده و امید زندگی جمعیت سال‌های پیش‌بینی را در استان خوزستان در جدول ۳-۶ به دست داده است.

جدول ۳-۶- امید زندگی جمعیت‌های شهری و روستایی استان خوزستان به تفکیک جنس در دوره‌های پنج‌ساله از ۱۳۸۵ تا ۱۴۰۵

دوره زمانی	سال			
	۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰	۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵	۱۳۹۵ تا ۱۴۰۰	۱۴۰۰ تا ۱۴۰۵
شهری				
مرد	۶۹.۸۶	۷۱.۰۸	۷۲.۳۳	۷۳.۶۱
زن	۷۲.۴۸	۷۳.۷۱	۷۴.۹۶	۷۶.۲۳
روستایی				
مرد	۶۷.۴۶	۶۸.۶۸	۶۹.۹۳	۷۱.۲۱
زن	۶۸.۵۱	۶۹.۷۳	۷۰.۹۸	۷۲.۲۶

در پیش‌بینی جمعیت به روش ترکیبی اثر مهاجرت در این محاسبات به چهار صورت دیده شده است: یکم، مهاجران خارجی که به دلیل نبودن اطلاعات کافی از آن‌ها، به همان تعداد که در جمعیت‌های پایه اعلام شده‌اند در نظر گرفته شده و ویژگی‌های آن‌ها مشابه کل جمعیت مورد پیش‌بینی انگاشته شده است. دوم، مهاجران بین استانی، به صورت موازنه مهاجرتی و با الگوهای توضیح داده شده در بخش مطالعات مهاجرت ملاک عمل قرار گرفته‌اند. سوم مهاجران بین شهرستانی استان که تأثیری در جمعیت استان ندارند ولی بر جمعیت‌های شهری و روستایی شهرستان‌های آن اثر می‌گذارند و چهارم مهاجران بین شهرستانی که یکی از عوامل اثرگذار بر تغییر و تحول جمعیت‌های شهری و روستایی، در محدوده‌های خاص هر شهرستان هستند.

در محاسبات مربوط به پیش‌بینی‌های جمعیتی، امید زندگی بدو تولد، به تفکیک جنس و شهر و روستا، سطح باروری، در قالب میزان باروری کل، میزان‌های باروری ویژه سنی و میانگین سنی زنان به هنگام فرزند آوری دخالت داده شده‌اند و ارقام مربوط به مهاجرت و تغییر و تحول آن نیز به سه صورت مهاجران بین استانی در پیش‌بینی کل جمعیت استان، و مهاجرت‌های بین استانی با مهاجرت‌های بین شهرستانی استان، در پیش‌بینی کل جمعیت شهرستان‌ها و سرانجام آن دو نوع مهاجرت‌ها بعلاوه مهاجرت‌های داخل شهرستانی، در پیش‌بینی جمعیت‌های شهری و روستایی هر شهرستان اثرگذار بوده‌اند. پیش‌بینی‌های جمعیتی به دو گونه کاملاً متمایز از هم انجام می‌شوند. یکی از آن‌ها پیش‌بینی با میزان‌های رشد طبیعی است که با دخالت دادن میزان‌های مولید و مرگ و میر بر جمعیت پایه به دست می‌آید و دیگری پیش‌بینی با دخالت دادن میزان‌های مولید، مرگ و میر و مهاجرت است که پیش‌بینی کامل‌تری محسوب می‌شود و تفاوت آن دو، اثر مجموعه جریان‌ات مهاجرتی را بر تغییرات جمعیت در زمان‌های مختلف به دست می‌دهد. این پیش‌بینی‌ها در مورد جمعیت استان خوزستان به تفکیک شهری و روستایی انجام شده و داده‌های آنها به شرح زیر است.

۳-۳- پیش‌بینی با رشد طبیعی

در جدول ۷-۳ ارقام کلی پیش‌بینی‌های مربوط به جمعیت استان و جمعیت‌های شهری و روستایی آن با میزان‌های رشد طبیعی و در جدول‌های ۸-۳ تا ۱۶-۳ داده‌های تفصیلی و خلاصه یافته‌های همین پیش‌بینی‌ها به تفکیک جنس و شهری و روستایی ارائه شده است و سپس جدول‌های پیش‌بینی جمعیت استان و نقاط شهری سال ۱۳۸۵ آن (جدول‌های شماره ۱۷-۳ تا ۲۲-۳) با اعمال موازنه‌های مهاجرتی ارائه شده است.

۳-۳-۱- پیش‌بینی جمعیت استان با رشد طبیعی

جدول ۷-۳- پیش‌بینی جمعیت استان خوزستان با میزان‌های رشد طبیعی به تفکیک شهری و روستایی

در فواصل پنج‌ساله از ۱۳۸۵ تا ۱۴۰۵ نشان می‌دهد (ارقام به هزار نفر)

عنوان	۱۳۸۵	۱۳۹۰	۱۳۹۵	۱۴۰۰	۱۴۰۵
جمعیت استان	۴,۲۵۷.۵	۴,۶۶۴.۷	۵,۱۰۷.۲	۵,۵۱۴.۷	۵,۸۵۱.۴
جمعیت شهری	۲,۸۷۳.۶	۳,۱۲۹.۸	۳,۴۰۲.۴	۳,۶۴۴.۳	۳,۸۳۵.۸
جمعیت روستایی	۱,۳۸۳.۹	۱,۵۳۴.۹	۱,۷۰۴.۸	۱,۸۷۰.۴	۲,۰۱۵.۶

جدول ۳-۸- جمعیت سال ۱۳۸۵ استان خوزستان و پیش‌بینی سال ۱۳۹۰ آن با میزان رشد طبیعی

سن	۱۳۸۵			۱۳۹۰		
	مرد	زن	مرد و زن	مرد	زن	مرد و زن
۰-۴	۱۹۰,۶۰۲	۱۸۰,۳۳۱	۳۷۰,۹۳۳	۲۶۲,۲۱۳	۲۴۷,۷۰۵	۵۰۹,۹۱۹
۵-۹	۱۸۹,۶۶۲	۱۷۹,۸۷۹	۳۶۹,۵۴۱	۱۸۹,۶۴۷	۱۷۹,۳۴۹	۳۶۸,۹۹۶
۱۰-۱۴	۲۴۳,۷۳۶	۲۳۰,۰۸۶	۴۷۳,۸۲۲	۱۸۹,۱۱۲	۱۷۹,۴۱۹	۳۶۸,۵۳۱
۱۵-۱۹	۲۹۶,۳۵۹	۲۸۳,۲۱۷	۵۷۹,۵۷۶	۲۴۲,۷۷۵	۲۲۹,۳۵۷	۴۷۲,۱۳۲
۲۰-۲۴	۲۸۶,۲۷۵	۲۷۹,۲۳۳	۵۶۵,۵۰۸	۲۹۴,۵۱۱	۲۸۱,۹۲۰	۵۷۶,۴۳۱
۲۵-۲۹	۲۱۷,۳۳۰	۲۱۱,۴۲۲	۴۲۸,۷۵۲	۲۸۴,۱۷۷	۲۷۷,۶۱۷	۵۶۱,۷۹۳
۳۰-۳۴	۱۶۳,۳۹۷	۱۵۶,۳۴۷	۳۱۹,۷۴۴	۲۱۵,۶۴۳	۲۰۹,۹۱۲	۴۲۵,۵۵۵
۳۵-۳۹	۱۴۰,۷۱۷	۱۳۴,۰۷۰	۲۷۴,۷۸۷	۱۶۱,۸۷۶	۱۵۴,۹۴۲	۳۱۶,۸۱۸
۴۰-۴۴	۱۱۲,۰۷۵	۱۰۶,۰۲۱	۲۱۸,۰۹۶	۱۳۸,۹۳۳	۱۳۲,۴۷۴	۲۷۱,۴۰۷
۴۵-۴۹	۹۷,۱۵۸	۹۰,۸۷۲	۱۸۸,۰۳۰	۱۰۹,۸۸۹	۱۰۴,۲۰۸	۲۱۴,۰۹۷
۵۰-۵۴	۷۴,۲۷۶	۷۲,۱۱۰	۱۴۶,۳۸۶	۹۴,۱۰۵	۸۸,۵۴۴	۱۸۲,۶۵۰
۵۵-۵۹	۴۶,۰۵۳	۴۸,۶۰۵	۹۴,۶۵۸	۷۰,۵۴۲	۶۹,۳۳۹	۱۳۹,۸۸۱
۶۰-۶۴	۳۱,۹۹۷	۳۴,۴۹۶	۶۶,۴۹۳	۴۲,۴۰۳	۴۵,۷۲۶	۸۸,۱۲۹
۶۵-۶۹	۲۸,۶۷۷	۲۵,۵۶۲	۵۴,۲۳۹	۲۸,۰۶۷	۳۱,۱۹۳	۵۹,۲۵۹
۷۰-۷۴	۲۶,۸۸۱	۲۲,۳۴۶	۴۹,۲۲۷	۲۳,۲۸۶	۲۱,۵۷۵	۴۴,۸۶۱
۷۵-۷۹	۱۷,۸۴۴	۱۳,۹۳۳	۳۱,۷۷۷	۱۹,۰۹۴	۱۶,۶۶۱	۳۵,۷۵۵
۸۰+	۱۲,۸۲۶	۱۳,۱۱۵	۲۵,۹۴۱	۱۴,۸۶۵	۱۳,۶۰۰	۲۸,۴۶۵
جمع	۲,۱۷۵,۸۶۵	۲,۰۸۱,۶۴۵	۴,۲۵۷,۵۱۰	۲,۳۸۱,۱۳۷	۲,۲۸۳,۵۴۲	۴,۶۶۴,۶۷۹
میان‌ه سنی	۲۲.۹	۲۳	۲۳	۲۵.۲	۲۵.۴	۲۵
خلاصه جدول						
کمتر از ۱۵ ساله	۶۲۴,۰۰۰	۵۹۰,۲۹۶	۱,۲۱۴,۲۹۶	۶۴۰,۹۷۳	۶۰۶,۴۷۳	۱,۲۴۷,۴۴۶
۱۵-۴۹	۱,۳۱۳,۳۱۱	۱,۲۶۱,۱۸۲	۲,۵۷۴,۴۹۳	۱,۴۴۷,۸۰۳	۱,۳۹۰,۴۳۱	۲,۸۳۸,۲۳۴
۵۰-۵۹	۱۲۰,۳۲۹	۱۲۰,۷۱۵	۲۴۱,۰۴۴	۱۶۴,۶۴۷	۱۵۷,۸۸۳	۳۲۲,۵۳۰
۶۰+	۱۱۸,۲۲۵	۱۰۹,۴۵۲	۲۲۷,۶۷۷	۱۲۷,۷۱۵	۱۲۸,۷۵۵	۲۵۶,۴۷۰

طرح آمایش استان خوزستان ■ ۱۰۱

جدول ۳-۹- پیش‌بینی جمعیت استان خوزستان با میزان‌های رشد طبیعی در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۴۰۰

سن	۱۳۹۵			۱۴۰۰		
	مرد	زن	مرد و زن	مرد	زن	مرد و زن
۰-۴	۲۸۳,۷۶۴	۲۶۷,۶۸۱	۵۵۱,۴۴۵	۲۷۱,۰۴۰	۲۵۴,۹۰۳	۵۲۵,۹۴۳
۵-۹	۲۶۱,۱۱۲	۲۴۶,۶۷۲	۵۰۷,۷۸۴	۲۸۲,۸۲۴	۲۶۶,۷۸۰	۵۴۹,۶۰۴
۱۰-۱۴	۱۸۹,۱۷۴	۱۷۸,۹۶۸	۳۶۸,۱۴۲	۲۶۰,۵۶۴	۲۴۶,۲۴۲	۵۰۶,۸۰۶
۱۵-۱۹	۱۸۸,۴۵۸	۱۷۸,۹۴۸	۳۶۷,۴۰۶	۱۸۸,۵۹۱	۱۷۸,۵۸۹	۳۶۷,۱۸۰
۲۰-۲۴	۲۴۱,۳۹۳	۲۲۸,۴۶۰	۴۶۹,۸۵۳	۱۸۷,۴۹۲	۱۷۸,۳۷۶	۳۶۵,۸۶۸
۲۵-۲۹	۲۹۲,۵۳۳	۲۸۰,۵۲۹	۵۷۳,۰۶۲	۲۳۹,۹۱۳	۲۲۷,۵۱۵	۴۶۷,۴۲۸
۳۰-۳۴	۲۸۲,۱۹۳	۲۷۵,۹۶۵	۵۵۸,۱۵۸	۲۹۰,۶۶۳	۲۷۹,۱۲۷	۵۶۹,۷۹۰
۳۵-۳۹	۲۱۳,۸۴۹	۲۰۸,۲۷۹	۴۲۲,۱۲۸	۲۸۰,۰۵۹	۲۷۴,۱۶۹	۵۵۴,۲۲۸
۴۰-۴۴	۱۶۰,۰۳۵	۱۵۳,۲۸۶	۳۱۳,۳۲۱	۲۱۱,۵۶۴	۲۰۶,۳۳۲	۴۱۷,۸۹۶
۴۵-۴۹	۱۳۶,۴۸۹	۱۳۰,۴۱۰	۲۶۶,۹۰۰	۱۵۷,۳۴۸	۱۵۱,۱۳۰	۳۰۸,۴۷۷
۵۰-۵۴	۱۰۶,۷۴۲	۱۰۱,۷۵۸	۲۰۸,۵۰۰	۱۳۲,۷۴۵	۱۲۷,۶۲۵	۲۶۰,۳۶۹
۵۵-۵۹	۸۹,۷۲۳	۸۵,۴۰۲	۱۷۵,۱۲۵	۱۰۲,۰۱۲	۹۸,۴۸۱	۲۰۰,۴۹۳
۶۰-۶۴	۶۵,۳۳۳	۶۵,۵۳۱	۱۳۰,۸۶۴	۸۳,۴۲۱	۸۱,۱۱۲	۱۶۴,۵۳۳
۶۵-۶۹	۳۷,۵۷۰	۴۱,۶۷۱	۷۹,۲۴۱	۵۸,۲۱۶	۶۰,۱۸۵	۱۱۸,۴۰۱
۷۰-۷۴	۲۳,۰۸۲	۲۶,۶۰۱	۴۹,۶۸۳	۳۱,۲۱۰	۳۵,۹۸۷	۶۷,۱۹۶
۷۵-۷۹	۱۶,۸۴۸	۱۶,۳۲۸	۳۳,۱۷۶	۱۶,۹۳۱	۲۰,۴۵۰	۳۷,۳۸۱
۸۰+	۱۶,۶۴۴	۱۵,۷۷۴	۳۲,۴۱۷	۱۶,۴۷۸	۱۶,۷۲۱	۳۳,۱۹۹
جمع	۲,۶۰۴,۹۴۲	۲,۵۰۲,۲۶۱	۵,۱۰۷,۲۰۴	۲,۸۱۱,۰۶۹	۲,۷۰۳,۷۲۲	۵,۵۱۴,۷۹۱
میان‌ه سنی	۲۷.۴	۲۷.۷	۲۷.۵	۲۹.۵	۳۰	۲۹.۷
خلاصه جدول						
کمتر از ۱۵ ساله	۷۳۴,۰۵۱	۶۹۳,۳۲۱	۱,۴۲۷,۳۷۲	۸۱۴,۴۲۸	۷۶۷,۹۲۵	۱,۵۸۲,۳۵۲
۱۵-۴۹	۱,۵۱۴,۹۵۰	۱,۴۵۵,۸۷۶	۲,۹۷۰,۸۲۶	۱,۵۵۵,۶۳۰	۱,۴۹۵,۲۳۷	۳,۰۵۰,۸۶۷
۵۰-۵۹	۱۹۶,۴۶۴	۱۸۷,۱۶۱	۳۸۳,۶۲۵	۲۳۴,۷۵۷	۲۲۶,۱۰۵	۴۶۰,۸۶۲
۶۰+	۱۵۹,۴۷۷	۱۶۵,۹۰۴	۳۲۵,۳۸۱	۲۰۶,۲۵۵	۲۱۴,۴۵۵	۴۲۰,۷۱۰

جدول ۳-۱۰- پیش‌بینی جمعیت استان خوزستان با میزان‌های رشد طبیعی در سال ۱۴۰۵

۱۴۰۵			
سن	مرد	زن	مرد و زن
۰-۴	۲۴۰,۷۱۵	۲۲۶,۱۵۵	۴۶۶,۸۷۰
۵-۹	۲۷۰,۳۴۶	۲۵۴,۱۹۲	۵۲۴,۵۳۸
۱۰-۱۴	۲۸۲,۳۵۷	۲۶۶,۳۸۶	۵۴۸,۷۴۳
۱۵-۱۹	۲۵۹,۸۴۳	۲۴۵,۷۹۶	۵۰۵,۶۳۹
۲۰-۲۴	۱۸۷,۶۸۲	۱۷۸,۰۹۷	۳۶۵,۷۷۹
۲۵-۲۹	۱۸۶,۴۰۸	۱۷۷,۷۴۵	۳۶۴,۱۵۳
۳۰-۳۴	۲۳۸,۴۶۳	۲۲۶,۵۱۷	۴۶۴,۹۸۰
۳۵-۳۹	۲۸۸,۶۳۳	۲۷۷,۵۰۷	۵۶۶,۱۴۰
۴۰-۴۴	۲۷۷,۲۹۷	۲۷۱,۹۰۹	۵۴۹,۲۰۵
۴۵-۴۹	۲۰۸,۲۸۱	۲۰۳,۷۱۴	۴۱۱,۹۹۵
۵۰-۵۴	۱۵۳,۳۳۹	۱۴۸,۱۸۲	۳۰۱,۵۲۰
۵۵-۵۹	۱۲۷,۳۱۹	۱۲۳,۸۷۸	۲۵۱,۱۹۷
۶۰-۶۴	۹۵,۴۷۳	۹۳,۹۹۰	۱۸۹,۴۶۴
۶۵-۶۹	۷۵,۰۷۶	۷۵,۰۸۶	۱۵۰,۱۶۲
۷۰-۷۴	۴۹,۱۳۰	۵۲,۶۶۰	۱۰۱,۷۹۰
۷۵-۷۹	۲۳,۴۵۶	۲۸,۳۱۲	۵۱,۷۶۸
۸۰+	۱۷,۰۸۵	۲۰,۳۸۶	۳۷,۴۷۱
جمع	۲,۹۸۰,۹۰۱	۲,۸۷۰,۵۱۴	۵,۸۵۱,۴۱۵
میانه سنی	۳۱.۳	۳۱.۹	۳۱.۶
خلاصه جدول			
کمتر از ۱۵ ساله	۷۹۳,۴۱۸	۷۴۶,۷۳۴	۱,۵۴۰,۱۵۱
۱۵-۴۹	۱,۶۴۶,۶۰۶	۱,۵۸۱,۲۸۶	۳,۲۲۷,۸۹۲
۵۰-۵۹	۲۸۰,۶۵۷	۲۷۲,۰۶۰	۵۵۲,۷۱۷
۶۰+	۲۶۰,۲۱۹	۲۷۰,۴۳۵	۵۳۰,۶۵۴

۳-۳-۲- جمعیت شهری استان با رشد طبیعی

جدول ۳-۱۱- جمعیت شهری سال ۱۳۸۵ استان خوزستان و پیش‌بینی آن در سال ۱۳۹۰ آن با میزان رشد طبیعی

سن	۱۳۸۵			۱۳۹۰		
	مرد	زن	مرد و زن	مرد	زن	مرد و زن
۰-۴	۱۱۹,۷۵۷	۱۱۳,۲۶۴	۲۳۳,۰۲۱	۱۶۵,۷۸۸	۱۵۶,۹۳۷	۳۲۲,۷۲۵
۵-۹	۱۱۷,۹۷۲	۱۱۲,۱۳۸	۲۳۰,۱۱۰	۱۱۹,۲۳۰	۱۱۲,۸۵۷	۲۳۲,۰۸۸
۱۰-۱۴	۱۵۱,۴۰۵	۱۴۳,۶۳۲	۲۹۵,۰۳۷	۱۱۷,۶۶۷	۱۱۱,۹۲۶	۲۲۹,۵۹۳
۱۵-۱۹	۱۹۴,۴۵۴	۱۸۷,۷۴۲	۳۸۲,۱۹۶	۱۵۰,۸۶۶	۱۴۳,۲۹۰	۲۹۴,۱۵۶
۲۰-۲۴	۱۹۴,۸۸۰	۱۹۵,۴۸۵	۳۹۰,۳۶۵	۱۹۳,۳۲۲	۱۸۷,۰۷۴	۳۸۰,۳۹۶
۲۵-۲۹	۱۴۷,۴۷۱	۱۴۴,۹۱۲	۲۹۲,۳۸۳	۱۹۳,۵۳۷	۱۹۴,۵۷۴	۳۸۸,۱۱۱
۳۰-۳۴	۱۱۲,۸۷۶	۱۰۸,۵۹۲	۲۲۱,۴۶۸	۱۴۶,۴۰۶	۱۴۴,۰۷۲	۲۹۰,۴۷۸
۳۵-۳۹	۱۰۲,۱۹۵	۹۶,۹۲۹	۱۹۹,۱۲۴	۱۱۱,۹۰۳	۱۰۷,۷۷۴	۲۱۹,۶۷۷
۴۰-۴۴	۸۳,۳۶۱	۷۷,۹۱۰	۱۶۱,۲۷۱	۱۰۰,۹۸۶	۹۵,۹۱۸	۱۹۶,۹۰۴
۴۵-۴۹	۷۱,۹۸۷	۶۵,۸۸۴	۱۳۷,۸۷۱	۸۱,۸۲۶	۷۶,۷۰۱	۱۵۸,۵۲۷
۵۰-۵۴	۵۶,۶۲۴	۵۱,۷۷۰	۱۰۸,۳۹۴	۶۹,۸۳۵	۶۴,۳۲۹	۱۳۴,۱۶۴
۵۵-۵۹	۳۴,۸۵۱	۳۴,۶۸۲	۶۹,۵۳۳	۵۳,۸۸۳	۴۹,۹۱۶	۱۰۳,۷۹۹
۶۰-۶۴	۲۲,۰۱۰	۲۳,۳۰۸	۴۵,۳۱۸	۳۲,۱۷۷	۳۲,۷۴۸	۶۴,۹۲۵
۶۵-۶۹	۱۹,۴۴۸	۱۷,۴۶۶	۳۶,۹۱۴	۱۹,۴۰۷	۲۱,۱۹۶	۴۰,۶۰۳
۷۰-۷۴	۱۷,۱۷۸	۱۵,۳۸۰	۳۲,۵۵۸	۱۵,۹۱۱	۱۴,۸۵۱	۳۰,۷۶۲
۷۵-۷۹	۱۱,۱۸۲	۹,۶۳۹	۲۰,۸۲۱	۱۲,۳۴۲	۱۱,۵۸۰	۲۳,۹۲۲
۸۰+	۸,۱۰۹	۹,۰۷۱	۱۷,۱۸۰	۹,۴۶۰	۹,۵۳۱	۱۸,۹۹۱
جمع	۱,۴۶۵,۷۶۰	۱,۴۰۷,۸۰۴	۲,۸۷۳,۵۶۴	۱,۵۹۴,۵۴۷	۱,۵۳۵,۲۷۲	۳,۱۲۹,۸۱۹
میان‌ه سنی	۲۳.۸	۲۳.۸	۲۳.۸	۲۶.۳	۲۶.۴	۲۶.۴
خلاصه جدول						
کمتر از ۱۵ ساله	۳۸۹,۱۳۴	۳۶۹,۰۳۴	۷۵۸,۱۶۸	۴۰۲,۶۸۵	۳۸۱,۷۲۰	۷۸۴,۴۰۵
۱۵-۴۹	۹۰۷,۲۲۴	۸۷۷,۴۵۴	۱,۷۸۴,۶۷۸	۹۷۸,۸۴۷	۹۴۹,۴۰۲	۱,۹۲۸,۲۵۰
۵۰-۵۹	۹۱,۴۷۵	۸۶,۴۵۲	۱۷۷,۹۲۷	۱۲۳,۷۱۹	۱۱۴,۲۴۴	۲۳۷,۹۶۳
۶۰+	۷۷,۹۲۷	۷۴,۸۶۴	۱۵۲,۷۹۱	۸۹,۲۹۶	۸۹,۹۰۶	۱۷۹,۲۰۲

جدول ۳-۱۲- پیش‌بینی جمعیت شهری استان خوزستان با میزان‌های رشد طبیعی در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۴۰۰

سن	۱۳۹۵			۱۴۰۰		
	مرد	زن	مرد و زن	مرد	زن	مرد و زن
۰-۴	۱۷۶,۸۷۸	۱۶۷,۱۶۷	۳۴۴,۰۴۵	۱۶۵,۳۷۷	۱۵۵,۵۴۹	۳۲۰,۹۲۵
۵-۹	۱۶۵,۱۶۶	۱۵۶,۴۵۸	۳۲۱,۶۲۵	۱۷۶,۴۰۴	۱۶۶,۷۴۵	۳۴۳,۱۴۹
۱۰-۱۴	۱۱۸,۹۶۱	۱۱۲,۶۷۷	۲۳۱,۶۳۷	۱۶۴,۸۶۴	۱۵۶,۲۵۳	۳۲۱,۱۱۷
۱۵-۱۹	۱۱۷,۲۹۶	۱۱۱,۷۰۷	۲۲۹,۰۰۳	۱۱۸,۶۲۶	۱۱۲,۵۰۳	۲۳۱,۱۳۰
۲۰-۲۴	۱۵۰,۰۵۶	۱۴۲,۸۶۵	۲۹۲,۹۲۰	۱۱۶,۷۴۱	۱۱۱,۴۴۲	۲۲۸,۱۸۳
۲۵-۲۹	۱۹۲,۰۸۵	۱۸۶,۳۵۲	۳۷۸,۴۳۷	۱۴۹,۲۰۲	۱۴۲,۴۲۷	۲۹۱,۶۲۹
۳۰-۳۴	۱۹۲,۲۶۰	۱۹۳,۶۳۴	۳۸۵,۸۹۴	۱۹۰,۹۳۶	۱۸۵,۶۳۶	۳۷۶,۵۷۲
۳۵-۳۹	۱۴۵,۲۶۴	۱۴۳,۱۴۴	۲۸۸,۴۰۸	۱۹۰,۸۹۷	۱۹۲,۶۰۰	۳۸۳,۴۹۷
۴۰-۴۴	۱۱۰,۷۱۷	۱۰۶,۷۸۴	۲۱۷,۵۰۱	۱۴۳,۷۸۶	۱۴۲,۰۰۷	۲۸۵,۷۹۳
۴۵-۴۹	۹۹,۳۱۴	۹۴,۵۷۷	۱۹۳,۸۹۱	۱۰۸,۹۳۱	۱۰۵,۴۵۸	۲۱۴,۳۸۹
۵۰-۵۴	۷۹,۵۹۴	۷۵,۰۵۳	۱۵۴,۶۴۷	۹۶,۶۷۴	۹۲,۷۴۸	۱۸۹,۴۲۲
۵۵-۵۹	۶۶,۷۲۳	۶۲,۲۲۵	۱۲۸,۹۴۸	۷۶,۱۷۲	۷۲,۸۳۷	۱۴۹,۰۰۹
۶۰-۶۴	۵۰,۰۴۶	۴۷,۳۶۶	۹۷,۴۱۲	۶۲,۱۷۷	۵۹,۳۴۴	۱۲۱,۵۲۱
۶۵-۶۹	۲۸,۶۴۱	۳۰,۰۲۴	۵۸,۶۶۴	۴۴,۷۲۹	۴۳,۷۸۷	۸۸,۵۱۵
۷۰-۷۴	۱۶,۱۰۰	۱۸,۲۵۰	۳۴,۳۵۰	۲۳,۸۹۸	۲۶,۱۸۰	۵۰,۰۷۸
۷۵-۷۹	۱۱,۶۵۵	۱۱,۳۸۵	۲۳,۰۴۰	۱۱,۹۰۸	۱۴,۲۴۶	۲۶,۱۵۴
۸۰+	۱۰,۸۸۰	۱۱,۱۴۷	۲۲,۰۲۷	۱۱,۳۶۰	۱۱,۹۰۷	۲۳,۲۶۷
جمع	۱,۷۳۱,۶۳۵	۱,۶۷۰,۸۱۲	۳,۴۰۲,۴۴۷	۱,۸۵۲,۶۸۰	۱,۷۹۱,۶۶۹	۳,۶۴۴,۳۴۹
میان‌ه سنی	۲۸.۶	۲۸.۹	۲۸.۷	۳۰.۹	۳۱.۴	۳۱.۱
خلاصه جدول						
کمتر از ۱۵ ساله	۴۶۱,۰۰۵	۴۳۶,۳۰۲	۸۹۷,۳۰۶	۵۰۶,۶۴۵	۴۷۸,۵۴۷	۹۸۵,۱۹۲
۱۵-۴۹	۱,۰۰۶,۹۹۱	۹۷۹,۰۶۲	۱,۹۸۶,۰۵۳	۱,۰۱۹,۱۱۹	۹۹۲,۰۷۳	۲,۰۱۱,۱۹۲
۵۰-۵۹	۱۴۶,۳۱۷	۱۳۷,۲۷۷	۲۸۳,۵۹۴	۱۷۲,۸۴۶	۱۶۵,۵۸۵	۳۳۸,۴۳۱
۶۰+	۱۱۷,۳۲۲	۱۱۸,۱۷۱	۲۳۵,۴۹۳	۱۵۴,۰۷۱	۱۵۵,۴۶۴	۳۰۹,۵۳۵

طرح آمایش استان خوزستان ■ ۱۰۵

جدول ۳-۱۳- پیش‌بینی جمعیت شهری استان خوزستان با میزان‌های رشد طبیعی در سال ۱۴۰۵

۱۴۰۵			
سن	مرد	زن	مرد و زن
۰-۴	۱۴۴,۰۸۳	۱۳۵,۳۸۰	۲۷۹,۴۶۳
۵-۹	۱۶۵,۰۶۷	۱۵۵,۲۱۳	۳۲۰,۲۸۰
۱۰-۱۴	۱۷۶,۱۷۳	۱۶۶,۵۵۰	۳۴۲,۷۲۳
۱۵-۱۹	۱۶۴,۴۴۲	۱۵۶,۰۳۱	۳۲۰,۴۷۳
۲۰-۲۴	۱۱۸,۰۸۸	۱۱۲,۲۵۷	۲۳۰,۳۴۵
۲۵-۲۹	۱۱۶,۱۰۵	۱۱۱,۱۳۶	۲۲۷,۲۴۰
۳۰-۳۴	۱۴۸,۳۴۴	۱۴۱,۹۴۲	۲۹۰,۲۸۶
۳۵-۳۹	۱۸۹,۶۷۶	۱۸۴,۷۴۳	۳۷۴,۴۱۹
۴۰-۴۴	۱۸۹,۰۷۶	۱۹۱,۲۱۵	۳۸۰,۲۹۱
۴۵-۴۹	۱۴۱,۶۲۳	۱۴۰,۴۱۰	۲۸۲,۰۳۳
۵۰-۵۴	۱۰۶,۲۴۰	۱۰۳,۶۰۹	۲۰۹,۸۴۹
۵۵-۵۹	۹۲,۸۵۲	۹۰,۲۷۲	۱۸۳,۱۲۳
۶۰-۶۴	۷۱,۴۶۶	۶۹,۷۹۶	۱۴۱,۲۶۲
۶۵-۶۹	۵۶,۱۶۱	۵۵,۳۱۲	۱۱۱,۴۷۳
۷۰-۷۴	۳۷,۹۳۶	۳۸,۷۳۷	۷۶,۶۷۴
۷۵-۷۹	۱۸,۰۹۶	۲۰,۹۴۴	۳۹,۰۳۹
۸۰+	۱۲,۱۷۶	۱۴,۶۶۱	۲۶,۸۳۷
جمع	۱,۹۴۷,۶۰۴	۱,۸۸۸,۲۰۷	۳,۸۳۵,۸۱۱
میان‌ه سنی	۳۳	۳۳.۸	۳۳.۴
خلاصه جدول			
کمتر از ۱۵ ساله	۴۸۵,۳۲۳	۴۵۷,۱۴۳	۹۴۲,۴۶۶
۱۵-۴۹	۱,۰۶۷,۳۵۴	۱,۰۳۷,۷۳۴	۲,۱۰۵,۰۸۷
۵۰-۵۹	۱۹۹,۰۹۲	۱۹۳,۸۸۱	۳۹۲,۹۷۲
۶۰+	۱۹۵,۸۳۵	۱۹۹,۴۵۰	۳۹۵,۲۸۶

۳-۳-۳- جمعیت روستایی استان با رشد طبیعی

جدول ۳-۱۴- جمعیت روستایی سال ۱۳۸۵ استان خوزستان و پیش‌بینی آن در سال ۱۳۹۰ با میزان رشد طبیعی

سن	۱۳۸۵			۱۳۹۰		
	مرد	زن	مرد و زن	مرد	زن	مرد و زن
۰-۴	۷۰,۸۴۵	۶۷,۰۶۷	۱۳۷,۹۱۲	۹۶,۴۲۵	۹۰,۷۶۸	۱۸۷,۱۹۴
۵-۹	۷۱,۶۹۰	۶۷,۷۴۱	۱۳۹,۴۳۱	۷۰,۴۱۷	۶۶,۴۹۲	۱۳۶,۹۰۹
۱۰-۱۴	۹۲,۳۳۱	۸۶,۴۵۴	۱۷۸,۷۸۵	۷۱,۴۴۶	۶۷,۴۹۳	۱۳۸,۹۳۹
۱۵-۱۹	۱۰۱,۹۰۵	۹۵,۴۷۵	۱۹۷,۳۸۰	۹۱,۹۰۹	۸۶,۰۶۷	۱۷۷,۹۷۶
۲۰-۲۴	۹۱,۳۹۵	۸۳,۷۴۸	۱۷۵,۱۴۳	۱۰۱,۱۸۹	۹۴,۸۴۷	۱۹۶,۰۳۵
۲۵-۲۹	۶۹,۸۵۹	۶۶,۵۱۰	۱۳۶,۳۶۹	۹۰,۶۳۹	۸۳,۰۴۳	۱۷۳,۶۸۲
۳۰-۳۴	۵۰,۵۲۱	۴۷,۷۵۵	۹۸,۲۷۶	۶۹,۲۳۷	۶۵,۸۴۱	۱۳۵,۰۷۸
۳۵-۳۹	۳۸,۵۲۲	۳۷,۱۴۱	۷۵,۶۶۳	۴۹,۹۷۳	۴۷,۱۶۸	۹۷,۱۴۱
۴۰-۴۴	۲۸,۷۱۴	۲۸,۱۱۱	۵۶,۸۲۵	۳۷,۹۴۷	۳۶,۵۵۶	۷۴,۵۰۳
۴۵-۴۹	۲۵,۱۷۱	۲۴,۹۸۸	۵۰,۱۵۹	۲۸,۰۶۳	۲۷,۵۰۷	۵۵,۵۷۰
۵۰-۵۴	۱۷,۶۵۲	۲۰,۳۴۰	۳۷,۹۹۲	۲۴,۲۷۰	۲۴,۲۱۶	۴۸,۴۸۶
۵۵-۵۹	۱۱,۲۰۲	۱۳,۹۲۳	۲۵,۱۲۵	۱۶,۶۵۸	۱۹,۴۲۳	۳۶,۰۸۲
۶۰-۶۴	۹,۹۸۷	۱۱,۱۸۸	۲۱,۱۷۵	۱۰,۲۲۷	۱۲,۹۷۸	۲۳,۲۰۴
۶۵-۶۹	۹,۲۲۹	۸,۰۹۶	۱۷,۳۲۵	۸,۶۶۰	۹,۹۹۷	۱۸,۶۵۷
۷۰-۷۴	۹,۷۰۳	۶,۹۶۶	۱۶,۶۶۹	۷,۳۷۵	۶,۷۲۴	۱۴,۱۰۰
۷۵-۷۹	۶,۶۶۲	۴,۲۹۴	۱۰,۹۵۶	۶,۷۵۱	۵,۰۸۲	۱۱,۸۳۳
۸۰+	۴,۷۱۷	۴,۰۴۴	۸,۷۶۱	۵,۴۰۵	۴,۰۶۹	۹,۴۷۴
جمع	۷۱۰,۱۰۵	۶۷۳,۸۴۱	۱,۳۸۳,۹۴۶	۷۸۶,۵۹۱	۷۴۸,۲۶۹	۱,۵۳۴,۸۶۰
میان‌ه سنی	۲۱	۲۱.۲	۲۱.۱	۲۳.۱	۲۳.۳	۲۳.۲
خلاصه جدول						
کمتر از ۱۵ ساله	۲۳۴,۸۶۶	۲۲۱,۲۶۲	۴۵۶,۱۲۸	۲۳۸,۲۸۸	۲۲۴,۷۵۳	۴۶۳,۰۴۱
۱۵-۴۹	۴۰۶,۰۸۷	۳۸۳,۷۲۸	۷۸۹,۸۱۵	۴۶۸,۹۵۶	۴۴۱,۰۲۸	۹۰۹,۹۸۴
۵۰-۵۹	۲۸,۸۵۴	۳۴,۲۶۳	۶۳,۱۱۷	۴۰,۹۲۹	۴۳,۶۳۹	۸۴,۵۶۷
۶۰+	۴۰,۲۹۸	۳۴,۵۸۸	۷۴,۸۸۶	۳۸,۴۱۸	۳۸,۸۴۹	۷۷,۲۶۸

طرح آمایش استان خوزستان ■ ۱۰۷

جدول ۳-۱۵- پیش‌بینی جمعیت روستایی استان خوزستان با میزان‌های رشد طبیعی در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۴۰۰

سن	۱۳۹۵			۱۴۰۰		
	مرد	زن	مرد و زن	مرد	زن	مرد و زن
۰-۴	۱۰۶,۸۸۶	۱۰۰,۵۱۵	۲۰۷,۴۰۱	۱۰۵,۶۶۳	۹۹,۳۵۴	۲۰۵,۰۱۷
۵-۹	۹۵,۹۴۶	۹۰,۲۱۴	۱۸۶,۱۶۰	۱۰۶,۴۲۰	۱۰۰,۰۳۴	۲۰۶,۴۵۵
۱۰-۱۴	۷۰,۲۱۴	۶۶,۲۹۱	۱۳۶,۵۰۴	۹۵,۷۰۰	۸۹,۹۸۹	۱۸۵,۶۸۹
۱۵-۱۹	۷۱,۱۶۳	۶۷,۲۴۱	۱۳۸,۴۰۴	۶۹,۹۶۵	۶۶,۰۸۵	۱۳۶,۰۵۰
۲۰-۲۴	۹۱,۳۳۷	۸۵,۵۹۵	۱۷۶,۹۳۲	۷۰,۷۵۱	۶۶,۹۳۴	۱۳۷,۶۸۵
۲۵-۲۹	۱۰۰,۴۴۸	۹۴,۱۷۷	۱۹۴,۶۲۵	۹۰,۷۱۱	۸۵,۰۸۸	۱۷۵,۷۹۸
۳۰-۳۴	۸۹,۹۳۳	۸۲,۳۳۰	۱۷۲,۲۶۳	۹۹,۷۲۷	۹۳,۴۹۲	۱۹۳,۲۱۸
۳۵-۳۹	۶۸,۵۸۴	۶۵,۱۳۵	۱۳۳,۷۲۰	۸۹,۱۶۲	۸۱,۵۶۹	۱۷۰,۷۳۱
۴۰-۴۴	۴۹,۳۱۸	۴۶,۵۰۲	۹۵,۸۲۰	۶۷,۷۷۹	۶۴,۳۲۵	۱۳۲,۱۰۳
۴۵-۴۹	۳۷,۱۷۵	۳۵,۸۳۳	۷۳,۰۰۹	۴۸,۴۱۷	۴۵,۶۷۲	۹۴,۰۸۹
۵۰-۵۴	۲۷,۱۴۷	۲۶,۷۰۶	۵۳,۸۵۳	۳۶,۰۷۱	۳۴,۸۷۷	۷۰,۹۴۷
۵۵-۵۹	۲۳,۰۰۰	۲۳,۱۷۸	۴۶,۱۷۸	۲۵,۸۴۱	۲۵,۶۴۴	۵۱,۴۸۴
۶۰-۶۴	۱۵,۲۸۷	۱۸,۱۶۵	۳۳,۴۵۲	۲۱,۲۴۴	۲۱,۷۶۸	۴۳,۰۱۲
۶۵-۶۹	۸,۹۲۹	۱۱,۶۴۷	۲۰,۵۷۶	۱۳,۴۸۷	۱۶,۳۹۸	۲۹,۸۸۵
۷۰-۷۴	۶,۹۸۲	۸,۳۵۱	۱۵,۳۳۳	۷,۳۱۲	۹,۸۰۶	۱۷,۱۱۸
۷۵-۷۹	۵,۱۹۳	۴,۹۴۳	۱۰,۱۳۶	۵,۰۲۳	۶,۲۰۴	۱۱,۲۲۷
۸۰+	۵,۷۶۳	۴,۶۲۶	۱۰,۳۹۰	۵,۱۱۸	۴,۸۱۴	۹,۹۳۲
جمع	۸۷۳,۳۰۷	۸۳۱,۴۵۰	۱,۷۰۴,۷۵۷	۹۵۸,۳۸۹	۹۱۲,۰۵۲	۱,۸۷۰,۴۴۱
میان‌ه سنی	۲۵.۱	۲۵.۳	۲۵.۲	۲۶.۷	۲۷.۰	۲۶.۸
خلاصه جدول						
کمتر از ۱۵ ساله	۲۷۳,۰۴۶	۲۵۷,۰۱۹	۵۳۰,۰۶۵	۳۰۷,۷۸۳	۲۸۹,۳۷۷	۵۹۷,۱۶۰
۱۵-۴۹	۵۰۷,۹۵۹	۴۷۶,۸۱۴	۹۸۴,۷۷۳	۵۳۶,۵۱۱	۵۰۳,۱۶۴	۱,۰۳۹,۶۷۵
۵۰-۵۹	۵۰,۱۴۸	۴۹,۸۸۳	۱۰۰,۰۳۱	۶۱,۹۱۱	۶۰,۵۲۰	۱۲۲,۴۳۱
۶۰+	۴۲,۱۵۴	۴۷,۷۳۳	۸۹,۸۸۷	۵۲,۱۸۴	۵۸,۹۹۱	۱۱۱,۱۷۵

جدول ۳-۱۶- پیش‌بینی جمعیت روستایی استان خوزستان با میزان‌های رشد طبیعی در سال ۱۴۰۵

۱۴۰۵			
سن	مرد	زن	مرد و زن
۰-۴	۹۶,۶۳۲	۹۰,۷۷۵	۱۸۷,۴۰۷
۵-۹	۱۰۵,۲۷۹	۹۸,۹۸۰	۲۰۴,۲۵۸
۱۰-۱۴	۱۰۶,۱۸۴	۹۹,۸۳۶	۲۰۶,۰۲۰
۱۵-۱۹	۹۵,۴۰۱	۸۹,۷۶۵	۱۸۵,۱۶۶
۲۰-۲۴	۶۹,۵۹۴	۶۵,۸۴۰	۱۳۵,۴۳۴
۲۵-۲۹	۷۰,۳۰۳	۶۶,۶۰۹	۱۳۶,۹۱۳
۳۰-۳۴	۹۰,۱۱۹	۸۴,۵۷۵	۱۷۴,۶۹۴
۳۵-۳۹	۹۸,۹۵۷	۹۲,۷۶۴	۱۹۱,۷۲۱
۴۰-۴۴	۸۸,۲۲۱	۸۰,۶۹۴	۱۶۸,۹۱۴
۴۵-۴۹	۶۶,۶۵۸	۶۳,۳۰۵	۱۲۹,۹۶۳
۵۰-۵۴	۴۷,۰۹۸	۴۴,۵۷۳	۹۱,۶۷۱
۵۵-۵۹	۳۴,۴۶۷	۳۳,۶۰۷	۶۸,۰۷۴
۶۰-۶۴	۲۴,۰۰۷	۲۴,۱۹۴	۴۸,۲۰۱
۶۵-۶۹	۱۸,۹۱۴	۱۹,۷۷۴	۳۸,۶۸۸
۷۰-۷۴	۱۱,۱۹۳	۱۳,۹۲۳	۲۵,۱۱۶
۷۵-۷۹	۵,۳۶۰	۷,۳۶۹	۱۲,۷۲۹
۸۰+	۴,۹۱۰	۵,۷۲۵	۱۰,۶۳۴
جمع	۱,۰۳۳,۲۹۶	۹۸۲,۳۰۷	۲,۰۱۵,۶۰۳
میان‌ه سنی	۲۸.۱	۲۸.۴	۲۸.۳
خلاصه جدول			
کمتر از ۱۵ ساله	۳۰۸,۰۹۴	۲۸۹,۵۹۱	۵۹۷,۶۸۵
۱۵-۴۹	۵۷۹,۲۵۳	۵۴۳,۵۵۲	۱,۱۲۲,۸۰۵
۵۰-۵۹	۸۱,۵۶۶	۷۸,۱۷۹	۱۵۹,۷۴۵
۶۰+	۶۴,۳۸۴	۷۰,۹۸۴	۱۳۵,۳۶۸

۳-۴- پیش‌بینی جمعیت استان با دخالت مهاجرت‌ها

جدول ۳-۱۷- جمعیت سال ۱۳۸۵ استان خوزستان و پیش‌بینی آن در سال ۱۳۹۰ آن با اعمال موازنه مهاجرتی

سن	۱۳۸۵			۱۳۹۰		
	مرد	زن	مرد و زن	مرد	زن	مرد و زن
۰-۴	۱۹۱,۷۱۴	۱۸۱,۴۳۰	۳۷۳,۱۴۴	۲۵۸,۵۲۰	۲۴۴,۲۱۴	۵۰۲,۷۳۴
۵-۹	۱۹۰,۷۷۱	۱۸۱,۰۰۰	۳۷۱,۷۷۱	۱۸۸,۷۶۵	۱۷۸,۸۱۹	۳۶۷,۵۸۴
۱۰-۱۴	۲۴۵,۰۲۷	۲۳۱,۳۱۵	۴۷۶,۳۴۲	۱۸۷,۹۱۶	۱۷۸,۶۱۰	۳۶۶,۵۲۶
۱۵-۱۹	۲۹۷,۶۳۵	۲۸۴,۳۳۹	۵۸۱,۹۷۴	۲۴۰,۰۰۷	۲۲۷,۶۷۴	۴۶۷,۶۸۱
۲۰-۲۴	۲۸۷,۱۹۳	۲۸۰,۰۹۶	۵۶۷,۲۸۹	۲۸۳,۵۲۵	۲۷۷,۴۹۰	۵۶۱,۰۱۴
۲۵-۲۹	۲۱۸,۰۵۶	۲۱۲,۰۹۹	۴۳۰,۱۵۵	۲۷۵,۱۹۵	۲۷۳,۹۷۲	۵۴۹,۱۶۷
۳۰-۳۴	۱۶۳,۹۵۳	۱۵۶,۸۷۴	۳۲۰,۸۲۷	۲۱۱,۷۱۶	۲۰۷,۹۰۶	۴۱۹,۶۲۲
۳۵-۳۹	۱۴۱,۱۵۰	۱۳۴,۴۸۰	۲۷۵,۶۳۰	۱۵۹,۷۹۳	۱۵۳,۷۰۳	۳۱۳,۴۹۶
۴۰-۴۴	۱۱۲,۴۰۹	۱۰۶,۳۶۰	۲۱۸,۷۶۹	۱۳۷,۶۵۸	۱۳۱,۶۹۳	۲۶۹,۳۵۲
۴۵-۴۹	۹۷,۴۳۷	۹۱,۱۴۸	۱۸۸,۵۸۵	۱۰۹,۰۱۶	۱۰۳,۶۸۷	۲۱۲,۷۰۳
۵۰-۵۴	۷۴,۵۱۲	۷۲,۳۷۰	۱۴۶,۸۸۲	۹۳,۸۲۸	۸۸,۳۹۲	۱۸۲,۲۲۰
۵۵-۵۹	۴۶,۲۳۹	۴۸,۷۴۸	۹۴,۹۸۷	۷۰,۱۸۸	۶۹,۱۷۰	۱۳۹,۳۵۷
۶۰-۶۴	۳۲,۲۲۵	۳۴,۶۴۲	۶۶,۸۶۷	۴۱,۹۹۹	۴۵,۴۶۳	۸۷,۴۶۱
۶۵-۶۹	۲۸,۸۰۰	۲۵,۶۳۲	۵۴,۴۳۲	۲۸,۰۸۲	۳۱,۱۸۱	۵۹,۲۶۳
۷۰-۷۴	۲۷,۰۲۱	۲۲,۴۱۶	۴۹,۴۳۷	۲۳,۱۸۲	۲۱,۴۸۹	۴۴,۶۷۱
۷۵-۷۹	۱۷,۹۰۴	۱۳,۹۵۳	۳۱,۸۵۷	۱۸,۹۹۹	۱۶,۵۶۱	۳۵,۵۶۰
۸۰+	۱۲,۸۸۵	۱۳,۱۴۶	۲۶,۰۳۱	۱۴,۷۳۳	۱۳,۵۳۳	۲۸,۲۶۷
جمع	۲,۱۸۴,۹۳۱	۲,۰۹۰,۰۴۸	۴,۲۷۴,۹۷۹	۲,۳۴۳,۱۲۱	۲,۲۶۳,۵۵۶	۴,۶۰۶,۶۷۷
میان‌ه سنی	۲۲.۹	۲۳	۲۲.۹	۲۵.۲	۲۵.۵	۲۵.۳
خلاصه جدول						
کمتر از ۱۵ ساله	۶۲۷,۵۱۲	۵۹۳,۷۴۵	۱,۲۲۱,۲۵۷	۶۳۵,۲۰۱	۶۰۱,۶۴۳	۱,۲۳۶,۸۴۴
۱۵-۴۹	۱,۳۱۷,۸۳۳	۱,۲۶۵,۳۹۶	۲,۵۸۳,۲۲۹	۱,۴۱۶,۹۰۹	۱,۳۷۶,۱۲۴	۲,۷۹۳,۰۳۳
۵۰-۵۹	۱۲۰,۷۵۱	۱۲۱,۱۱۸	۲۴۱,۸۶۹	۱۶۴,۰۱۶	۱۵۷,۵۶۲	۳۲۱,۵۷۸
۶۰+	۱۱۸,۸۳۵	۱۰۹,۷۸۹	۲۲۸,۶۲۴	۱۲۶,۹۹۵	۱۲۸,۲۲۷	۲۵۵,۲۲۲

جدول ۳-۱۸- پیش‌بینی جمعیت استان خوزستان در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۴۰۰ با اعمال موازنه مهاجرتی

سن	۱۳۹۵			۱۴۰۰		
	مرد	زن	مرد و زن	مرد	زن	مرد و زن
۰-۴	۲۶۹,۷۸۸	۲۵۴,۸۵۴	۵۲۴,۶۴۲	۲۴۶,۸۴۹	۲۳۲,۶۰۶	۴۷۹,۴۵۵
۵-۹	۲۵۴,۸۶۷	۲۴۱,۰۸۰	۴۹۵,۹۴۸	۲۶۵,۷۴۸	۲۵۱,۳۶۳	۵۱۷,۱۱۱
۱۰-۱۴	۱۸۵,۳۶۲	۱۷۶,۰۱۰	۳۶۱,۳۷۲	۲۵۰,۷۵۳	۲۳۷,۶۹۴	۴۸۸,۴۴۷
۱۵-۱۹	۱۸۲,۱۱۷	۱۷۴,۴۶۴	۳۵۶,۵۸۱	۱۷۸,۵۲۶	۱۷۱,۱۴۷	۳۴۹,۶۷۳
۲۰-۲۴	۲۲۳,۰۹۶	۲۱۹,۸۰۵	۴۴۲,۹۰۱	۱۶۲,۲۵۶	۱۶۵,۳۸۰	۳۲۷,۶۳۶
۲۵-۲۹	۲۶۹,۰۵۱	۲۷۰,۴۹۰	۵۳۹,۵۴۱	۲۰۶,۴۳۵	۲۱۲,۰۴۸	۴۱۸,۴۸۳
۳۰-۳۴	۲۶۷,۳۴۷	۲۶۸,۹۶۱	۵۳۶,۳۰۸	۲۶۰,۱۳۵	۲۶۵,۰۵۴	۵۲۵,۱۸۹
۳۵-۳۹	۲۰۶,۵۹۲	۲۰۴,۱۰۰	۴۱۰,۶۹۲	۲۶۱,۲۴۵	۲۶۴,۵۲۱	۵۲۵,۷۶۶
۴۰-۴۴	۱۵۵,۸۲۸	۱۵۰,۶۳۶	۳۰۶,۴۶۳	۲۰۱,۸۳۱	۲۰۰,۴۵۷	۴۰۲,۲۸۸
۴۵-۴۹	۱۳۳,۷۳۵	۱۲۸,۶۱۶	۲۶۲,۳۵۱	۱۵۱,۴۸۰	۱۴۷,۲۹۲	۲۹۸,۷۷۲
۵۰-۵۴	۱۰۵,۲۱۷	۱۰۰,۷۷۴	۲۰۵,۹۹۱	۱۲۹,۳۴۷	۱۲۵,۳۰۳	۲۵۴,۶۵۰
۵۵-۵۹	۸۸,۷۶۶	۸۴,۷۵۶	۱۷۳,۵۲۲	۹۹,۸۰۵	۹۶,۹۲۲	۱۹۶,۷۲۷
۶۰-۶۴	۶۴,۲۸۸	۶۴,۸۴۳	۱۲۹,۱۳۱	۸۱,۷۴۹	۷۹,۸۵۳	۱۶۱,۶۰۲
۶۵-۶۹	۳۶,۹۸۳	۴۱,۱۷۳	۷۸,۱۵۶	۵۷,۰۸۹	۵۹,۲۱۲	۱۱۶,۳۰۱
۷۰-۷۴	۲۲,۹۱۹	۲۶,۳۵۰	۴۹,۲۶۹	۳۰,۵۳۵	۳۵,۲۲۰	۶۵,۷۵۵
۷۵-۷۹	۱۶,۶۰۰	۱۶,۰۲۴	۳۲,۶۲۵	۱۶,۶۴۲	۱۹,۹۸۶	۳۶,۶۲۸
۸۰+	۱۶,۳۶۹	۱۵,۴۲۷	۳۱,۷۹۶	۱۵,۹۳۸	۱۶,۱۰۸	۳۲,۰۴۶
جمع	۲,۴۹۸,۹۲۶	۲,۴۳۸,۳۶۳	۴,۹۳۷,۲۸۸	۲,۶۱۶,۳۶۳	۲,۵۸۰,۱۶۵	۵,۱۹۶,۵۲۷
میان‌سن	۲۷.۵	۲۷.۸	۲۷.۷	۲۹.۹	۳۰.۴	۳۰.۲
خلاصه جدول						
کمتر از ۱۵ ساله	۷۱۰,۰۱۸	۶۷۱,۹۴۴	۱,۳۸۱,۹۶۲	۷۶۳,۳۵۰	۷۲۱,۶۶۲	۱,۴۸۵,۰۱۳
۱۵-۴۹	۱,۴۳۷,۷۶۷	۱,۴۱۷,۰۷۱	۲,۸۵۴,۸۳۸	۱,۴۲۱,۹۰۹	۱,۴۲۵,۸۹۸	۲,۸۴۷,۸۰۷
۵۰-۵۹	۱۹۳,۹۸۲	۱۸۵,۵۳۱	۳۷۹,۵۱۳	۲۲۹,۱۵۲	۲۲۲,۲۲۵	۴۵۱,۳۷۶
۶۰+	۱۵۷,۱۵۸	۱۶۳,۸۱۷	۳۲۰,۹۷۶	۲۰۱,۹۵۳	۲۱۰,۳۸۰	۴۱۲,۳۳۲

جدول ۳-۱۹- پیش‌بینی جمعیت سال ۱۴۰۵ استان خوزستان با اعمال موازنه مهاجرتی

۱۴۰۵			
سن	مرد	زن	مرد و زن
۰-۴	۲۰۸,۳۹۹	۱۹۵,۷۷۷	۴۰۴,۱۷۶
۵-۹	۲۴۲,۶۲۵	۲۲۸,۱۷۵	۴۷۱,۵۰۰
۱۰-۱۴	۲۶۱,۱۵۱	۲۴۷,۵۴۸	۵۰۸,۶۹۹
۱۵-۱۹	۲۴۲,۷۷۳	۲۳۲,۰۷۲	۴۷۴,۸۴۵
۲۰-۲۴	۱۵۵,۶۸۵	۱۶۰,۷۸۲	۳۱۶,۴۶۷
۲۵-۲۹	۱۴۳,۵۶۸	۱۵۶,۸۵۶	۳۰۰,۴۲۵
۳۰-۳۴	۱۹۶,۸۵۱	۲۰۶,۴۵۴	۴۰۳,۳۰۴
۳۵-۳۹	۲۵۳,۵۹۱	۲۶۰,۵۰۴	۵۱۴,۰۹۴
۴۰-۴۴	۲۵۵,۶۱۸	۲۶۰,۳۶۷	۵۱۵,۹۸۵
۴۵-۴۹	۱۹۶,۵۶۹	۱۹۶,۵۲۷	۳۹۳,۰۹۶
۵۰-۵۴	۱۴۶,۶۵۴	۱۴۳,۸۱۱	۲۹۰,۴۶۶
۵۵-۵۹	۱۲۳,۰۳۳	۱۲۰,۹۵۷	۲۴۳,۹۸۹
۶۰-۶۴	۹۲,۳۰۸	۹۱,۷۷۶	۱۸۴,۰۸۴
۶۵-۶۹	۷۳,۰۷۹	۷۳,۵۴۵	۱۴۶,۶۲۴
۷۰-۷۴	۴۷,۶۵۳	۵۱,۳۵۲	۹۹,۰۰۵
۷۵-۷۹	۲۲,۵۳۰	۲۷,۲۴۱	۴۹,۷۷۱
۸۰+	۱۶,۳۵۹	۱۹,۲۷۵	۳۵,۶۳۵
جمع	۲,۶۷۸,۴۴۵	۲,۶۷۳,۷۱۸	۵,۳۵۲,۱۶۲
میان‌ه سنی	۳۲.۲	۳۲.۸	۳۲.۵
خلاصه جدول			
کمتر از ۱۵ ساله	۷۱۲,۱۷۵	۶۷۲,۱۹۹	۱,۳۸۴,۳۷۴
۱۵-۴۹	۱,۴۴۴,۶۵۵	۱,۴۷۳,۵۶۱	۲,۹۱۸,۲۱۶
۵۰-۵۹	۲۶۹,۶۸۷	۲۶۴,۷۶۸	۵۳۴,۴۵۵
۶۰+	۲۵۱,۹۲۸	۲۶۳,۱۸۹	۵۱۵,۱۱۸

۳-۴-۱- پیش‌بینی جمعیت شهری استان با دخالت مهاجرت‌ها

جدول ۳-۲۰- جمعیت شهری سال ۱۳۸۵ استان خوزستان و پیش‌بینی آن در سال ۱۳۹۰ با اعمال موازنه مهاجرتی

سن	۱۳۸۵			۱۳۹۰		
	مرد	زن	مرد و زن	مرد	زن	مرد و زن
۰-۴	۱۱۹,۷۵۷	۱۱۳,۲۶۴	۲۳۳,۰۲۱	۱۶۵,۷۸۸	۱۵۶,۹۳۷	۳۲۲,۷۲۵
۵-۹	۱۱۷,۹۷۲	۱۱۲,۱۳۸	۲۳۰,۱۱۰	۱۱۹,۲۳۰	۱۱۲,۸۵۷	۲۳۲,۰۸۸
۱۰-۱۴	۱۵۱,۴۰۵	۱۴۳,۶۳۲	۲۹۵,۰۳۷	۱۱۷,۶۶۷	۱۱۱,۹۲۶	۲۲۹,۵۹۳
۱۵-۱۹	۱۹۴,۴۵۴	۱۸۷,۷۴۲	۳۸۲,۱۹۶	۱۵۰,۸۶۶	۱۴۳,۲۹۰	۲۹۴,۱۵۶
۲۰-۲۴	۱۹۴,۸۸۰	۱۹۵,۴۸۵	۳۹۰,۳۶۵	۱۹۳,۳۲۲	۱۸۷,۰۷۴	۳۸۰,۳۹۶
۲۵-۲۹	۱۴۷,۴۷۱	۱۴۴,۹۱۲	۲۹۲,۳۸۳	۱۹۳,۵۳۷	۱۹۴,۵۷۴	۳۸۸,۱۱۱
۳۰-۳۴	۱۱۲,۸۷۶	۱۰۸,۵۹۲	۲۲۱,۴۶۸	۱۴۶,۴۰۶	۱۴۴,۰۷۲	۲۹۰,۴۷۸
۳۵-۳۹	۱۰۲,۱۹۵	۹۶,۹۲۹	۱۹۹,۱۲۴	۱۱۱,۹۰۳	۱۰۷,۷۷۴	۲۱۹,۶۷۷
۴۰-۴۴	۸۳,۳۶۱	۷۷,۹۱۰	۱۶۱,۲۷۱	۱۰۰,۹۸۶	۹۵,۹۱۸	۱۹۶,۹۰۴
۴۵-۴۹	۷۱,۹۸۷	۶۵,۸۸۴	۱۳۷,۸۷۱	۸۱,۸۲۶	۷۶,۷۰۱	۱۵۸,۵۲۷
۵۰-۵۴	۵۶,۶۲۴	۵۱,۷۷۰	۱۰۸,۳۹۴	۶۹,۸۳۵	۶۴,۳۲۹	۱۳۴,۱۶۴
۵۵-۵۹	۳۴,۸۵۱	۳۴,۶۸۲	۶۹,۵۳۳	۵۳,۸۸۳	۴۹,۹۱۶	۱۰۳,۷۹۹
۶۰-۶۴	۲۲,۰۱۰	۲۳,۳۰۸	۴۵,۳۱۸	۳۲,۱۷۷	۳۲,۷۴۸	۶۴,۹۲۵
۶۵-۶۹	۱۹,۴۴۸	۱۷,۴۶۶	۳۶,۹۱۴	۱۹,۴۰۷	۲۱,۱۹۶	۴۰,۶۰۳
۷۰-۷۴	۱۷,۱۷۸	۱۵,۳۸۰	۳۲,۵۵۸	۱۵,۹۱۱	۱۴,۸۵۱	۳۰,۷۶۲
۷۵-۷۹	۱۱,۱۸۲	۹,۶۳۹	۲۰,۸۲۱	۱۲,۳۴۲	۱۱,۵۸۰	۲۳,۹۲۲
۸۰+	۸,۱۰۹	۹,۰۷۱	۱۷,۱۸۰	۹,۴۶۰	۹,۵۳۱	۱۸,۹۹۱
جمع	۱,۴۶۵,۷۶۰	۱,۴۰۷,۸۰۴	۲,۸۷۳,۵۶۴	۱,۵۹۴,۵۴۷	۱,۵۳۵,۲۷۲	۳,۱۲۹,۸۱۹
میان‌سن	۲۳.۸	۲۳.۸	۲۳.۸	۲۶.۳	۲۶.۴	۲۶.۴
خلاصه جدول						
کمتر از ۱۵ ساله	۳۸۹,۱۳۴	۳۶۹,۰۳۴	۷۵۸,۱۶۸	۴۰۲,۶۸۵	۳۸۱,۷۲۰	۷۸۴,۴۰۵
۱۵-۴۹	۹۰۷,۲۲۴	۸۷۷,۴۵۴	۱,۷۸۴,۶۷۸	۹۷۸,۸۴۷	۹۴۹,۴۰۲	۱,۹۲۸,۲۵۰
۵۰-۵۹	۹۱,۴۷۵	۸۶,۴۵۲	۱۷۷,۹۲۷	۱۲۳,۷۱۹	۱۱۴,۲۴۴	۲۳۷,۹۶۳
۶۰+	۷۷,۹۲۷	۷۴,۸۶۴	۱۵۲,۷۹۱	۸۹,۲۹۶	۸۹,۹۰۶	۱۷۹,۲۰۲

جدول ۳-۲۱- پیش‌بینی شهری جمعیت استان خوزستان در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۴۰۰ با اعمال موازنه مهاجرتی

سن	۱۳۹۵			۱۴۰۰		
	مرد	زن	مرد و زن	مرد	زن	مرد و زن
۰-۴	۱۷۶,۸۷۸	۱۶۷,۱۶۷	۳۴۴,۰۴۵	۱۶۵,۳۷۷	۱۵۵,۵۴۹	۳۲۰,۹۲۵
۵-۹	۱۶۵,۱۶۶	۱۵۶,۴۵۸	۳۲۱,۶۲۵	۱۷۶,۴۰۴	۱۶۶,۷۴۵	۳۴۳,۱۴۹
۱۰-۱۴	۱۱۸,۹۶۱	۱۱۲,۶۷۷	۲۳۱,۶۳۷	۱۶۴,۸۶۴	۱۵۶,۲۵۳	۳۲۱,۱۱۷
۱۵-۱۹	۱۱۷,۲۹۶	۱۱۱,۷۰۷	۲۲۹,۰۰۳	۱۱۸,۶۲۶	۱۱۲,۵۰۳	۲۳۱,۱۳۰
۲۰-۲۴	۱۵۰,۰۵۶	۱۴۲,۸۶۵	۲۹۲,۹۲۰	۱۱۶,۷۴۱	۱۱۱,۴۴۲	۲۲۸,۱۸۳
۲۵-۲۹	۱۹۲,۰۸۵	۱۸۶,۳۵۲	۳۷۸,۴۳۷	۱۴۹,۲۰۲	۱۴۲,۴۲۷	۲۹۱,۶۲۹
۳۰-۳۴	۱۹۲,۲۶۰	۱۹۳,۶۳۴	۳۸۵,۸۹۴	۱۹۰,۹۳۶	۱۸۵,۶۳۶	۳۷۶,۵۷۲
۳۵-۳۹	۱۴۵,۲۶۴	۱۴۳,۱۴۴	۲۸۸,۴۰۸	۱۹۰,۸۹۷	۱۹۲,۶۰۰	۳۸۳,۴۹۷
۴۰-۴۴	۱۱۰,۷۱۷	۱۰۶,۷۸۴	۲۱۷,۵۰۱	۱۴۳,۷۸۶	۱۴۲,۰۰۷	۲۸۵,۷۹۳
۴۵-۴۹	۹۹,۳۱۴	۹۴,۵۷۷	۱۹۳,۸۹۱	۱۰۸,۹۳۱	۱۰۵,۴۵۸	۲۱۴,۳۸۹
۵۰-۵۴	۷۹,۵۹۴	۷۵,۰۵۳	۱۵۴,۶۴۷	۹۶,۶۷۴	۹۲,۷۴۸	۱۸۹,۴۲۲
۵۵-۵۹	۶۶,۷۲۳	۶۲,۲۲۵	۱۲۸,۹۴۸	۷۶,۱۷۲	۷۲,۸۳۷	۱۴۹,۰۰۹
۶۰-۶۴	۵۰,۰۴۶	۴۷,۳۶۶	۹۷,۴۱۲	۶۲,۱۷۷	۵۹,۳۴۴	۱۲۱,۵۲۱
۶۵-۶۹	۲۸,۶۴۱	۳۰,۰۲۴	۵۸,۶۶۴	۴۴,۷۲۹	۴۳,۷۸۷	۸۸,۵۱۵
۷۰-۷۴	۱۶,۱۰۰	۱۸,۲۵۰	۳۴,۳۵۰	۲۳,۸۹۸	۲۶,۱۸۰	۵۰,۰۷۸
۷۵-۷۹	۱۱,۶۵۵	۱۱,۳۸۵	۲۳,۰۴۰	۱۱,۹۰۸	۱۴,۲۴۶	۲۶,۱۵۴
۸۰+	۱۰,۸۸۰	۱۱,۱۴۷	۲۲,۰۲۷	۱۱,۳۶۰	۱۱,۹۰۷	۲۳,۲۶۷
جمع	۱,۷۳۱,۶۳۵	۱,۶۷۰,۸۱۲	۳,۴۰۲,۴۴۷	۱,۸۵۲,۶۸۰	۱,۷۹۱,۶۶۹	۳,۶۴۴,۳۴۹
میانه سنی	۲۸.۶	۲۸.۹	۲۸.۷	۳۰.۹	۳۱.۴	۳۱.۱
خلاصه جدول						
کمتر از ۱۵ ساله	۴۶۱,۰۰۵	۴۳۶,۳۰۲	۸۹۷,۳۰۶	۵۰۶,۶۴۵	۴۷۸,۵۴۷	۹۸۵,۱۹۲
۱۵-۴۹	۱,۰۰۶,۹۹۱	۹۷۹,۰۶۲	۱,۹۸۶,۰۵۳	۱,۰۱۹,۱۱۹	۹۹۲,۰۷۳	۲,۰۱۱,۱۹۲
۵۰-۵۹	۱۴۶,۳۱۷	۱۳۷,۲۷۷	۲۸۳,۵۹۴	۱۷۲,۸۴۶	۱۶۵,۵۸۵	۳۳۸,۴۳۱
۶۰+	۱۱۷,۳۲۲	۱۱۸,۱۷۱	۲۳۵,۴۹۳	۱۵۴,۰۷۱	۱۵۵,۴۶۴	۳۰۹,۵۳۵

جدول ۳-۲۲- پیش‌بینی جمعیت شهری سال ۱۴۰۵ استان خوزستان با اعمال موازنه مهاجرتی

۱۴۰۵			
سن	مرد	زن	مرد و زن
۰-۴	۱۴۴,۰۸۳	۱۳۵,۳۸۰	۲۷۹,۴۶۳
۵-۹	۱۶۵,۰۶۷	۱۵۵,۲۱۳	۳۲۰,۲۸۰
۱۰-۱۴	۱۷۶,۱۷۳	۱۶۶,۵۵۰	۳۴۲,۷۲۳
۱۵-۱۹	۱۶۴,۴۴۲	۱۵۶,۰۳۱	۳۲۰,۴۷۳
۲۰-۲۴	۱۱۸,۰۸۸	۱۱۲,۲۵۷	۲۳۰,۳۴۵
۲۵-۲۹	۱۱۶,۱۰۵	۱۱۱,۱۳۶	۲۲۷,۲۴۰
۳۰-۳۴	۱۴۸,۳۴۴	۱۴۱,۹۴۲	۲۹۰,۲۸۶
۳۵-۳۹	۱۸۹,۶۷۶	۱۸۴,۷۴۳	۳۷۴,۴۱۹
۴۰-۴۴	۱۸۹,۰۷۶	۱۹۱,۲۱۵	۳۸۰,۲۹۱
۴۵-۴۹	۱۴۱,۶۲۳	۱۴۰,۴۱۰	۲۸۲,۰۳۳
۵۰-۵۴	۱۰۶,۲۴۰	۱۰۳,۶۰۹	۲۰۹,۸۴۹
۵۵-۵۹	۹۲,۸۵۲	۹۰,۲۷۲	۱۸۳,۱۲۳
۶۰-۶۴	۷۱,۴۶۶	۶۹,۷۹۶	۱۴۱,۲۶۲
۶۵-۶۹	۵۶,۱۶۱	۵۵,۳۱۲	۱۱۱,۴۷۳
۷۰-۷۴	۳۷,۹۳۶	۳۸,۷۳۷	۷۶,۶۷۴
۷۵-۷۹	۱۸,۰۹۶	۲۰,۹۴۴	۳۹,۰۳۹
۸۰+	۱۲,۱۷۶	۱۴,۶۶۱	۲۶,۸۳۷
جمع	۱,۹۴۷,۶۰۴	۱,۸۸۸,۲۰۷	۳,۸۳۵,۸۱۱
میان‌ه سنی	۳۳	۳۳.۸	۳۳.۴
خلاصه جدول			
کمتر از ۱۵ ساله	۴۸۵,۳۲۳	۴۵۷,۱۴۳	۹۴۲,۴۶۶
۱۵-۴۹	۱,۰۶۷,۳۵۴	۱,۰۳۷,۷۳۴	۲,۱۰۵,۰۸۷
۵۰-۵۹	۱۹۹,۰۹۲	۱۹۳,۸۸۱	۳۹۲,۹۷۲
۶۰+	۱۹۵,۸۳۵	۱۹۹,۴۵۰	۳۹۵,۲۸۶

۳-۴-۲- پیش‌بینی جمعیت روستایی با دخالت دادن مهاجرت‌ها

ارقام پیش‌بینی جمعیت روستایی را با دخالت مهاجرت‌ها، می‌توان از تفاضل جمعیت‌های پیش‌بینی شده شهری از جمعیت‌های پیش‌بینی شده جمعیت استان به دست آورد.

فصل چهارم
یافته‌های سرشماری سال ۱۳۹۰

۴-۱- تغییرات جمعیتی خوزستان در فاصله سال‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰

گرچه داده‌های سرشماری ۱۳۹۰ را نمی‌توان دقیقاً با سرشماری سال ۱۳۸۵ مقایسه کرد که در آن نحوه جمع‌آوری و احتساب جمعیت خانوارهای غایب به گونه‌ای دیگر انجام شده و کمک‌گیری از سایر فایل‌های در اختیار مرکز آمار ایران انجامیده است با این همه مقایسه داده‌های این دو سرشماری به نتایج زیر انجامیده است.

۴-۱-۱- جمعیت در محدوده تقسیمات شهرستانی استان

در فاصله این دو سرشماری تعداد شهرستان‌های استان از ۲۰ در سال ۱۳۸۵ به ۲۴ در سال ۱۳۹۰ افزایش یافته و بعد از سال ۱۳۹۰ تا پایان تیر ماه ۱۳۹۲ سه شهرستان دیگر شامل حمیدیه، کارون و آغاچاری به تعداد شهرستان‌های استان افزوده شده است که دو شهرستان اول از شهرستان اهواز و شهرستان آغاچاری از امیدیه جدا شده است. به این ترتیب با احتساب شهرستان باوی که آن هم از اهواز منفک شده است تعداد شهرستان‌های استان به ۲۷ رسیده است. اما چون از سال ۱۳۹۰ به بعد آمارگیری خاص جمعیتی صورت نگرفته و اطلاعاتی برای جمعیت تک تک شهرستان‌های استان در سال ۱۳۹۲ وجود ندارد از این رو مقایسه ارقام جمعیتی شهرستان‌های استان به داده‌های دو سرشماری ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ محدود می‌شود و برای دقت در این محاسبه محدوده‌های سال ۱۳۹۰ مقیاس مقایسه قرار می‌گیرد.

جدول ۴-۱ ارقام جمعیتی ساکن در مقیاس‌های شهری، روستایی و کل شهرستان‌های سال ۱۳۹۰ استان و سوابق جمعیتی همان محدوده‌ها را به تفکیک کل، شهری و روستایی و میزان‌های رشد سالانه جمعیتی آن‌ها در این فاصله نشان می‌دهد. مشاهده می‌شود کل جمعیت استان بدون احتساب جمعیت غیرساکن در سال ۱۳۹۰ برابر با ۴,۵۱۹,۷۱۹ نفر گزارش شده است، (جدول ۴-۱)، که با در نظر گرفتن ۱۲ هزار نفر جمعیت غیر ساکن، جمعیت استان برابر با ۴,۵۳۱,۷۲۰ نفر می‌باشد، (جدول ۴-۳)

جدول ۴-۱- سوابق جمعیتی شهرستان‌های سال ۱۳۹۰ استان خوزستان و میزان‌های رشد جمعیتی آن‌ها به تفکیک

شهری و روستایی از ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰ (بدون احتساب جمعیت غیر ساکن)

شهرستان	شهری			روستایی			شهرستان		
	جمعیت ۱۳۸۵ (نفر)	جمعیت ۱۳۹۰ (نفر)	متوسط رشد سالانه (درصد)	جمعیت ۱۳۸۵ (نفر)	جمعیت ۱۳۹۰ (نفر)	متوسط رشد سالانه (درصد)	جمعیت ۱۳۸۵ (نفر)	جمعیت ۱۳۹۰ (نفر)	متوسط رشد سالانه (درصد)
هویزه	۱۸,۴۲۱	۱۹,۸۴۴	۱.۵۰	۱۳,۸۷۵	۱۴,۴۶۸	۰.۸۴	۳۲,۲۹۶	۳۴,۳۱۲	۱.۲۲
اهواز	۱,۰۰۷,۶۱۵	۱,۱۳۳,۰۰۳	۲.۳۷	۲۴۸,۹۸۵	۲۶۲,۱۸۱	۱.۰۴	۱,۲۵۶,۶۰۰	۱,۳۹۵,۱۸۴	۲.۱۱
آبادان	۲۲۹,۵۴۴	۲۲۸,۹۰۵	-۰.۰۶	۴۷,۷۱۷	۴۲,۵۷۹	-۲.۲۵	۲۷۷,۲۶۱	۲۷۱,۴۸۴	-۰.۴۲
امیدیه	۶۰,۶۲۰	۶۲,۸۶۲	۰.۷۳	۲۵,۵۸۱	۲۷,۵۵۸	۱.۵۰	۸۶,۲۰۱	۹۰,۴۲۰	۰.۹۶
اندیکا	۹۱۵	۲,۲۷۲	۱۹.۹۵	۴۸,۸۱۳	۴۸,۴۳۱	-۰.۱۶	۴۹,۷۲۸	۵۰,۷۰۳	۰.۳۹
اندیمشک	۱۲۲,۱۱۲	۱۲۸,۷۷۴	۱.۰۷	۳۴,۴۹۶	۳۴,۹۸۵	۰.۲۸	۱۵۶,۶۰۸	۱۶۳,۷۵۹	۰.۹۰
ایذه	۱۰۸,۲۳۲	۱۲۲,۰۱۳	۲.۴۳	۸۶,۷۸۶	۸۱,۵۸۱	-۱.۲۳	۱۹۵,۰۱۸	۲۰۳,۵۹۴	۰.۸۶
باغملک	۳۵,۵۸۰	۴۳,۵۸۲	۴.۱۴	۶۸,۵۹۸	۶۳,۸۰۸	-۱.۴۴	۱۰۴,۱۷۸	۱۰۷,۳۹۰	۰.۶۱
باوی	۵۱,۸۴۶	۵۴,۸۸۶	۱.۱۵	۲۹,۶۲۲	۳۴,۲۷۴	۲.۹۶	۸۱,۴۶۸	۸۹,۱۶۰	۱.۸۲
بندر ماهشهر	۱۹۷,۴۶۶	۲۵۷,۲۷۳	۵.۴۳	۵۵,۱۲۱	۲۰,۷۶۴	-۱۷.۷۴	۲۵۲,۵۸۷	۲۷۸,۰۳۷	۱.۹۴
بهبهان	۱۱۹,۴۲۰	۱۲۶,۳۰۴	۱.۱۳	۵۵,۷۳۱	۵۳,۲۷۰	-۰.۹۰	۱۷۵,۱۵۱	۱۷۹,۵۷۴	۰.۵۰
خرمشهر	۱۲۷,۰۶۹	۱۳۰,۷۰۷	۰.۵۷	۳۰,۴۸۶	۳۲,۹۹۴	۱.۵۹	۱۵۷,۵۵۵	۱۶۳,۷۰۱	۰.۷۷
دزفول	۲۶۵,۳۵۴	۲۸۷,۳۴۳	۱.۶۰	۱۳۰,۲۶۲	۱۳۱,۴۶۵	۰.۱۸	۳۹۵,۶۱۶	۴۱۸,۸۰۸	۱.۱۵
دشت آزادگان	۵۱,۳۴۶	۵۱,۷۲۷	۰.۱۵	۴۵,۲۹۵	۴۸,۱۰۴	۱.۲۱	۹۶,۶۴۱	۹۹,۸۳۱	۰.۶۵
رامشیر	۲۴,۸۰۸	۲۴,۸۰۱	-۰.۰۱	۲۶,۲۷۳	۲۴,۱۴۲	-۱.۶۸	۵۱,۰۸۱	۴۸,۹۴۳	-۰.۸۵
رامهرمز	۵۰,۷۷۷	۶۹,۸۶۹	۶.۵۹	۴۸,۴۲۳	۳۵,۰۱۳	-۶.۲۸	۹۹,۲۰۰	۱۰۴,۸۸۲	۱.۱۲
شادگان	۴۹,۱۷۱	۵۸,۵۴۵	۳.۵۵	۸۹,۷۴۴	۹۴,۸۱۰	۱.۱۰	۱۳۸,۹۱۵	۱۵۳,۳۵۵	۲.۰۰
شوش	۶۸,۰۹۶	۸۶,۹۷۶	۵.۰۲	۱۲۳,۰۶۸	۱۱۵,۰۲۸	-۱.۳۴	۱۹۱,۱۶۴	۲۰۲,۰۰۴	۱.۱۱
شستر	۹۶,۷۳۲	۱۲۰,۶۸۷	۴.۵۲	۸۸,۸۹۲	۷۰,۳۱۷	-۴.۵۸	۱۸۵,۶۲۴	۱۹۱,۰۰۴	۰.۵۷
گتوند	۲۱,۵۴۷	۴۳,۸۸۱	۱۵.۲۹	۳۷,۲۴۲	۲۰,۲۳۸	-۱۱.۴۸	۵۸,۷۸۹	۶۴,۱۱۹	۱.۷۵
لالی	۱۶,۴۸۵	۱۷,۷۴۵	۱.۴۸	۱۹,۴۵۶	۱۹,۴۵۴	۰.۰۰	۳۵,۹۱۴	۳۷,۱۹۹	۰.۷۱
مسجد سیمان	۱۰۸,۶۸۲	۱۰۳,۳۶۹	-۱.۰۰	۱۱,۸۱۰	۹,۱۴۹	-۴.۹۸	۱۲۰,۴۹۲	۱۱۲,۵۱۸	-۱.۳۶
هفتگل	۱۵,۲۶۱	۱۴,۸۷۷	-۰.۵۱	۷,۹۲۹	۷,۴۲۱	-۱.۳۲	۲۳,۱۹۰	۲۲,۲۹۸	-۰.۷۸
هندیجان	۲۶,۴۹۲	۲۸,۲۰۶	۱.۲۶	۹,۷۴۱	۹,۲۳۴	-۱.۰۶	۳۶,۲۳۳	۳۷,۴۴۰	۰.۶۶
جمع	۲,۸۷۳,۵۹۱	۳,۲۱۸,۴۵۱	۲.۲۹	۱,۳۸۳,۹۴۶	۱,۳۰۱,۲۶۸	-۱.۲۲	۴,۲۵۷,۵۱۰	۴,۵۱۹,۷۱۹	۱.۲۰

۴-۱-۲- نرخ رشد جمعیت و تعداد خانوار

در این فاصله جمعیت ۲۰ شهرستان از شهرستان‌های استان رشد مثبت جمعیتی داشته و شهرستان‌های مسجد سلیمان، رامشیر، هفتگل و آبادان به ترتیب با منفی‌ترین میزان رشد جمعیتی مواجه بوده‌اند. بالاترین میزان‌های متوسط رشد سالانه با ۲.۱۱ درصد به شهرستان اهواز و سپس با ۲ درصد به شهرستان شادگان مربوط بوده است.

در هفت شهرستان از شهرستان‌های استان از جمله در بندر ماهشهر، باوی، گتوند، هویزه، دزفول، رامهرمز و شوش نرخ متوسط رشد سالانه بین ۱ تا ۲ درصد و در ۹ شهرستان امیدیه، اندیمشک، ایذه، خرمشهر، لالی، هندیجان، دشت آزادگان، باغملک، شوشتر این نرخ بین ۰/۵ تا ۱ درصد و در شهرستان‌های بهبهان و اندیکا کمترین نرخ رشد مثبت به ترتیب حدود ۰.۵ و ۰.۴ درصد بوده است.

متوسط میزان رشد سالانه جمعیت استان در این دوره ۱.۲ درصد بوده است. (جدول ۴-۲)

جدول ۴-۲- توزیع شهرستان‌های سال ۱۳۹۰ استان خوزستان بر حسب میزان‌های رشد جمعیت در فاصله ۱۳۸۵-۱۳۹۰

میزان رشد سالانه جمعیت (درصد)	تعداد شهرستان	نام شهرستان
+۲	۲	اهواز و شادگان
۱ تا ۲	۷	بندر ماهشهر، باوی، گتوند، هویزه، دزفول، رامهرمز و شوش
۰.۵ تا ۱	۹	امیدیه، اندیمشک، ایذه، خرمشهر، لالی، هندیجان، دشت آزادگان، باغملک، شوشتر
۰ تا ۰.۵	۲	بهبهان و اندیکا
رشد منفی	۴	مسجد سلیمان، رامشیر، هفتگل و آبادان
۱.۲	۲۴	استان

از نظر جمعیت شهری نیز به جز چهار شهرستان شهرستان مسجدسلیمان، هفتگل، آبادان و رامشیر بقیه شهرستان‌های استان رشد مثبت جمعیتی داشته‌اند و در برخی از آنها نظیر اندیکا (۱۹.۹۵ درصد)، گتوند (۱۵.۲۹ درصد) میزان‌های رشد جمعیت غیرعادی و در نقاط شهری شهرستان‌های رامهرمز با ۶.۵۹ درصد، بندر ماهشهر با ۵.۴۳ درصد، شوش با ۵.۰۲ درصد و شوشتر با ۴.۵۲ درصد و باغملک با ۴.۱۴ درصد بسیار بالاتر از متوسط رقم استانی (۲.۲۹) بوده است.

شهرستان‌های شادگان با ۳.۵۵ درصد، ایذه با ۲.۴۳ درصد و اهواز ۲.۳۷ ارقام نسبتاً بالایی داشته‌اند. و در سایر شهرستان‌ها میزان‌های رشد جمعیت شهری کمتر از رقم متوسط استانی بوده است.

در جمعیت روستایی استان، ۱۴ شهرستان با کاهش جمعیت مواجه بوده‌اند که در بین آنها این کاهش در شهرستان‌های بندر ماهشهر با منفی ۱۷.۷۴ درصد، گتوند با منفی ۱۱.۴۸ درصد، رامهرمز با منفی ۶.۲۸ درصد،

مسجدسلیمان با منفی ۴.۹۸ درصد، شوشتر با منفی ۴.۵۸ درصد، و آبادان با منفی ۲.۲۵ درصد بسیار شدید بوده است. در ۸ شهرستان دیگر رشد منفی بین منفی ۱.۶۸ درصد تا منفی ۰.۱۶ درصد قرار داشته است. مقایسه میزان‌های رشد جمعیت شهرستان‌های دارای رشد بالای جمعیت شهری و رشد منفی شدید جمعیت روستایی این نکته را به ذهن متبادر می‌سازد که تفاوت بسیار چشمگیر میزان‌های رشد جمعیت‌های شهری و روستایی این شهرستان‌ها، ناشی از مهاجرت‌های روستایی به نقاط شهری همان شهرستان‌ها و یا عواملی چون تبدیل روستاها به شهر و ادغام آنها در شهر بوده است. این جریان در مجموع میزان رشد سالانه جمعیت شهری استان را به ۲.۲۹ درصد در سال و جمعیت روستایی استان را به منفی ۱.۲۲ درصد در سال رسانده است که در شرایط پایین بودن میزان‌های باروری در مقیاس‌های شهرستانی و ثبات نسبی سطح مرگ و میر، تفاوت بسیار معنا داری است.

جدول ۳-۴، تعداد جمعیت و خانوارهای شهرستان‌های استان خوزستان را به تفکیک شهری و روستایی و جمعیت غیرساکن نشان می‌دهد. بر پایه این جدول بعد خانوار شهرستان‌های استان در سال ۱۳۹۰ در جدول ۴-۴ آورده شده است.

جدول ۳-۴ - جمعیت و تعداد خانوارهای شهرستان‌های سال ۱۳۹۰ استان خوزستان به تفکیک جنس - شهری، روستایی و غیرساکن

نام	کل جمعیت (نفر)	مرد (نفر)	زن (نفر)	خانوار
خوزستان	۴,۵۳۱,۷۲۰	۲,۲۸۶,۲۰۹	۲,۲۴۵,۵۱۱	۱,۱۱۳,۳۶۶
نقاط شهری	۳,۲۱۸,۴۵۱	۱,۶۱۹,۶۱۶	۱,۵۹۸,۸۳۵	۸۱۴,۷۹۴
نقاط روستایی	۱,۳۰۱,۲۶۸	۶۶۰,۳۷۱	۶۴۰,۸۹۷	۲۹۶,۰۲۴
غیر ساکن	۱۲,۰۰۱	۶,۲۲۲	۵,۷۷۹	۲,۵۴۸
آبادان	۲۷۱,۴۸۴	۱۳۵,۵۶۸	۱۳۵,۹۱۶	۶۹,۹۷۳
نقاط شهری	۲۲۸,۹۰۵	۱۱۴,۲۹۵	۱۱۴,۶۱۰	۵۹,۲۳۶
نقاط روستایی	۴۲,۵۷۹	۲۱,۲۷۳	۲۱,۳۰۶	۱۰,۷۳۷
غیر ساکن	۰	۰	۰	۰
امیدیه	۹۰,۴۲۰	۴۵,۵۰۹	۴۴,۹۱۱	۲۲,۷۴۵
نقاط شهری	۶۲,۸۶۲	۳۱,۷۱۱	۳۱,۱۵۱	۱۶,۰۶۳
نقاط روستایی	۲۷,۵۵۸	۱۳,۷۹۸	۱۳,۷۶۰	۶,۶۸۲
غیر ساکن	۰	۰	۰	۰
اندیکا	۵۰,۷۹۷	۲۵,۷۹۵	۲۵,۰۰۲	۱۰,۴۴۷
نقاط شهری	۲,۲۷۲	۱,۱۸۹	۱,۰۸۳	۵۰۳

ادامه جدول ۴-۳- جمعیت و تعداد خانوارهای شهرستان‌های سال ۱۳۹۰ استان خوزستان

به تفکیک جنس - شهری، روستایی و غیر ساکن

نام	کل جمعیت (نفر)	مرد (نفر)	زن (نفر)	خانوار
نقاط روستایی	۴۸,۴۳۱	۲۴,۵۵۹	۲۳,۸۷۲	۹,۹۲۲
غیر ساکن	۹۴	۴۷	۴۷	۲۲
اندیمشک	۱۶۷,۱۲۶	۸۵,۹۱۴	۸۱,۲۱۲	۴۲,۳۲۰
نقاط شهری	۱۲۸,۷۷۴	۶۵,۰۳۴	۶۳,۷۴۰	۳۳,۴۱۰
نقاط روستایی	۳۴,۹۸۵	۱۹,۰۷۳	۱۵,۹۱۲	۸,۱۴۳
غیر ساکن	۳,۳۶۷	۱,۸۰۷	۱,۵۶۰	۷۶۷
اهواز	۱,۳۹۵,۱۸۴	۷۰۱,۹۴۳	۶۹۳,۲۴۱	۳۵۲,۱۲۸
نقاط شهری	۱,۱۳۳,۰۰۳	۵۶۸,۹۸۸	۵۶۴,۰۱۵	۲۹۳,۰۰۲
نقاط روستایی	۲۶۲,۱۸۱	۱۳۲,۹۵۵	۱۲۹,۲۲۶	۵۹,۱۲۶
غیر ساکن	۰	۰	۰	۰
ایذه	۲۰۳,۶۲۱	۱۰۱,۱۱۱	۱۰۲,۵۱۰	۴۵,۱۱۳
نقاط شهری	۱۲۲,۰۱۳	۶۰,۴۵۷	۶۱,۵۵۶	۲۸,۰۷۸
نقاط روستایی	۸۱,۵۸۱	۴۰,۶۴۴	۴۰,۹۳۷	۱۷,۰۲۹
غیر ساکن	۲۷	۱۰	۱۷	۶
باغ ملک	۱۰۷,۴۵۰	۵۳,۶۱۰	۵۳,۸۴۰	۲۳,۹۹۱
نقاط شهری	۴۳,۵۸۲	۲۱,۸۸۹	۲۱,۶۹۳	۹,۹۱۹
نقاط روستایی	۶۳,۸۰۸	۳۱,۶۹۲	۳۲,۱۱۶	۱۴,۰۶۱
غیر ساکن	۶۰	۲۹	۳۱	۱۱
باوی	۸۹,۱۶۰	۴۵,۲۹۱	۴۳,۸۶۹	۲۱,۳۱۴
نقاط شهری	۵۴,۸۸۶	۲۷,۴۹۱	۲۷,۳۹۵	۱۳,۳۹۶
نقاط روستایی	۳۴,۲۷۴	۱۷,۸۰۰	۱۶,۴۷۴	۷,۹۱۸
غیر ساکن	۰	۰	۰	۰
بندر ماهشهر	۲۷۸,۰۳۷	۱۴۰,۲۴۳	۱۳۷,۷۹۴	۶۹,۵۵۴
نقاط شهری	۲۵۷۲۷۳	۱۲۹۵۵۷	۱۲۷۷۱۶	۶۴۸۰۶
نقاط روستایی	۲۰۷۶۴	۱۰۶۸۶	۱۰۰۷۸	۴۷۴۸
غیر ساکن	۰	۰	۰	۰
بهبهان	۱۷۹,۷۰۳	۹۰,۵۹۱	۸۹,۱۱۲	۴۷,۶۵۴
نقاط شهری	۱۲۶,۳۰۴	۶۳,۵۵۹	۶۲,۷۴۵	۳۴,۳۳۴
نقاط روستایی	۵۳,۲۷۰	۲۶,۹۶۱	۲۶,۳۰۹	۱۳,۲۹۴
غیر ساکن	۱۲۹	۷۱	۵۸	۲۶

ادامه جدول ۴-۳- جمعیت و تعداد خانوارهای شهرستان‌های سال ۱۳۹۰ استان خوزستان

به تفکیک جنس - شهری، روستایی و غیر ساکن

نام	کل جمعیت (نفر)	مرد (نفر)	زن (نفر)	خانوار
خرمشهر	۱۶۳,۷۰۱	۸۰,۸۷۵	۸۲,۸۲۶	۴۲,۱۸۷
نقاط شهری	۱۳۰,۷۰۷	۶۴,۴۴۵	۶۶,۲۶۲	۳۳,۹۵۷
نقاط روستایی	۳۲,۹۹۴	۱۶,۴۳۰	۱۶,۵۶۴	۸,۲۳۰
غیر ساکن	۰	۰	۰	۰
دزفول	۴۲۳,۵۵۲	۲۱۸,۹۱۱	۲۰۴,۶۴۱	۱۰۷,۸۲۱
نقاط شهری	۲۸۷,۳۴۳	۱۴۸,۴۷۹	۱۳۸,۸۶۴	۷۵,۹۹۵
نقاط روستایی	۱۳۱,۴۶۵	۶۷,۹۸۰	۶۳,۴۸۵	۳۰,۸۳۱
غیر ساکن	۴,۷۴۴	۲,۴۵۲	۲,۲۹۲	۹۹۵
دشت‌آزادگان	۹۹,۸۳۱	۵۰,۰۳۸	۴۹,۷۹۳	۲۲,۳۴۲
نقاط شهری	۵۱,۷۲۷	۲۵,۸۵۷	۲۵,۸۷۰	۱۱,۴۸۲
نقاط روستایی	۴۸,۱۰۴	۲۴,۱۸۱	۲۳,۹۲۳	۱۰,۸۶۰
غیر ساکن	۰	۰	۰	۰
رامشیر	۴۸,۹۴۳	۲۴,۷۱۷	۲۴,۲۲۶	۱۱,۳۹۳
نقاط شهری	۲۴,۸۰۱	۱۲,۳۰۷	۱۲,۴۹۴	۵,۶۱۶
نقاط روستایی	۲۴,۱۴۲	۱۲,۴۱۰	۱۱,۷۳۲	۵,۷۷۷
غیر ساکن	۰	۰	۰	۰
رامهرمز	۱۰۵,۴۱۸	۵۳,۱۰۱	۵۲,۳۱۷	۲۵,۳۵۰
نقاط شهری	۶۹,۸۶۹	۳۵,۵۰۶	۳۴,۳۶۳	۱۷,۰۴۶
نقاط روستایی	۳۵,۰۱۳	۱۷,۳۳۰	۱۷,۶۸۳	۸,۱۹۵
غیر ساکن	۵۳۶	۲۶۵	۲۷۱	۱۰۹
شادگان	۱۵۳,۳۵۵	۷۶,۹۶۱	۷۶,۳۹۲	۳۴,۶۲۰
نقاط شهری	۵۸,۵۴۵	۲۹,۳۴۲	۲۹,۲۰۳	۱۳,۴۲۶
نقاط روستایی	۹۴,۸۱۰	۴۷,۶۱۹	۴۷,۱۹۱	۲۱,۱۹۴
غیر ساکن	۰	۰	۰	۰
شوش	۲۰۲,۷۶۲	۱۰۲,۰۳۳	۱۰۰,۷۲۹	۴۷,۳۱۷
نقاط شهری	۸۶,۹۷۶	۴۳,۸۹۶	۴۳,۰۸۰	۲۱,۱۱۱
نقاط روستایی	۱۱۵,۰۲۸	۵۷,۷۵۲	۵۷,۲۷۶	۲۶,۰۵۷
غیر ساکن	۷۵۸	۳۸۵	۳۷۳	۱۴۹
شوشتر	۱۹۱,۴۴۴	۹۷,۵۱۲	۹۳,۹۳۲	۴۵,۴۰۰

ادامه جدول ۴-۳- جمعیت و تعداد خانوارهای شهرستان‌های سال ۱۳۹۰ استان خوزستان به تفکیک جنس - شهری، روستایی

و غیر ساکن

نام	کل جمعیت (نفر)	مرد (نفر)	زن (نفر)	خانوار
نقاط شهری	۱۲۰,۶۸۷	۶۰,۷۲۶	۵۹,۹۶۱	۲۹,۵۱۸
نقاط روستایی	۷۰,۳۱۷	۳۶,۵۶۶	۳۳,۷۵۱	۱۵,۷۹۴
غیر ساکن	۴۴۰	۲۲۰	۲۲۰	۸۸
گتوند	۶۴,۹۵۱	۳۳,۳۲۲	۳۱,۶۲۹	۱۴,۹۸۶
نقاط شهری	۴۳,۸۸۱	۲۲,۴۶۶	۲۱,۴۱۵	۱۰,۳۵۷
نقاط روستایی	۲۰,۲۳۸	۱۰,۴۲۱	۹,۸۱۷	۴,۴۵۵
غیر ساکن	۸۳۲	۴۳۵	۳۹۷	۱۷۴
لالی	۳۷,۳۸۱	۱۹,۰۵۰	۱۸,۳۳۱	۷,۹۷۰
نقاط شهری	۱۷,۷۴۵	۹,۰۸۲	۸,۶۶۳	۴,۱۰۶
نقاط روستایی	۱۹,۴۵۴	۹,۸۸۰	۹,۵۷۴	۳,۸۲۹
غیر ساکن	۱۸۲	۸۸	۹۴	۳۵
مسجدسلیمان	۱۱۳,۲۵۷	۵۶,۷۸۳	۵۶,۴۷۴	۲۶,۸۲۱
نقاط شهری	۱۰۳,۳۶۹	۵۱,۸۵۲	۵۱,۵۱۷	۲۴,۵۷۷
نقاط روستایی	۹,۱۴۹	۴,۵۶۷	۴,۵۸۲	۲,۰۹۲
غیر ساکن	۷۳۹	۳۶۴	۳۷۵	۱۵۲
هفتگل	۲۲,۳۹۱	۱۱,۱۸۴	۱۱,۲۰۷	۵,۳۹۹
نقاط شهری	۱۴,۸۷۷	۷,۴۲۴	۷,۴۵۳	۳,۷۰۶
نقاط روستایی	۷,۴۲۱	۳,۷۱۱	۳,۷۱۰	۱,۶۷۹
غیر ساکن	۹۳	۴۹	۴۴	۱۴
هندیجان	۳۷,۴۴۰	۱۸,۶۹۸	۱۸,۷۴۲	۸,۸۷۸
نقاط شهری	۲۸,۲۰۶	۱۴,۱۷۱	۱۴,۰۳۵	۶,۵۵۲
نقاط روستایی	۹,۲۳۴	۴,۵۲۷	۴,۷۰۷	۲,۳۲۶
غیر ساکن	۰	۰	۰	۰
هویزه	۳۴,۳۱۲	۱۷,۴۴۹	۱۶,۸۶۳	۷,۶۴۳
نقاط شهری	۱۹,۸۴۴	۹,۸۹۳	۹,۹۵۱	۴,۵۹۸
نقاط روستایی	۱۴,۴۶۸	۷,۵۵۶	۶,۹۱۲	۳,۰۴۵
غیر ساکن	۰	۰	۰	۰

بعد خانوارهای شهری و روستایی شهرستان‌های استان در سال ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ در جدول ۴-۴ منعکس شده است. مقایسه ارقام سال‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ به رغم ایجاد چند شهرستان کوچک عمدتاً از شهرستان اهواز که تأثیر چندانی در ابعاد خانوار آن شهرستان بر جای نمی‌گذارد نشان دهنده کاهش بسیار محسوس این شاخص

هم در سطح استان و هم در سطح شهرستان‌های تشکیل دهنده آن بوده و نشانه گذار محسوس‌تر باروری از سطوح بالا به پایین است. کاهش بعد خانوار در یک دوره ۵ ساله در حد ۱ تا ۱.۵ نفر (در کل استان و شهرستان‌های اندیمشک، خرمشهر، دشت‌آزادگان، رامشیر، شادگان، شوش و لالی) نشانه تغییر بنیادی در ترکیب خانوار بر حسب تعداد افراد است کمترین کاهش در این زمینه در حد ۰.۷ نفر خود کاهش بسیار بالا محسوب می‌شود.

جدول ۴-۴- بعد خانوارهای شهرستان‌های استان خوزستان به تفکیک شهری، روستایی در سال‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰- نفر

نام	۱۳۹۰			۱۳۸۵		
	کل	شهری	روستایی	غیرساکن	کل	شهری
خوزستان	۴.۰۷	۳.۹۵	۴.۴۰	۵.۱۰	۴.۹۳	۴.۷۰
آبادان	۳.۸۸	۳.۸۶	۳.۹۷	۰	۴.۷۰	۴.۵۹
امیدیه	۳.۹۸	۳.۹۱	۵.۶۲	۰	۴.۹۰	۴.۸۱
اندیکا	۴.۸۶	۴.۵۲	۴.۸۸	۴.۲۷	*	*
اندیمشک	۳.۹۵	۳.۸۵	۴.۳۰	۴.۳۹	۵.۱۸	۴.۶۰
اهواز	۳.۹۶	۳.۸۷	۴.۴۳	۰	۴.۷۸	۴.۷۰
ایذه	۴.۵۱	۴.۳۵	۴.۷۹	۴.۵۰	۵.۴۰	۵.۲۰
باغملک	۴.۴۷	۴.۳۹	۴.۵۴	۵.۴۵	۵.۲۵	۵.۰۳
باوی	۴.۱۸	۴.۱۰	۴.۳۳	۰	*	*
بندر ماهشهر	۴.۰۰	۳.۹۷	۴.۳۷	۰	۴.۷۲	۴.۶۱
بهبهان	۳.۷۷	۳.۶۸	۴.۰۱	۴.۹۶	۴.۴۲	۴.۲۳
خرمشهر	۳.۸۸	۳.۸۵	۴.۰۱	۰	۴.۸۳	۴.۷۶
دزفول	۳.۹۳	۳.۷۸	۴.۲۶	۰.۴۸	۴.۵۴	۴.۲۶
دشت‌آزادگان	۴.۴۷	۴.۵۱	۴.۴۳	۰	۵.۸۴	۵.۶۷
رامشیر	۴.۳۰	۴.۴۲	۴.۱۸	۰	۵.۴۹	۵.۳۸
رامهرمز	۴.۱۶	۴.۱۰	۴.۲۷	۴.۹۲	۴.۸۳	۴.۶۷
شادگان	۴.۴۳	۴.۳۶	۴.۴۷	۰	۵.۸۳	۵.۷۱
شوش	۴.۲۹	۴.۱۲	۴.۴۱	۵.۰۹	۵.۷۴	۵.۱۷
شوشتر	۴.۲۲	۴.۰۹	۴.۴۵	۲.۷۳	۴.۹۳	۴.۴۹
گتوند	۴.۳۳	۴.۲۴	۴.۵۴	۴.۷۸	۵.۱۴	۴.۸۷
لالی	۴.۶۹	۴.۳۲	۵.۰۸	۵.۲۰	۵.۶۶	۵.۴۰
مسجد سیمان	۴.۲۲	۴.۲۱	۴.۳۷	۴.۸۶	۵.۰۸	۴.۸۵
هفتگل	۴.۱۵	۴.۰۱	۴.۴۳	۶.۶۴	*	*
هندیجان	۴.۲۲	۴.۳۰	۳.۹۷	۰	۵	۴.۹۷
هویزه	۴.۴۹	۴.۳۲	۴.۷۵	۰	*	*

* این شهرستان‌ها در سال ۱۳۸۵ جزو شهرستان‌های دیگر بوده‌اند.

۴-۱-۳- ترکیب سنی و جنسی جمعیت

۴-۱-۳-۱- نسبت جنسی

نسبت جنسی جمعیت استان در سال ۱۳۹۰ برابر ۱۰۱.۲ نفر مرد به ازای ۱۰۰ نفر زن بوده است این نسبت از رقم طبیعی معمول در مطالعات جمعیتی (۱۰۵) کمی کمتر است ولی در محدوده قابل قبولی از نظر ساختار جنسی مناسب قرار دارد. پایین بودن نسبت جنسی استان را می‌توان به مهاجرت و آثار جنگ تحمیلی نسبت داد و این نکته‌ای بود که از روی داده‌های سرشماری سال ۱۳۸۵ نیز مستفاد می‌شد. تغییرات نسبت جنسی جمعیت استان بر حسب گروه‌های سنی در سال ۱۳۹۰ بین حداقل ۸۶.۴ و حداکثر ۱۰۴.۱ قرار داشته است کرانه بالای این نسبت در گروه سنی ۵۰-۵۴ ساله به رقم طبیعی نسبت جنسی نزدیک‌تر بوده لیکن در گروه‌های سنی ۲۰-۲۴ و ۲۵-۲۹ کمتر از یک بوده است. این نسبت در گروه سنی ۶۰-۶۴ ساله نیز در کمترین حد خود در گروه‌های سنی پنج‌ساله قرار داشته و پایین بودن آن در سنین بالا را می‌توان به بالا بودن امید زندگی زنان در مقایسه با مردان نسبت داد. از نظر کلی تغییرات نسبت جنسی جمعیت استان در فاصله سال‌های ۱۳۸۵-۱۳۹۰ به دور از الگوی قابل تصور از نظر جمعیت شناسی نبوده است.

تغییرات این شاخص در سطح شهرستان‌های استان و جمعیت‌های شهری و روستایی آنها نیز دور از الگوی استانی نبوده است. حداکثر نسبت جنسی بر حسب شهرستان با ۱۰۷ به شهرستان دزفول تعلق داشته که کمی بالاتر از حد طبیعی (۱۰۵) است و حداقل آن ۹۷.۶ مربوط به شهرستان خرمشهر بوده است. که در معرض بیشترین ضایعات جنگ تحمیلی قرار داشته است. نسبت جنسی در دو شهرستان ۱۰۵ و در ۱۵ شهرستان بین ۱۰۰.۶ و ۱۰۳.۹ بوده است که می‌توان آنها را نسبت جنسی متعادل محسوب داشت. (جدول ۴-۵)

تغییرات نسبت جنسی جمعیت‌های شهری شهرستان‌ها بین ۱۰۹.۸ در اندیکا و ۹۷.۳ در خرمشهر قرار داشته و نقاط شهری ۱۴ شهرستان نیز ارقامی نزدیک به نسبت جنسی طبیعی داشته‌اند که نشان دهنده ترکیب جنسی متعادل‌تر جمعیت نقاط شهری آن شهرستان‌ها بوده است. (جدول ۴-۶)

در جمعیت‌های روستایی شهرستان‌های استان حداکثر این نسبت با ۱۱۹.۹ به شهرستان اندیمشک و کمترین آن با ۹۶.۲ به شهرستان هندیجان مربوط بوده است. (جدول ۴-۷)

این شاخص در جمعیت‌های روستایی شهرستان‌های هویزه، شوشتر و دزفول کمی بالاتر از حد طبیعی و در شهرستان‌های آبادان، ایذه، باغملک، خرمشهر، رامهرمز، مسجد سلیمان نیز کمتر از یک یعنی (۱۰۰.۰) بوده است که با توجه به مهاجرت فرستی نقاط روستایی و شرایط خاص نقاط روستایی شهرستان‌های استان امر غیرمعمول محسوب نمی‌شود.

جدول ۴-۵- نسبت جنسی و جمعیت شهرستان‌های استان خوزستان بر حسب

گروه‌های وسیع سنی در سرشماری ۱۳۹۰ - نفر

نام	جمع	۰-۱۴	۱۵-۶۴	۶۵ و بیشتر	نامشخص	نسبت جنسی
آبادان	۲۷۱,۴۸۴	۶۷,۵۲۴	۱۹۲,۸۰۴	۱۱,۱۳۰	۲۶	۹۹.۷
امیدیه	۹۰,۴۲۰	۲۲,۵۷۴	۶۴,۶۴۵	۳,۱۹۱	۱۰	۱۰۱.۳
اندیکا	۵۰,۷۹۷	۱۶,۲۰۹	۳۲,۰۴۴	۲,۵۴۴	۰	۱۰۳.۲
اندیمشک	۱۶۷,۱۲۶	۳۶,۸۳۰	۱۲۳,۱۰۱	۷,۱۶۶	۲۹	۱۰۵.۸
اهواز	۱,۳۹۵,۱۸۲	۳۵۹,۴۱۳	۹۸۲,۷۷۰	۵۲,۵۵۳	۴۴۸	۱۰۱.۳
ایذه	۲۰۳,۶۲۱	۵۸,۹۸۶	۱۳۴,۷۴۱	۹,۸۸۷	۷	۹۸.۶
باغملک	۱۰۷,۴۵۰	۳۳,۷۹۷	۶۸,۸۴۰	۴,۸۰۱	۱۲	۹۹.۶
باوی	۸۹,۱۶۰	۲۷,۶۵۶	۵۸,۵۰۲	۲,۹۹۶	۶	۱۰۳.۲
بندر ماهشهر	۲۷۸,۰۳۷	۷۶,۲۸۶	۱۹۳,۰۶۲	۸,۶۶۱	۲۸	۱۰۱.۸
بهبهان	۱۷۹,۷۰۳	۳۹,۸۹۳	۱۲۹,۲۰۰	۱۰,۶۰۷	۳	۱۰۱.۷
خرمشهر	۱۶۳,۷۰۱	۴۵,۳۳۳	۱۱۱,۸۱۷	۶,۵۲۷	۲۴	۹۷.۶
دزفول	۴۲۳,۵۵۲	۱۰۰,۳۳۷	۳۰۴,۱۴۶	۱۹,۰۱۳	۵۶	۱۰۷
دشت آزادگان	۹۹,۸۳۱	۱۰,۲۵۱	۸۵,۸۶۰	۳,۷۱۴	۶	۱۰۰.۵
رامشیر	۴۸,۹۴۳	۱۳,۷۶۰	۳۳,۳۴۱	۱,۸۳۶	۶	۱۰۱.۱
رامهرمز	۱۰۵,۴۱۸	۲۸,۰۲۳	۷۲,۵۰۶	۴,۸۸۶	۳	۱۰۱.۵
شادگان	۱۵۳,۳۵۵	۴۸,۷۵۸	۹۸,۹۲۰	۵,۶۷۴	۳	۱۰۰.۷
شوش	۲۰۲,۷۶۲	۵۶,۳۲۳	۱۳۸,۹۳۱	۷,۴۷۹	۲۹	۱۰۱.۳
شوشتر	۱۹۱,۴۴۴	۵۱,۸۰۷	۱۳۱,۵۷۴	۸,۰۰۳	۶۰	۱۰۳.۸
گتوند	۶۴,۹۵۱	۱۷,۲۲۶	۴۴,۶۵۸	۳,۰۵۸	۹	۱۰۵.۴
لالی	۳۷,۳۸۱	۱۱,۴۵۷	۲۴,۰۲۴	۱,۸۹۲	۸	۱۰۳.۹
مسجد سیمان	۱۱۳,۲۵۷	۲۸,۰۷۹	۷۹,۲۷۴	۵,۸۹۴	۱۰	۱۰۰.۶
هفتگل	۲۲,۳۹۱	۵,۸۶۵	۱۵,۳۰۲	۱,۲۲۳	۱	۹۹.۸
هندیجان	۳۷,۴۴۰	۹,۹۷۸	۲۵,۴۳۱	۲,۰۳۰	۱	۹۹.۸
هويزه	۳۴,۳۱۲	۱۱,۲۲۷	۲۱,۸۴۷	۱,۲۰۵	۳۳	۱۰۳.۵

جدول ۴-۶- نسبت جنسی و جمعیت شهری شهرستان‌های استان خوزستان بر حسب

گروه‌های وسیع سنی در سرشماری ۱۳۹۰ - نفر

نام	جمع	۰-۱۴	۱۵-۶۴	۶۵ و بیشتر	نامشخص	نسبت جنسی
آبادان	۲۲۸,۹۰۱	۵۵,۳۲۴	۱۶۴,۲۳۸	۹,۳۱۳	۱۹	۹۹.۷
امیدیه	۶۲,۸۶۲	۱۴,۴۷۵	۴۶,۴۶۶	۱,۹۱۱	۱۰	۱۰۱.۸
اندیکا	۲,۲۷۲	۶۱۸	۱,۵۳۴	۱۲۰	۰	۱۰۹.۸
اندیمشک	۱۲۸,۷۷۴	۲۷,۸۰۸	۹۵,۴۰۵	۵,۵۴۳	۱۸	۱۰۲
اهواز	۱,۱۳۳,۰۰۳	۲۷۳,۷۹۹	۸۱۴,۲۲۹	۴۴,۶۰۸	۳۶۷	۱۰۰.۹
ایذه	۱۲۲,۰۱۳	۳۴,۷۹۷	۸۲,۰۷۱	۵,۱۳۸	۷	۹۸.۲
باغملک	۴۳,۵۸۲	۱۳,۶۳۲	۲۸,۳۷۴	۱,۵۷۳	۳	۱۰۰.۹
باوی	۵۴,۸۸۶	۱۶,۶۲۷	۳۶,۴۰۴	۱,۸۵۴	۱	۱۰۰.۴
بندر ماهشهر	۲۵۷,۲۵۳	۷۲,۶۳۸	۱۷۶,۶۶۱	۷,۹۴۸	۲۶	۱۰۱.۴
بهبهان	۱۲۶,۳۰۴	۲۷,۳۵۸	۹۱,۵۵۱	۷,۳۹۵	۰	۱۰۱.۳
خرمشهر	۱۳۰,۷۰۷	۳۴,۶۸۵	۹۰,۵۸۳	۵,۴۱۷	۲۲	۹۷.۳
دزفول	۲۸۷,۳۴۳	۶۱,۲۷۴	۲۱۱,۹۰۹	۱۴,۱۱۳	۴۷	۱۰۶.۹
دشت آزادگان	۵۱,۷۳۷	۱۴,۷۵۸	۳۵,۱۱۵	۱,۸۶۲	۲	۹۹.۹
رامشیر	۲۴,۸۰۱	۶,۷۴۰	۱۷,۰۷۴	۹۸۷	۰	۹۸.۵
رامهرمز	۶۹,۸۶۹	۱۸,۵۳۱	۴۸,۶۸۷	۲,۶۴۹	۲	۱۰۳.۲
شادگان	۵۸,۵۴۵	۱۷,۱۷۱	۳۹,۲۵۰	۲,۱۲۲	۲	۱۰۰.۵
شوش	۸۶,۹۷۶	۲۱,۶۰۷	۶۱,۸۳۹	۳,۵۱۵	۱۵	۱۰۱.۸
شوشتر	۱۲۰,۶۸۷	۳۰,۴۵۹	۸۵,۰۱۰	۵,۱۸۵	۳۳	۱۰۱.۳
گتوند	۴۳,۸۸۱	۱۱,۲۸۶	۳۰,۵۷۸	۲,۰۱۲	۵	۱۰۴.۹
لالی	۱۷,۷۴۵	۴,۴۳۸	۱۲,۴۲۱	۸۸۵	۲	۱۰۴
مسجد سیمان	۱۰۳,۳۶۹	۲۵,۴۱۶	۷۲,۷۴۴	۵,۱۹۹	۱۰	۱۰۰.۷
هفتگل	۱۴,۸۸۷	۳,۶۹۳	۱۰,۴۰۵	۷۸۹	۰	۹۹.۶
هندیجان	۲۸,۲۰۶	۷,۶۹۶	۱۹,۱۳۸	۱,۳۷۱	۱	۱۰۱
هويزه	۱۹,۸۴۴	۶,۳۱۰	۱۲,۷۹۶	۷۳۸	۰	۹۹.۴

جدول ۴-۷- نسبت جنسی و جمعیت روستایی شهرستان‌های استان خوزستان بر حسب

گروه‌های وسیع سنی در سرشماری ۱۳۹۰ - نفر

نام	جمع	۰-۱۴	۱۵-۶۴	۶۵ و بیشتر	نامشخص	نسبت جنسی
آبادان	۴۲,۵۸۳	۱۲,۲۰۰	۲۸,۵۶۶	۱,۸۱۷	۷	۹۹.۸
امیدیه	۲۷,۵۵۸	۸,۰۹۹	۱۸,۱۷۹	۱,۲۸۰	۰	۱۰۲.۸
اندیکا	۴۸,۵۲۵	۱۵,۵۹۱	۳۰,۵۱۰	۲,۴۲۴	۰	۱۰۲.۸
اندیمشک	۳۸,۳۵۲	۹,۰۲۲	۲۷,۶۹۶	۱,۶۲۳	۱۱	۱۱۹.۹
اهواز	۲۶۲,۱۸۱	۸۵,۶۱۴	۱۶۸,۵۴۱	۷,۹۴۵	۸۱	۱۰۲.۹
ایذه	۸۱,۶۰۸	۲۴,۱۸۹	۵۲,۶۷۰	۴,۷۴۹	۰	۹۹.۳
باغملک	۶۳,۸۶۸	۲۰,۱۶۵	۴۰,۴۶۶	۳,۲۳۸	۹	۹۸.۷
باوی	۳۴,۲۷۴	۱۱,۰۲۹	۲۲,۰۹۸	۱,۱۴۲	۵	۱۰۸
بندر ماهشهر	۲۰,۷۶۴	۶,۶۴۸	۱۳,۴۰۰	۷۱۴	۲	۱۰۶
بهبهان	۵۳,۳۹۹	۱۲,۵۳۵	۳۷,۶۴۹	۳,۲۱۲	۳	۱۰۲.۵
خرمشهر	۳۲,۹۹۴	۱۰,۶۴۸	۲۱,۲۳۴	۱,۱۱۰	۲	۹۹.۲
دزفول	۱۳۶,۲۰۹	۳۹,۰۶۳	۹۲,۲۳۷	۴,۹۰۰	۹	۱۰۷.۱
دشت آزادگان	۴۸,۰۹۴	-۴,۵۰۷	۵۰,۷۴۵	۱,۸۵۲	۴	۱۰۱.۱
رامشیر	۲۴,۱۴۲	۷,۰۲۰	۱۶,۲۶۷	۸۴۹	۶	۱۰۵.۸
رامهرمز	۳۵,۵۴۹	۹,۴۹۲	۲۳,۸۱۹	۲,۲۳۷	۱	۹۸
شادگان	۹۴,۸۱۰	۳۱,۵۸۷	۵۹,۶۷۰	۳,۵۵۲	۱	۱۰۰.۱
شوش	۱۱۵,۷۸۶	۳۴,۷۱۶	۷۷,۰۹۲	۳,۹۶۴	۱۴	۱۰۰
شوشتر	۷۰,۷۵۷	۲۱,۳۴۸	۴۶,۵۶۴	۲,۸۱۸	۲۷	۱۰۸.۳
گتوند	۲۱,۰۷۰	۵,۹۴۰	۱۴,۰۸۰	۱,۰۴۶	۴	۱۰۶.۲
لالی	۱۹۶۳۶	۷۰۱۹	۱۱,۶۰۳	۱,۰۰۷	۶	۱۰۳.۲
مسجد سیمان	۹,۸۸۸	۲,۶۶۳	۶,۵۳۰	۶۹۵	۰	۹۹.۷
هفتگل	۷,۵۰۴	۲,۱۷۲	۴,۸۹۷	۴۳۴	۱	۱۰۰
هندیجان	۹,۲۳۴	۲,۲۸۲	۶,۲۹۳	۶۵۹	۰	۹۶.۲
هويزه	۱۴,۴۶۸	۴,۹۱۷	۹,۰۵۱	۴۶۷	۳۳	۱۰۹.۳

۴-۱-۳-۲- ترکیب سنی

در سال ۱۳۹۰ حدود ۲۷ درصد از جمعیت استان را کمتر از ۱۵ ساله و کمی بیش از ۴ درصد آن را جمعیت ۶۵ ساله و بیشتر تشکیل می‌داده است. بر این اساس حدود ۶۹ درصد از جمعیت نیز در سنین ۱۵-۶۴ ساله قرار داشته‌اند. ترکیب جمعیت بر حسب سه گروه وسیع سنی بر حسب مرد و زن مشابه هم بوده و تفاوت زیادی با هم ندارند و این نسبت بر حسب گروه‌های سنی پنج‌ساله نیز شباهت زیادی به هم دارند و از این رو باید ساختار

جنسی و سنی جمعیت این استان در سال ۱۳۹۰ را متعادل دانست که می‌تواند نشانه‌ای از توزیع مطلوب جمعیت در گروه‌های عمده سنی در پهنه استان است. جدول‌های ۴-۸، ۴-۹، ۴-۱۰ نسبت جمعیت استان خوزستان را به تفکیک جنس و محل سکونت در گروه‌های وسیع سنی نشان می‌دهد.

جدول ۴-۸- توزیع نسبی جمعیت شهرستان‌های استان خوزستان بر حسب

گروه‌های وسیع سنی در سرشماری ۱۳۹۰ - درصد

جمع	۰-۱۴	۱۵-۶۴	۶۵ و بیشتر	
آبادان	۲۴.۹	۷۱	۴.۱	
امیدیه	۲۵	۷۱.۵	۳.۵	
اندیکا	۳۱.۹	۶۳.۱	۵	
اندیمشک	۲۲	۷۳.۷	۴.۳	
اهواز	۲۵.۸	۷۰.۴	۳.۸	
ایذه	۲۹	۶۶.۲	۴.۹	
باغملک	۳۱.۵	۶۴.۱	۴.۵	
باوی	۳۱	۶۵.۶	۳.۴	
بندر ماهشهر	۲۷.۴	۶۹.۴	۳.۱	
بهبهان	۲۲.۲	۷۱.۹	۵.۹	
خرمشهر	۲۷.۷	۶۸.۳	۴	
دزفول	۲۳.۷	۷۱.۸	۴.۵	
دشت آزادگان	۱۰.۳	۸۶	۳.۷	
رامشیر	۲۸.۱	۶۸.۱	۳.۸	
رامهرمز	۲۶.۶	۶۸.۸	۴.۶	
شادگان	۳۱.۸	۶۴.۵	۳.۷	
شوش	۲۷.۸	۶۸.۵	۳.۷	
شوشتر	۲۷.۱	۶۸.۷	۴.۲	
گتوند	۲۶.۵	۶۸.۸	۴.۷	
لالی	۳۰.۶	۶۴.۳	۵.۱	
مسجد سیمان	۲۴.۸	۷۰	۵.۲	
هفتگل	۲۶.۲	۶۸.۳	۵.۵	
هندیجان	۲۶.۷	۶۷.۹	۵.۴	
هویره	۳۲.۷	۶۳.۷	۳.۵	

جدول ۹-۴- توزیع نسبی جمعیت شهری شهرستان‌های استان خوزستان بر حسب

گروه‌های وسیع سنی در سرشماری ۱۳۹۰ - درصد

نام	جمع	۰-۱۴	۱۵-۶۴	۶۵ و بیشتر
آبادان	۱۰۰	۲۴.۲	۷۱.۸	۴.۱
امیدیه	۱۰۰	۲۳	۷۳.۹	۳
اندیکا	۱۰۰	۲۷.۲	۶۷.۵	۵.۳
اندیمشک	۱۰۰	۲۱.۶	۷۴.۱	۴.۳
اهواز	۱۰۰	۲۴.۲	۷۱.۹	۳.۹
ایذه	۱۰۰	۲۸.۵	۶۷.۳	۴.۲
باغملک	۱۰۰	۳۱.۳	۶۵.۱	۳.۶
باوی	۱۰۰	۳۰.۳	۶۶.۳	۳.۴
بندر ماهشهر	۱۰۰	۲۸.۲	۶۸.۷	۳.۱
بهبهان	۱۰۰	۲۱.۷	۷۲.۵	۵.۹
خرمشهر	۱۰۰	۲۶.۵	۶۹.۳	۴.۱
دزفول	۱۰۰	۲۱.۳	۷۳.۷	۴.۹
دشت آزادگان	۱۰۰	۲۸.۵	۶۷.۹	۳.۶
رامشیر	۱۰۰	۲۷.۲	۶۸.۸	۴
رامهرمز	۱۰۰	۲۶.۵	۶۹.۷	۳.۸
شادگان	۱۰۰	۲۹.۳	۶۷	۳.۶
شوش	۱۰۰	۲۴.۸	۷۱.۱	۴
شوشتر	۱۰۰	۲۵.۲	۷۰.۴	۴.۳
گتوند	۱۰۰	۲۵.۷	۶۹.۷	۴.۶
لالی	۱۰۰	۲۵	۷۰	۵
مسجد سیمان	۱۰۰	۲۴.۶	۷۰.۴	۵
هفتگل	۱۰۰	۲۴.۸	۶۹.۹	۵.۳
هندیجان	۱۰۰	۲۷.۳	۶۷.۹	۴.۹
هویزه	۱۰۰	۳۱.۸	۶۴.۵	۳.۷

جدول ۴-۱۰- توزیع نسبی مجموع جمعیت روستایی و غیرساکن شهرستان‌های

استان خوزستان بر حسب گروه‌های وسیع سنی در سرشماری ۱۳۹۰ - درصد

	جمع	۰-۱۴	۱۵-۶۴	۶۵ و بیشتر
آبادان	۱۰۰	۲۸.۶	۶۷.۱	۴.۳
امیدیه	۱۰۰	۲۹.۴	۶۶	۴.۶
اندیکا	۱۰۰	۳۲.۱	۶۲.۹	۵
اندیمشک	۱۰۰	۲۳.۵	۷۲.۲	۴.۲
اهواز	۱۰۰	۳۲.۷	۶۴.۳	۳
ایذه	۱۰۰	۲۹.۶	۶۴.۵	۵.۸
باغملک	۱۰۰	۳۱.۶	۶۳.۴	۵.۱
باوی	۱۰۰	۳۲.۲	۶۴.۵	۳.۳
بندر ماهشهر	۱۰۰	۳۲	۶۴.۵	۳.۴
بهبهان	۱۰۰	۲۳.۵	۷۰.۵	۶
خرمشهر	۱۰۰	۳۲.۳	۶۴.۴	۳.۴
دزفول	۱۰۰	۲۸.۷	۶۷.۷	۳.۶
دشت آزادگان	۱۰۰	-۹.۴	۱۰۵.۵	۳.۹
رامشیر	۱۰۰	۲۹.۱	۶۷.۴	۳.۵
رامهرمز	۱۰۰	۲۶.۷	۶۷	۶.۳
شادگان	۱۰۰	۳۳.۳	۶۲.۹	۳.۷
شوش	۱۰۰	۳۰	۶۶.۶	۳.۴
شوشتر	۱۰۰	۳۰.۲	۶۵.۸	۴
گتوند	۱۰۰	۲۸.۲	۶۶.۸	۵
لالی	۱۰۰	۳۵.۷	۵۹.۱	۵.۱
مسجد سیمان	۱۰۰	۲۶.۹	۶۶	۷
هفتگل	۱۰۰	۲۸.۹	۶۵.۳	۵.۸
هندیجان	۱۰۰	۲۴.۷	۶۸.۲	۷.۱
هویزه	۹۹.۸	۳۴	۶۲.۶	۳.۲

۴-۱-۴- مهاجرت

استان خوزستان در فاصله سال‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ مهاجرفرست بوده است در این دوره پنجساله ۲۷۴,۹۹۳ نفر از این استان خارج شده و ۲۴۲,۱۸۱ نفر به آن وارد شده‌اند. با حذف مهاجران وارد شده خارج و رقم مهاجران نامشخص موازنه منفی و مهاجرتی این استان با استان‌های دیگر ۵۳,۹۷۲- نفر خواهد شد.

در این دوره استان خوزستان با تمام استان‌های کشور به جز استان‌های سیستان و بلوچستان (با ۸۵+ نفر)، کهگیلویه و بویراحمد (۱,۳۱۶+ نفر) و لرستان (با ۲,۷۴۲+ نفر) با بقیه استان‌ها موازنه منفی و مهاجرتی داشته است. بیشترین تعداد موازنه منفی مهاجرتی خوزستان با استان‌های اصفهان با ۲۰,۶۸۱- نفر، تهران با ۷,۷۰۳- نفر، بوشهر با ۵,۲۶۴- نفر و فارس با ۴,۰۶۲- نفر بوده است.

در پیش‌بینی‌های جمعیتی استان برای سال‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ اثرگذری مهاجرت بر افزایش جمعیت استان معادل تفاوت جمعیت‌های پیش‌بینی شده با رشد طبیعی و با مهاجرت ۵۸,۰۰۲ نفر (۴,۶۶۴,۶۷۹-۴,۶۰۶,۶۷۷) بوده است که اگر میزان رشد ۱.۵ درصد جمعیت پیش‌بینی شده را در موازنه عددی مهاجرت دخالت دهیم نتیجه معادل ۵۸,۱۴۳- نفر خواهد شد. معنای این امر آن است که فرضیه مهاجرت در پیش‌بینی جمعیت استان در دوره پنج‌ساله ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰ کاملاً با یافته‌های سرشماری ۱۳۹۰ همخوان بوده است از این رو باید بحث‌های مربوط به مهاجرت در پیش‌بینی جمعیت استان خوزستان در این دوره را کاملاً منطبق با واقعیت دانست و صحت آن را در سال‌های بعد از ۱۳۹۰ نیز بسیار محتمل و مقرون به واقع به حساب آورد.

در جدول شماره ۴-۱۱ موازنه مهاجرتی استان و زستان با استان‌های دیگر در فاصله سال‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ عرضه شده است.

جدول ۴-۱۱- موازنه مهاجرتی استان خوزستان با استان‌های دیگر در فاصله ۱۳۸۵-۱۳۹۰ - نفر

نام استان	وارد شدگان	خارج شدگان	موازنه
آذربایجان شرقی	۱,۰۱۶	۱,۶۳۸	-۶۱۲
آذربایجان غربی	۵۹۸	۷۲۸	-۱۳۰
اردبیل	۱۵۴	۲۵۹	-۱۰۵
اصفهان	۸,۶۰۵	۲۹,۲۸۶	-۲۰,۶۸۱
البرز	۲,۰۳۹	۷,۰۱۶	-۴,۹۷۷
ایلام	۲,۸۵۶	۳,۱۸۷	-۳۳۱
بوشهر	۱,۹۱۱	۷,۱۷۵	-۵,۲۶۴
تهران	۶,۶۲۳	۱۴,۳۲۶	-۷,۷۰۳
چهارمحال و بختیاری	۳,۰۸۸	۲,۸۹۹	-۸۱۱
خراسان جنوبی	۱۲۴	۳۴۴	-۲۱۰
خراسان رضوی	۱,۶۹۴	۴,۰۴۲	-۲,۳۴۸
خراسان شمالی	۱۳۸	۴۱۱	-۲۷۳

ادامه جدول ۴-۱۱- موازنه مهاجرتی استان خوزستان با استان‌های دیگر در فاصله ۱۳۸۵-۱۳۹۰ - نفر

نام استان	وارد شدگان	خارج شدگان	موازنه
خوزستان	۱۶۰,۵۰۰	۱۶۰,۵۰۰	۰
زنجان	۱۵۵	۳۹۰	-۲۳۵
سمنان	۱۸۸	۵۳۷	-۳۴۹
سیستان و بلوچستان	۹۴۲	۸۵۷	+۸۵
فارس	۵,۵۶۴	۹,۶۲۶	-۴,۰۶۲
قزوین	۲۵۰	۵۹۳	-۳۴۳
قم	۱,۰۴۳	۲,۱۸۶	-۱,۱۴۳
کردستان	۶۶۰	۱,۱۲۶	-۴۶۶
کرمان	۱,۳۴۱	۲,۱۰۵	-۷۶۴
کرمانشاه	۲,۶۱۹	۲,۷۲۵	-۱۰۶
کهگیلویه و بویر احمد	۳,۷۸۶	۲,۴۷۰	+۱,۳۱۶
گلستان	۳۹۸	۱,۱۳۴	-۷۳۶
گیلان	۵۱۳	۱,۴۸۷	-۹۷۴
لرستان	۸,۳۸۴	۵,۶۴۲	+۲,۷۴۲
مازندران	۷۱۷	۱,۷۶۲	-۱,۰۴۵
مرکزی	۱,۱۰۹	۳,۲۰۰	-۲,۰۹۱
هرمزگان	۱,۳۱۵	۲,۹۶۲	-۱,۶۵۲
همدان	۲,۰۹۸	۲,۳۳۸	-۲۴۰
یزد	۵۸۱	۲,۰۵۲	-۱,۴۷۱
خارج از کشور	۱,۱۲۹	-	-
اظهار نشده	۲۰,۰۳۱	-	-
جمع	۲۴۲,۱۸۱	۲۷۴,۹۹۳	

۴-۲- ارزیابی پیش‌بینی‌های جمعیتی

داده‌های سرشماری ۱۳۹۰ استان خوزستان (۴,۵۳۱,۷۲۰ نفر) با رقم پیش‌بینی شده آن (۴,۶۰۶,۶۷۷ نفر)،

۷۴,۹۵۷ نفر یعنی ۱.۶۵ درصد تفاوت دارد. این تفاوت حداقل می‌تواند از دو عامل اثر پذیرفته باشد.

۱- کاهش سریعتر سطح باروری زنان استان نسبت به رقم پیش‌بینی شده

۲- تفاوت دقت یافته‌های سرشماری با رقم واقعی جمعیت آن استان

وقوع این موارد هر دو امکان پذیر است. در زمینه اول کاهش بعد خانوار در جمعیت استان در این دوره پنج‌ساله که قبلاً مورد بحث قرار گرفت به معنی کاهش سریع‌تر باروری است ولی چون چنین اتفاقی نمی‌تواند مستمراً ادامه یابد به ناچار باید کاهش این شاخص در سال‌های آینده کندتر شود و به سطح پیش‌بینی شده برای سال ۱۴۰۵ (۲۰۵۵ نفر در نقاط شهری و ۲۰۴۸ نفر در نقاط روستایی) نزدیک‌تر گردد.

در مورد دوم یعنی تفاوت دقت سرشماری ۱۳۹۰، آنچه تا کنون از مجموعه عملکرد سرشماری مستفاد می‌شود احتمالاً مشکلات زیادی در انجام این سرشماری وجود داشته و درصد خانوارهای غایب به ویژه در شهرهای بزرگ و مناطق خاصی از کشور بسیار بالاتر از سرشماری‌های قبلی بوده و برای پر کردن این خلاء از فایل‌های سازمان‌های دیگر از جمله فایل یارانه‌ها استفاده شده است. پیچیدگی این موضوع باعث شده که تاکنون با گذشت حدود ۲۲ ماه از انجام سرشماری ۱۳۹۰ نتایج آن سرشماری به طور کامل انتشار نیافته و حتی فایل‌های اینترنتی آن نیز هنوز به سامان نهایی نرسیده است. در عین حال با توجه به آن‌که داده‌های تفصیلی سرشماری بر حسب استان و شهرستان در مورد سطح باروری و مرگ و میر نیز در دسترس قرار داده نشده است بهترین حالت قبول ارقام پیش‌بینی تا رسیدن به یافته‌های تفصیلی موضوعی است تا قضاوت و یا تجدید نظر در ارقام پیش‌بینی‌ها را در مقیاس‌های کوچک‌تر از استان امکان‌پذیر سازد.